

2022

การพัฒนาหนังสือพิมพ์เพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านจังหวัดสำหรับนักเรียน เียนในระดับต้น

สุทธิตา จรัสท่าจรด
คณะครุศาสตร์

Follow this and additional works at: <https://digital.car.chula.ac.th/chulaetd>

Part of the [Other Education Commons](#)

Recommended Citation

จรัสท่าจรด, สุทธิตา, "การพัฒนาหนังสือพิมพ์เพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านจังหวัดสำหรับนักเรียน เียนในระดับต้น" (2022).
Chulalongkorn University Theses and Dissertations (Chula ETD). 6274.
<https://digital.car.chula.ac.th/chulaetd/6274>

This Thesis is brought to you for free and open access by Chula Digital Collections. It has been accepted for inclusion in Chulalongkorn University Theses and Dissertations (Chula ETD) by an authorized administrator of Chula Digital Collections. For more information, please contact ChulaDC@car.chula.ac.th.

การพัฒนาหนังสือนิทานเพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านจังหวะสำหรับนักเรียนเป็ยโนระดับต้น

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาดนตรีศึกษา ภาควิชาศิลปะ ดนตรีและนาฏศิลป์ศึกษา

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2565

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Development of Storybook to Enhance Rhythmic Competencies for Beginner Piano
Students

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education in Music Education
Department of Art, Music, and Dance Education
FACULTY OF EDUCATION
Chulalongkorn University
Academic Year 2022
Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์	การพัฒนาหนังสือนิทานเพื่อเสริมสร้างความสามารถด้าน
	จังหวะสำหรับนักเรียนเปียโนระดับต้น
โดย	น.ส.สุทัตตา จรัสกำจรกุล
สาขาวิชา	ดนตรีศึกษา
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก	อาจารย์ ดร.สยา ทันทะเวช

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของ
การศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

.....	คณบดีคณะครุศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร.ศิริเดช สุชีวะ)	
คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์	
.....	ประธานกรรมการ
(อาจารย์ ดร.ณัฐวุฒิ บริบูรณ์วิทย์)	
.....	อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
(อาจารย์ ดร.สยา ทันทะเวช)	
.....	กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.ณรุทธ์ สุธงษิณี)	

สุทัตตา จรัสกำจรกุล : การพัฒนาหนังสือนิทานเพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านจังหวะ
สำหรับนักเรียนเปียโนระดับต้น. (Development of Storybook to Enhance
Rhythmic Competencies for Beginner Piano Students) อ.ที่ปรึกษาหลัก : อ. ดร.
สยา ทันตะเวช

การวิจัยครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงวิจัยและพัฒนา มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาหนังสือ
นิทานเพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านจังหวะสำหรับนักเรียนเปียโนระดับต้น เครื่องมือที่ใช้ในการ
วิจัยประกอบด้วย 1) แบบสัมภาษณ์นักร้อง 2) แบบประเมินคุณภาพหนังสือนิทาน และ 3) แบบ
สังเกตพฤติกรรมนักเรียนระหว่างการทำกิจกรรม กลุ่มตัวอย่างในงานวิจัยครั้งนี้แบ่งออกเป็น 3
กลุ่ม คือ 1) กลุ่มผู้เชี่ยวชาญในการศึกษานักร้อง จำนวน 4 ท่าน 2) กลุ่มผู้ประเมินคุณภาพหนังสือ
นิทาน จำนวน 5 ท่าน และ 3) นักเรียนเปียโนระดับต้นที่ผู้วิจัยสอนจำนวน 3 คน ทำการเก็บข้อมูล
โดยการสัมภาษณ์นักร้อง จากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาพัฒนาเป็นหนังสือนิทาน จากนั้นนำหนังสือนิทาน
ไปให้ผู้เชี่ยวชาญประเมิน และนำไปทดลองใช้ วิเคราะห์ผลโดยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา และการ
วิเคราะห์เชิงสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยคือ หนังสือนิทานที่
พัฒนาขึ้นประกอบด้วยเนื้อหาด้านจังหวะ 4 หัวข้อ คือ 1) อัตราความเร็วและจังหวะตบ 2) อัตรา
จังหวะ 3) รูปแบบจังหวะ และ 4) เครื่องหมายโยงเสียง ใช้กิจกรรมดนตรีทั้งหมด 4 แบบ คือ 1)
การฟังและเคลื่อนไหว 2) การพูด อ่าน ประกอบการใช้ร่างกายสร้างจังหวะ โดยการใช้กลวิธี
หลักการใช้คำแทนจังหวะ (Rhythm Syllables) เข้ามาประกอบ 3) การเล่นบนเปียโน และ 4)
การสร้างสรรค์จังหวะ ผลการประเมินคุณภาพหนังสือนิทานอยู่ในเกณฑ์ดีมาก และจากการทดลอง
ใช้ พบว่านักเรียนส่วนใหญ่มีความสามารถด้านจังหวะทั้งการฟังและเคลื่อนไหว พูด อ่าน เล่น และ
สร้างสรรค์ในภาพรวมที่ดี

สาขาวิชา ดนตรีศึกษา

ปีการศึกษา 2565

ลายมือชื่อนิติ
ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาหลัก

ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาหลัก

6380186327 : MAJOR MUSIC EDUCATION

KEYWORD: STORYBOOK, RHYTHMIC COMPETENCIES, BEGINNER PIANO STUDENTS
 Sutatta Charuskumchornkul : Development of Storybook to Enhance
 Rhythmic Competencies for Beginner Piano Students. Advisor: SAYA
 THUNTAWECH, Ph.D.

The objectives of the research were to develop a storybook to enhance rhythmic competencies in beginner piano students. The methodology used in this study was Research and Development. Research tools included an unstructured interview form, a storybook evaluation form, and a student behavior observation form. The selective sampling chosen for this study was: 1) four experts for the pilot studies 2) five experts for the storybook evaluation, and 3) three piano students at ages 6–8 for the storybook tryout. After the interview, the researcher develops the storybook, brings it to the experts for evaluation, and has a tryout with piano students. Content analysis and descriptive statistics, such as Mean and SD, are reported in this study. As a result, the researcher has created a storybook that includes four types of rhythmic content: tempo and beats, meter, rhythmic pattern, and tie; and four types of music activity: listening and movement, saying and reading with clapping and patting using the rhythm syllables technique, playing on the piano, and rhythm improvisation. The evaluation shows it met very good criteria. Almost all of the students also had good rhythmic competencies.

Field of Study: Music Education

Student's Signature

Academic Year: 2022

Advisor's Signature

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี เนื่องจากได้รับความกรุณาจากอาจารย์ ดร. สยา ทันตะเวช อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ที่ได้ให้คำปรึกษา คำแนะนำในการทำวิทยานิพนธ์ ให้แก่ผู้วิจัยที่ไม่เคยทำวิทยานิพนธ์มาก่อน ตั้งแต่การคัดเลือกหัวข้อ พัฒนาหัวข้อให้เป็นหัวข้อวิทยานิพนธ์ที่ตรงกับความสนใจ และศักยภาพที่มี และให้คำแนะนำด้านการจัดทำหนังสือพิมพ์ที่เป็นประโยชน์ อีกทั้งทุ่มเท เสียสละเวลาในการแก้ไขตรวจทานวิทยานิพนธ์และเล่มหนังสือพิมพ์ เป็นกำลังใจ และแรงบันดาลใจให้กับผู้วิจัยในการทำวิทยานิพนธ์เสมอมา ผู้วิจัยจึงขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ ดร. สยา ทันตะเวช มา ณ ที่นี้

ขอขอบพระคุณ อาจารย์ ดร. ณัฐภูมิ บริบูรณ์วิริย ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่คอยสละเวลามาเป็นประธานสอบ อีกทั้งให้คำปรึกษา และตั้งคำถามซึ่งเป็นประโยชน์กับการทำวิทยานิพนธ์มากมาย ทำให้ผู้วิจัยได้มองเห็นสิ่งสำคัญในการทำวิทยานิพนธ์ และสามารถนำไปปรับใช้ได้อย่างทันเวลา

ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร. ณรุทธิ์ สุทธิจิตต์ กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย ที่สละเวลาเพื่อให้คำแนะนำ คำปรึกษา และมุมมองความรู้ในด้านต่าง ๆ ที่เป็นแรงบันดาลใจให้แก่ผู้วิจัย ทั้งในด้านหลักการทางดนตรีศึกษาและระเบียบวิธีวิจัย ขอขอบพระคุณอาจารย์ที่ตรวจทาน และแก้ไขวิทยานิพนธ์อย่างละเอียด ทำให้ผู้วิจัยได้ฝึกฝนที่จะมีอุปนิสัยละเอียดรอบคอบ และรู้จักการคิดอย่างเป็นลำดับขั้นตอน ซึ่งสามารถนำไปประกอบการดำเนินชีวิตและการทำงานในอนาคตต่อไป

ขอขอบพระคุณ อาจารย์มินตรา ทันตะเวช อาจารย์กรรทอง บุญประคอง อาจารย์ศตกร ไล่ทอง และศาสตราจารย์เกริก ยุ้นพันธ์ ที่ให้ความกรุณาในการสัมภาษณ์ ให้ความรู้ ความเข้าใจ แลกเปลี่ยนความคิดเห็น มุมมอง อีกทั้งยังให้คำแนะนำ และคำปรึกษาในการทำวิทยานิพนธ์อย่างดี

ขอขอบพระคุณ อาจารย์มินตรา ทันตะเวช อาจารย์ศตกร ไล่ทอง ศาสตราจารย์เกริก ยุ้นพันธ์ อาจารย์สุเมิดา อังศวานนท์ และอาจารย์ทิพย์ธู อร่ามวิทยา ที่กรุณาสละเวลาในการประเมินคุณภาพหนังสือพิมพ์ด้วยความใส่ใจ และให้คำแนะนำในการแก้ไขปรับปรุงหนังสือพิมพ์ที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่ง

ขอขอบพระคุณ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และคณาจารย์สาขาวิชาดนตรีศึกษาทุกท่าน ที่ถ่ายทอดความรู้ แนวคิด ประสบการณ์ คุณธรรม จริยธรรม และความเป็นครูให้แก่ผู้วิจัย ด้วยความเมตตากรุณาตลอดระยะเวลาที่ศึกษา

ขอขอบพระคุณพี่ ๆ รุ่นที่ 13 และ 12 ทุกท่าน ที่ได้เรียนรู้ด้วยกัน แบ่งปันประสบการณ์ มุมมอง ความคิดซึ่งกันและกัน ทำให้ผู้วิจัยมีมุมมอง ความคิด ความสนใจที่หลากหลายมากขึ้น อีกทั้งยังเป็นกำลังใจในการทำวิทยานิพนธ์เสมอมา

ขอขอบพระคุณ นายเกียรติ นางนงลักษณ์ นายณัฏ และนางสาวปณิสยา บิดา มารดา น้องชายและน้องสาวของผู้วิจัย ที่คอยให้คำปรึกษา คำแนะนำ กำลังใจ และขอบพระคุณพระเจ้า สำหรับกำลังใจ การหนุนจุนจุนใจ สถิติปัญญาทุกอย่าง จนทำให้การทำวิทยานิพนธ์สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

สุทัตตา จรัสกำจรกุล

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....ค	
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....ง	
กิตติกรรมประกาศ.....จ	
สารบัญ.....ฉ	
สารบัญตาราง.....ญ	
สารบัญรูปภาพ.....ฎ	
บทที่ 1 บทนำ.....1	
ความเป็นมาและความสำคัญของการวิจัย.....1	
คำถามการวิจัย.....3	
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....3	
ขอบเขตการวิจัย.....3	
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....5	
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....6	
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....7	
ตอนที่ 1 พัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กในวัย 6-8 ปี.....8	
1.1 พัฒนาการทั่วไปของเด็กในวัย 6-8 ปี.....8	
1.2 พัฒนาการด้านดนตรีของเด็กในวัย 6-8 ปี.....9	
1.3 พฤติกรรมการเรียนรู้ของเด็กในวัย 6-8 ปี.....10	
1.4 การส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ในเด็กวัย 6-8 ปี.....11	
ตอนที่ 2 หนังสือนิทาน.....13	
2.1 ความหมายและประเภทของนิทาน.....13	

2.2 การเล่านิทาน.....	15
2.3 หลักการจัดทำหนังสือนิทาน.....	17
2.4 ประโยชน์และคุณค่าของนิทาน	22
2.5 การวัดและประเมินคุณค่าสื่อการสอนประเภทนิทาน.....	23
ตอนที่ 3 ความสามารถด้านจังหวะ.....	26
3.1. ความสำคัญของจังหวะ	26
3.2 ความสามารถด้านจังหวะในเด็ก	27
3.3 กลวิธีการสอนจังหวะเพื่อพัฒนาความสามารถด้านจังหวะ.....	28
ตอนที่ 4 เนื้อหาด้านจังหวะในการสอนนักเรียนเปียโนระดับต้น	36
4.1 เนื้อหาด้านจังหวะในหนังสือเรียนเปียโนหลักสูตรอัลเฟรด.....	36
4.2 เนื้อหาด้านจังหวะในการสอบเกรดเปียโนในสถาบันดนตรี.....	38
ตอนที่ 5 กรอบแนวคิดการวิจัย	39
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	41
ขั้นที่ 1 ศึกษารวบรวมข้อมูลเอกสาร ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	42
ขั้นที่ 2 การศึกษานำร่อง (Pilot Study).....	43
ขั้นที่ 3 ศึกษาเนื้อหาด้านจังหวะที่จะนำมาใช้ในหนังสือนิทานสำหรับนักเรียนเปียโนระดับต้น	44
ขั้นที่ 4 ศึกษากิจกรรมดนตรีที่จะนำมาใช้ในหนังสือนิทาน.....	44
ขั้นที่ 5 หลักการในการพัฒนาหนังสือนิทานที่มีเนื้อหาด้านจังหวะสำหรับนักเรียนเปียโนระดับต้น	45
ขั้นที่ 6 พัฒนาหนังสือนิทานสำหรับนักเรียนเปียโนระดับต้น	47
ขั้นที่ 7 การประเมินคุณภาพ และการทดลองใช้หนังสือนิทาน	47
ขั้นที่ 8 วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้	49
ขั้นที่ 9 สรุปผล อภิปราย และนำเสนอเป็นวิทยานิพนธ์ฉบับสมบูรณ์	49

บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	50
ตอนที่ 1 หลักการในการพัฒนาหนังสือนิทานที่มีเนื้อหาด้านดนตรี.....	51
1.1 หลักการทางด้านดนตรี.....	51
1.1.1 ผลการวิเคราะห์เนื้อหาด้านจังหวะในแบบเรียนเปียโนอัลเฟรต ระดับ 1A - 1B51	
1.1.2 ผลการวิเคราะห์เนื้อหาด้านจังหวะจากการสอบเปียโนในสถาบันดนตรี ระดับ เริ่มต้น (Initial).....	52
1.1.3 กิจกรรมดนตรีที่จะนำมาใช้ในหนังสือนิทาน	56
1.2 หลักการด้านหนังสือนิทาน	57
1.2.1 หลักการในการพัฒนาหนังสือนิทานที่มีเนื้อหาด้านจังหวะสำหรับนักเรียนอายุ 6- 8 ปี.....	57
1.2.2 ขั้นตอนในการพัฒนาหนังสือนิทานที่มีเนื้อหาด้านจังหวะสำหรับนักเรียนอายุ 6- 8 ปี.....	66
ตอนที่ 2 นำเสนอหนังสือนิทานเพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านจังหวะสำหรับนักเรียนเปียโน ระดับต้น	69
2.1 หนังสือนิทาน.....	69
2.2 อุปกรณ์เสริม.....	77
2.3 คู่มือครู.....	78
ตอนที่ 3 ผลการประเมินคุณภาพ และผลการทดลองใช้หนังสือนิทาน.....	79
3.1 ผลการประเมินหนังสือคุณภาพนิทานโดยผู้เชี่ยวชาญ	79
3.2 ผลการทดลองใช้หนังสือนิทานกับนักเรียนเปียโน อายุ 6-8 ปี.....	83
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	88
สรุปผลการวิจัย	90
อภิปรายผลการวิจัย	98
ข้อเสนอแนะ	103
บรรณานุกรม	105

ภาคผนวก	112
ภาคผนวก ก รายชื่อกลุ่มผู้เชี่ยวชาญและผู้ประเมินคุณภาพ	113
ภาคผนวก ข เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	117
ภาคผนวก ค โครงเรื่องของหนังสือนิทาน.....	122
ภาคผนวก ง รูปเล่มจริงของหนังสือนิทาน.....	124
ภาคผนวก จ คู่มือครู อุปกรณ์เสริม และอื่น ๆ	138
ประวัติผู้เขียน	140

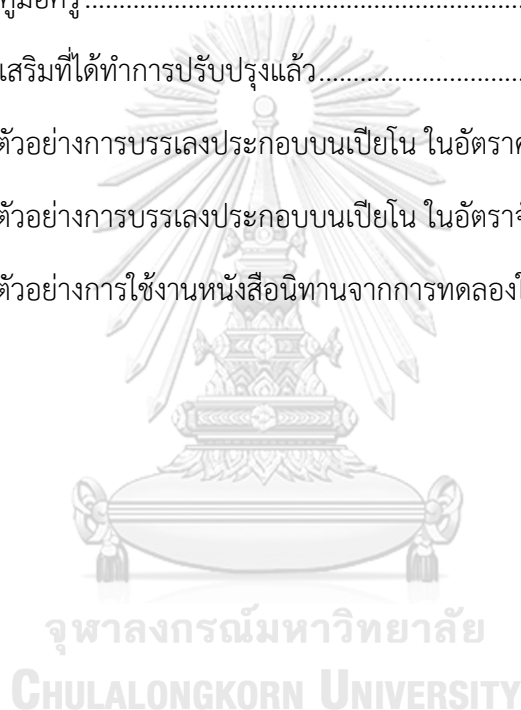
สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1 เนื้อหาการสอบเปียโนจากหนังสือเรียนเปียโนหลักสูตรอัลเฟรด.....	37
ตารางที่ 2 เนื้อหาการสอบเปียโนจากสถาบันสอบ 3 สถาบัน	38
ตารางที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	41
ตารางที่ 4 ระยะเวลาในการดำเนินงานวิจัย	49
ตารางที่ 5 เนื้อหาด้านจังหวะในแบบเรียนเปียโนหลักสูตรอัลเฟรด เบสิก คอर्स.....	51
ตารางที่ 6 เนื้อหาด้านจังหวะจากการสอบเปียโนจากสถาบันดนตรี ระดับเริ่มต้น (Initial)	53
ตารางที่ 7 รูปแบบจังหวะที่ใช้ในหนังสือนิทาน	55
ตารางที่ 8 สรุปเนื้อเรื่องโดยใช้วิธีการตั้งคำถาม 5W1H.....	58
ตารางที่ 9 รายละเอียดในบทที่ 1 เรื่องอัตราความเร็ว 3 รูปแบบ.....	70
ตารางที่ 10 การใช้คำแทนจังหวะในหนังสือนิทาน.....	71
ตารางที่ 11 รายละเอียดในบทที่ 2 เรื่องอัตราจังหวะ 2/4 โน้ตตัวดำ โน้ตตัวเข้บ็ต 1 ชั้นสองตัว และ ตัวหยุดโน้ตตัวดำ	74
ตารางที่ 12 รายละเอียดในบทที่ 3 เรื่องอัตราจังหวะ 4/4 โน้ตตัวขาว โน้ตตัวกลม ตัวหยุดโน้ตตัวขาว ตัวหยุดโน้ตตัวกลม เครื่องหมายโยงเสียง รวมถึงค่าโน้ตและตัวหยุดจากบทที่ 2	75
ตารางที่ 13 รายละเอียดในบทที่ 4 อัตราจังหวะ 3/4 ค่าโน้ตตัวขาวประจุต รวมถึงค่าโน้ตและตัวหยุด จากบทที่ 2 และบทที่ 3.....	76
ตารางที่ 14 ผลการประเมินคุณภาพหนังสือนิทานโดยผู้เชี่ยวชาญ	80

สารบัญรูปภาพ

	หน้า
รูปภาพที่ 1 ตัวอย่างนิทานเรื่อง OH! โดย Harvé Tullet.....	16
รูปภาพที่ 2 ตัวอย่างแบบประเมินหนังสือนิทาน.....	25
รูปภาพที่ 3 รูปภาพแทนสัญลักษณ์ (จังหวัดบ)	30
รูปภาพที่ 4 บทร้องเล่น Icka Backa Boo และตัวอย่างการใช้ร่างกายสร้างจังหวะ	30
รูปภาพที่ 5 บทร้องเล่นชื่อเพื่อน.....	31
รูปภาพที่ 6 บทร้องเล่น Fudge Fudge.....	32
รูปภาพที่ 7 รูปภาพแทนสัญลักษณ์ (รูปแบบจังหวะ).....	33
รูปภาพที่ 8 รูปภาพแทนสัญลักษณ์ (รูปแบบจังหวะ) เปรียบเทียบกับโน้ตกำหนด	34
รูปภาพที่ 9 สัญลักษณ์รูปภาพในแบบโคตตาย	34
รูปภาพที่ 10 การเปรียบเทียบสัญลักษณ์รูปภาพ คำอ่าน โน้ตกำหนด และสัญลักษณ์ดนตรี.....	35
รูปภาพที่ 11 กรอบแนวคิดการวิจัย	40
รูปภาพที่ 12 สรุปสาระด้านดนตรี.....	59
รูปภาพที่ 13 ตัวอย่างภาพประกอบในหนังสือนิทาน	60
รูปภาพที่ 14 ภาพคู่มือจอมเวทย์ ที่ผู้วิจัยออกแบบ	61
รูปภาพที่ 15 ตัวอย่างฉากในหนังสือนิทาน แบบมีรายละเอียดและตัดทอนรายละเอียด.....	62
รูปภาพที่ 16 ตัวอย่างฟอนต์ที่ใช้ในหนังสือนิทาน	63
รูปภาพที่ 17 ตัวอย่างสีสันทที่ใช้ในหนังสือนิทาน	63
รูปภาพที่ 18 ส่วนหน้าของหนังสือนิทาน ได้แก่ ปกหน้าและปกหลัง ปกใน คำนำ และรายละเอียดต่าง ๆ	65
รูปภาพที่ 19 ตัวอย่างสตอรี่บอร์ดของหนังสือนิทาน.....	67
รูปภาพที่ 20 รูปเล่มจำลองในกระดาษ A4 แบบพับครึ่ง.....	68

รูปภาพที่ 21 รูปเล่มจริง	69
รูปภาพที่ 22 ตัวอย่างภาพจุดวงกลม เพื่อเรียนรู้เรื่องอัตราจังหวะ	72
รูปภาพที่ 23 ตัวอย่างสัญลักษณ์รูปภาพแนวเดียว ในอัตราจังหวะ 2/4 4/4 และ 3/4	72
รูปภาพที่ 24 ตัวอย่างสัญลักษณ์โน้ตดนตรีแนวเดียว ในอัตราจังหวะ 2/4 4/4 และ 3/4	72
รูปภาพที่ 25 ตัวอย่างสัญลักษณ์รูปภาพและสัญลักษณ์โน้ตดนตรีสองแนว ในอัตราจังหวะ 4/4	72
รูปภาพที่ 26 อุปกรณ์เสริมที่ใช้ประกอบการทำกิจกรรมสร้างสรรค์จังหวะ	77
รูปภาพที่ 27 ตัวอย่างคู่มือครู	78
รูปภาพที่ 28 อุปกรณ์เสริมที่ได้ทำการปรับปรุงแล้ว	82
รูปภาพที่ 29 วิทัศน์ตัวอย่างการบรรเลงประกอบบนเปียโน ในอัตราความเร็ว 3 รูปแบบ	82
รูปภาพที่ 30 วิทัศน์ตัวอย่างการบรรเลงประกอบบนเปียโน ในอัตราจังหวะ 2/4 4/4 และ 3/4	83
รูปภาพที่ 31 วิทัศน์ตัวอย่างการใช้งานหนังสือนิทานจากการทดลองใช้ในชั้นเรียนจริง	83

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของการวิจัย

จังหวะ เป็นสิ่งที่อยู่ใกล้ชิดกับเรา และปรากฏแวดล้อมทั่วไปในชีวิตประจำวัน ไม่ว่าจะเป็น การขึ้นและตกของดวงอาทิตย์ ปรากฏการณ์น้ำขึ้นน้ำลง หรือการเปลี่ยนแปลงของฤดูกาล สิ่งเหล่านี้ล้วนมีแบบแผน มีความสม่ำเสมอ และต่อเนื่องไปไม่มีวันหยุด (Findley, 2016) ในช่วงชีวิตของเด็กตั้งแต่อยู่ในครรภ์ จนกระทั่งคลอดและเติบโตขึ้น สามารถรับรู้และตอบสนองต่อจังหวะได้อย่างอัตโนมัติ ไม่ว่าจะเป็น การเลียนแบบเสียง หรือคำพูดจากพ่อแม่ มีการเคลื่อนไหวที่กระฉับกระเฉงเมื่อได้ยินเพลงที่มีความเร็ว และรู้สึกผ่อนคลายเมื่อได้ยินเพลงกล่อมนอน (Duffy, 2006) สิ่งเหล่านี้ล้วนแสดงให้เห็นว่า จังหวะมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับเด็กอย่างยิ่ง ดังนั้นในการเรียนดนตรี จังหวะจึงถือเป็นพื้นฐานที่สำคัญที่สุด และควรเริ่มต้นด้วยการเรียนจังหวะ ซึ่งการพูด (Speech) เป็นการประสบการณ์กับดนตรีในรูปแบบหนึ่งที่เด็กคุ้นเคยในชีวิตประจำวัน ซึ่งเป็นไปตามพัฒนาการธรรมชาติของเด็ก ในที่สุดจึงสามารถต่อยอดไปสู่การเรียนดนตรีได้อย่างมีประสิทธิภาพ (รัชชัย นาควงษ์, 2547)

ในการสอนเปียโนสำหรับเด็ก ปัญหาหนึ่งที่พบเจอได้บ่อยครั้งคือปัญหาด้านจังหวะ (Jiang, 2019) เนื่องจากการเล่นเปียโนจำเป็นต้องอาศัยการฝึกทักษะที่สำคัญหลายด้าน ทั้งการสร้างเสียงที่มีคุณภาพ และการฝึกทักษะการทำงานประสานกันของร่างกายหลายส่วนในเวลาเดียวกัน ในหลาย ๆ ครั้งนักเรียนจึงบรรเลงเพลงโดยคำนึงถึงความถูกต้องของตัวโน้ตมากกว่าจังหวะ นำไปสู่การขาดความสม่ำเสมอของจังหวะตบ สับสนในอัตราจังหวะเพลง และในการอ่านรูปแบบจังหวะในเพลง เป็นต้น (Dumlawwalla, 2022) ครูเปียโนจึงต้องอาศัยกลวิธีต่าง ๆ เข้ามาบูรณาการเพื่อให้เด็กมีความเข้าใจด้านจังหวะ และสามารถปฏิบัติจังหวะได้ถูกต้องมากขึ้น เช่น การเคลื่อนไหว เพื่อให้เด็กได้ประสบการณ์กับจังหวะดนตรีโดยผ่านร่างกาย หรือการเชื่อมโยงภาษาเข้ากับจังหวะดนตรี โดยการใช้คำศัพท์แทนค่าจังหวะ และพูดอย่างมีความรู้สึกของจังหวะ ก็สามารถทำให้เด็กเข้าใจจังหวะได้ดีมากขึ้น (Feldman, 2016)

นิทาน คือวิธีการถ่ายทอดความรู้ในรูปแบบหนึ่ง ซึ่งมีมาตั้งแต่ครั้งโบราณ เป็นการบอกเล่าทั้งความเชื่อ เรื่องราว ประสบการณ์ ความรู้ สืบทอดต่อกันมาปากต่อปาก (เกริก ยุ้นพันธ์, 2539) นิทานเป็นสิ่งที่อยู่ใกล้ชิดกับเด็ก และเป็นสื่อการเรียนรู้ที่เด็กคุ้นเคย เป็นการเปิดโลกกว้าง สร้างแรงบันดาลใจ รวมไปถึงปลูกฝังอุปนิสัย และทัศนคติที่ดี โดยผ่านเรื่องราวที่มีหัตถ์จรรย สุกสนาน ตื่นเต้นเร้าใจชวน

ติดตาม และมีภาพประกอบสีเส้นสวยงามดึงดูดใจ (ไพพรรณ อินทนิล, 2534; ปรีดา ปัญญาจันทร์ และ ชีวัน วิสาสะ, 2545) ในปัจจุบัน นิทานได้พัฒนาให้มีรูปแบบและกลวิธีการเล่าที่ดึงดูดใจผู้อ่านมากขึ้น เด็กสามารถมีปฏิสัมพันธ์กับหนังสือ มีการตอบสนองกับเรื่องราวในนิทานผ่านกิจกรรมรูปแบบต่าง ๆ ทั้งการพูด การร้อง การเคลื่อนไหว ซึ่งครูสามารถประยุกต์ใช้นิทานเหล่านี้ในการเรียนการสอนได้

ในงานวิจัยครั้งนี้ ผู้จัดทำได้พัฒนาสื่อการสอนประเภทนิทาน เนื่องจากหนังสือนิทานเป็นสื่อที่บูรณาการความรู้และทักษะต่าง ๆ เข้าด้วยกัน ซึ่งเด็กในช่วงอายุ 6-8 ปีจำเป็นต้องได้รับการส่งเสริมการเรียนรู้อย่างเป็นองค์รวม นิทานมีจุดเด่นคือสามารถเชื่อมโยงเข้าหาเด็กได้ง่าย ทำให้เด็กเปิดใจและพร้อมที่จะเรียนรู้ โดยการกระตุ้นให้เด็กได้คิด สงสัย เกิดการตั้งคำถาม หาคำตอบ สร้างแรงบันดาลใจ ต่อยอดเป็นจินตนาการ เกิดความคิดสร้างสรรค์ นำไปสู่การแสดงออกทางร่างกาย และทางอารมณ์ได้อย่างดี อีกทั้งการเรียนดนตรีเป็นเรื่องของเสียง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านจังหวะซึ่งมีความเป็นนามธรรมสูงไม่สามารถมองเห็นหรือจับต้องได้ ดังนั้นการใช้นิทานเป็นสื่อการสอน จึงเป็นเหมือนจุดเชื่อมโยงที่จะพาเด็กเข้าสู่การเรียนรู้ และให้เด็กเข้าใจสิ่งที่เป็นนามธรรมมากขึ้นผ่านเรื่องราว ภาพประกอบในหนังสือนิทาน และกิจกรรมดนตรี (ณรุทธ์ สุทธจิตต์, 2544; Boris, 2017; New York University, n.d.)

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับนิทานและดนตรี สามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท คือ 1) การพัฒนาหรือใช้นิทานประกอบดนตรี เพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจ ทักษะ และเจตคติด้านดนตรี (กิตติยา บัวรอด, 2559; Colwell, 2013; Ryu, 2018; Brown, 2019) และ 2) การพัฒนาหรือใช้นิทานประกอบดนตรี เพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจ เจตคติ และทักษะในด้านอื่น ๆ เช่น คุณธรรม ทักษะการคิดวิเคราะห์ การอนุรักษ์ศิลปะเพลงพื้นบ้าน ความสนใจในการฟังนิทาน เสริมสร้างแนวคิดเชิงบวกในร่างกายของตนเอง เป็นต้น (พิจารณา รัตนะ, 2554; กชกร สัจภาพพิชิต, 2558; สุธิดา ยิ่งเจริญพาสุข, 2558; ธิดารักษ์ ราชประดิษฐ์, 2561; รัชยา เชื้อกลาง และคณะ, 2563; Itzoe and Frasso, 2020)

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยข้างต้น ผู้วิจัยพบว่าหนังสือนิทานที่มีเนื้อหาสาระในด้านดนตรีอย่างตรงไปตรงมามีอยู่น้อย โดยเฉพาะในด้านจังหวะซึ่งเป็นหนึ่งในรากฐานที่สำคัญของดนตรี ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะพัฒนาหนังสือนิทานเพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านจังหวะ สำหรับนักเรียนเปียโนระดับต้น ประยุกต์เข้ากับกลวิธีการเรียนรู้จังหวะโดยใช้คำแทนจังหวะ (Rhythm Syllables) คือการอ่านคำศัพท์ ประกอบกับสัญลักษณ์รูปภาพแทนสัญลักษณ์ทางดนตรี นำไปสู่การพัฒนาความสามารถด้านจังหวะได้

คำถามการวิจัย

การพัฒนาหนังสือนิทานเพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านจังหวะสำหรับนักเรียนเปียโนระดับต้น
ควรมีลักษณะอย่างไร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อพัฒนาหนังสือนิทานเพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านจังหวะสำหรับนักเรียนเปียโนระดับต้น

ขอบเขตการวิจัย

ขอบเขตการวิจัย แบ่งออกเป็น 2 หัวข้อ คือ ขอบเขตด้านเนื้อหา และขอบเขตด้านผู้ให้ข้อมูล
สำคัญ โดยมีรายละเอียดในแต่ละหัวข้อดังนี้

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

1.1 อ้างอิงเนื้อหาด้านจังหวะจากหลักสูตรเปียโนที่ได้รับความนิยมในประเทศไทย คือ
หลักสูตรอัลเฟรด เบสิก คอर्स (Alfred's Basic Course) ในระดับ 1A – 1B (Palmer, A. W. et al, 1993;
Bastien, 1995) และสถาบันสอนเปียโนที่วัดมาตรฐานทักษะเปียโนในมาตรฐานระดับสากล ที่จัดสอบใน
ประเทศไทย คือสถาบันดนตรีทรินิตี้ สถาบันดนตรีเอบีอาร์เอสเอ็ม และสถาบันดนตรีแอลซีเอ็ม ในระดับ
เริ่มต้น (Initial) (Trinity College, 2020; ABRSM, 2020; University of West London, 2021)
ประกอบด้วย

- 1) อัตราความเร็ว (Tempo) และจังหวะตบ (Beat) คือ อัตราความช้าเร็วของจังหวะ
โดยมีการรักษาจังหวะอย่างสม่ำเสมอต่อเนื่อง โดยแบ่งออกเป็น 3 รูปแบบ ได้แก่ เร็ว ช้า และปานกลาง
- 2) อัตราจังหวะ (Meter) คือ แบบแผนการเน้นจังหวะที่แน่นอนในแต่ละห้อง
- 3) รูปแบบจังหวะ (Rhythmic Pattern) คือ การจัดวางค่าโน้ตและตัวหยุดใน
รูปแบบต่าง ๆ

4) เนื้อหาอื่น ๆ คือ เครื่องหมายทางดนตรีที่เกี่ยวกับจังหวะ

1.2 กิจกรรมดนตรีที่จะนำมาใช้ในหนังสือนิทาน

ในด้านกิจกรรมดนตรี ได้ศึกษาจากการสอนเรื่องจังหวะในการเรียนดนตรีสำหรับเด็ก
(Harris and Crozier, 2000; Campbell et al, 2010; Boyer and Rozmajzl, 2014; Houlahan and
Tacka, 2015) และการสอนดนตรีเพื่อการเล่นเครื่องดนตรี (Feldman and Contzius, 2016) ประกอบไป
ด้วย 4 กิจกรรม ได้แก่

- 1) การฟังเพลงบรรเลงประกอบบนเปียโน และเคลื่อนไหวตอบสนองต่อบทเพลง โดยทำ
ได้ทั้งการเคลื่อนไหวแบบเคลื่อนที่ (Locomotor Movement) และการเคลื่อนไหวแบบไม่เคลื่อนที่
(Non-Locomotor Movement)

2) การพูด และการอ่านประกอบกับการใช้ร่างกายสร้างจังหวะ โดยใช้กลวิธีใช้คำแทนจังหวะ (Rhythm Syllables) คือการพูดคำศัพท์อย่างเป็นจังหวะ จะทำให้เกิดความรู้สึกถึงจังหวะตบที่สม่ำเสมอ และรูปแบบจังหวะต่าง ๆ ในการอ่านจะนำเสนอสัญลักษณ์รูปภาพ ซึ่งสอดคล้องกับคำศัพท์ก่อน แล้วจึงนำเสนอสัญลักษณ์ทางดนตรี ประกอบกับการใช้ร่างกายสร้างจังหวะ โดยการตบมือ หรือตบตักไปด้วย (เชนยี, 1973; Campbell et al, 2010; Palkki, 2010)

3) การเล่นบนเปียโน เป็นการเล่นบทเพลงเปียโนในหนังสือเรียนที่แยกออกมาจากตัวเล่มหนังสือนิทาน คือหนังสือเรียนที่นักเรียนกำลังศึกษาอยู่ หรือบทเพลงที่มีเนื้อหาสอดคล้องกับเนื้อหาที่มีในหนังสือนิทานที่นักเรียนหรือครูเป็นผู้คัดเลือก

4) การสร้างสรรค์จังหวะ เป็นการสร้างสรรค์โดยให้นักเรียนจัดเรียงแผ่นป้ายที่แทนค่าโน้ตและตัวหยุดต่าง ๆ เพื่อให้เกิดเป็นรูปแบบจังหวะ โดยใช้อุปกรณ์เสริมจะแยกออกจากตัวเล่มหนังสือนิทาน และมีสัญลักษณ์รูปภาพสอดคล้องกับที่ปรากฏในหนังสือ

1.3 ศึกษาหลักการ และวิธีการในการพัฒนาหนังสือนิทานที่มีเนื้อหาด้านดนตรี โดยเน้นศึกษานิทานที่เหมาะสมสำหรับเด็กในช่วงอายุ 6-8 ปี หรือเป็นช่วงประถมศึกษาตอนต้น (ฉวีวรรณ คูหาภินันท์, 2527; จินตนา ไบกาซุย, 2542; ปรีดา ปัญญาจันทร์ และชีวัน วิสาสะ, 2545; ปรีดา ปัญญาจันทร์ และสุดีไพท เมืองไทย, 2557; จรรยวรรณ เทพศรีเมือง, 2560)

2. ขอบเขตด้านผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

2.1 ผู้เชี่ยวชาญในด้านที่เกี่ยวข้องสำหรับการศึกษานำร่อง ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนเปียโนระดับต้น ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนดนตรีเด็ก และผู้เชี่ยวชาญด้านการแตงนิทาน รวมทั้งหมด 4 ท่าน โดยมีคุณสมบัติดังนี้

2.1.1 ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนเปียโนระดับต้น คือ ผู้ที่จบการศึกษาจากคณะครุศาสตร์หรือคณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาดนตรีศึกษาหรือสาขาที่เกี่ยวข้อง มีประสบการณ์ในการสอนเปียโนนักเรียนระดับต้น มากกว่า 10 ปี มีความสนใจในนิทาน และมีประสบการณ์ในการนำนิทานมาใช้เป็นสื่อการสอนเปียโน จำนวน 1 ท่าน

2.1.2 ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนดนตรี คือ ผู้ที่จบการศึกษาจากคณะครุศาสตร์ หรือคณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาดนตรีศึกษา มีความเชี่ยวชาญด้านการสอนดนตรีเด็ก และใช้นิทานเป็นสื่อการสอนดนตรี และมีประสบการณ์ในการสอนดนตรีเด็กมากกว่า 10 ปี จำนวน 2 ท่าน

2.1.3 ผู้เชี่ยวชาญด้านการแตงนิทาน คือ ผู้ที่มีประสบการณ์ในการแตงนิทานสำหรับเด็กไม่น้อยกว่า 20 ปี มีผลงานการแตงนิทาน ซึ่งได้รับการตีพิมพ์จากสำนักพิมพ์ที่ได้มาตรฐาน ไม่น้อยกว่า 20 เรื่อง และเป็นผู้ได้รับการยอมรับในแวดวงการแตงนิทานสำหรับเด็กในประเทศไทย จำนวน 1 ท่าน

2.2 ผู้ประเมินหนังสือนิทาน ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนเปียโนระดับต้น 1 ท่าน ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนดนตรีเด็ก 1 ท่าน ผู้เชี่ยวชาญด้านการแต่งนิทาน 1 ท่าน และครูสอนเปียโนจำนวน 2 ท่าน รวมทั้งหมด 5 ท่าน

2.3. นักเรียนเปียโนระดับต้นสำหรับการทดลองใช้หนังสือนิทาน ที่กำลังเรียนเปียโนแบบตัวต่อตัวกับผู้วิจัย อายุ 6-8 ปี มีช่วงอายุคลาดเคลื่อนไม่เกิน 1 ปี กำลังเรียนเปียโนโดยใช้หลักสูตรอัลเฟรด เบสิก คอर्स ระดับ 1A - 1B หรือหลักสูตรอัลเฟรด เพิร์บ คอर्स ระดับ A - D หรือหลักสูตรเทียบเท่า ที่มีเนื้อหาไม่เกินการสอบเกรดเปียโนในระดับเริ่มต้น (Initial) จากสถาบันดนตรี Trinity ABRSM และ LCM จำนวน 4 คน

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

นิทาน หมายถึง เรื่องราวที่เล่าสืบต่อกันมา โดยอาจเป็นเรื่องสมมติที่เกิดจากจินตนาการของผู้แต่ง มีจุดประสงค์เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม สร้างเจตคติที่ต่อเรื่องต่าง ๆ ให้แก่ผู้อ่าน และให้ความเข้าใจเกี่ยวกับจังหวะผ่านกิจกรรมดนตรี

หนังสือนิทาน หมายถึง สื่อประกอบการเล่านิทาน มีลักษณะเป็นรูปเล่ม ครูจะใช้สอนประกอบการเรียนเปียโนระดับต้น โดยครูเป็นผู้เล่า และบรรเลงเปียโนประกอบ ให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์โดยการเคลื่อนไหว การพูด การอ่าน การใช้ร่างกายสร้างจังหวะโดยการตบมือและตบตัก การเล่นบนเปียโน และการสร้างสรรค์จังหวะ นิทานประกอบไปด้วยการบรรยายเรื่องราว ภาพประกอบ และสอดแทรกเนื้อหาสาระทางดนตรีด้านจังหวะทั้งหมด 4 ด้าน คือด้านความเร็วจังหวะและด้านจังหวะตบ อัตราจังหวะ รูปแบบจังหวะ และเครื่องหมายเสียง

ความสามารถด้านจังหวะ หมายถึง ความสามารถในการฟังจังหวะ และเคลื่อนไหวให้สอดคล้องกับอัตราความเร็ว มีจังหวะตบที่สม่ำเสมอ การพูด และการอ่านอย่างเป็นจังหวะโดยใช้คำแทนจังหวะ การใช้ร่างกายสร้างจังหวะโดยการตบมือและตบตัก สามารถปฏิบัติจังหวะในรูปแบบต่าง ๆ ได้ บรรเลงบนเปียโนในจังหวะที่ถูกต้องและสม่ำเสมอ รูปแบบจังหวะที่ถูกต้อง และสามารถสร้างสรรค์จังหวะในรูปแบบที่แตกต่างไปจากรูปแบบที่ครูสอนได้

นักเรียนเปียโนระดับต้น หมายถึง เด็กที่เรียนเปียโนแบบตัวต่อตัวกับผู้วิจัย อายุตั้งแต่ 6-8 ปี มีช่วงอายุคลาดเคลื่อนไม่เกิน 1 ปี โดยเรียนในหลักสูตรอัลเฟรด เบสิก คอर्स ระดับ 1A - 1B หรือหลักสูตรอัลเฟรด เพิร์บ คอर्स ในระดับ A - D หรือเรียนในหลักสูตรอื่น ๆ ที่มีเนื้อหาเทียบเท่า และมีเนื้อหาไม่เกินการสอบในระดับเริ่มต้น (Initial) จากสถาบันดนตรี Trinity ABRSM และ LCM

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้พัฒนาหนังสือนิทานเพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านจังหวะสำหรับนักเรียนเป็โนระดับต้น
2. ได้ศึกษาเนื้อหาด้านจังหวะและกิจกรรมดนตรีที่เหมาะสมกับนักเรียนเป็โนระดับต้น
3. ได้ศึกษาหลักการ และวิธีการในการพัฒนาหนังสือนิทานที่มีเนื้อหาด้านดนตรี

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาหนังสือนิทานเพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านจังหวะของนักเรียนเป็โนระดับต้น มีจุดประสงค์เพื่อพัฒนาหนังสือนิทานเพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านจังหวะสำหรับนักเรียนเป็โนระดับต้น ซึ่งมีประเด็นที่ศึกษาในแต่ละด้านดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 พัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กในวัย 6-8 ปี

- 1.1 พัฒนาการทั่วไปของเด็กในวัย 6-8 ปี
- 1.2 พัฒนาการด้านดนตรีของเด็กในวัย 6-8 ปี
- 1.3 พฤติกรรมการเรียนรู้ของเด็กในวัย 6-8 ปี
- 1.4 การส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ในเด็กวัย 6-8 ปี

ตอนที่ 2 หนังสือนิทาน

- 2.1 ความหมายและประเภทของนิทาน
- 2.2 การเล่านิทาน
- 2.3 หลักการจัดทำหนังสือนิทาน
- 2.4 ประโยชน์และคุณค่าของนิทาน
- 2.5 การวัดและประเมินคุณค่าสื่อการสอนประเภทนิทาน

ตอนที่ 3 ความสามารถด้านจังหวะ

- 3.1 ความสำคัญของจังหวะ
- 3.2 ความสามารถด้านจังหวะในเด็ก
- 3.2 กลวิธีการสอนจังหวะเพื่อพัฒนาความสามารถด้านจังหวะ

ตอนที่ 4 เนื้อหาด้านจังหวะในการสอนเป็โนระดับต้น

- 4.1 เนื้อหาด้านจังหวะในหนังสือเรียนเป็โนหลักสูตรอัลเฟรด
- 4.2 เนื้อหาด้านจังหวะในการสอบเกรดเป็โนในสถาบันดนตรี

ตอนที่ 5 กรอบแนวคิดการวิจัย

ตอนที่ 1 พัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กในวัย 6-8 ปี

1.1 พัฒนาการทั่วไปของเด็กในวัย 6-8 ปี

เด็กในวัย 6-8 ปี เป็นช่วงแห่งการเปลี่ยนแปลงจากนักเรียนชั้นปฐมวัย มาเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น ซึ่งมีการพัฒนาการและการเรียนรู้ที่สมบูรณ์มากกว่า และมีความพร้อมในการเรียนรู้ อย่างเต็มที่มากขึ้นกว่าช่วงชั้นปฐมวัย จากทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของเพียเจต์ เด็กในวัยนี้จะอยู่ในช่วง Pre-Operational Stage ในขั้น Intuitive Thought ซึ่งเป็นช่วงที่การเรียนรู้ของเด็กกำลังพัฒนาอย่างสมบูรณ์มากขึ้น ในวัยนี้เด็กจะเริ่มมีการคิดอย่างเป็นระบบ จัดหมวดหมู่ ซึ่งนำไปสู่การเรียนรู้โดยการ เชื่อมโยงสัญลักษณ์และความหมาย รวมไปถึงการหาความสัมพันธ์ของสิ่งต่าง ๆ แต่ยังไม่สามารถคิดสิ่งที่เป็นนามธรรมได้ จึงต้องอาศัยสิ่งที่จับต้องได้ทางภายนอกควบคู่ไปด้วย ดังนั้นเด็กในวัยนี้จึงชอบเล่นบทบาทสมมติ หรือการเล่นตามจินตนาการ (Imaginative play) โดยเลียนแบบพฤติกรรมที่พบเห็น เช่น การสวมบทบาทเป็นพ่อแม่ลูก เนื่องจากเด็กกำลังหาความเชื่อมโยงจากสิ่งต่าง ๆ รอบตัวให้เข้ากับตนเอง เด็กวัยนี้มีการเริ่มต้นคิดอย่างเป็นเหตุผลบ้าง แต่ยังคงยึดในสัญชาตญาณ และความคิดจินตนาการของตนเองเป็นหลัก (Piaget, 1950)

ในด้านพัฒนาทั่วไปของเด็กในวัย 6-8 ปี สามารถแบ่งได้เป็น 4 ด้าน คือ (ประไพ ประดิษฐ์สุขถาวร, 2559; ยศวีร์ สายฟ้า, 2554; ราชวิทยาลัยกุมารแพทย์, 2560; Cowie, 2012)

1) ด้านร่างกาย เด็กในวัยนี้ชอบการเคลื่อนไหว สามารถใช้กล้ามเนื้อขนาดใหญ่ได้คล่องแคล่ว มั่นคงและสามารถใช้กล้ามเนื้อเล็กได้ละเอียดอ่อนมากขึ้น รวมไปถึงการทำงานประสานกันของอวัยวะต่าง ๆ ในร่างกาย ทั้งการมองเห็น การได้ยิน และการเคลื่อนไหวร่างกายให้สัมพันธ์กัน โดยต้องอาศัยการฝึกฝนอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้เกิดเป็นทักษะที่คล่องแคล่ว

2) ด้านอารมณ์ เด็กวัยนี้มีลักษณะยึดตนเองเป็นศูนย์กลางน้อยลง เริ่มรับรู้ความรู้สึก ความคิดเห็น และมุมมองทั้งในตนเอง และผู้อื่น มีการแสดงออกทางอารมณ์อย่างหลากหลาย สามารถสื่อสารความต้องการของตนเอง บอกได้ว่าชอบอะไร ไม่ชอบอะไร ตอนนี้อยู่อย่างไร อยู่ในอารมณ์แบบใด ส่วนใหญ่เด็กในวัยนี้จะอยู่ในอารมณ์สนุกสนาน กระฉับกระเฉง มีความสุข พึงพอใจกับตนเอง ในขณะเดียวกันก็ยังมีกังวลในสิ่งต่าง ๆ และความโกรธถ้าหากพบเจอกับสิ่งที่ไม่ถูกใจ ถ้าหากเด็กในวัยนี้ได้รับการอบรม และได้รับคำชมเชยเมื่อแสดงออกทางอารมณ์อย่างเหมาะสม จะทำให้เด็กสามารถควบคุมอารมณ์ของตนเอง และรู้ว่าสิ่งใดควรทำหรือไม่ควรทำได้

3) ด้านสังคม เมื่อเด็กรับรู้ด้านอารมณ์ ความรู้สึกทั้งตนเอง และผู้อื่นได้มากขึ้น เด็กก็จะเริ่มมีระดับระหว่งในการมีความสัมพันธ์กับผู้อื่น โดยปรับตัวให้เข้ากับสังคม และรู้จักเคารพกฎเกณฑ์ในสังคมที่ตนเองอยู่เพื่อให้ได้รับการยอมรับ

4) ด้านสติปัญญา เด็กจะมีความอยากรู้อยากเห็น ช่างสงสัย ชอบตั้งคำถาม โดยเป็นคำถามที่ลึกซึ้ง และมีเหตุผลเชิงตรรกะมากขึ้น สามารถคิดเปรียบเทียบ จัดหมวดหมู่ เข้าใจเรื่องลำดับขั้นตอน ระยะเวลา กฎเกณฑ์ตามธรรมชาติ มีพัฒนาการทางด้านภาษามากขึ้น ทั้งการฟัง พูด อ่าน เขียน จดจำ คำศัพท์ เรียนรู้และเข้าใจคำสั่ง ตั้งใจทำงาน มีสมาธิอยู่กับงานมากขึ้น

เด็กในช่วงวัยนี้มีความสนใจในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ที่หลากหลาย ทั้งกิจกรรมนอกบ้าน และกิจกรรมในบ้าน เช่น กีฬาชนิดต่าง ๆ เล่นน้ำ เล่นทราย ต่อโมเดล เล่นบทบาทสมมติ สะสมของเล่น อ่านหนังสือ วาดรูป ระบายสี เล่นดนตรี เต้นรำ ทำอาหาร เล่นมายากล ทดลองวิทยาศาสตร์ เป็นต้น (seattlechildrens.org, 2018) โดยครูสามารถนำสิ่งที่เด็กสนใจมาเป็นแรงจูงใจในการเรียน ช่วยเหลือให้เด็กมีการเรียนรู้ในเชิงบวก และก่อให้เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิตได้ (Hedges, 2022)

1.2 พัฒนาการด้านดนตรีของเด็กในวัย 6-8 ปี

ตั้งแต่ในครรภ์มารดา เด็กได้เริ่มเรียนรู้เรื่องเสียงจากการได้ยินเสียงหัวใจเต้น เสียงพูดคุย หรือเสียงเดินของมารดา เด็กจะมีการและมีการตอบสนองต่อเสียงที่ได้ยิน เมื่อเด็กคลอดและเติบโตขึ้นในสภาพแวดล้อมที่มีเสียงดนตรี ก็จะมีรับรู้ถึงการเปลี่ยนแปลงของเสียง เริ่มออกเสียงเลียนแบบผู้ใหญ่ สร้างเสียงต่าง ๆ โดยการใช้ร่างกายหรือใช้สิ่งของ เมื่อเข้าสู่วัยอนุบาล เด็กจะเริ่มแยกเสียงที่แตกต่างกันได้ ทั้งทำนอง ความค่อยดัง ความช้าเร็ว มีการตอบสนองต่อดนตรีที่ชัดเจนมากขึ้น (Duffy, 2006)

ในวัย 6-8 ปี เด็กจะเริ่มมีความเข้าใจด้านดนตรีเพิ่มมากขึ้น สามารถแยกแยะองค์ประกอบทางดนตรีได้มากขึ้น มีความสนใจในเสียงที่แตกต่างหลากหลาย ไม่ว่าจะเป็นเสียงจากธรรมชาติ หรือเสียงที่ปรุงแต่งขึ้นจากเทคโนโลยีต่าง ๆ (พงศ์ลดา ธรรมพิทักษ์กุล, 2545) ในด้านทักษะการร้องเพลง เด็กในวัยนี้สามารถร้องเพลงได้มีช่วงเสียงที่กว้างขึ้น โดยเฉลี่ยประมาณ 1 ช่วงคู่แปด โดยโน้ตที่เด็กสามารถร้องได้สบายคือโน้ต E4 - G4 ในด้านทักษะการเล่น เด็กจะสามารถเล่นเสียงประสาน เล่นร่วมกับผู้อื่นได้ รวมถึงเข้าใจองค์ประกอบทางดนตรี รูปแบบของดนตรี เช่น แนวซ้ำยืนพื้น (Ostinato) เสียงหึ่ง (Drone) เพลงรูปแบบแคนนอน (Canon) เป็นต้น นอกจากนี้ เด็กในวัยนี้มักจะสนใจเพลงในรูปแบบสมัยนิยม และมีความคุ้นเคยกับเพลงพื้นบ้าน ดังนั้นครูควรจะให้เด็กมีความคุ้นเคยกับบทเพลงต่าง ๆ และเรียนรู้ดนตรีผ่านกิจกรรมร้องเพลง (Sarrazin, 2016)

ในด้านจังหวะ เด็กจะสามารถเลียนแบบประโยคเพลงสั้น ๆ รับรู้ถึงการซ้ำของรูปแบบจังหวะ ได้ตั้งแต่อายุ 2-3 ปี เมื่ออายุ 4-5 ปี ก็จะมีรับรู้ถึงจังหวะตบ โดยสามารถปรบมือ และตบตักเป็นจังหวะต่าง ๆ ได้ และเล่นจังหวะเหล่านั้นลงในเครื่องดนตรีได้ เมื่ออายุ 6-7 ปี จะสามารถแยกแยะความช้า-เร็ว สั้น-ยาว ได้ดี สามารถเล่นเพลงที่มีจังหวะช้าลง เร็วขึ้นได้ และสามารถเล่น อ่าน และเขียนโน้ตตัวดำ โน้ตเข้บ็ต และ

โน้ตตัวขาวได้ ส่วนเด็กอายุ 8-9 สามารถเล่น อ่าน และเขียนโน้ตที่มีรูปแบบจังหวะขัด (Syncopation) ได้ แยกแยะความแตกต่าง ของอัตราจังหวะ คือ 2/4 4/4 6/8 และ 3/4 ได้ (Campbell et al, 2010)

กอร์ดอน (Gordon, 2007) กล่าวว่า ในช่วง 9 ปีแรกของเด็ก จะเป็นช่วงเวลาที่สำคัญที่สุดใน การพัฒนาด้านความถนัดทางดนตรี ถ้าหากเด็กได้รับการเรียนรู้ด้านดนตรีอย่างถูกต้องและมีคุณภาพ ก็จะทำให้เด็กมีศักยภาพทางด้านดนตรีที่ดี แต่ถ้าหากได้รับการเรียนรู้ด้านดนตรีที่ไม่มีคุณภาพ ก็จะทำให้ ศักยภาพทางดนตรีของเด็กลดลง ดังนั้นการจัดสภาพแวดล้อมที่มีเสียงดนตรีอยู่รอบตัว ไม่ว่าจะเป็นที่บ้าน หรือโรงเรียน จึงเป็นส่วนช่วยให้เด็กซึมซับความรู้สึทางด้านดนตรี และมีพัฒนาการด้านดนตรีมากขึ้น

1.3 พฤติกรรมการเรียนรู้ของเด็กในวัย 6-8 ปี

ในการที่ครูจะจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับเด็กได้นั้น จำเป็นต้องเข้าใจเรื่องทฤษฎีการ เรียนรู้ และพฤติกรรมการเรียนรู้ในแต่ละลำดับขั้น แอนเดอร์สัน และคราท์วอล (Anderson and Krathwohl, 2001) ได้นำทฤษฎีทฤษฎีการเรียนรู้ของบลูม (Bloom's Taxonomy) มาปรับปรุง หรือที่เรียกว่า การ ปรับปรุงทฤษฎีการเรียนรู้ของบลูม (Bloom's Revised Taxonomy) โดยยังคงการเรียนรู้ออกเป็น 3 ประเภท คือ ด้านพุทธิพิสัย (Cognitive) ด้านจิตพิสัย (Affective) และด้านทักษะพิสัย (Psychomotor) ใน ด้านที่เกี่ยวกับการเรียนรู้คือด้านพุทธิพิสัยนั้น แอนเดอร์สัน และคราท์วอลได้นำเสนอไว้ 6 ชั้น ดังนี้

1) การจดจำ (Remembering) คือ การเรียนรู้ในขั้นแรก เป็นการนำข้อมูลฝังเข้าไปใน ความจำระยะยาว (Recognizing) โดยสามารถเรียกข้อมูลที่ได้เรียนรู้ไปแล้วมาระลึกใหม่ (Recalling) และ นำความรู้เหล่านั้นมาใช้พัฒนาต่อยอดต่อไป

2) การเข้าใจ (Understanding) คือ การนำความรู้ที่ได้จดจำ มาทำความเข้าใจด้วยวิธีการ ต่าง ๆ ได้แก่ การตีความ (Interpreting) การยกตัวอย่าง (Exemplifying) การจัดหมวดหมู่ (Classifying) การสรุปใจความสำคัญ (Summarizing) การอนุมาน หรือคาดเดา (Inferring) การเปรียบเทียบ (Comparing) และการอธิบาย (Explaining)

3) การประยุกต์ใช้ (Applying) เป็นการนำสิ่งที่จดจำและเข้าใจ มาปรับใช้ในสถานการณ์ ต่าง ๆ ได้แก่ การนำสิ่งที่เคยเรียนรู้มาปรับใช้กับสถานการณ์ที่มีความคล้ายคลึงกัน หรือสถานการณ์ใหม่ ๆ ที่ไม่เคยพบเจอมาก่อน

4) การวิเคราะห์ (Analyzing) เป็นการแยกส่วนของข้อมูล และนำมาคิดเชื่อมโยงว่าแต่ละ ส่วนนั้นสัมพันธ์กันอย่างไร ได้แก่ การแยกแยะความแตกต่าง (Differentiating) การจัดระบบ (Organizing) และการจัดคุณลักษณะ (Attributing)

5) การประเมินผล (Evaluating) เป็นการตัดสินสิ่งต่าง ๆ บนพื้นฐานของเกณฑ์และตัวชี้วัดที่เป็นมาตรฐาน โดยเริ่มจากการตรวจสอบ (Checking) ถึงสิ่งที่ไม่สอดคล้องกันในข้อมูลนั้น ๆ จากนั้นจึงทำการตัดสิน หรือวิจารณ์ (Critiquing) บนพื้นฐานของตัวชี้วัดที่ตั้งไว้

6) การสร้างสรรค์ (Creating) เป็นการนำข้อมูลต่าง ๆ มารวมกันเพื่อสร้างเป็นสิ่งใหม่ โดยเริ่มจากการกำหนดความเป็นไปได้ (Generating) ทำการวางแผน (Planning) และสร้างเป็นสิ่งใหม่ขึ้นมา (Producing)

นอกจากนี้ ยังมีทฤษฎีการเรียนรู้ในด้านทักษะพิสัย โดยกมลวรรณ ดังธกานนท์ (2559) ได้อธิบายโดยแบ่งออกเป็น 5 ขั้นตอน ดังนี้

1) การรับรู้และการปฏิบัติพื้นฐาน คือ การตอบสนองอย่างเป็นอัตโนมัติต่อสิ่งที่เกิดขึ้นรอบตัว เป็นการรับรู้โดยใช้ประสาทสัมผัสทั้งห้า ไม่จำเป็นต้องอาศัยการเรียนรู้ หรือฝึกฝน

2) การเตรียมความพร้อมและการเลียนแบบ คือ การทำสิ่งต่าง ๆ โดยมีตัวอย่างจากผู้อื่นรอบตัว หรือปฏิบัติตามคำแนะนำที่ได้รับ ในช่วงแรกอาจเป็นการลองผิดลองถูก และยังไม่มีวาทะคล่องแคล่วในการปฏิบัติมากนัก

3) การฝึกปฏิบัติ คือ การทำสิ่งนั้นซ้ำ ๆ จนเกิดเป็นความคล่องแคล่ว มีความถูกต้องแม่นยำ ราบรื่นเป็นอัตโนมัติ และมีความมั่นใจมากขึ้น

4) การปฏิบัติด้วยความชำนาญ คือ การปฏิบัติสิ่งนั้นจนเป็นความชำนาญ เกิดจากการฝึกปฏิบัติที่มากพอจนเกิดความเคยชิน สามารถทำได้สลับซับซ้อน และเป็นธรรมชาติมากขึ้น

5) การปรับเปลี่ยนหรือสร้างปฏิบัติการ คือ การยืดหยุ่นวิธีการ หรือการปฏิบัตินั้น ๆ ให้เข้ากับสถานการณ์ที่พบเจอ หรือสร้างเป็นการปฏิบัติในรูปแบบใหม่ที่ต้องอาศัยความคิดสร้างสรรค์ร่วมด้วย เพื่อนำมาแก้ปัญหาได้อย่างเหมาะสมในสถานการณ์เฉพาะ

จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง สามารถสรุปพฤติกรรมการเรียนรู้ในเด็กอายุ 6-8 ปี ได้ว่า เด็กในวัยนี้เน้นเรียนรู้ด้วยการรับรู้ทางร่างกาย ไม่ว่าจะเป็นการมอง การฟัง การสัมผัส การได้กลิ่น การรับรส รวมไปถึงการเคลื่อนไหวในรูปแบบต่าง ๆ และเกิดการเลียนแบบสิ่งที่พบเห็น ซึ่งเกิดจากการจดจำ ประกอบกับทำความเข้าใจในเนื้อหา หรือทักษะเบื้องต้นได้ อีกทั้งยังสามารถนำสิ่งที่ได้เรียนรู้แล้ว มาประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ เมื่อเด็กได้ฝึกฝนทำซ้ำบ่อยครั้ง ก็จะมีวาทะคล่องแคล่วและแม่นยำมากขึ้น ดังนั้นเด็กวัยนี้จึงควรเรียนรู้ด้วยการเล่น การลงมือปฏิบัติจริงเพื่อให้ใช้ประสาทสัมผัสทุกด้านได้อย่างเต็มที่ ฝึกการสังเกต สำรวจสิ่งรอบตัว การลองผิดลองถูก คิดแก้ปัญหาด้วยตนเองอย่างสร้างสรรค์ การสื่อสารและทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม รวมไปถึงการเรียนรู้โดยการฝึกฝน และแข่งขัน (European Commission, 2022)

1.4 การส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ในเด็กวัย 6-8 ปี

ด้วยสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป ทำให้การเรียนรู้ในเด็กยุคปัจจุบันเปลี่ยนแปลงไปด้วย ดังนั้นการส่งเสริมพัฒนาการการเรียนรู้ในเด็กวัยนี้จะต้องเกิดขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพที่สุด ด้วยการพัฒนาอย่างเป็นองค์

รวม (Whole Child Development) คือการส่งเสริมการเรียนรู้ในทุก ๆ ด้านไปพร้อมกัน โดยคำนึงถึงความเหมาะสมในช่วงอายุ ความแตกต่างรายบุคคล และความเหมาะสมตามสภาพสังคมวัฒนธรรม (ยศวีร์ สายฟ้า , 2554) และผู้ที่มิบทบาทในการส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กมากที่สุด ก็คือพ่อแม่ผู้ปกครอง และครู ในที่นี้ผู้วิจัยขอกล่าวถึงครูสอนดนตรี เพื่อให้มีความเกี่ยวข้องสอดคล้องกับหัวข้อที่ใช้ในการวิจัย โดยสามารถสรุปได้ดังนี้ (ประไพ ประดิษฐ์สุขถาวร, 2559; ราชวิทยาลัยกุมารแพทย์, 2560; Siegler et al., 2020)

1.4.1 พ่อแม่ผู้ปกครอง มีบทบาทที่สำคัญอย่างยิ่งในการส่งเสริมและพัฒนาการเรียนรู้ในเด็ก เนื่องจากครอบครัวคือสังคมที่ใกล้ชิดกับเด็กมากที่สุด ดังนั้นปัจจัยแรกๆ ที่ควรให้ความสำคัญในคือการให้เด็กมีสัมพันธภาพอันดีในครอบครัว มีความรักซึ่งกันและกัน อดทน เห็นอกเห็นใจ พ่อแม่สามารถสร้างสัมพันธอันดีในครอบครัวได้ โดยจัดเวลาในการทำกิจกรรมร่วมกันกับลูก ไม่ว่าจะเป็นการเล่านิทาน การเล่นกับลูก การทำงานบ้าน ออกกำลังกาย และอื่น ๆ จะส่งผลให้เด็กมีความผูกพันสนิทสนม เชื่อฟัง และให้ความร่วมมือกับพ่อแม่มากขึ้น รวมไปถึงมีการสื่อสารกันภายในครอบครัว โดยการเปิดใจ รับฟัง และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันเสมอ ๆ จากนั้นในการฝึกทักษะด้านอื่น ๆ ทั้งร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาจะสามารถทำได้ง่ายขึ้น โดยมีแนวทางดังนี้

1) ด้านร่างกาย พ่อแม่ควรส่งเสริมให้ลูกมีสุขภาพร่างกายที่แข็งแรง โดยการรับประทานอาหารที่มีสารอาหารครบถ้วนทั้ง 5 หมู่ ส่งเสริมการออกกำลังกาย กิจกรรม หรือการเล่นต่าง ๆ ที่อาศัยการเคลื่อนไหว รวมไปถึงการนอนหลับพักผ่อนให้เพียงพอ เพื่อให้ร่างกายเจริญเติบโตแข็งแรง มีภูมิคุ้มกันที่ดี และยังสามารถถึงกระบวนการเรียนรู้ การคิด การจำอย่างมีประสิทธิภาพ

2) ด้านอารมณ์ พ่อแม่ควรเป็นต้นแบบในการแสดงออกด้านอารมณ์ที่ดีให้กับเด็ก เนื่องจากการแสดงออกทางอารมณ์ของพ่อแม่ จะเป็นต้นแบบในการแสดงออกทางอารมณ์ของเด็กเช่นกัน อีกประการคือพ่อแม่ไม่ควรเหม่อลอยกับการแสดงอารมณ์ของเด็ก เพราะจะทำให้เด็กเข้าใจว่าสิ่งที่แสดงออกมานั้นผิด แต่พ่อแม่ควรจะผลสะท้อนถึงอารมณ์ที่เด็กแสดงออก และส่งเสริมโดยการชมเชยเมื่อเด็กแสดงอารมณ์ได้อย่างเหมาะสม

3) ด้านสังคม พ่อแม่ควรสร้างพื้นฐานทักษะในการเข้าสังคมให้กับลูก เช่น การสื่อสารที่ชัดเจน มีความมั่นใจในตนเอง กล้าแสดงออก กล้าเจรจาต่อรองและจัดการปัญหา รู้จักควบคุมอารมณ์ มีน้ำใจ เห็นอกเห็นใจ ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีกัลยาณมิตรและมารยาท เคารพสิทธิผู้อื่น และไม่ยอมให้ผู้อื่นละเมิดสิทธิตนเอง ในขณะเดียวกันก็ต้องมีทักษะในการเอาตัวรอด ระวังระวังเรื่องความปลอดภัย การรู้จักปฏิเสธสิ่งที่ไม่ดี การสังเกตสิ่งต่าง ๆ และสถานการณ์โดยรอบ เป็นต้น

4) ด้านสติปัญญา พ่อแม่ควรส่งเสริมให้เด็กรู้จักคิด วิเคราะห์ จับใจความสำคัญ ตั้งคำถาม หาคำตอบ ลงมือทำ รู้จักแหล่งค้นคว้าหาความรู้ มีความกระตือรือร้นในการเรียนรู้ มีสมาธิจดจ่อ

กับสิ่งที่อยู่ตรงหน้า รวมไปถึงการฝึกทักษะทั้งด้านการฟัง พูด อ่าน เขียนอย่างคล่องแคล่วและถูกต้องตามหลักภาษา

1.4.2 ครูดนตรี ที่สอนเด็กอายุ 6-8 ปีควรจัดการเรียนการสอนดนตรีโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เน้นกระบวนการเรียนรู้ การคิด และการสร้างสรรค์ มากกว่าเน้นความสมบูรณ์แบบของผลลัพธ์ ให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง ได้ฝึกทักษะทางดนตรี ทั้งการฟัง ร้อง เล่น อ่าน เคลื่อนไหว สร้างสรรค์ และเรียนรู้เนื้อหาด้านดนตรีทั้งองค์ประกอบของดนตรี และวรรณกรรมดนตรี ซึ่งเด็กในวัย 6-8 ปี ควรได้เรียนรู้อย่างครบถ้วน (พงษ์ลดา ธรรมพิทักษ์กุล, 2545) แต่เนื่องจากเด็กในวัยนี้ โดยเฉพาะเด็กผู้ชาย จะมีความกระฉับกระเฉง ชอบเล่น ชอบเคลื่อนไหว มีสมาธิจดจ่อค่อนข้างสั้น ซึ่งแตกต่างกับเด็กผู้หญิงที่มีความประณีต ละเอียดยาวนานมากกว่า ดังนั้นครูผู้สอนจำเป็นต้องจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่สอดคล้องเหมาะสมกับวัย เพศ และความสนใจของเด็ก โดยใช้สื่อการเรียนการสอนในรูปแบบต่าง ๆ ประกอบ เพื่อให้เด็กสามารถเรียนรู้ดนตรีซึ่งมีลักษณะเป็นนามธรรมได้อย่างชัดเจนเป็นรูปธรรมมากขึ้น มีความเข้าใจในเนื้อหาสาระทางดนตรี และเรียนได้อย่างสนุกสนาน อาจอยู่ในรูปแบบของสื่อที่เด็กสามารถมองเห็นภาพ จับต้องได้ มีปฏิสัมพันธ์ด้วยได้ เช่น สื่อสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ การ์ดเกม รูปภาพ แผ่นป้าย หนังสือนิทาน หรือสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เช่น วิดีโอ แอปพลิเคชันดนตรี เป็นต้น (พงษ์ลดา ธรรมพิทักษ์กุล, 2539 อ้างถึงใน กิตติยา บัวรอด, 2559; อนุรักษ์ สุทธิจิตต์, 2544; อนุรักษ์ สุทธิจิตต์, 2561)

จากการศึกษาค้นคว้าเอกสารที่เกี่ยวข้อง สรุปได้ว่า การจะส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กวัย 6-8 ปี ต้องอาศัยการพัฒนาอย่างเป็นองค์รวม และครอบคลุมในทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นการสร้างความรัก ความผูกพันในครอบครัว ส่งเสริมพื้นฐานทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา และทักษะในการดำเนินชีวิตต่าง ๆ ในด้านของการเรียนดนตรี นอกจากเพื่อความผ่อนคลายและสนุกสนานแล้ว ยังต้องจัดการเรียนการสอนที่มีสาระดนตรีครบถ้วน มีการฝึกทักษะทางด้านดนตรีทั้งการฟัง ร้อง เล่น อ่าน เคลื่อนไหว สร้างสรรค์ โดยใช้สื่อการสอนต่าง ๆ ที่เหมาะสมเข้ามาประกอบ เพื่อให้เด็กในช่วงวัยนี้สามารถเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

ตอนที่ 2 หนังสือนิทาน

2.1 ความหมายและประเภทของนิทาน

นิทาน (Story) หมายถึง เรื่องเล่าที่เล่าสืบต่อกันมา (ราชบัณฑิตยสถาน, 2554) ในภาษาบาลี นิทานมีความหมายว่า เรื่องเดิม เรื่องที่ผูกขึ้น และเรื่องที่อ้างอิง (เกริก ยุ้นพันธ์, 2539) โดยอาจเป็นเรื่องที่สมมติขึ้นจากจินตนาการของผู้แต่ง มีจุดประสงค์เพื่อสอนคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมของสังคม ผ่านการเล่าเรื่องที่สนุกสนาน เพลิิดเพลิน สามารถใช้เป็นสื่อการเรียนรู้อที่ช่วยพัฒนาด้านสติปัญญา ทั้งการฟัง การพูด การคิด การอ่าน เสริมสร้างจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ รวมไปถึงการสร้างวุฒิภาวะทาง

อารมณ์ที่ดี สร้างสมาธิ และปลูกฝังนิสัยรักการอ่านตั้งแต่ยังเยาว์วัย (กชกร สัจภาพพิชิต, 2558; กิตติยา บัวรอด, 2559)

ในด้านประเภทของนิทาน ได้มีนักวิชาการหลายท่านได้จำแนกในหลายลักษณะ ในที่นี้ผู้วิจัยขอสรุปประเภทของนิทานโดยแบ่งตามเนื้อหาในนิทาน ดังนี้ (บันลือ พลฤกษ์วัน, 2533; ไพพรรณ อินทนิล, 2534; เกริก ยุ้นพันธ์, 2539)

2.1.1 นิทานปรัมปราหรือเทพนิยาย เป็นนิทานที่เกี่ยวกับเรื่องเหนือความเป็นจริง ตัวเอกมักเป็นผู้มีเวทย์มนต์ อภินิหาร เช่น นางฟ้า เทวดา หรือเป็นเจ้าหญิง เจ้าชาย สถานที่หรือฉากในเรื่องมักเป็นสถานที่พิเศษ ซึ่งมาจากจินตนาการของผู้แต่ง เช่น เมืองบาดาล เมืองสวรรค์ เมืองอันไกลโพ้น เป็นต้น

2.2.2 นิทานท้องถิ่น นิทานประจำถิ่น หรือนิทานพื้นบ้าน มักเป็นนิทานที่เล่าสืบทอดกันมาแบบปากต่อปาก โดยสามารถออกได้เป็นอีก 4 ประเภท ได้แก่

1) นิทานประเภทย่อย เป็นนิทานประเภทย่อยที่มาของสิ่งต่าง ๆ เช่น ทำไมไก่จึงมีขนสีดำ ทำไมน้ำทะเลจึงเค็ม เป็นต้น

2) นิทานประเภทคติสอนใจ เป็นนิทานสั้น ๆ ที่เล่าเปรียบเทียบถึงการใช้ชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคม โดยในท้ายเรื่องจะมีข้อคิดและข้อเตือนใจให้ผู้อ่านได้เห็นถึงผลที่ตามมาจากการกระทำ

3) นิทานวีรบุรุษ เป็นนิทานที่กล่าวถึงบุคคลที่มีลักษณะ และความสามารถพิเศษ ซึ่งอาจเป็นเรื่องที่เกิดขึ้นจริงของบุคคลสำคัญ แต่จะเพิ่มเติมสถานการณ์หรือฉากที่น่าตื่นเต้นที่เกินความจริง เพื่อให้เรื่องราวมีความสนุกสนานและตื่นเต้นเร้าใจมากขึ้น

2.3.3 เทพปกรณัม เป็นนิทานที่กล่าวถึงความเชื่อ โดยมีตัวละครเป็นเทพต่าง ๆ ที่มีอิทธิฤทธิ์ เช่น พระอินทร์ พระราม ทศกัณฐ์ เป็นต้น

2.4.4 นิทานเรื่องสัตว์ หรือนิทานที่มีสัตว์เป็นตัวเอก นิทานประเภทนี้มักสะท้อนสิ่งที่เกิดขึ้นในชีวิตและในสังคม โดยใช้สัตว์เป็นตัวละครเอกในการดำเนินเรื่อง ซึ่งมีพฤติกรรมและการกระทำคล้ายมนุษย์ จะมีคติสอนใจหรือไม่ก็ได้

2.4.5 นิทานตลกขบขัน เป็นนิทานเรื่องสั้น ที่แสดงออกถึงมุขตลกขบขัน สนุกสนาน รวมไปถึงการทำสิ่งที่ไม่น่าเป็นไปได้ และความต้องการที่จะหลุดจากกรอบแนวปฏิบัติดั้งเดิม

จากการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับความหมาย และประเภทของนิทาน สามารถสรุปได้ว่า นิทาน คือ เรื่องราวต่าง ๆ ที่เล่าสืบทอดกันมา โดยสอดแทรกความเชื่อ วัฒนธรรม วิถีชีวิต ค่านิยม คุณธรรม และความรู้ในด้านต่าง ๆ ซึ่งเป็นวิธีการเรียนรู้ในรูปแบบหนึ่งที่ใช้ตั้งแต่ครั้งสมัยโบราณ แต่ถึงกระนั้น นิทาน โดยเฉพาะนิทานที่เป็นรูปเล่ม ก็ยังคงมีความสำคัญกับการเรียนรู้และพัฒนาการของเด็กในโลกปัจจุบัน

2.2 การเล่านิทาน

ในการเล่านิทานสำหรับเด็ก สิ่งแรกที่จะต้องคำนึงถึงคือการเลือกนิทานที่จะนำมาเล่า โดยเลือกนิทานที่ตรงตามความสนใจของเด็ก และเหมาะสมสอดคล้องกับวัย ในเด็กอายุ 6-8 ปี จะมีความสนใจเกี่ยวกับนิทานปรัมปรา นางฟ้า เทวดา คน รวมไปถึงเรื่องลึกลับที่อ่านแล้วชวนให้สงสัย และเรื่องมหัศจรรย์ที่อ่านแล้วรู้สึกประทับใจ ในช่วงวัยนี้เด็กจะเริ่มสนใจเรื่องความเป็นจริงมากขึ้น เรื่องรอบตัว ธรรมชาติ เด็กผู้ชายจะชอบเรื่องการผจญภัย เด็กผู้หญิงจะชอบเกี่ยวกับเรื่องบ้าน ตุ๊กตา และชอบภาพประกอบที่มีความสวยงาม ดังนั้น ลักษณะนิทานที่ควรเล่าให้เด็กฟัง ควรเป็นเรื่องที่มีความตื่นเต้นเร้าใจ ตลกขบขัน โดยอาจเป็นนิทานอีสป นิทานพื้นบ้าน เรื่องลึกลับหรือเทพนิยาย มีการกระทำของตัวละครที่ใช้ไหวพริบ มีความคิด ความรู้สึกเหมือนกับเป็นคนจริง ๆ ต้องเป็นเรื่องราวที่กระตุ้นจินตนาการ ทำให้เด็กได้เข้าใจตนเอง และรู้สึกว่าไม่ได้อยู่โดดเดี่ยว รวมถึงเข้าใจคนอื่น ๆ ที่แตกต่างจากตนเอง มีการใช้คำซ้ำ หรือคำบรรยายที่ทำให้เห็นภาพชัดเจน จะทำให้เด็กจดจำและเข้าใจเรื่องราวในนิทานมากขึ้น ส่วนลักษณะนิทานที่ไม่ควรนำมาเล่า คือนิทานที่มีการดำเนินเรื่องซ้ำ ๆ วนวน มีรายละเอียดปลีกย่อยมาก ใช้คำเทศนาสั่งสอนมากเกินไป มีความน่ากลัว สยองขวัญ มีความรุนแรงเกิดขึ้นในเรื่อง ใช้คำไม่สุภาพ ใช้คำในเชิงตำหนิติเตียน หรือสร้างความขบขันบนความเจ็บปวดของผู้อื่น (กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2543; ปรีดา ปัญญาจันทร์ และ ชีวัน วิสาสะ, 2545)

นอกจากนี้ ปรีดา ปัญญาจันทร์ และชีวัน วิสาสะ (2545) ยังได้กล่าวถึงวิธีการเล่านิทานให้มีความน่าสนใจ ชวนให้ติดตาม หรือการใช้อุปกรณ์ต่าง ๆ ให้เหมาะสมกับเนื้อเรื่องที่จะเล่าก็เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่สำคัญ โดยมีหลากหลายวิธี ดังนี้

1) การเล่าปากเปล่า เป็นการเล่าที่ความสนใจผู้ฟังจะอยู่ที่ผู้เล่าตลอดเวลา ดังนั้นผู้เล่าจึงต้องฝึกทักษะในการเล่ามาก ผู้เล่าต้องมีการทำความเข้าใจกับนิทานเรื่องนั้น ๆ อย่างดี จับประเด็นได้ว่าแก่นสารของเรื่องคืออะไร นอกจากนี้ผู้เล่ายังสามารถปรับนิทานไปตามความสนใจของผู้ฟังได้ เช่น เพิ่มหรือลดตัวละคร เล่าเนื้อหาที่สนุกสนานเพิ่มเติม น้ำเสียงควรมีการเว้นจังหวะ มีความเร็ว ช้า และมีอารมณ์ร่วมสอดคล้องกับเรื่องราวในนิทานอย่างเหมาะสม มีท่าทีผ่อนคลาย

2) การเล่าโดยใช้หนังสือประกอบการเล่า นอกจากผู้เล่าจะต้องมีทักษะในการอ่าน และอ่านนิทานเรื่องนั้น ๆ จนขึ้นใจแล้ว ยังต้องศึกษาภาพประกอบในนิทาน สีที่ใช้ในภาพ อารมณ์ที่ปรากฏในภาพ การถือหนังสือต้องอยู่ในตำแหน่งที่ผู้ฟังสามารถเห็นภาพประกอบได้อย่างทั่วถึง ไม่สูงเกินไปหรือต่ำเกินไป มือที่ถือหนังสือต้องถือให้หนึ่ง นิ้วมือต้องสอดคั่นหน้าเตรียมพร้อมที่จะเปิดหน้าถัดไปเสมอ และใช้มืออีกข้างในการช่วยเปิดหน้าถัดไป ระวังไม่ให้มือไปบังภาพหรือตัวอักษรในนิทาน นอกจากนี้ผู้เล่ายังสามารถเพิ่มความน่าสนใจให้กับนิทาน โดยใช้วิธีการแสดงพฤติกรรมให้สอดคล้องกับการเคลื่อนไหวของตัวละคร เช่น เรื่องหัวผักกาดยักษ์ (2552) ผู้เล่าสามารถทำท่าออกแรงดึงหัวผักกาดในขณะที่เล่าเรื่อง หรือให้

และรู้สึกตื่นเต้น และในผลสุดท้ายเมื่อเฉลยเรื่องราวทั้งหมด จะทำให้เกิดความรู้สึกที่มหัศจรรย์ การเล่าโดยใช้ศิลปะจึงเป็นวิธีการหนึ่งในการส่งเสริมจินตนาการของเด็กได้ดีกว่าการใช้ภาพวาด หรือภาพประกอบที่มีอยู่แล้ว

นอกจากนี้ยังมีการเล่านิทานโดยใช้วิธีอื่น ๆ ซึ่งตามแต่ความถนัดของผู้เล่า เช่น การเล่าโดยร้องเพลงประกอบ การเล่าประกอบเสียงธรรมชาติ การเล่าโดยใช้หุ่นมือ การเล่าโดยใช้การเล่นเชือก การเล่าโดยใช้ท่าทางประกอบหรือแสดงละคร เป็นต้น ทั้งนี้ควรคำนึงถึงความเหมาะสมกับเรื่อง และวัยของผู้ฟัง วัสดุอุปกรณ์ควรหาได้ง่าย ประหยัด มีความทนทานแข็งแรง และสะดวกในการนำมาใช้เล่านิทาน (ไพพรรณ อินทนิล, 2534)

จากการศึกษาเกี่ยวกับการเล่านิทาน สามารถสรุปได้ว่า นิทานที่เหมาะสมกับเด็กวัย 6-8 ปี ควรมีเรื่องราวเกี่ยวกับความมหัศจรรย์ เป็นเทพนิยายปรัมปรา หรือเป็นเรื่องในชีวิตจริง แต่มีความลึกลับชวนให้สงสัย มีการผจญภัย และมีภาพประกอบสวยงาม ในส่วนของวิธีการเล่าก็เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่สำคัญ

2.3 หลักการจัดทำหนังสือนิทาน

2.3.1 ขั้นตอนในการจัดทำหนังสือนิทาน มีทั้งหมด 6 ขั้นตอน (ฉวีวรรณ คูหาภินันท์, 2527; จินตนา ไบกาซูยี, 2542; ครรชิต มนูญผล, 2548; กษกร สัจภาพพิชิต, 2558; จรรยาพรณ เทพศรีเมือง, 2560) ดังนี้

1) การศึกษาหาข้อมูล ผู้เขียนควรศึกษาเกี่ยวกับวิธีการจัดทำหนังสือสำหรับเด็ก ทั้งด้านการวางโครงเรื่อง การนำเสนอเนื้อหาสาระหลัก กลวิธีการเล่าเรื่อง ภาษาที่ใช้ การจัดทำภาพประกอบ ทั้งการออกแบบตัวละคร การออกแบบฉาก การจัดองค์ประกอบของภาพ เทคนิคของภาพประกอบที่ใช้ การร่างภาพเป็นช่องต่อเนื่อง (Storyboard) การทำรูปเล่มจำลองและรูปเล่มจริง โดยอาจศึกษาจากตัวอย่างหนังสือนิทานที่ดีเพื่อคู่เป็นแนวทางในการจัดทำ พร้อมศึกษาข้อดี ข้อสังเกตของนิทานในแต่ละเล่ม

2) การกำหนดประเภท จุดประสงค์ และผู้อ่านที่เป็นกลุ่มเป้าหมาย ผู้เขียนต้องกำหนดว่าหนังสือที่จะเขียนนี้อยู่ในประเภทใด มีวัตถุประสงค์ว่าต้องการให้ผู้อ่านได้รับความรู้ แนวคิด ประโยชน์ในเรื่องอะไร และผู้อ่านที่จะอ่านหนังสือนี้เป็นใคร อยู่ในช่วงวัยใด มีความรู้ ประสบการณ์มากน้อยเพียงใด และจะถ่ายทอดความรู้เหล่านั้นให้แก่ผู้อ่านอย่างเหมาะสมอย่างไร การกำหนดจุดประสงค์ต่าง ๆ นี้ทำให้ผู้เขียนเห็นทิศทางในการเขียน และมีเป้าหมายในการเขียนที่ชัดเจน

3) การกำหนดเนื้อหา ชื่อเรื่อง และการเขียนโครงเรื่อง เป็นการสร้างขอบเขตของเนื้อหา ว่าต้องการให้เนื้อหาสาระภายในเรื่องเกี่ยวกับอะไร ต้องการจะสื่อสารอะไรกับผู้อ่าน และเนื้อหาที่กำหนดควรเกี่ยวข้องเชื่อมโยงกับชื่อเรื่อง เพื่อช่วยเป็นแนวทางให้ผู้อ่านรู้ถึงเนื้อเรื่องภายในเล่ม ในการเขียนโครงเรื่องควรมีการจัดเรียงเนื้อหาที่เป็นระบบทางความคิด ง่ายต่อการคิดเชื่อมโยง รวมไปถึงการกำหนดภาพประกอบให้เหมาะสมกับเนื้อหา และในช่วงท้ายควรมีกิจกรรมทิ้งท้าย เพื่อส่งเสริมการเปิดกว้างทางความคิด อาจเป็นคำถามให้ผู้อ่านลองคิดจินตนาการต่อ หรือเป็นสาระความรู้ที่เสริมจากในเนื้อหาในเรื่องหลัก

4) การเขียนบทสคริปต์ (Script) หรือการเขียนสตอรี่บอร์ด (Storyboard) เป็นการนำเนื้อหาที่ได้กำหนดในโครงเรื่อง นำมาจัดเรียงควบคู่กับภาพประกอบ ตั้งแต่ปกหน้าไปจนถึงปกหลัง โดยอาจใช้วิธีเขียน ว่าในหนังสือหน้านี้จะมีคำบรรยาย มีรูปภาพอะไร จัดวางอยู่ส่วนใดของหน้ากระดาษบ้าง เพื่อเป็นแนวทางในการจัดทำรูปเล่มจำลองต่อไป

5) การทำรูปเล่มจำลอง (Dummy) เป็นการทำหนังสือจำลอง โดยนำบทสคริปต์ที่ได้เขียนไว้มาจำลองเป็นรูปเล่ม ประกอบไปด้วยคำบรรยาย ภาพประกอบ และการกำหนดรูปแบบของหนังสือ ให้มีความสอดคล้องเหมาะสม และเห็นภาพรวมของหนังสือชัดเจนมากยิ่งขึ้น ในขั้นตอนนี้อาจยังไม่ต้องลงรายละเอียดในภาพประกอบมากนัก แต่อาจวาดเป็นภาพคร่าว ๆ ให้เห็นเป็นแนวทาง และให้ง่ายต่อการปรับปรุงแก้ไข

6) การทำรูปเล่มจริง (Format) เป็นขั้นตอนจัดทำหนังสือจริง ซึ่งต้องคำนึงถึงองค์ประกอบของหนังสือตลอดทั้งเล่ม

2.3.2 องค์ประกอบในหนังสือนิทาน สามารถแยกองค์ประกอบได้เป็น 4 ส่วน คือ 1) เนื้อหา 2) การเขียนเนื้อเรื่อง 3) การทำภาพประกอบ และ 4) การจัดทำรูปเล่ม โดยมีรายละเอียดวิธีการดังต่อไปนี้

1) เนื้อหา

ก่อนที่ผู้เขียนจะลงมือเขียนนิทาน จำเป็นต้องกำหนดประเภท แก่นเรื่อง และโครงสร้างเนื้อหาของเรื่องก่อน โดยคำนึงถึงผู้อ่านที่จะอ่านนิทานเป็นหลัก ว่าต้องการจะบอก หรือให้ข้อคิดอะไรแก่ผู้อ่าน ถ้าหากผู้อ่านเป็นเด็กอายุ 6-8 ปี เนื้อหาของเรื่องสามารถมีความซับซ้อนมากขึ้นกว่าเด็กในวัย 3-5 ปีได้ โดยอาจเป็นนิทานอีสป ที่มีเรื่องราวให้ข้อคิดในการดำเนินชีวิตต่าง ๆ โดยมีตัวละครเป็นสัตว์ เป็นนิทานเทพนิยาย ที่มีเรื่องราวมหัศจรรย์ เนื้อเรื่อง มีความลึกลับชวนให้สงสัยและตั้งคำถาม เป็นนิทานพื้นบ้าน ตำนานหรือความเป็นมาต่าง ๆ ที่กล่าวถึงบุคคลจริง สถานที่จริง หรือนิทานชาดก ที่กล่าวถึงเรื่องราวของพระพุทธเจ้าในอดีตชาติ เป็นต้น

2) การเขียนเนื้อเรื่อง และกลวิธีการเขียน

สำหรับผู้เขียนนิทาน การเขียนเนื้อเรื่องเป็นขั้นตอนที่มีความสำคัญมาก เนื่องจากเนื้อหาของนิทานเป็นสาระสำคัญของนิทาน และมีความละเอียดอ่อนเป็นอย่างยิ่ง โดยผู้เขียนต้องคำนึงถึงทั้งวัย พัฒนาการด้านภาษา ความสนใจของเด็ก รวมไปถึงกลวิธีการเขียนเรื่องที่แตกต่างกับการเขียนเรื่องสำหรับผู้ใหญ่ ซึ่งกลวิธีในการเขียนนิทานควรเป็นแบบเดียวกับการเล่านิทาน คือมีความสนุกสนาน มีการแทรกเสียงต่าง ๆ ที่ฟังคล้ายคำพูด หรือเสียงในชีวิตประจำวัน แต่ทั้งนี้ต้องพิจารณาถึงความเหมาะสมของคำศัพท์ต่าง ๆ ให้เหมาะสมกับวัย ควรเป็นภาษาสุภาพ มีการสะกดคำ การเว้นวรรคตอนที่ถูกต้องตามหลักภาษา โดยผู้เขียนจำเป็นต้องอ่านบทวนนิทานที่เขียนหลาย ๆ ครั้ง และให้ความสำคัญกับรายละเอียดทุกอย่าง (จินตนา ใบกาชุย, 2542; ทวีศักดิ์ ญาณประทีป, 2545)

หลักการในการเขียนสามารถใช้วิธีการตั้งคำถาม 5W1H คือ ใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไหร่ ทำไม อย่างไร (Who, What, Where, When, Why, How) ใคร หมายถึงตัวละครที่ดำเนินเรื่อง ทำอะไร หมายถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ที่ไหน หมายถึงสถานที่ที่เหตุการณ์นั้นเกิดขึ้น เมื่อไหร่ หมายถึงเวลา ทำไม หมายถึงที่มาของเหตุการณ์ และ อย่างไร หมายถึงรายละเอียดต่าง ๆ ของเหตุการณ์ โดยผู้เขียนจะต้องตอบคำถามเหล่านี้ และนำคำตอบเหล่านั้นมาเชื่อมโยงเรียบเรียงเข้าด้วยกันเป็นเรื่อง พร้อมกับเพิ่มรายละเอียดต่าง ๆ ได้แก่ การจัดลำดับเรื่องราวว่าจะเปิดเรื่องราวอย่างไร มีการดำเนินเรื่องไปอย่างไร มีประเด็นปัญหา และมีการแก้ปัญหาอย่างไร โดยส่วนใหญ่แล้วการเขียนเรื่องสำหรับเด็ก ควรมีประเด็นปัญหาเพียงประเด็นเดียว ไม่ควรซับซ้อนมาก และควรมีความต่อเนื่องของเนื้อเรื่องที่สมเหตุสมผล นอกจากนี้ ผู้เขียนยังสามารถเพิ่มความพิเศษ ความน่าสนใจเล็ก ๆ น้อย ๆ ลงไปในนิทาน เพื่อกระตุ้นความคิด ความสงสัย จินตนาการ และความประทับใจให้แก่เด็ก (สิทธิพร กุลวโรตตมะ, 2556)

3) การทำภาพประกอบ

ภาพประกอบเป็นองค์ประกอบหนึ่งของนิทานที่มีความสำคัญมาก ไม่เพียงแต่เป็นภาพที่มีความสวยงาม แต่ยังต้องสื่อสารและถ่ายทอดเรื่องราวออกมาได้อย่างดีด้วย โดยเฉพาะการวาดภาพประกอบนิทานสำหรับเด็ก ซึ่งเด็กจะเรียนรู้จากการใช้สายตาดูภาพมากกว่าการอ่านตัวหนังสือ ภาพประกอบหนังสือที่ดีนั้นจะทำให้เห็นถึงความต่อเนื่องในการเล่าเรื่อง และการวาดภาพประกอบ ไม่ว่าจะเป็นมุมมองของภาพ (Point of View) หรือการเคลื่อนไหวของตัวละคร (Movement) เมื่อการเล่าเรื่องและภาพประกอบมีความต่อเนื่องแล้ว จะทำให้เด็กที่แม้จะอ่านหนังสือไม่ได้ สามารถเข้าใจเรื่องราว สร้างอารมณ์และความรู้สึกให้เด็กจินตนาการไปกับเรื่องราวได้ง่ายขึ้น ดังนั้นผู้ที่วาดภาพประกอบนิทานจึงต้องคำนึงถึงปัจจัย 4 ประการ คือ ลักษณะภาพ เทคนิควิธีของภาพ การตีความจากเรื่องเป็นภาพ และองค์ประกอบของการเล่าเรื่องด้วยภาพ โดยมีรายละเอียดดังนี้ (ปริดา ปัญญาจันทร์ และสุตไผ่ เมืองไทย, 2557)

3.1) ลักษณะภาพ สามารถแบ่งได้อีก 4 แบบ คือ ภาพเหมือนจริง ภาพกึ่งเหมือนจริง ภาพการ์ตูน และภาพลวดลายหรือภาพสัญลักษณ์ โดยส่วนใหญ่ในการวาดภาพประกอบนิทานสำหรับเด็ก จะอยู่ในลักษณะภาพกึ่งเหมือนจริง ภาพการ์ตูน และภาพลวดลายหรือภาพสัญลักษณ์ เนื่องจากสามารถสื่อสารได้อย่างชัดเจนและตรงไปตรงมา มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว น่าสนใจ และสามารถแสดงอารมณ์ สีหน้า ความรู้สึกได้ชัดเจนกว่าภาพเหมือนจริง เช่นการแสดงออกถึงอารมณ์ความรู้สึกของตัวละครที่เป็นสัตว์ ถ้าหากใช้ภาพกึ่งเหมือนจริง ภาพการ์ตูน หรือภาพลวดลายก็จะทำให้เด็กเข้าใจอารมณ์ที่แสดงออกมามากยิ่งขึ้น

3.2) เทคนิควิธีของภาพ ในด้านสองมิติ สามารถแบ่งได้ 8 ประเภท คือ ภาพลายเส้น (Drawing) ภาพสีชอล์ก (Pastel) ภาพสีน้ำ (Watercolor) ภาพสีโปสเตอร์ (Poster) ภาพสีน้ำมันและภาพสีอะคริลิก (Oil Paint and Acrylic) ภาพพิมพ์ (Printing) ภาพเทคนิคผสม (Collage)

and Mixed Media) และภาพจากคอมพิวเตอร์ (Computer) นอกจากนี้ยังมีเทคนิคภาพในแบบอื่น ๆ เช่น การปั้นดินน้ำมัน การใช้ภาพถ่าย การใช้เศษผ้า การใช้ใบไม้ กิ่งไม้ การทำลายฉลุ การฉีกกระดาษ พับกระดาษ ตัดกระดาษ เป็นต้น ในแต่ละเทคนิควิธีก็จะมีเอกลักษณ์เฉพาะตัวที่มีความแตกต่างกันออกไป แต่สิ่งที่สำคัญของการเลือกเทคนิควิธีของภาพเพื่อนำมาใช้เป็นภาพประกอบ คือ การคำนึงถึงความเหมาะสมสอดคล้องกับเนื้อเรื่อง และสามารถสื่อสารเรื่องราว อารมณ์ความรู้สึกในนิทานออกมาได้ดีที่สุด

3.3) การตีความจากเรื่องเป็นภาพ ผู้วาดภาพประกอบจะต้องเข้าใจเนื้อเรื่องสาระหลักของเรื่อง อารมณ์ ความรู้สึกของตัวละครเป็นอย่างดี เพื่อนำมาถ่ายทอดโดยใช้หลักการทางศิลปะ ทั้งในด้านการวางองค์ประกอบ ขนาด ลักษณะตัวละคร ฉาก ความขัดแย้งในภาพ สี แสงเงา และเทคนิควิธีในการสร้างภาพ

3.4) องค์ประกอบของการเล่าเรื่องด้วยภาพ มีองค์ประกอบสำคัญดังต่อไปนี้

3.4.1) ตัวละคร เป็นส่วนประกอบที่สำคัญแรกสุดในนิทาน เนื่องจากตัวละครคือผู้ดำเนินเรื่องราว ดังนั้นการออกแบบตัวละครทั้งตัวละครเอก ตัวละครปฏิกิริยา และตัวละครรอง ผู้วาดภาพประกอบต้องสร้างสรรค์ทั้งรูปลักษณ์ภายนอก ลักษณะนิสัยเฉพาะตัวให้มีมิติเหมือนคนจริง ๆ รู้สึกน่าติดตาม มีเส้นดึงดูดผู้อ่านให้ติดตามตัวละครไปตลอดทั้งเรื่อง

3.4.2) ฉาก เป็นส่วนประกอบที่บ่งบอกถึงสภาพแวดล้อมที่เกิดขึ้นทั้งสถานที่ และเวลาที่เหตุการณ์นั้น ๆ เกิดขึ้น โดยผู้วาดต้องจินตนาการถึงฉากเป็นภาพที่ชัดเจนในหัวเสียก่อน จึงจะสามารถถ่ายทอดภาพเหล่านั้นให้กับผู้อ่านได้ชัดเจนเช่นเดียวกัน แต่ทั้งนี้ผู้วาดไม่จำเป็นต้องวาดฉาก หรือรายละเอียดของฉากทั้งหมดลงในภาพ แต่สามารถเลือกได้ว่าจะแสดงหรือลดทอนสิ่งใด เพื่อสื่อความหมายในนิทานออกมาให้ได้ดีที่สุด

3.4.3) องค์ประกอบภาพ เป็นส่วนประกอบที่ช่วยในการสื่อสารสิ่งที่ต้องการ และช่วยถ่ายทอดอารมณ์ความรู้สึกไปยังผู้อ่านได้ด้วย ดังนั้นจึงต้องคำนึงทั้งในด้านการวางจุดเด่น จุดรอง มุมมองของภาพ รวมไปถึงการวางตัวหนังสือ เพื่อให้ง่ายต่อการอ่าน มีความต่อเนื่องควบคู่ไปด้วยกัน นอกจากนี้ ขนาดของภาพที่เหมาะสมกับเด็กก็เป็นสิ่งที่ผู้วาดภาพประกอบต้องพิจารณาเช่นกัน ซึ่งในแต่ละช่วงวัยก็จะแตกต่างกัน คือ สำหรับชั้นปฐมวัย ภาพควรมีพื้นที่สามในสี่ของหน้ากระดาษ สำหรับชั้นประถมต้น ขนาดของภาพมีพื้นที่ครึ่งหนึ่งของหน้ากระดาษ และชั้นประถมปลาย รูปภาพจะเหลือพื้นที่หนึ่งในสี่ของหน้ากระดาษ เพื่อให้พื้นที่ของตัวอักษรมีมากขึ้น และสอดคล้องกับความสนใจของแต่ละช่วงวัย

4) การจัดทำรูปเล่ม

การจัดทำรูปเล่ม ซึ่งมีทั้งหมด 3 ส่วน ประกอบไปด้วย

4.1) ส่วนหน้าของหนังสือ ได้แก่ ปกหน้า ปกใน และปกหลัง บนปกควรมีรูปภาพที่สื่อถึงเนื้อเรื่อง มีสีสันสวยงาม มีชื่อเรื่อง และชื่อผู้แต่ง โดยมีการจัดวางองค์ประกอบในตำแหน่งที่เหมาะสม อ่านง่าย ปกในควรมีรายละเอียดต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับหนังสือ ได้แก่ ชื่อเรื่อง ประเภทหนังสือ ชื่อผู้แต่ง ชื่อผู้วาดภาพประกอบ สำนักพิมพ์ วัน เดือน ปีที่พิมพ์ และรายละเอียดต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำหนังสือ

4.2) ส่วนเนื้อหาของหนังสือ ได้แก่ เนื้อเรื่องและภาพประกอบ โดยทั้งสองส่วนจะต้องมีการจัดวางให้สมดุล สอดคล้องและสัมพันธ์กัน

4.3) ส่วนท้ายของหนังสือ ได้แก่ บรรณานุกรมและกิจกรรมท้ายบท เช่น คำถามชวนคิด แบบฝึกหัด สารความรู้เพิ่มเติม เป็นต้น

ในด้านขนาดของหนังสือ ส่วนใหญ่หนังสือสำหรับเด็กจะอยู่ในลักษณะรูปเล่มมาตรฐานคือสี่เหลี่ยม โดยทั่วไปมีอยู่ 2 แบบ คือแนวดิ่ง และแนวนอน โดยขนาดรูปเล่มที่ได้รับความนิยมคือรูปเล่ม A4 ขนาด 18.5 x 26 ซม. ในปัจจุบัน นิทานสำหรับเด็กนิยมทำในรูปแบบสี่เหลี่ยมจัตุรัสมากขึ้น โดยจะจัดทำที่ขนาด 23 x 23 ซม. หรือ 21 x 21 ซม. และมีจำนวนหน้าอยู่ที่ 16-32 หน้า ซึ่งเป็นจำนวนหน้าที่เหมาะสมสำหรับเด็กวัย 6-8 ปี

ในกรณีที่ผู้จัดทำต้องการให้หนังสือมีความสะดวกต่อการตีพิมพ์ การซื้อขายและการบริการ สามารถขอเลขมาตรฐานสากลประจำหนังสือ (International Standard Book Number หรือ ISBN) ซึ่งทำให้หนังสือที่จัดทำมีเลขบาร์โค้ดอยู่ด้านหลัง ซึ่งจำเป็นเลขประจำหนังสือเรื่องนั้น ๆ ทันที และไม่สามารถนำเลขกลับมาใช้ซ้ำได้โดยเด็ดขาด ปัจจุบันสามารถขอเลขมาตรฐานสากลประจำหนังสือได้ทางออนไลน์ โดยส่งเอกสารการขอจัดพิมพ์ไปยังระบบจดทะเบียนการพิมพ์ สำนักหอสมุดแห่งชาติ กรมศิลปากร โดยมีเงื่อนไขว่าจะต้องตีพิมพ์ขั้นต่ำ 20 เล่มต่อชื่อเรื่อง และต้องส่งสิ่งพิมพ์จำนวน 2 ฉบับ ให้แก่หอสมุดแห่งชาติ โดยฉบับหนึ่งนำไปให้บริการค้นคว้า และอีกฉบับหนึ่งเก็บเป็นหลักฐานการพิมพ์ในคลังสิ่งพิมพ์แห่งชาติ ในกรณีถูกละเมิดลิขสิทธิ์ ผู้จัดทำสามารถใช้เป็นหลักฐานในชั้นศาลได้ (สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยนเรศวร, 2020)

ขั้นตอนสุดท้ายของการจัดทำหนังสือ คือการเย็บเล่ม โดยผู้จัดทำต้องพิจารณาถึงความเหมาะสมกับหนังสือ ขนาด ความหนา และการใช้งานจริง โดยมีวิธีการเย็บเล่มทั้งหมด 4 แบบ คือ 1) การเย็บผนึก 2) การเย็บมุงหลังคา 3) การเย็บสันไสกาบ และ 4) การเย็บกี่ ส่วนใหญ่หนังสือนิทาน และหนังสือภาพสำหรับเด็กนิยมใช้การเข้าเล่มแบบเย็บมุงหลังคา คือการใช้ลวดเย็บบริเวณรอยพับ เนื่องจากจะสามารถเปิดกางหน้ากระดาษได้ 180 องศา และมีความเหมาะสมกับหนังสือนิทานสำหรับเด็กเนื่องจากมีจำนวนหน้าที่ไม่มากจนเกินไป (จินตนา ไบกาซูยี, 2542; ครรชิต มนูญผล, 2548; ปรีดา ปัญญาจันทร์

และสุไพบ ไหมเมือง, 2557; กษกร สัจภาพพิชิต, 2558; กิตติยา บัวรอด, 2559; จรรยวรรณ เทพศรีเมือง, 2560)

จากการศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างนิทาน สามารถสรุปได้ว่าการสร้างนิทานมีองค์ประกอบ 4 ส่วน คือเนื้อหา การเขียนเรื่องราว ภาพประกอบ และการจัดทำรูปเล่ม โดยสิ่งที่สำคัญที่สุดคือคำนึงถึงเนื้อหาสาระที่ต้องการจะสื่อสาร จุดประสงค์ และความเหมาะสมกับผู้อ่าน จากนั้นจึงเลือกใช้บทเพลงประกอบ และภาพประกอบที่เหมาะสมสอดคล้อง เพื่อจะถ่ายทอดเนื้อหาสาระที่ต้องการสื่อสารให้ได้ชัดเจน เข้าใจง่าย และเหมาะสมกับวัยของผู้อ่านที่สุด

2.4 ประโยชน์และคุณค่าของนิทาน

ประโยชน์ของหนังสือนิทานที่มีต่อเด็ก แบ่งได้เป็น 3 ด้าน คือ

1) ด้านอารมณ์ นิทานช่วยให้เด็กมีความอบอุ่น มีสภาพแวดล้อมที่ผ่อนคลาย ลดความตึงเครียด ให้เด็กมีความสุขสนุกสนานเพลิดเพลิน ส่งเสริมทัศนคติในเชิงบวก และเรียนรู้อารมณ์ในเชิงลบ

2) ด้านสังคม นิทานส่งเสริมความผูกพันระหว่างครอบครัว และมีโอกาสได้ปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น ให้เด็กเป็นผู้ฟังที่ดี รวมไปถึงเป็นผู้พูดที่ดี ครูผู้สอนหรือผู้ปกครองก็สามารถทำความเข้าใจเด็กได้มากขึ้นผ่านการเล่านิทานให้เด็กฟัง และสังเกตจากการถามตอบ หรือพูดคุยกับเด็ก ทำให้เด็กรู้จักการรอคอย เรียนรู้กฎเกณฑ์และการอยู่ร่วมกันในสังคม

3) ด้านสติปัญญา ช่วยเสริมสร้างพัฒนาการทางด้านภาษา ทั้งทักษะการฟัง การพูด การอ่าน การเขียน การสื่อสารที่ถูกต้องเหมาะสม ฝึกให้เด็กได้ใช้ความคิด โดยคิดอย่างเป็นระบบ และเสริมสร้างจินตนาการ มีการคิดเป็นเหตุและผล มีความคิดละเอียดอ่อน แยกแยะสิ่งถูกผิด และได้รับความรู้ที่เป็นประโยชน์ หากกล่าวถึงนิทาน มักมีการใช้เพื่อพัฒนาทักษะด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการฟัง ดังนั้นผู้วิจัยจึงขอลำสรุปถึงการใช้นิทานเพื่อพัฒนาในด้านดนตรีด้วย ดังนี้

มูลนิธิสตรี-สฤตวงศ์ (2557) ได้กล่าวถึงการใช้นิทานมาประกอบกิจกรรมดนตรี โดยเป็นการอ่านนิทานและนำจังหวะดนตรีเข้ามาประกอบ อาจทำโดยการเคาะนิ้ว ประหม่อ หรือใช้เครื่องดนตรีประเภทเครื่องเคาะ ประกอบไปกับเรื่องราวในนิทาน และยังสามารถนำการเคลื่อนไหวเข้ามาประกอบจังหวะและทำนองของดนตรีนั้น ๆ ให้โอกาสเด็กในการสร้างสรรค์ทำทางด้วยตนเอง ทำให้เด็กได้พัฒนาทักษะทางดนตรีทั้งด้านการฟัง การร้อง การเล่น การอ่าน การเคลื่อนไหว และการสร้างสรรค์ ในปัจจุบันได้มีนิทานจำนวนหนึ่งซึ่งมีเนื้อหาสาระเกี่ยวกับด้านดนตรี ทั้งพัฒนาด้านทักษะการบรรเลง เช่น *My First Keyboard Book* (Sam Taplin, 2014) ซึ่งมีกลไกของปุ่มกดเป็นแผนภูมิคีย์บอร์ด พร้อมแบบฝึกหัดเพลงง่าย ๆ ซึ่งเป็นเพลงคลาสสิก เพลงพื้นบ้าน และบทเพลงเด็ก มีการกำหนดจุดสีให้ถ่ายทอดการกดเล่นตาม ซึ่งเด็กสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง นิทานเพลงที่พัฒนาความรู้ด้านดนตรี เช่น *Welcome to the Symphony* (Carolyn Sloan, 2015) ประกอบไปด้วยการแนะนำบทเพลงคลาสสิก เครื่องดนตรีในวง

ออเคสตรา หน้าทีของวาทยากร คำศัพท์ทางดนตรี ประวัตินักประพันธ์ที่มีชื่อเสียง และมารยาทในการรับชมคอนเสิร์ต

นิทานเป็นสื่อการเรียนรู้สำหรับเด็กที่มีประสิทธิภาพ เป็นแรงจูงใจให้แสดงออกทางความคิด อีกทั้งยังหล่อหลอมพฤติกรรมที่ดีให้แก่เด็ก (กุลยา ตันติผลาชีวะ, 2548 อ้างถึงใน สุวรรณา กิจติยา, 2558) ครูสามารถปรับใช้ใช้นิทานเป็นสื่อเพื่อนำเข้าสู่บทเรียน ใช้เป็นแหล่งเรียนรู้ พัฒนาทั้งทางด้านภาษา ด้านสมาธิ ด้านอารมณ์ และเป็นสื่อที่สร้างความสนุกสนาน เพลิดเพลินในการเรียนรู้ได้เป็นอย่างดี เราอาจกล่าวได้ว่า นิทานที่มีประโยชน์และมีคุณค่านั้นคือนิทานที่เด็กสนใจฟัง ได้คิด เรียนรู้ จินตนาการไปกับเรื่องราวในนิทาน และได้เข้าใจถึงเนื้อหาที่สอดแทรกอยู่ในหนังสือนิทาน เป็นแรงบันดาลใจ ขับเคลื่อนและหล่อหลอมความคิด ความเชื่อ การแยกแยะสิ่งที่ถูกผิดให้กับเด็ก พร้อมทั้งเป็นสิ่งกระตุ้นความอยากรู้อยากเห็น ให้เด็กศึกษา ค้นคว้า และเรียนรู้ด้วยตนเอง (ปริดา ปัญญาจันทร์ และชีวัน วิสาสะ, 2537; เกริก ยूनพันธ์, 2539; กชกร สัจภาพพิชิต, 2558; กิตติยา บัวรอด, 2559; วรรณิษา หาคูณ, 2562; มูลนิธิสร้างเสริมวัฒนธรรมการอ่าน, 2560)

2.5 การวัดและประเมินคุณค่าสื่อการสอนประเภทนิทาน

การวัดและประเมินคุณค่าสื่อการสอนประเภทนิทาน มีจุดประสงค์เพื่อการคัดเลือกหนังสือที่มีคุณภาพ มีประโยชน์ทั้งในด้านสาระความรู้ ข้อคิดด้านคุณธรรม จริยธรรม เจตคติที่ดีให้แก่เด็ก อีกทั้งยังเป็นตัวอย่างในการเลือกอ่านหนังสือให้เด็ก และเป็นต้นแบบการผลิตสื่อการสอนประเภทนิทานที่ดี จากการศึกษาเกี่ยวกับการวัดและประเมินคุณค่าสื่อการสอนประเภทนิทาน ของนิตยา วรรณกิตร์ (2559) และจรรยาพร เทพศรีเมือง (2560) สามารถสรุปได้ 3 ประเด็น คือเครื่องมือในการประเมิน เกณฑ์ในการประเมิน และการสร้างแบบประเมิน โดยมีรายละเอียดดังนี้

2.5.1 เครื่องมือในการประเมิน

การวัดและประเมินคุณค่า เป็นการพิจารณาถึงข้อดี ข้อบกพร่อง คุณประโยชน์ และความเหมาะสมของนิทาน ซึ่งสามารถใช้เครื่องมือในการประเมินได้ 4 รูปแบบ คือ การใช้แบบสอบถาม การสัมภาษณ์ การสนทนากลุ่ม และการสังเกต โดยมีรายละเอียดดังนี้

- 1) การใช้แบบสอบถาม เป็นการกำหนดคำถามเพื่อให้ได้คำตอบที่ชัดเจนในประเด็นนั้นๆ โดยผู้ประเมินจะทำเครื่องหมายลงในแบบสอบถามเป็นการตอบคำถาม แบบสอบถามส่วนใหญ่แบ่งเป็น 2 ประเภท คือแบบสอบถามปลายเปิด และแบบสอบถามปลายปิด แบบสอบถามปลายเปิดจะเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้ตอบเลือกตอบได้อย่างอิสระ ข้อดีของแบบสอบถามในลักษณะนี้คือผู้ตอบจะสามารถแสดงความคิดเห็น อารมณ์ ความรู้สึก และอธิบายรายละเอียดได้ดี ส่วนแบบสอบถามปลายปิด จะเป็นการให้ผู้ตอบเลือกตอบจากคำตอบที่กำหนดไว้ โดยเลือกให้ตรงกับความรู้สึกของผู้ตอบมากที่สุด ลักษณะของคำตอบอาจเป็นการเลือกตอบ หรือการจัดลำดับ ข้อดีของแบบสอบถามในลักษณะนี้คือสามารถวิเคราะห์ผลได้ง่ายและรวดเร็วกว่าแบบสอบถามปลายเปิด

2) การสัมภาษณ์ เป็นการประเมินโดยการสนทนา มีการถามตอบโดยตรงกับผู้ให้ข้อมูล ซึ่งคำถามนี้อาจมีการกำหนดประเด็นคำถามไว้คร่าว ๆ แต่ไม่ตายตัว โดยส่วนมากจะมีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิด ทำให้ผู้ตอบสามารถให้ข้อมูลได้อย่างอิสระ ไม่ถูกปิดกั้น การสัมภาษณ์จึงเหมาะสมกับการนำมาใช้เมื่อต้องการข้อมูลที่มีรายละเอียดมาก และต้องการความกระจำในประเด็นนั้น ๆ

3) การสนทนากลุ่ม เป็นวิธีการสัมภาษณ์โดยมีผู้ให้ข้อมูลเป็นกลุ่ม โดยผู้ให้ข้อมูลกลุ่มนี้มีประสบการณ์และเชี่ยวชาญในด้านใดด้านหนึ่งร่วมกัน เมื่อมีการพูดคุยซักถาม ผู้ให้ข้อมูลจะรู้สึกสบายใจ และแสดงความคิดเห็นได้อย่างเต็มที่ ข้อดีของการเก็บข้อมูลรูปแบบนี้คือมีความรวดเร็ว และทราบข้อมูลเชิงคุณภาพอย่างกว้างได้ เช่น ทักษะคติ ความเชื่อ หรือพฤติกรรมต่าง ๆ เป็นต้น

4) การสังเกต สามารถทำได้โดยฟังอภิปรายเกี่ยวกับหนังสือเล่มนั้น ๆ และนำมาเรียบเรียงเป็นข้อสรุป หรือสังเกตพฤติกรรมของเด็กในขณะที่อ่านหนังสือ เช่น ความพึงพอใจ ท่าทีของเด็กที่มีต่อหนังสือและภาพประกอบ และอาจลองสอบถามความชอบของเด็กที่มีต่อหนังสือ หรือเรื่องราวในหนังสือว่าเด็กมีความสนใจมากน้อยเพียงใด (จรรยาบรรณ เทพศรีเมือง, 2560)

จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง สามารถสรุปได้ว่า เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินคุณค่าสื่อการสอนประเภทนิทาน มีทั้งหมด 4 รูปแบบ คือ การใช้แบบสอบถาม การสัมภาษณ์ การสนทนากลุ่ม และการสังเกต ซึ่งในแต่ละด้านก็จะมีข้อดีแตกต่างกันออกไป ดังนั้นในการจัดทำเครื่องมือในการประเมิน จึงควรคำนึงถึงจุดประสงค์ของผู้วิจัยว่าต้องการข้อมูลในลักษณะใด

2.5.2 เกณฑ์ในการประเมิน

มีนักวิชาการหลายท่าน (บันลือ พุกกะวัน, 2533; ปราณี เชียงทอง, 2526; เจด็จ คชฤทธิ์, 2554; จรรยาบรรณ เทพศรีเมือง, 2560) ได้กล่าวถึงเกณฑ์ในการพิจารณาถึงความเหมาะสมของนิทาน ซึ่งจะมีรายละเอียดปลีกย่อยแตกต่างกันออกไป แต่สามารถสรุปได้เป็น 4 ประเด็นหลัก ดังนี้

1) เนื้อหาในนิทาน ควรตรงกับความต้องการของเด็ก มีโครงเรื่องที่ไม่น่าซับซ้อน เป็นเหตุเป็นผล มีเหตุการณ์ที่สัมพันธ์สอดคล้องกันตลอดทั้งเรื่อง มีความต่อเนื่องชวนให้ติดตาม สนุกสนาน และเอาใจช่วยไปกับการกระทำของตัวละคร พร้อมสอดแทรกความรู้ คุณธรรม จริยธรรมไว้ในเนื้อหาอย่างเป็นธรรมชาติ ไม่มากจนทำให้เด็กรู้สึกเหมือนถูกอบรมสั่งสอนตลอดเวลา และที่สำคัญคือต้องนำเสนอแก่นเรื่องอย่างชัดเจน มีจุดมุ่งหมาย ว่าเด็กอ่านนิทานจบแล้วจะได้อะไรจากการอ่าน นอกจากนี้ การกำหนดลักษณะของตัวละคร ฉาก บทสนทนาภายในเรื่อง มุมมองการเล่าเรื่องก็เป็นปัจจัยที่ควรคำนึงถึงเช่นกัน ตัวละครจะต้องมีอุปนิสัย การพูด การแสดงออกที่ชัดเจนคงที่สอดคล้องกับลักษณะนิสัยของเด็ก จำนวนตัวละคร และชื่อเรียกก็ควรเหมาะสมกับวัยของเด็กที่เป็นกลุ่มเป้าหมาย ฉากภายในเรื่องก็ควรสอดคล้องกับเนื้อเรื่อง บ่งบอกถึงสิ่งที่จะเกิดขึ้นอย่างเป็นเหตุเป็นผล มีลำดับเวลา รวมไปถึงการเล่าเรื่องในมุมมองของตัวละครต่าง ๆ ซึ่งผู้แต่งควรกำหนดและวางแผนเพื่อให้สอดคล้องกับความเข้าใจของเด็ก และถ่ายทอดสาระของเรื่องได้ดีที่สุด

2) กลวิธีในการเขียนเรื่อง ควรคำนึงถึงภาษา การใช้คำศัพท์ การเรียบเรียงคำบรรยาย ภายในเรื่อง ให้เหมาะสมกับวัยของเด็ก ใช้ภาษาสุภาพ กระชับได้ใจความ สามารถสื่อความหมายได้ชัดเจน ไม่ใช้คำกำกวมที่อาจทำให้เข้าใจผิด นอกจากนี้ผู้แต่งสามารถใช้กลวิธีในการเขียนบรรยายในลักษณะต่าง ๆ ที่มีความน่าสนใจ เช่น การใช้คำคล้องจอง คำเลียนเสียงธรรมชาติ การบรรยายในลักษณะพรรณนา หรือ ยกตัวอย่าง จะช่วยกระตุ้นให้เด็กได้ใช้ความคิด และเสริมสร้างจินตนาการได้อย่างดี

3) ภาพประกอบ นอกจากความสวยงาม และสีสันที่สดใสแล้ว ภาพประกอบที่ดีควรสื่อความหมายแทนเรื่องราวได้ พร้อมทั้งมีการจัดวางองค์ประกอบภาพที่เหมาะสมกับวัยของเด็ก

4) รูปเล่มและคุณภาพการผลิต ควรคำนึงถึงการใช้งานของเด็กเป็นหลัก หน้าปกจะต้องมีความดึงดูดใจ ชื่อเรื่องมองเห็นได้ชัดเจน และสื่อถึงเนื้อเรื่องได้เป็นอย่างดี รูปเล่มจะต้องจับถนัดมือ มีขนาดเหมาะสมกับวัยของเด็ก มีรายละเอียดบนปกครบถ้วนทั้งชื่อผู้แต่ง ชื่อผู้วาดภาพประกอบ ชื่อผู้แปล และสำนักพิมพ์ มีการจัดวางองค์ประกอบที่สมดุลและเป็นเอกภาพ

จากการศึกษาเอกสารเกี่ยวกับเกณฑ์ในการประเมิน สรุปได้ว่าหลักเกณฑ์สำคัญมีทั้งหมด 4 ประการ ได้แก่ เนื้อหาในนิทาน กลวิธีการเขียนเรื่อง ภาพประกอบ และรูปเล่ม ซึ่งผู้จัดทำนิทานต้องคำนึงและวางแผนในการจัดทำอย่างรอบคอบ เพื่อให้ได้นิทานที่มีคุณภาพ และให้ผู้อ่านที่เป็นเด็กได้รับประโยชน์สูงสุด

2.5.3 การสร้างแบบประเมิน

ในการสร้างแบบประเมิน ผู้สร้างควรมีการกำหนดเกณฑ์อย่างครบถ้วน เป็นหมวดหมู่ชัดเจน ประกอบด้วย 4 ตอน คือ ข้อมูลหนังสือ การประเมินหนังสือ ข้อเสนอแนะ และสรุประดับคุณภาพหนังสือ โดยมีตัวอย่างแบบประเมิน ดังนี้ (นิตยา วรรณกิตร์, 2559)

Form 1: General Evaluation Form

Form 2: Detailed Evaluation Form

ลำดับที่	รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ					รวม
		ดีมาก	ดี	พอ	น้อย	ไม่ดีเลย	
1	ด้านเนื้อหา (25 คะแนน)						
	1.1 เนื้อหาเหมาะสมกับวัยและระดับการศึกษา						
	1.2 เนื้อหาครอบคลุมสาระการเรียนรู้						
	1.3 เนื้อหาถูกต้อง ครบถ้วน						
	1.4 ภาษา สละสลวย เข้าใจง่าย						
	1.5 การใช้ภาษาเหมาะสมกับวัยและระดับการศึกษา						
2	ด้านวิธีการเขียน (25 คะแนน)						
	2.1 ความถูกต้องของภาษา						
	2.2 การใช้ภาษาเหมาะสมกับวัยและระดับการศึกษา						
	2.3 การใช้ภาษาเหมาะสมกับวัยและระดับการศึกษา						
	2.4 การใช้ภาษาเหมาะสมกับวัยและระดับการศึกษา						
	2.5 การใช้ภาษาเหมาะสมกับวัยและระดับการศึกษา						
3	ด้านภาพประกอบ (25 คะแนน)						
	3.1 ความสอดคล้องกับเนื้อหา						
	3.2 ความสวยงาม น่าสนใจ						
	3.3 ความเหมาะสมกับวัยและระดับการศึกษา						
	3.4 ความสอดคล้องกับเนื้อหา						
	3.5 ความสวยงาม						
4	ด้านรูปเล่มและคุณภาพการผลิต (25 คะแนน)						
	4.1 ความเหมาะสมกับวัยและระดับการศึกษา						
	4.2 ความสวยงาม น่าสนใจ						
	4.3 ความเหมาะสมกับวัยและระดับการศึกษา						
	4.4 ความเหมาะสมกับวัยและระดับการศึกษา						
	4.5 ความเหมาะสมกับวัยและระดับการศึกษา						

รูปภาพที่ 2 ตัวอย่างแบบประเมินหนังสือนิทาน โดย นิตยา วรรณกิตร์ (2559)

นิตยา วรรณกิตร์. (2559). วรรณกรรมสำหรับเด็ก. มาตา.

จากการศึกษาเอกสารเกี่ยวกับการวัดและประเมินคุณค่าสื่อการสอนประเภทนิทานสรุปได้ว่า ควรมีการกำหนดหัวข้อของแบบประเมินโดยแบ่งเนื้อหาเป็นตอน ๆ ในตอนแรกคือข้อมูลของหนังสือ ซึ่งควรมีรายละเอียดเกี่ยวกับหนังสืออย่างครอบคลุม ตอนที่สองคือการประเมินในเชิงปริมาณ ซึ่งควรมีการแบ่งเกณฑ์ในแต่ละด้านเพื่อความสะดวกในการประเมินและวิเคราะห์ข้อมูล ตอนที่สามคือการประเมินในเชิงคุณภาพ ซึ่งผู้ประเมินสามารถเพิ่มรายละเอียดหรือข้อเสนอแนะอื่น ๆ สำหรับผู้จัดทำนิทานได้ในตอนสุดท้ายคือการสรุปคะแนน และคุณภาพของสื่อการสอนประเภทนิทาน ซึ่งบ่งบอกถึงคะแนนในภาพรวมทั้งหมด

ตอนที่ 3 ความสามารถด้านจังหวะ

3.1. ความสำคัญของจังหวะ

จังหวะ หมายถึง ระยะเวลาที่สม่ำเสมอ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2554) อาจเป็นเสียง คำ โน้ตทางดนตรี บทกลอน หรือการเต้นรำที่มีแบบแผนชัดเจนแข็งแรง (Cambridge Dictionary, 1995) ในทางดนตรี อาจกล่าวได้ว่าจังหวะคือหน่วยนับระยะเวลาของตัวโน้ต (ณัชชา พันธุ์เจริญ, 2564) ทำให้จังหวะเป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกับเวลา และเป็นแบบแผนที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง ฟินด์เลย์ (Findlay, 2016) ได้กล่าวถึงจังหวะไว้ว่า ถ้าหากสังเกตสิ่งรอบตัวเรา จะพบว่าสิ่งต่าง ๆ นั้นล้วนมีแบบแผน มีความสม่ำเสมอ และต่อเนื่องไปเรื่อย ๆ ยกตัวอย่างเช่น ปรากฏการณ์ในธรรมชาติอย่างการเกิดกลางวันและกลางคืน การขึ้นและตกของดวงอาทิตย์ การหมุนเวียนของฤดูกาล การทำงานของระบบในร่างกาย เช่น การหายใจ การเต้นของหัวใจ หรือการเดิน ล้วนทำงานอย่างเป็นระบบและสม่ำเสมอ และในท้ายที่สุด จังหวะทำให้เกิดความพึงพอใจ และความสุข ไม่เพียงในทางศิลปะเท่านั้น แต่ในการดำเนินชีวิตประจำวันด้วย

จากแนวคิดของนักดนตรีศึกษาทั้ง 3 ท่าน คือดัลโครซ โคดาย และออร์ฟ แม้ว่าจะมีวิธีการสอนที่แตกต่างกันอย่างเห็นเป็นเอกลักษณ์ แต่มีหลักการและแนวคิดเรื่องการศึกษาจังหวะที่สอดคล้องกัน ดัลโครซเน้นการแสดงออกถึงจังหวะผ่านการเคลื่อนไหว ที่เรียกว่ายูริธึมิกส์ (Eurhythmics) แปลว่า การเคลื่อนไหวทางจังหวะที่ดี โดยบูรณาการเข้ากับการฝึกโสตทักษะ (Solfege) และการอิมโพรไวเซชัน (Improvisation) ส่วนโคดายมีแนวคิดว่าการศึกษาดนตรีก็เหมือนกับการศึกษาภาษา ดังนั้นในการที่จะเข้าใจดนตรีหรือเล่นดนตรีได้ ต้องมีคลังคำศัพท์ทางดนตรีที่เพียงพอ โคดายจึงอาศัยการร้องเพลง เพื่อให้เด็กได้ฟังจดจำ และสามารถนำสิ่งเหล่านั้นมาปรับใช้ ออร์ฟมีหลักการทางดนตรีศึกษาว่าควรเริ่มต้นจากสิ่งง่าย และใกล้ตัวเด็กมากที่สุด ออร์ฟจึงใช้การพูด บทกลอน บทเพลงร้องเล่นที่มีจังหวะสนุกสนานเข้ามาเป็นองค์ประกอบในการเรียนการสอนดนตรี เพราะธรรมชาติการเรียนรู้ของเด็กจะเริ่มจากการใช้คำพูด ไปสู่การเคลื่อนไหวเป็นจังหวะ และนำเข้าสู่บทเพลง ดังนั้นจึงสามารถสรุปได้ว่า จังหวะคือองค์ประกอบที่เป็นหลักพื้นฐานที่สุด และการเรียนดนตรีควรเริ่มต้นด้วยการเรียนและเข้าใจจังหวะ ผ่านการตอบสนองทางดนตรีใน

รูปแบบต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการฟัง ร้อง เล่น อ่าน เคลื่อนไหว หรือสร้างสรรค์ (วิชชัย นาควงศ์, 2547; ณรุทธิ์ สุทธิจิตต์, 2561)

3.2 ความสามารถด้านจังหวะในเด็ก

จากการศึกษาพฤติกรรมการเรียนรู้ของเด็ก และพัฒนาการด้านดนตรีของเด็กในวัย 6-8 ปี เห็นได้ว่า เด็กได้รับรู้เรื่องเสียง และจังหวะตั้งแต่ยังอยู่ในครรภ์มารดา เมื่อเติบโตขึ้นก็จะมีทักษะในการเรียนรู้เรื่องจังหวะได้มากขึ้น ได้ยินถึงชุดจังหวะที่ซ้ำกัน สามารถแยกแยะความช้า เร็ว สามารถรักษาจังหวะที่สม่ำเสมอได้ ตบมือ ตบตักในรูปแบบจังหวะต่าง ๆ ได้ รวมไปถึงการเล่นเพลงอย่างมีจังหวะที่ถูกต้อง และสร้างสรรค์จังหวะในรูปแบบต่าง ๆ ได้ (Duffy, 2006; Campbell et al, 2010)

พื้นฐานความสามารถด้านจังหวะในเด็ก สามารถแบ่งได้จากทักษะทางดนตรีพื้นฐานที่เด็กควรจะได้เรียนรู้ ทั้งหมด 6 ทักษะ (Boyer and Rozmajzl, 2014; Houlahan and Tacka, 2015; NAFME, 2017; ณรุทธิ์ สุทธิจิตต์, 2561) ดังนี้

1) การฟัง คือ ความสามารถในการฟังจังหวะ แยกแยะความเร็วจังหวะ และรูปแบบจังหวะที่เหมือนกันหรือแตกต่างกันได้

2) เคลื่อนไหว คือ ความสามารถในการตอบสนองรูปแบบจังหวะ หรือรูปแบบของเสียงอย่างง่าย ๆ และสามารถตอบสนองโดยการเคลื่อนไหวให้สอดคล้องกับบทเพลงได้ โดยรักษาจังหวะได้อย่างสม่ำเสมอ แม้ว่าความเร็วจังหวะจะมีความแตกต่างกัน

3) การร้อง คือ ความสามารถในการร้องเพลงได้ในจังหวะและเสียงที่ถูกต้อง ด้วยโทนเสียงที่ไพเราะ และทำทางที่เหมาะสม และยังสามารถตอบสนองโดยการสื่อสารในรูปแบบเอคโค (Echo) ไม่ว่าจะเป็นการพูดอย่างเป็นจังหวะ หรือการร้องที่มีทั้งเสียงและจังหวะ

4) การเล่น คือ ความสามารถในการเล่นเครื่องดนตรีในจังหวะและเสียงที่ถูกต้อง มีการรักษาจังหวะอย่างสม่ำเสมอ ทำเสียงคอร์ดที่เหมาะสม บรรเลงได้อย่างถูกต้องและแม่นยำ

5) การสร้างสรรค์ คือ ความสามารถในการสร้างสรรค์รูปแบบจังหวะสั้น ๆ ในรูปแบบของการซ้ำทวน (Ostinato) หรือรูปแบบที่แตกต่างกันได้ โดยอาจสร้างสรรค์ได้หลากหลายรูปแบบ เช่น สร้างสรรค์โดยการเคลื่อนไหว สร้างสรรค์โดยการร้อง สร้างสรรค์โดยการเล่น หรือสร้างสรรค์โดยการเขียน เป็นต้น

6) การอ่าน คือ มีความสามารถในการอ่านโน้ตต่าง ๆ ได้แก่ โน้ตตัวดำ โน้ตตัวขาว โน้ตตัวขาวประจุด โน้ตตัวกลม โน้ตเข้บ็ต 1 ชั้น โน้ตเข้บ็ต 2 ชั้น ตัวหยุด อัตราจังหวะธรรมดา (Simple Time) และอัตราจังหวะผสม (Compound Time) รวมไปถึงความสามารถในการเขียนโน้ตในรูปแบบต่าง ๆ

จากการศึกษาเกี่ยวกับความสามารถด้านจังหวะ ทำให้เห็นว่าความสามารถด้านจังหวะที่เด็กควรจะได้เรียนรู้และปฏิบัติได้ คือ ความสามารถในการฟัง การเคลื่อนไหว การร้อง การเล่น การ

สร้างสรรค์ และการอ่าน โดยรักษาจังหวะให้มีความสม่ำเสมอและคงที่ เรียนรู้รูปแบบจังหวะที่มีความแตกต่างกันได้

3.3 กลวิธีการสอนจังหวะเพื่อพัฒนาความสามารถด้านจังหวะ

สิ่งที่สำคัญในการสอนจังหวะคือ การได้ประสบการณ์ รู้สึกถึงจังหวะ และถ่ายทอดออกมา (Vanderspar, 2005; Feldman and Contzius, 2016; Findlay, 2016) ดังนั้นในการสอนจังหวะ จึงควรคำนึงถึงการสอนเสียงก่อนสัญลักษณ์ (Sound Before Sign) และสอนดนตรีให้เหมือนกับการสอนภาษา (Sound to Symbol) เนื่องจากดนตรีเป็นเรื่องของเสียง ผู้เรียนควรมีประสบการณ์การได้ยินเสียงและจังหวะก่อนการรับรู้เรื่องสัญลักษณ์ เปรียบเสมือนการเรียนรู้ภาษาที่เริ่มต้นโดยการได้ยิน เมื่อได้ยินจึงเกิดการเลียนแบบโดยการพูดออกมา เมื่อสะสมคลังคำศัพท์ได้มากเพียงพอ ก็สามารถพูดออกมาได้อย่างเป็นธรรมชาติ รวมไปถึงแต่งประโยคใหม่ ๆ ด้วยตนเองได้ การเรียนดนตรีก็เช่นเดียวกัน การที่ได้ก็จะสามารถเข้าใจเรื่องจังหวะได้ ก็ควรให้เด็กได้ยินและได้คุ้นเคยกับจังหวะเสียก่อน โดยที่ยังไม่ต้องนำเสนอเรื่องสัญลักษณ์ทางจังหวะใด ๆ ครูสามารถใช้กิจกรรมดนตรี ไม่ว่าจะเป็นการฟัง การร้อง การเล่น การเคลื่อนไหว หรือการสร้างสรรค์ในลักษณะต่าง ๆ มาประกอบการเรียนการสอน โดยนำเสนออย่างมีลำดับขั้นตอน เนื้อหา มีความสัมพันธ์และต่อเนื่องกันจากง่ายไปยาก และต้องมีความเหมาะสมและสอดคล้องกับวัยของเด็กเป็นสำคัญ (ณรุทธ์ สุทธจิตต์, 2561)

ในการเรียนการสอนจังหวะขั้นต้น สามารถแบ่งเนื้อหาด้านจังหวะได้เป็น 4 ประเภท โดยเรียงลำดับจากการเรียนรู้ตามธรรมชาติของเด็กที่ง่ายไปจนถึงยาก คือ อัตราความเร็ว (Tempo) จังหวะตบ (Steady Beat) อัตราจังหวะ (Meter) รูปแบบจังหวะ (Rhythm) และเรื่องอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับจังหวะ จากการศึกษาพัฒนาการของเด็ก พบว่า ตั้งแต่อยู่ในครรภ์มารดา เด็กมีความสามารถในการแยกแยะความแตกต่างของเสียงและสามารถตอบสนองต่อเสียงได้ตามธรรมชาติ เช่น การแยกแยะเสียงของมารดา กับเสียงของผู้อื่น เมื่อเด็กคลอดและเติบโตขึ้น ก็จะสามารถแยกแยะความแตกต่างของเสียง และตอบสนองต่อเสียงได้มากขึ้น เช่น เสียงดัง-เสียงเบา เสียงสูง-เสียงต่ำ และความช้า-เร็ว เด็กจะขยับร่างกายอย่างรวดเร็วเป็นอัตโนมัติเมื่อได้ยินเพลงเร็ว และจะเคลื่อนไหวเชื่องช้าลงเมื่อได้ยินเพลงช้า (Duffy, 2006; Sarrazin, 2016) ดังนั้นในการสอนด้านจังหวะ การสอนความเร็วจังหวะจึงเป็นเรื่องที่ใกล้เคียงกับธรรมชาติของเด็กมากที่สุด

3.2.1. แนวทางการสอนอัตราความเร็ว และจังหวะตบ

อัตราความเร็ว หมายถึง การกำหนดความช้า และเร็วในบทเพลง สามารถบ่งบอกได้โดยการใช้ศัพท์ทางดนตรีที่ว่าด้วยจังหวะ เช่น Allegro, Moderato หรือ Andante เป็นต้น โดยต้องมีความสม่ำเสมอ และดำเนินต่อเนื่องไปเรื่อย ๆ เช่นเดียวกับจังหวะการเต้นของหัวใจ หรือจังหวะชีพจร (Pulse) ในเรื่องอัตราความเร็วและจังหวะตบนั้นมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกัน และเป็นพื้นฐานด้านจังหวะที่นักเรียนควรเรียนรู้เป็นอันดับแรก โดยมีแนวทางการสอนความเร็วจังหวะได้ดังนี้ (Harris and Crozier, 2000;

Campbell et al, 2010; Boyer and Rozmajzl, 2014; Inside the Orchestra, 2020; ณัชชา พันธุ์เจริญ , 2564)

1) การฟังและเคลื่อนไหว ครูอาจเริ่มต้นด้วยการเล่นเพลง หรือร้องบทร้องเล่นที่มีความเร็ว และช้าแตกต่างกัน ให้เด็กสามารถแยกแยะความแตกต่างของความเร็วได้ จากนั้นให้เด็กเคลื่อนไหวตามบทเพลงที่ได้ยิน อาจมีการเคลื่อนไหวทั้งช้า เร็ว ค่อย ๆ ช้าลง ค่อย ๆ เร็วขึ้น หรืออาศัยการใช้อุปกรณ์ เช่น การส่งลูกบอลตามจังหวะช้า-เร็วของเพลง พร้อมทั้งเปลี่ยนทิศทางการส่งลูกบอลเมื่อได้ยินการเปลี่ยนแปลงของความเร็ว เป็นต้น ต่อมาให้ให้เด็กสังเกต และลองฟังว่ามีสิ่งใดที่เคลื่อนไหวเป็นจังหวะต่อเนื่องตลอดเวลาบ้าง เช่น เสียงนาฬิกา เสียงเดิน เสียงกระดิ่งบอกเวลาเข้าเรียน เป็นต้น จากนั้นครูสามารถเล่นเพลงที่มีจังหวะตบสม่ำเสมอ กับเพลงที่มีจังหวะตบไม่สม่ำเสมอให้เด็กฟัง เพื่อให้เด็กสามารถแยกแยะจังหวะที่สม่ำเสมอและไม่สม่ำเสมอออกจากกันได้ จากนั้นให้เด็กเคลื่อนไหวไปกับจังหวะเพลง โดยอาจเป็นการเคลื่อนไหวอยู่กับที่ หรือเคลื่อนไหวแบบเคลื่อนที่ก็ได้ เช่น เดินตามจังหวะเพลง ประหม่อตามจังหวะเพลง หรือการใช้ร่างกายสร้างจังหวะ (Body Percussion) ประกอบให้ได้เสียงที่มีความหลากหลายมากขึ้น

2) การร้องและการอ่าน เมื่อเด็กคุ้นเคยกับบทเพลงที่ครูเล่น ให้เด็กลองร้องหรืออ่าน แล้วให้อภิปรายว่าบทเพลงนั้นควรจะมีความเร็วเป็นอย่างไร ในขั้นตอนนี้ครูสามารถแนะนำคำศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับความเร็วจังหวะให้เด็กรู้จัก โดยอาจมีการใช้คำศัพท์และรูปภาพประกอบเปรียบเทียบถึงความเร็วของเพลงที่ชัดเจน โดยแทนด้วยภาพที่แสดงถึงการเคลื่อนไหว เช่น Adagio แทนด้วยรูปเต่า Andante แทนด้วยรูปคนกำลังเดิน Allegro แทนด้วยรูปเสือชีตาร์ เป็นต้น

สำหรับผู้เรียนระดับเริ่มต้น สามารถใช้หลักการใช้คำแทนจังหวะ (Rhythm Syllables) ซึ่งเป็นกลวิธีการสอนรูปแบบหนึ่งที่มีขึ้นตั้งแต่ศตวรรษที่ 18 นำเสนอโดยเอมิล โจเซฟ เชอเว (Emile Joseph Chevé) ในบทความตีพิมพ์ร่วมกันกับปีแอร์ กาแลง (Pierre Galin) และ ไอเม่ ปารีส (Aimé Paris) ซึ่งมีการเรียกระบบดังกล่าวว่า ระบบเชอเว (Chevé System) ซึ่งโคดาย ออร์ฟ และกอร์ดอนได้นำระบบดังกล่าวมาประยุกต์ใช้กับรูปแบบการสอนดนตรีเด็กของตนเอง (Campbell et al, 2010; Palkki, 2010) วิธีการคือเป็นการใช้คำศัพท์ และเสียงง่าย ๆ ที่มีจำนวนพยางค์ของคำตรงกับค่าของโน้ต ซึ่งวิธีนี้เหมาะกับผู้เรียนในระดับเริ่มต้น เนื่องจากทำให้เข้าใจเรื่องจังหวะที่ซับซ้อนได้โดยง่าย (เชนยี, 1973) นอกจากการพูด ครูยังสามารถใช้การประหม่อ ตบตัก ตีตื้น ย่ำเท้า หรือการใช้ร่างกายสร้างจังหวะ (Body Percussion) และสามารถใช่วิธีการอื่น ๆ ประกอบเพื่อเพิ่มความสุขสนุกสนานและน่าสนใจมากขึ้น เช่น ยกรูปภาพ บทร้องเล่น บทกลอนต่าง ๆ ขึ้นมาพูดหรือร้องให้ฟัง เป็นต้น ยกตัวอย่างการใช้คำและรูปภาพเป็นสัญลักษณ์แทนจังหวะ ดังภาพคือการใช้รูปภาพกระถางต้นไม้ หรือภาษาอังกฤษคือคำว่า “pot” แทนโน้ตตัวดำ 1 จังหวะ ทำให้เด็กรับรู้ถึงจังหวะตบที่ดำเนินไปอย่างต่อเนื่อง

รูปภาพที่ 3 รูปภาพแทนสัญลักษณ์ (จังหวะตบ)

Boyer R. and Kazmajzl M. (2014). Music Fundamentals, Methods, and Materials for Elementary Classroom Teacher. Pearson Education Limited: England

ตัวอย่างบทร้องเล่น “Icka Backa Boo” ในขณะที่ร้องหรือพูด ให้เด็กปรบมือไปด้วย เป็นการให้เด็กรับรู้ถึงจังหวะตบที่สม่ำเสมอ ถึงแม้ว่าจะมีช่วงที่ไม่มีคำพูด แต่จังหวะยังคงดำเนินไปอย่างต่อเนื่อง นอกจากการปรบมือ สามารถเปลี่ยนเป็นการทำจังหวะด้วยร่างกายในแบบอื่น ๆ เช่น การตบตัก การปรบมือคู่กับเพื่อน เป็นต้น

Sing or Say:	Ic- ka	bac- ka	so- da	crac- ker,
Tap:	X	X	X	X
Sing or Say:	Ic- ka	bac- ka	boo!	
Tap:	X	X	X	X
Sing or Say:	Ic- ka	bac- ka	so- da	crac-ker,
Tap:	X	X	X	X
Sing or Say:	Out	goes	you!	
Tap:	X	X	X	X

Pat partner's hands			X	
Clap own hands		X		X
Pat thighs	X			

รูปภาพที่ 4 บทร้องเล่น Icka Backa Boo และตัวอย่างการใช้ร่างกายสร้างจังหวะ

Boyer R. and Kazmajzl M. (2014). Music Fundamentals, Methods, and Materials for Elementary Classroom Teacher. Pearson Education Limited: England

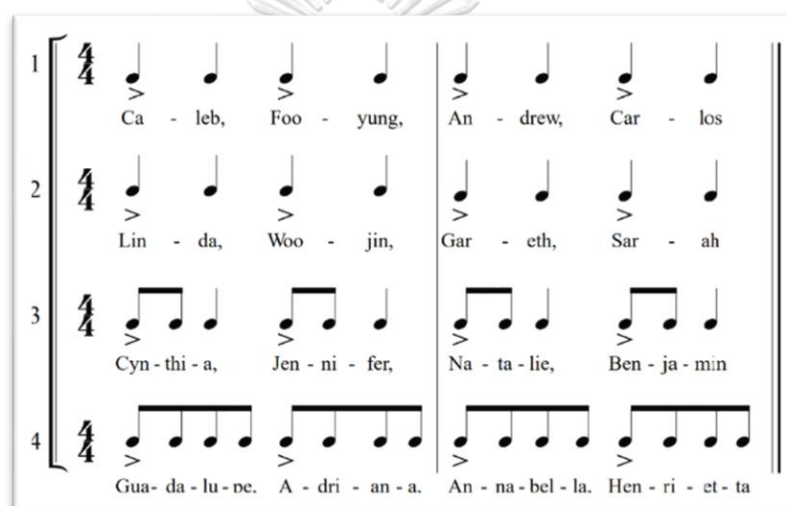
3.2.2 แนวทางการสอนอัตราจังหวะ

อัตราจังหวะ คือ จังหวะตบที่เกิดการเน้นหนักอย่างสม่ำเสมอต่อเนื่องและมีแบบแผน โดยการจัดกลุ่มของจังหวะตบ ในการเรียนดนตรีขั้นต้น มักจัดกลุ่มของจังหวะตบเป็น 2 กลุ่ม 3 กลุ่ม และ 4 กลุ่ม ให้เกิดค่าจังหวะที่แน่นอน สามารถกำหนดเครื่องหมายประจำจังหวะ (Time Signature) และบ่งบอก

ลีลา (Style) ของบทเพลงได้ ในการสอนอัตราจังหวะสามารถสรุปแนวทางได้ดังนี้ (Harris and Crozier, 2000; Campbell et al, 2010; Boyer and Rozmajzl, 2014; ณิชชา พันธุ์เจริญ, 2564)

1) การฟังและเคลื่อนไหว เมื่อเด็กคุ้นเคยกับจังหวะตบแล้ว ให้ครูเริ่มเล่นเพลงโดยเน้นจังหวะแรก ให้เด็กได้ยินถึงความแตกต่างระหว่างจังหวะที่เน้นและไม่ได้เน้น จากนั้นให้เคลื่อนไหวโดยเน้นจังหวะที่ได้ยิน เช่น ครูอาจให้เด็กเดินรอบห้องเป็นจังหวะตบ และเมื่อได้ยินจังหวะที่เน้น ให้เด็กปรบมือในจังหวะที่เน้น หรือใช้อุปกรณ์อย่างลูกบอล เมื่อเด็กได้ยินจังหวะที่เน้น ให้โยนลูกบอลลงพื้น เป็นต้น

2) การพูดและการร้อง เมื่อเด็กได้คุ้นเคยกับบทร้องเล่น และบทกลอนที่มีจังหวะสม่ำเสมอแล้ว ครูอาจเพิ่มจังหวะเน้นลงไปในบทกลอน และให้เด็กพูดโดยออกเสียงเน้นไปด้วย อาจเริ่มจากให้พูดชื่อตนเองและชื่อเพื่อนในห้อง โดยการผสมจังหวะเข้าไปด้วย เช่น

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY
รูปภาพที่ 5 บทร้องเล่นชื่อเพื่อน

Boyer R. and Kazmajzl M. (2014). Music Fundamentals, Methods, and Materials for Elementary Classroom Teacher. Pearson Education Limited: England

3.2.3 แนวทางการสอนรูปแบบจังหวะ

รูปแบบจังหวะ หมายถึง ความสั้นยาวและความเจ็บบของเสียงที่มีความสัมพันธ์กับจังหวะ และเมื่อนำเสียงสั้นยาวและความเจ็บบมารวมกัน จึงสามารถเกิดเป็นดนตรีได้ รูปแบบจังหวะจึงเปรียบได้กับการสื่อสาร และนำเสนอคำพูด ทำให้บทเพลงมีความหมาย ในการสอนรูปแบบจังหวะ สามารถสรุปแนวทางได้ดังนี้ (Harris and Crozier, 2000; Campbell et al, 2010; Boyer and Rozmajzl, 2014; Feldman and Contzius, 2016; Hartenberger and McClelland, 2020; ธวัชชัย นาควงศ์, 2542; วิทยา ไส้ทอง, 2557; ฌานตญุ ไส้ทอง, 2560; ณิชชา พันธุ์เจริญ, 2564)

1) การฟังและเคลื่อนไหว เมื่อเด็กเข้าใจถึงจังหวะตบ และอัตราจังหวะแล้ว ในการจะให้เด็กเข้าใจเรื่องรูปแบบจังหวะนั้น จำเป็นต้องเข้าใจเรื่องการแบ่งย่อยจังหวะ (Subdivision) อาจทำได้โดยการให้ปรบมือตามจังหวะตบก่อน และจากนั้นให้แยกส่วนย่อยที่ยังคงจังหวะตบเดิมไว้ เช่น ตบจังหวะ 1 – 2 – 3 – 4 ก่อน จากนั้นลองตบจังหวะโดยนับแยกส่วนย่อยเป็น 1 และ 2 และ 3 และ 4 และ เมื่อมีความคุ้นเคยแล้ว ก็ให้สลับสับเปลี่ยน และผสมผสานจังหวะตบ และการแยกส่วนย่อยเข้าด้วยกัน เช่น 1 2 และ 3 4 หรือ 1 2 3 และ 4 เป็นต้น ในขั้นตอนนี้ครูสามารถนำการเคลื่อนไหวในรูปแบบต่าง ๆ เข้ามาผสมผสานอย่างเหมาะสมได้ เช่น การก้าวเดิน การใช้ร่างกายสร้างจังหวะ เป็นต้น

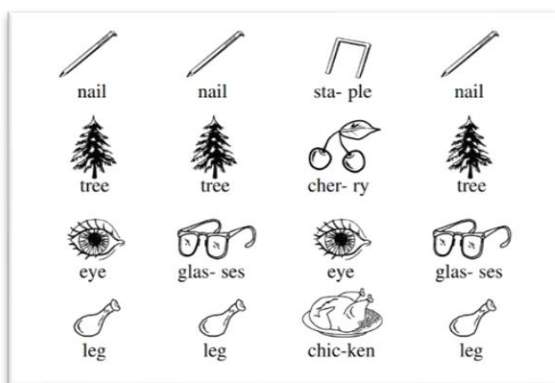
2) การพูดและการร้อง ใช้รูปภาพ บทร้องเล่น บทกลอน และคำพูดแสดงถึงกระสวนจังหวะเข้ามาประกอบ โดยครูอาจพูดหรือร้องให้ฟังก่อน พร้อมปรบมือเป็นจังหวะตบไปด้วย จากนั้นให้เปลี่ยนมาปรบมือตามคำที่อ่าน เพื่อให้เด็กเข้าใจถึงกระสวนจังหวะ ยกตัวอย่างเช่น บทร้องเล่น Fudge Fudge

Duration:				
Say:	Fudge	Fudge	Call the	judge!
Tap:	X	X	X	X
Duration:				
Say:	Ma- ma's	got a	ba-	by!
Tap:	X	X	X	X
Duration:				
Say:	Not a	boy,	Not a	girl,
Tap:	X	X	X	X
Duration:				
Say:	Just a	plain old	ba-	by!
Tap:	X	X	X	X

รูปภาพที่ 6 บทร้องเล่น Fudge Fudge

Boyer R. and Kazmajzl M. (2014). Music Fundamentals, Methods, and Materials for Elementary Classroom Teacher. Pearson Education Limited: England

ในการเลือกคำและรูปภาพ สามารถเลือกใช้คำศัพท์ตามหมวดหมู่ที่มีความเกี่ยวข้องกัน เช่น หมวดสัตว์ หมวดผักผลไม้ หมวดของใช้ในครัว หรือของในชีวิตประจำวัน เพราะเป็นสิ่งที่เด็กคุ้นเคย และรู้จักดี เช่น

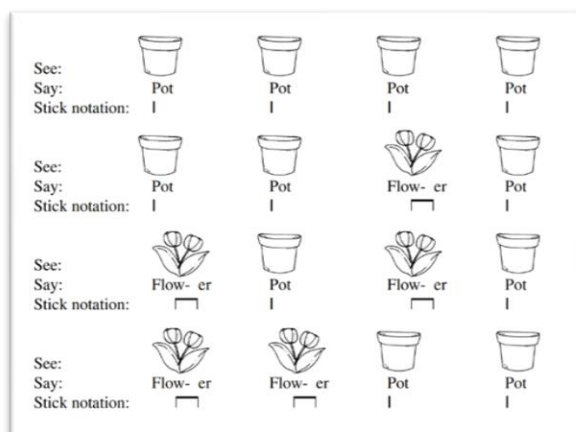

รูปภาพที่ 7 รูปภาพแทนสัญลักษณ์ (รูปแบบจังหวะ)

Boyer R. and Kazmajzl M. (2014). Music Fundamentals, Methods, and Materials for Elementary Classroom Teacher. Pearson Education Limited: England

จากตัวอย่างจะเห็นได้ว่า คำว่า nail, tree, eye, leg จะแทนคำโน้ตตัวดำ 1 ตัว และคำว่า staple, cherry, glasses, chicken จะแทนตัวเข้บิต 1 ชั้น 2 ตัว การพูดคำศัพท์อย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอทำให้เกิดความรู้สึกถึงจังหวะ และเมื่อเด็กเข้าใจจังหวะซึ่งอยู่ในแต่ละคำแล้ว สามารถนำคำเหล่านั้นมาผสมผสานกันทำให้เกิดเป็นประโยคที่ยาวขึ้น และนำไปสู่บทร้องเล่น หรือบทกลอนต่าง ๆ ได้ เมื่อเด็กมีความเข้าใจมากขึ้น ครูสามารถให้เด็กลองคิดคำศัพท์และนำมาแทนสัญลักษณ์ทางจังหวะด้วยตนเอง เป็นการเสริมด้านการคิดสร้างสรรค์ให้เด็กได้ด้วย

เมื่อเด็กมีความเข้าใจในเรื่องการนับ ครูสามารถนำเสนอโน้ตก้าน (Stick Notation) เพื่อให้เด็กคุ้นเคยกับสัญลักษณ์ทางดนตรีที่ใกล้เคียงสัญลักษณ์จริงมากขึ้น ตัวอย่างเช่น

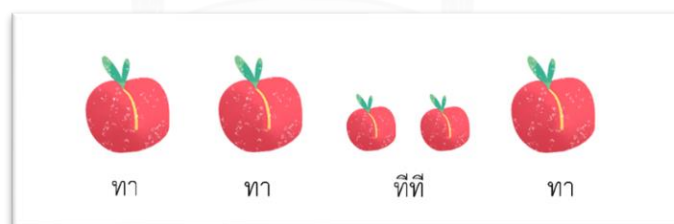

รูปภาพที่ 8 รูปภาพแทนสัญลักษณ์ (รูปแบบจังหวะ) เปรียบเทียบกับโน้ตกำหนด

Boyer R. and Kazmajzl M. (2014). Music Fundamentals, Methods, and Materials for Elementary Classroom Teacher. Pearson Education Limited: England

นอกจากการใช้คำแทนจังหวะด้วยคำศัพท์ข้างต้น ยังมีการใช้คำแทนจังหวะในรูปแบบอื่น ๆ ในที่นี้ขอยกตัวอย่างการอ่านสัญลักษณ์แบบโคตยา และการอ่านสัญลักษณ์จังหวะในระบบอื่น ๆ

การอ่านสัญลักษณ์จังหวะแบบโคตยา ในระยะแรกจะใช้สัญลักษณ์รูปภาพแทนคำโน้ตต่าง ๆ โดยปรากฏเป็นขนาดที่แตกต่างกัน และมีการออกเสียงแทนรูปภาพนั้น ๆ โดยสามารถดูได้จากตัวอย่างรูปภาพดังนี้

รูปภาพที่ 9 สัญลักษณ์รูปภาพในแบบโคตยา

ศุภกฤตญา อัสววีระเดช. (2562). การพัฒนาการได้ยินภายในสำหรับการอ่านโน้ตตามแนวคิดโคตยา สำหรับนักเรียนเป็ยในระดับชั้นต้น. สืบค้นจาก

<https://www.car.chula.ac.th/display7.php?bib=b2284927>

ตัวอย่างสัญลักษณ์รูปภาพ	คำอ่าน	โน้ตกำหนด	สัญลักษณ์ดนตรี
	โ		
	เท		
	ทุ		
	ทา		
	ทีที		

รูปภาพที่ 10 การเปรียบเทียบสัญลักษณ์รูปภาพ คำอ่าน โน้ตกำหนด และสัญลักษณ์ดนตรี

ณรุทธ์ สุทธจิตต์. (2561) *ดนตรีศึกษา หลักการและสาระสำคัญ*.

โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เนื่องจากการเรียนการสอนแบบโคตตายเน้นการร้องเพลง ทั้งบทเพลงพื้นบ้าน บทร้องเล่นหรือบทกลอนต่าง ๆ ในการทำกิจกรรมครูอาจใช้บทร้องเล่นที่นักเรียนเคยเรียนนำมาร้อง แล้วให้นักเรียนร้องตอบกลับมาในลักษณะเสียงสะท้อน (Echo) เช่น ครูร้องว่า “Rain, rain, go away” นักเรียนจะร้องตอบกลับมาว่า “ทา ทา ทีที ทา” หรือครูร้องว่า “Doggie, doggie, where’s your bone?” นักเรียนจะร้องตอบกลับมาว่า “ทีที ทีที ทีที ทา” เป็นต้น (Campbell et al, 2010; Houlahan and Tacka, 2015)

นอกจากระบบการอ่านสัญลักษณ์จังหวะแบบโคตตาย ยังมีระบบอื่น ๆ ที่ได้รับความนิยม ได้แก่ ระบบทาคาติมิ (Takadimi) ระบบนับ (Counting System) และระบบของกอร์ดอน (Gordon Rhythm Syllables) ระบบทาคาติมิ นำเสนอโดยริชาร์ด ฮอฟฟ์แมน (Richard Hoffman) วิลเลียม เพลโต (William Pelto) และจอห์น ไวท์ (John W. White) ในหลักการทาคาติมิ จะยึดจากคำจังหวะเป็นหลัก ยกตัวอย่างเช่น ตัวคำ จะอ่านว่า “ทา” (ta) ตัวเข้บัตหนึ่งชั้น ที่มีค่าเป็นครึ่งหนึ่งของตัวคำ จะอ่านว่า “ติ” (di) และจะเป็นอย่างนี้เสมอ ไม่ว่าลักษณะโน้ตจะเปลี่ยนเป็นรูปแบบใด ตัวอย่างเช่น รูปแบบของจังหวะ จะอ่านได้ว่า ทา ทา ทิตี ทา และรูปแบบของจังหวะที่เป็น จะอ่านว่า ทา ทา ทิตี ทา เช่นเดียวกัน เนื่องจากค่าโน้ตมีลักษณะสัมพันธ์กัน คือมีโน้ตตัวหนึ่งที่มีค่าเพียงครึ่งหนึ่งของโน้ตอีกตัว ส่วนระบบนับ (Counting System) จะใช้ตัวเลข ตัวอักษร และเครื่องหมายต่าง ๆ ในการนับ โดยนับตามจำนวนจังหวะที่มีในห้อง เช่น รูปแบบของจังหวะ จะนับเป็น 1 2 3+4 จะ

นับว่า หนึ่ง สอง สามและสี่ (one two three and four) โดยตัวเลขจะแทนถึงจังหวะหนัก คำว่า “และ” จะแทนถึงจังหวะเบา ส่วนระบบของกอร์ดอน นำเสนอโดย เอ็ดวิน กอร์ดอน (Edwin E. Gordon) มีการใช้คำคล้ายคลึงกับระบบทาคาติมิ แต่จะมีความแตกต่างในการใช้คำ คือใช้คำว่า “du” แทนจังหวะหนัก และ “de” แทนจังหวะเบา ในอัตราจังหวะที่รวมกลุ่มได้ 2 กลุ่ม เช่น อัตราจังหวะ 2/4 4/4 6/8 ตัวอย่างเช่น 4 ♩ ♩ ♩ ♩ จะอ่านว่า ดู ดู ดูดี ดู (du du dude du) เป็นต้น

3.2.4 แนวทางการสอนเรื่องอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับจังหวะ

แนวทางในการสอนเรื่องอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับจังหวะ เช่น เครื่องหมายโยงเสียง (Tied) เครื่องหมายยึดจังหวะ (Fermata) หรือห้องเพลงที่ไม่สมบูรณ์ (Incomplete Measure) เป็นต้น ควรเริ่มต้นโดยเรียงลำดับตามพัฒนาการการเรียนรู้ดนตรีของเด็ก คือเริ่มจากการฟัง โดยอาจเป็นเสียงบนเปียโน เสียงจากการร้องเพลง เสียงจากการพูดบทกลอนหรือบทร้องเล่น โดยที่มีองค์ประกอบในเพลงมีเครื่องหมายโยงเสียง มีเครื่องหมายยึดจังหวะ หรือมีห้องเพลงไม่สมบูรณ์ และให้นักเรียนได้รับประสบการณ์ด้วยการตอบสนอง เช่น เคลื่อนไหว พูด หรือร้องตาม จากนั้นให้ลองเล่นบนเครื่องดนตรี พร้อมกับนำเสนอสัญลักษณ์ให้เห็นในตอนท้าย

จากการศึกษาเอกสารข้างต้นพบว่า ภาษาสามารถใช้เป็นส่วนหนึ่งในการสอนเรื่องจังหวะได้ เนื่องจากภาษาคือสิ่งที่อยู่ในชีวิตประจำวันของเด็ก ดังนั้นเด็กจึงสามารถรับรู้และเข้าใจเรื่องจังหวะได้อย่างเป็นธรรมชาติ (Campbell et al, 2010) แต่ทั้งนี้ควรเลือกใช้ระบบการใช้คำแทนจังหวะระบบใดระบบหนึ่ง และควรสอนให้เป็นระบบเดียวกันให้แก่เด็กในทุกระดับตั้งแต่ชั้นปฐมวัย จนถึงระดับมัธยมศึกษา เพื่อความไม่สับสน และความต่อเนื่องของเนื้อหา (Feldman and Contzius, 2016) นอกจากการใช้ภาษา ครูสามารถประยุกต์ใช้ทักษะการฟัง เล่น อ่านและเคลื่อนไหว ผสมผสานและบูรณาการเข้าด้วยกัน เมื่อเด็กได้ประสบการณ์กับดนตรี มีความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องพื้นฐานทางจังหวะ คือจังหวะตบ อัตราจังหวะ รูปแบบจังหวะ และความเร็วจังหวะแล้ว ก็จะสามารถพัฒนาทักษะด้านการเล่น การอ่าน และการสร้างสรรค์ในระดับสูงขึ้นไป

ตอนที่ 4 เนื้อหาด้านจังหวะในการสอนนักเรียนเปียโนระดับต้น

4.1 เนื้อหาด้านจังหวะในหนังสือเรียนเปียโนหลักสูตรอัลเฟรด

ในการสอนเปียโนระดับต้น นอกจากการให้ความสำคัญกับผู้เรียน ใส่ใจในการสอนทักษะพื้นฐานที่สำคัญต่าง ๆ ตั้งแต่แรกเริ่ม ไม่ว่าจะเป็นการมีความตระหนักรู้ในการฟัง (Listening Awareness) การสร้างเสียง (Tone Production) การทำงานประสานกันของร่างกาย (Physical Coordination) ความสามารถในการบรรเลงโดยอาศัยการฟัง (Learning to play by ear) การอ่านโน้ต และการเขียนโน้ตแล้ว (Thompson, 2018) นอกจากนี้ สิ่งที่ต้องให้ความสำคัญในการสอนเปียโนระดับต้นคือ เนื้อหาสาระด้านดนตรี (ณรุทธ์ สุทธจิตต์, 2544) เนื่องจากการเรียนดนตรีมีเนื้อหาสาระที่ลึกซึ้งและกว้างขวาง ครูผู้สอนจึงต้องคำนึงถึง

เนื้อหาสาระที่เหมาะสม ครอบคลุม และสอดคล้องกับการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยครูสามารถใช้สื่อต่าง ๆ เข้ามาประกอบเพื่อให้การเรียนการสอนดนตรีมีความเป็นรูปธรรม จับต้องได้ และเสริมสร้างความเข้าใจให้แก่เด็กได้มากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นสื่อบทเพลงเปียโน สื่อสิ่งพิมพ์ หรือหนังสือเรียน รูปภาพ สัญลักษณ์ทางดนตรี สื่อประเภทเสียง เช่น วิดีโอ ซีดี สื่อเกมต่าง ๆ เช่น บัตรคำ (Flash Card) กระดานแม่เหล็ก (Magnet Board) หรือสื่ออื่น ๆ ที่ผู้สอนเป็นผู้จัดทำเอง เป็นต้น ในที่นี้ผู้วิจัยจะทำการมุ่งเน้นเนื้อหาสาระด้านสื่อสิ่งพิมพ์ หรือหนังสือเรียนเปียโน เพื่อนำมาอ้างอิงในการพัฒนาหนังสือนิทาน

หลักสูตรเปียโนอัลเฟรด (Alfred) เป็นหลักสูตรการเรียนการสอนเปียโนหลักสูตรหนึ่งที่ได้รับ ความนิยมมากในสถาบันดนตรีเอกชนในประเทศไทย (จิรดา สุนทรนาถ, 2553) โดยใช้ชื่อหลักสูตรว่า อัลเฟรด เบสิก คอร์ส (Alfred's Basic Course) และแบ่งประเภทหลักสูตรออกเป็น 4 หลักสูตร คือ เพรป คอร์ส (Prep Course) เบสิก คอร์ส (Basic Course) ออล อิน วัน คอร์ส (All in One Course) และคอมพลีท เลเวล คอร์ส (Complete Level Course) (Alfred Music, 2022) โดยหนังสือที่ได้รับความนิยมในการนำมาใช้ สอนนักเรียนเปียโนระดับต้นที่สุดคือ เพรป คอร์ส ในระดับ A-D และ เบสิก คอร์ส ในระดับ 1A และ 1B ซึ่งมีเนื้อหาที่ใกล้เคียงกัน แต่หลักสูตรเบสิก คอร์ส จะมีเนื้อหาที่ละเอียดและค่อยเป็นค่อยไปมากกว่าหลักสูตร เบสิก คอร์ส คือในหลักสูตรเบสิก คอร์ส ในเล่ม A และ B จะเทียบเท่าหลักสูตรเบสิก คอร์ส ระดับ 1A รวม ไปถึงเล่ม C และ D จะเทียบเท่าเล่ม 1B เช่นกัน แต่ในที่นี้ผู้วิจัยขอลำถึงหลักสูตร Basic Course เป็น หลัก ซึ่งประกอบไปด้วยชุดหนังสือ 5 เล่ม ได้แก่ หนังสือบทเรียนเปียโน (Lesson Book) หนังสือทฤษฎี ดนตรี (Theory Book) หนังสือฝึกเทคนิค (Technic Book) บทเพลงเพื่อการแสดงเดี่ยว (Recital Book) และ หนังสือฝึกโสตทักษะ (Ear Training Book) โดยสามารถสรุปเนื้อหาเกี่ยวกับจังหวะของหนังสือได้ดังนี้ (Bastien, 1995)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ตารางที่ 1 เนื้อหาการสอบเปียโนจากหนังสือเรียนเปียโนหลักสูตรอัลเฟรด

ระดับ \ หนังสือ	Lesson Book
1A	<ul style="list-style-type: none"> - อัตราความเร็ว และจังหวะตบ - อัตราจังหวะ 4/4 และ 3/4 - รูปแบบจังหวะ ประกอบด้วยค่านोटต่าง ๆ คือตัวดำ ตัวขาว ตัวขาวประจุด ตัวกลม ตัวหยุดโน้ตตัวดำ ตัวหยุดโน้ตตัวขาว และตัวหยุดโน้ตตัวกลม
1B	<ul style="list-style-type: none"> - เขบ็ต 1 ขึ้น และเครื่องหมายหยุดเขบ็ต 1 ขึ้น - คำสั่งอัตราความเร็ว (Tempo Marks)

4.2 เนื้อหาด้านจังหวะในการสอบเกรดเปียโนในสถาบันดนตรี

นอกจากการเรียนการสอนในห้องเรียน ยังมีการจัดสอบโดยสถาบันสอบต่าง ๆ ที่มีมาตรฐานในระดับสากล เพื่อวัดระดับทักษะในการปฏิบัติเปียโน ทั้งด้านการบรรเลงบทเพลง การบรรเลงเทคนิค และทักษะเสริม โดยสถาบันสอบที่ได้รับความนิยมในประเทศไทยมีทั้งหมด 3 สถาบัน คือ สถาบันดนตรีทรินิตี้ (Trinity College London) สถาบันดนตรีเอบีอาร์เอสเอ็ม (Associate Board of Royal School of Music [ABRSM]) และสถาบันดนตรีแอลซีเอ็ม (London College of Music [LCM]) โดยผู้วิจัยได้ศึกษาเนื้อหาภาพรวมของการสอบสำหรับนักเรียนเปียโนขั้นต้นในแต่ละสถาบัน โดยเน้นศึกษาในด้านจังหวะ ดังนี้

ตารางที่ 2 เนื้อหาการสอบเปียโนจากสถาบันสอบ 3 สถาบัน

ลำดับ	เนื้อหา	สถาบันสอบ				
		TRINITY	ABRSM	LCM		
				Pre	Step 1	Step 2
1	จังหวะตบ (Steady Beat)	✓	✓	✓	✓	✓
2	รูปแบบจังหวะ (Rhythmic Patterns)	✓	✓	✓	✓	✓
3	อัตราจังหวะธรรมดา (Simple Time)	✓	✓	✓	✓	✓
4	ค่าของโน้ต (Note Value)	✓	✓	✓	✓	✓
5	ความเร็วในบทเพลง (Tempo)	✓	✓	-	✓	✓
6	การเล่นจังหวะขัด (Syncopation)	✓	-	-	✓	✓
7	การเล่นโน้ตสามพยางค์ (Triplets)	-	-	-	✓	✓
8	เครื่องหมายทางดนตรีที่เกี่ยวกับความเร็วและจังหวะ	✓	✓	-	-	✓

จากการศึกษาเนื้อหาภาพรวมสำหรับนักเรียนเปียโนระดับต้น โดยเปรียบเทียบเนื้อหาสาระทางดนตรีในหลักสูตรเปียโนที่ได้รับความนิยมในประเทศไทยและสถาบันที่จัดสอบเปียโนในระดับมาตรฐานสากล พบว่า เนื้อหาสาระด้านเปียโนมีความใกล้เคียงกันในเรื่องของพื้นฐานด้านจังหวะ ประกอบด้วย 4 หัวข้อ ได้แก่ อัตราความเร็ว จังหวะตบ อัตราจังหวะธรรมดา รูปแบบจังหวะที่ประกอบด้วย ค่านโน้ตต่าง ๆ และอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับจังหวะ เช่น การเล่นจังหวะขัด (Syncopation) การเล่นโน้ตสามพยางค์ (Triplet) เครื่องหมายโยงเสียง (Tied) เป็นต้น

ตอนที่ 5 กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลจากเอกสาร ตำรา งานวิจัย เพื่อนำมาประกอบการพัฒนาหนังสือนิทานเพื่อเสริมสร้างความสามารถทางจังหวะสำหรับนักเรียนเปียโนขั้นต้น โดยศึกษาทั้งหมด 4 ด้าน คือ พัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กในวัย 6-8 ปี หนังสือนิทาน ความสามารถด้านจังหวะ และการสอนเปียโนระดับต้น

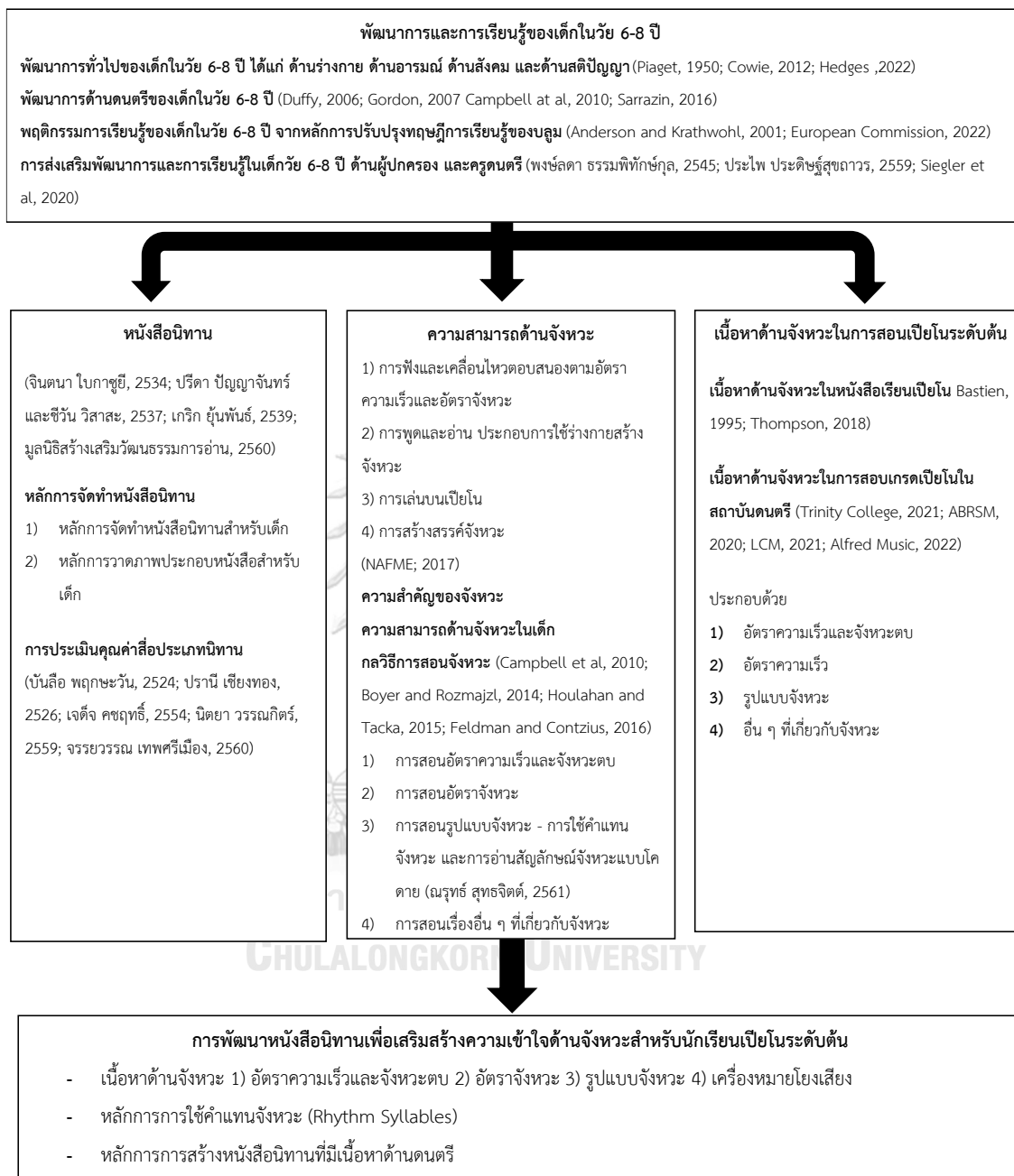
ในด้านพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กในวัย 6-8 ปี ผู้วิจัยได้ศึกษาเรื่องพัฒนาการทั่วไป (Piaget, 1950; Cowie, 2012) พัฒนาการทางด้านดนตรี (Duffy, 2006; Campbell et al, 2010) พฤติกรรมการเรียนรู้ของเด็ก (Anderson and Krathwohl, 2001) และการส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ (Siegler et al, 2022; พงศ์ลดา ธรรมพิทักษ์กุล, 2545; ประไพ ประดิษฐ์สุขถาวร, 2559)

ในด้านนิทาน ผู้วิจัยศึกษาเกี่ยวกับนิทาน และการจัดทำหนังสือนิทานสำหรับเด็ก และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหาจากตัวอย่างหนังสือนิทานที่วางขายในท้องตลาดในปัจจุบัน เพื่อทำการสร้างนิทานที่นำเสนอเนื้อหาสาระเกี่ยวกับจังหวะทางดนตรี (จินตนา ใบกาซูยี, 2534; ปรีดา ปัญญาจันทร์ และชีวัน วิสาสะ, 2537; เกริก ยืนพันธ์, 2539; มุลนิธิสร้างเสริมวัฒนธรรมการอ่าน, 2560)

ในด้านความสามารถทางจังหวะ ผู้วิจัยศึกษาเกี่ยวกับความสำคัญของจังหวะ ความสามารถด้านจังหวะในเด็ก และกลวิธีการสอนนักเรียนในระดับขั้นต้น โดยเน้นศึกษากลวิธีการใช้คำแทนจังหวะทางดนตรี (Rhythm Syllables) (Campbell et al, 2010; Boyer and Rozmajzl, 2014; Houlahan and Tacka, 2015; Feldman and Contzius, 2016; ณรุทธิ์ สุทธิจิตต์, 2561)

ในด้านการสอนเปียโนระดับต้น ผู้วิจัยเน้นศึกษาไปที่เนื้อหาด้านจังหวะสำหรับนักเรียนเปียโนระดับต้น โดยศึกษาจากหลักสูตรเปียโนอัลเฟรดซึ่งได้รับความนิยมในประเทศไทย คือ หลักสูตรเบสิกคอร์ส (Basic Course) ในระดับ 1A และ 1B (Palmer, A. W. et al.1993) โดยศึกษาควบคู่กับเนื้อหาด้านจังหวะจากสถาบันดนตรีที่จัดสอบเปียโน 3 สถาบัน ได้แก่ สถาบันดนตรีทรินิตี้ (Trinity, 2020) สถาบันดนตรีเอบีอาร์เอสเอ็ม (ABRSM, 2020) และสถาบันดนตรีแอลซีเอ็ม (LCM, 2021)

การพัฒนาหนังสือนิทานเพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านจังหวะสำหรับนักเรียนเปียโนระดับต้น

รูปภาพที่ 11 กรอบแนวคิดการวิจัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นวิจัยเชิงวิจัยและพัฒนา (Research & Development) มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาหนังสือนิทาน เพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านจังหวะสำหรับนักเรียนเป็โนระดับต้น โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ มีการศึกษาข้อมูลทั้งจากเอกสาร ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ทั้งด้านพัฒนาการของเด็กในวัย 6-8 ปี นิทานที่เหมาะสมกับช่วงวัยและหลักการสร้างนิทาน ความเข้าใจจังหวะ และการสอนเป็โนระดับต้น

วิธีการดำเนินวิจัยแบ่งออกเป็น 9 ขั้นตอน โดยมีแผนการดำเนินงานวิจัยตามตารางดังต่อไปนี้

ตารางที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

R1	ขั้นที่ 1 การศึกษาเอกสาร ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
	ขั้นที่ 2 การศึกษานำร่อง (Pilot Study)
	ขั้นที่ 3 ศึกษาเนื้อหาด้านจังหวะสำหรับนักเรียนเป็โนระดับต้น 3.1 วิเคราะห์เนื้อหาด้านจังหวะในแบบเรียนเป็โนอัลเฟรด ระดับ 1A - 1B 3.2 วิเคราะห์เนื้อหาด้านจังหวะจากการสอบเป็โนในสถาบันดนตรี ระดับเริ่มต้น (Initial)
	ขั้นที่ 4 ศึกษากิจกรรมดนตรีที่จะนำมาใช้ในหนังสือนิทาน
	ขั้นที่ 5 หลักการในการพัฒนาหนังสือนิทานที่มีเนื้อหาด้านจังหวะสำหรับนักเรียนเป็โนระดับต้น 5.1 หลักการในการพัฒนาหนังสือนิทานที่มีเนื้อหาด้านจังหวะสำหรับนักเรียนอายุ 6-8 ปี 5.2 ขั้นตอนในการพัฒนาหนังสือนิทานที่มีเนื้อหาด้านจังหวะสำหรับนักเรียนอายุ 6-8 ปี
D1	ขั้นที่ 6 พัฒนาหนังสือนิทานสำหรับนักเรียนเป็โนระดับต้น
R2	ขั้นที่ 7 การประเมินคุณภาพและการทดลองใช้หนังสือนิทาน 7.1 สร้างเครื่องมือตรวจสอบคุณภาพหนังสือนิทาน และแบบสังเกตพฤติกรรมนักเรียนขณะเข้าร่วมกิจกรรม 7.2 การประเมินคุณภาพหนังสือนิทานโดยผู้เชี่ยวชาญ 7.3 การทดลองใช้หนังสือนิทานกับนักเรียนเป็โนระดับต้น
D2	ขั้นที่ 8 วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้ และแก้ไขปรับปรุงหนังสือนิทาน
	ขั้นที่ 9 สรุป อภิปราย และนำเสนอเป็นวิทยานิพนธ์ฉบับสมบูรณ์

ขั้นที่ 1 ศึกษารวบรวมข้อมูลเอกสาร ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับการพัฒนานิทานเพื่อเสริมสร้างความเข้าใจทางด้านจังหวะ สำหรับนักเรียน
เปียโนระดับต้น โดบแบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 พัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กในวัย 6-8 ปี

- 1.1 พัฒนาการทั่วไปของเด็กในวัย 6-8 ปี
- 1.2 พัฒนาการด้านดนตรีของเด็กในวัย 6-8 ปี
- 1.3 พฤติกรรมการเรียนรู้ของเด็กในวัย 6-8 ปี
- 1.4 การส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ในเด็กวัย 6-8 ปี

ตอนที่ 2 นิทาน

- 2.1 ความหมายและประเภทของนิทาน
- 2.2 การเล่านิทาน
- 2.3 หลักการสร้างนิทาน
- 2.4 ประโยชน์และคุณค่าของนิทาน
- 2.5 การวัดและประเมินคุณค่าสื่อการสอนประเภทนิทาน

ตอนที่ 3 ความเข้าใจด้านจังหวะ

- 3.1 ความสำคัญของการเข้าใจจังหวะ
- 3.2 ความสามารถด้านจังหวะในเด็ก
- 3.3 กลวิธีการสอนจังหวะ

ตอนที่ 4 เนื้อหาด้านจังหวะในการสอนเปียโนระดับต้น

- 4.1 เนื้อหาด้านจังหวะในหนังสือเรียนเปียโนหลักสูตรอัลเฟรด
- 4.2 เนื้อหาด้านจังหวะในการสอบเกรดเปียโนในสถาบันดนตรี

ขั้นที่ 2 การศึกษานำร่อง (Pilot Study)

ผู้วิจัยจะทำการศึกษานำร่องโดยการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้อง เกี่ยวกับหลักการในการสร้างหนังสือนิทาน ที่มีเนื้อหาด้านดนตรีเกี่ยวกับจังหวะสำหรับนักเรียนเปียโนขั้นต้น โดยเป็นการสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญได้ถ่ายทอดความรู้ ประสบการณ์ แนวคิดและทัศนคติได้โดยตรง โดยมีขั้นตอนในการสร้างแบบสัมภาษณ์ดังนี้

2.1 ศึกษาข้อมูล เอกสาร จากทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.2 สร้างแบบสัมภาษณ์ โดยมีหัวข้อดังนี้

- 1) ข้อมูลส่วนตัว ได้แก่ ชื่อ-สกุล ผู้ให้สัมภาษณ์ และวัน เดือน ปีที่สัมภาษณ์
- 2) ข้อคำถามในการสัมภาษณ์ โดยแบ่งเป็น 3 ประเด็นคำถาม ซึ่งอ้างอิงจากการศึกษาทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง คือ

2.1) หลักการ และวิธีการประยุกต์ใช้นิทานเป็นสื่อการสอนในการเรียนรู้เรื่องจังหวะสำหรับเด็ก ในรูปแบบของกิจกรรมดนตรี

2.2) การใช้เทคนิคการเล่นิทานเข้ามาประกอบการสอนเปียโนสำหรับนักเรียนระดับต้น

2.3) การจัดทำหนังสือนิทานที่มีเนื้อหาสาระด้านดนตรี กลวิธีการเขียนเรื่อง การทำภาพประกอบ และการออกแบบรูปเล่ม

(รายละเอียดของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย สามารถดูได้ที่ภาคผนวก ข)

2.3 ผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้อง 3 ด้าน โดยการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Selective Sampling) คือ ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนเปียโนระดับต้น ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนดนตรีเด็ก และผู้เชี่ยวชาญด้านการแต่งนิทาน รวมทั้งหมด 3 ท่าน โดยมีเกณฑ์คัดเลือกผู้เชี่ยวชาญดังนี้

ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนเปียโนระดับต้น

1) จบการศึกษาจากคณะครุศาสตร์หรือคณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาดนตรีศึกษาหรือสาขาที่เกี่ยวข้อง

2) มีประสบการณ์ในการสอนเปียโนนักเรียนระดับต้น มากกว่า 10 ปี

3) มีความสนใจในนิทาน และมีประสบการณ์ในการนำนิทานมาใช้เป็นสื่อการสอนเปียโน

ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนดนตรีเด็ก

1) จบการศึกษาจากคณะครุศาสตร์ หรือคณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาดนตรีศึกษา

2) มีความเชี่ยวชาญด้านการสอนดนตรีเด็ก และใช้นิทานเป็นสื่อในการสอนดนตรี

3) มีประสบการณ์ในการสอนดนตรีเด็กมากกว่า 10 ปี

ผู้เชี่ยวชาญด้านการแตงนิทาน

- 1) มีผลงานการแตงนิทาน และได้รับการตีพิมพ์จากสำนักพิมพ์ที่ได้มาตรฐาน ไม่น้อยกว่า 20 เรื่อง
- 2) มีประสบการณ์ในด้านการแตงนิทานสำหรับเด็กในประเทศไทย ไม่น้อยกว่า 20 ปี
- 3) เป็นผู้ได้รับการยอมรับในแวดวงการแตงนิทานสำหรับเด็กในประเทศไทย
(รายละเอียดของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ สามารถดูได้ในภาคผนวก ก)

ขั้นที่ 3 ศึกษาเนื้อหาด้านจังหวะที่จะนำมาใช้ในหนังสือนิทานสำหรับนักเรียนเปียโนระดับต้น

3.1 การวิเคราะห์เนื้อหาด้านจังหวะในแบบเรียนเปียโนอัลเฟรต ระดับ 1A - 1B

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาวิเคราะห์เนื้อหาสาระด้านจังหวะ โดยอ้างอิงจากหนังสือเรียนเปียโนในหลักสูตรอัลเฟรต เบสิก คอร์ส (Alfred's Basic Course) ระดับ 1A - 1B ของสำนักพิมพ์อัลเฟรต (Palmer, A. W. et al, 1993) ซึ่งขอบเขตของเนื้อหาสาระด้านจังหวะสำหรับนักเรียนเปียโนระดับต้นทั้งหมด 4 ด้าน คือ ความเร็วจังหวะ (Tempo) และจังหวะตบ (Beat) อัตราจังหวะ (Meter) รูปแบบจังหวะ (Rhythmic Pattern) และด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับจังหวะ

3.2 การวิเคราะห์เนื้อหาด้านจังหวะจากการสอบเปียโนในสถาบันดนตรี ระดับเริ่มต้น (Initial)

นอกจากนี้ ผู้วิจัยยังได้ทำการศึกษาวิเคราะห์เนื้อหาสาระด้านจังหวะ โดยอ้างอิงจากหลักสูตรการสอบเปียโน ในระดับเริ่มต้น (Initial) จากสถาบันสอบที่ได้มาตรฐานระดับสากล ทั้งหมด 3 สถาบัน คือ สถาบันดนตรีทรินิตี้ สถาบันดนตรีเอปอาร์เอสเอ็ม และสถาบันดนตรีแอลซีเอ็ม (Trinity College, 2020; ABRSM, 2020, University of West London, 2021) เนื่องจากเนื้อหา มีความสอดคล้องและใกล้เคียงกับในแบบเรียนเปียโนหลักสูตรอัลเฟรต เบสิก คอร์ส ระดับ 1A และ 1B

ขั้นที่ 4 ศึกษากิจกรรมดนตรีที่จะนำมาใช้ในหนังสือนิทาน

ผู้วิจัยได้ศึกษาสาระด้านดนตรีที่จะนำมาใช้ในหนังสือนิทาน โดยศึกษาจากหลักการสอนดนตรีสำหรับเด็กในวัย 6-8 ปี โดยคำนึงถึงพัฒนาการ การเรียนรู้ด้านดนตรีของเด็ก โดยการค้นคว้าเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอนดนตรีเด็กทั่วไป โดยเน้นศึกษาในด้านการสอนจังหวะโดยใช้กิจกรรมดนตรีรูปแบบต่าง ๆ ศึกษาจากกิจกรรมดนตรีที่ปรากฏในหนังสือเรียนเปียโนหลักสูตรอัลเฟรต เบสิก คอร์ส (Alfred's Basic Course) ระดับ 1A – 1B การสัมภาษณ์นำร่องจากผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนดนตรีเด็ก และผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนเปียโนระดับต้น

นอกจากนี้ยังศึกษากลวิธีการสอนดนตรี โดยเน้นในด้านจังหวะ จากหลักการการสอนดนตรีสำหรับเด็ก และได้รับแรงบันดาลใจจากหลักการของฮาร์ฟและโคดาโย ที่นำหลักการใช้คำแทนจังหวะ (Rhythm Syllables) เข้ามาประยุกต์ใช้ในการสอนจังหวะ ซึ่งเป็นหลักการที่สอดคล้องกับพัฒนาการของเด็ก เหมาะสมกับการสอนจังหวะในระดับเริ่มต้น และสามารถเชื่อมโยงไปยังเรื่องราวในหนังสือนิทานได้ (Harris

and Crozier, 2000; Campbell et al, 2010; Boyer and Rozmajzl, 2014; Houlahan and Tacka, 2015; รัชชัย นาควงษ์, 2542; พงษ์ลดา ธรรมพิทักษ์กุล, 2542; วิทยา ไ้ทอง, 2557; ฌานนุ ไ้ทอง, 2560; ณรุทธิ์ สุทธิจิตต์, 2561; ศุภกฤตญา อัครวีระเดช, 2562)

ขั้นที่ 5 หลักการในการพัฒนาหนังสือนิทานที่มีเนื้อหาด้านจังหวะสำหรับนักเรียนเปียโน

ระดับต้น

5.1 หลักการในการพัฒนาหนังสือนิทานที่มีเนื้อหาด้านจังหวะสำหรับนักเรียนอายุ 6-8 ปี

ผู้วิจัยได้ศึกษาหลักการในการสร้างหนังสือนิทาน ที่มีเนื้อหาด้านจังหวะ เพื่อนำมาพัฒนานิทานให้สอดคล้องกับกลุ่มเป้าหมายที่กำหนด โดยมีองค์ประกอบดังนี้

1) เนื้อหา คือ แก่นเรื่องหรือใจความสำคัญของนิทาน ในที่นี้ผู้วิจัยเลือกเนื้อหาสาระด้านดนตรี โดยเน้นในด้านจังหวะ ซึ่งประกอบด้วย 4 หัวข้อคือ 1) อัตราความเร็ว (Tempo) และจังหวะตบ (Beat) 2) อัตราจังหวะ (Meter) 3) รูปแบบจังหวะ (Rhythmic Pattern) และ 4) อื่น ๆ คือ เครื่องหมายโยงเสียง (Tied) ประกอบเข้ากับเนื้อหาในนิทานที่มีเรื่องราวเกี่ยวกับการผจญภัย การใช้เวทมนตร์อภินิหาร ความมหัศจรรย์ การเล่น และอาหารการกิน (กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2543; ปรีดา ปัญญาจันทร์ และชีวัน วิสาสะ, 2545) ซึ่งสอดคล้องกับความสนใจของกลุ่มเป้าหมายในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนเปียโนระดับต้นที่อยู่ในช่วงอายุ 6-8 ปี คลาดเคลื่อนไม่เกิน 1 ปี

2) การเขียนเนื้อเรื่องและกลวิธีการเขียน คือ การเขียนคำบรรยายในเรื่อง เนื่องจากกลุ่มเป้าหมายในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนเปียโนระดับต้น ที่อยู่ในช่วงอายุ 6-8 ปี คลาดเคลื่อนไม่เกิน 1 ปี ผู้วิจัยจึงเขียนเนื้อเรื่องที่เข้าใจง่าย มีความกระชับ และมีการดำเนินเรื่องที่ไม่ซับซ้อน

3) ภาพประกอบ คือ ภาพที่ใช้สื่อถึงเรื่องราวและเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในนิทาน ผู้วิจัยได้อ้างอิงจากหลักการการเขียนภาพประกอบหนังสือสำหรับเด็ก ของปรีดา ปัญญาจันทร์ และสุดีไพท เมืองไทย (2557) โดยภาพประกอบหนังสือที่ดีจะต้องมีเสน่ห์ ดึงดูดผู้อ่าน สามารถสื่อถึงอารมณ์ ความรู้สึก การกระทำของตัวละครได้ชัดเจน มีสีสันที่สดใสและหลากหลาย และเหมาะสมสอดคล้องกับเนื้อหาในหนังสือนิทาน

4) การจัดทำรูปเล่ม คือ การรวบรวมทั้งเนื้อหา การเขียน และภาพประกอบเข้าด้วยกันเป็นเล่มหนังสือ ซึ่งจำเป็นจะต้องวางแผนการทำในแต่ละองค์ประกอบให้สอดคล้องกัน ทั้งด้านขนาดของเล่มนิทาน การจัดองค์ประกอบภาพ การเว้นตัดตก และขั้นตอนการตีพิมพ์ โดยผู้วิจัยได้ศึกษาจากการสัมภาษณ์นักร้องผู้เชี่ยวชาญด้านการแต่งนิทาน การค้นคว้าจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง รวมถึงการศึกษาจากตัวอย่างเล่มหนังสือนิทานที่วางขายในท้องตลาด

5.2 ขั้นตอนในการพัฒนาหนังสือนิทานที่มีเนื้อหาด้านจังหวะสำหรับนักเรียนอายุ 6-8 ปี

ผู้วิจัยได้สังเคราะห์หลักการในการสร้างหนังสือนิทาน โดยศึกษาหลักการการสร้างหนังสือนิทานของจินตนา ไบกาซูยี (2542) ครรชิต มนูญผล (2548) ปรีดา ปัญญาจันทร์ และชีวัน วิสาสะ (2545) ปรีดา ปัญญาจันทร์ และสุดไพท เมืองไทย (2557) นิตยา วรรณกิติ์ (2559) และจรรยวรรณ เทพศรีเมือง (2560) และการสัมภาษณ์นำร่องกับผู้เชี่ยวชาญด้านการแตงนิทาน โดยกำหนดกลุ่มเป้าหมายคือนักเรียนเปียนโนระดับต้น ที่อยู่ในช่วงอายุ 6-8 ปี และนำมาพัฒนาเป็นหนังสือนิทาน โดยมีขั้นตอนทั้งหมด 6 ขั้นตอน ดังนี้

1) ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับวิธีการจัดทำหนังสือสำหรับเด็ก ทั้งการวางโครงเรื่อง การนำเสนอเนื้อหาสาระภายในเรื่อง กลวิธีการเล่าเรื่อง การจัดทำภาพประกอบ การจัดองค์ประกอบของภาพและคำบรรยาย และขั้นตอนในการสร้างหนังสือสำหรับเด็ก รวมไปถึงศึกษาจากตัวอย่างหนังสือนิทานที่มีเนื้อหาสาระด้านดนตรีมีในท้องตลาด ทั้งไทยและต่างประเทศ

2) กำหนดประเภท จุดประสงค์ และกลุ่มเป้าหมาย โดยในงานวิจัยชิ้นนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดเป็นนิทานที่มีเนื้อหาสาระด้านดนตรี โดยใช้เทคนิคการใช้คำแทนจังหวะ (Rhythm Syllables) โดยมีจุดประสงค์เพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านจังหวะสำหรับนักเรียนเปียนโนระดับต้น ที่เรียนเปียนโนแบบตัวต่อตัว

3) กำหนดเนื้อหา ชื่อเรื่อง และการเขียนโครงเรื่อง โดยเป็นการกำหนดรายละเอียดของนิทาน ทั้งในด้านการดำเนินเรื่อง เนื้อหาสาระด้านดนตรี กิจกรรมดนตรีที่จะใช้ และภาพประกอบ

4) การเขียนบทสคริปต์ (Script) หรือสตอรี่บอร์ด (Storyboard) เป็นการนำเนื้อหาและภาพประกอบมารวมไว้ด้วยกัน ทำให้เห็นถึงลำดับการเล่าเรื่อง ความเป็นไปของนิทานได้ชัดเจนมากขึ้น

5) การทำรูปเล่มจำลอง (Dummy) เป็นขั้นตอนในการทำรูปเล่มตัวอย่าง ซึ่งใกล้เคียงกับรูปเล่มจริงที่จะตีพิมพ์ โดยนำลำดับขั้นตอนที่วางแผนไว้ ทั้งคำบรรยาย และภาพประกอบจัดวางลงในเล่ม ตั้งแต่หน้าแรกจนถึงหน้าสุดท้าย รวมไปถึงการวางองค์ประกอบให้ใกล้เคียงกับเล่มที่จะตีพิมพ์จริง โดยผู้จัดทำจะทำรูปเล่มจำลองทั้งหมด 2 แบบ คือแบบวาดมือ และแบบตีพิมพ์เล่มตัวอย่าง เพื่อให้เห็นภาพของรูปเล่มจริงได้ชัดเจนมากขึ้น

6) การทำรูปเล่มจริง (Format) เป็นขั้นตอนในการตีพิมพ์เล่มนิทานจริง ซึ่งผู้วิจัยจะทำการตีพิมพ์ หลังจากผ่านการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญ และทำการแก้ไขปรับปรุงหนังสือนิทานเสร็จสิ้นแล้ว

ขั้นที่ 6 พัฒนาหนังสือนิทานสำหรับนักเรียนเป็โนระดับต้น

ผู้วิจัยพัฒนาหนังสือนิทานเพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านจังหวะ สำหรับนักเรียนเป็โนระดับต้น โดยนำเนื้อหาด้านจังหวะ สารคดีดนตรี และหลักการสร้างหนังสือนิทานมาประยุกต์ใช้ โดยหนังสือนิทานเพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านจังหวะสำหรับนักเรียนเป็โนระดับต้นเล่มนี้ เป็นสื่อการสอนสำหรับครู เพื่อใช้ประกอบการเรียนการสอนเป็โนแบบตัวต่อตัว โดยมีเนื้อหาเกี่ยวกับจังหวะใน 4 หัวข้อ คือ 1) อัตราความเร็วและจังหวะตบ 2) อัตราจังหวะ 3) รูปแบบจังหวะ และ 4) อื่น ๆ คือเครื่องหมายโยงเสียง ประกอบกับกิจกรรมดนตรี ทั้งการฟัง เคลื่อนไหว พูด อ่าน เล่น และสร้างสรรค์ โดยใช้หลักการใช้คำแทนจังหวะ (Rhythm Syllables) เพื่อให้สอดคล้องกับพัฒนาการของนักเรียนเป็โนระดับต้น รวมไปถึงการพัฒนาอุปกรณ์เสริมที่จะใช้ประกอบการทำกิจกรรมสร้างสรรค์จังหวะ และคู่มือครูประกอบการใช้งานหนังสือนิทาน

ขั้นที่ 7 การประเมินคุณภาพ และการทดลองใช้หนังสือนิทาน

7.1 สร้างเครื่องมือในการประเมินคุณภาพหนังสือนิทาน และแบบสังเกตพฤติกรรมนักเรียนขณะเข้าร่วมกิจกรรม

เครื่องมือในการวิจัยในครั้งนี้ คือ แบบประเมินคุณภาพหนังสือนิทาน และแบบสังเกตพฤติกรรมนักเรียนขณะเข้าร่วมกิจกรรม โดยผู้วิจัยจะประยุกต์ใช้แบบประเมินหนังสือสำหรับเด็กจากจรรยาบรรณเทพศรีเมือง (2560) ซึ่งจะใช้ประเมินหลังจากพัฒนาอุปกรณ์จริงเสร็จเรียบร้อยแล้ว และในส่วนของแบบสังเกตจะประยุกต์ใช้จากหลักการสร้างแบบประเมิน ของมนสิข สิริสมบุญ (2563) และกิตติยา บัวรอด (2559) โดยมีขั้นตอนในการสร้างดังนี้

7.1.1 การสร้างแบบประเมินคุณภาพหนังสือนิทาน

- 1) ศึกษาเอกสารเกี่ยวกับการสร้างแบบประเมินสื่อประเภทรูปภาพ
- 2) พิจารณาถึงจุดมุ่งหมาย และกำหนดเกณฑ์ในการประเมิน โดยปรับใช้จากแบบประเมินหนังสือสำหรับเด็กของจรรยาบรรณ เทพศรีเมือง (2560) และเพิ่มเติมหัวข้อประเมินให้ครอบคลุมถึงสารคดีดนตรีด้วย

- 3) แบบประเมินโดยแบ่งออกเป็น 3 หัวข้อ ได้แก่ 1) เนื้อหา กลวิธีการเล่าเรื่อง ภาพประกอบ และการจัดทำรูปเล่ม 2) สารคดีดนตรี และ 3) ประโยชน์และคุณค่าที่ได้รับ ในการประเมินจะอยู่ในรูปแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) โดยมีทั้งหมด 5 ระดับ ได้แก่

- 5 หมายถึง มีคุณภาพระดับดีมาก
- 4 หมายถึง มีคุณภาพระดับดี
- 3 หมายถึง มีคุณภาพระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง มีคุณภาพระดับพอใช้
- 1 หมายถึง มีคุณภาพระดับปรับปรุง

ในด้านข้อเสนอแนะ ผู้เชี่ยวชาญสามารถประเมินได้โดยแสดงความคิดเห็นเชิงบรรยายลงในช่องข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ซึ่งอยู่ท้ายแบบประเมิน

4) นำแบบประเมินให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนเปียโนระดับต้นประเมินคุณภาพของหนังสือนิทาน

5) สรุประดับคุณภาพของหนังสือนิทาน โดยนำผลจากการประเมินมาพิจารณาหาผลรวม โดยมีการเกณฑ์การแปลผลคะแนน ดังนี้

ระดับคะแนน	4.51 - 5.00	ระดับคุณภาพ	ดีมาก
ระดับคะแนน	3.51 - 4.50	ระดับคุณภาพ	ดี
ระดับคะแนน	2.51 - 3.50	ระดับคุณภาพ	ปานกลาง
ระดับคะแนน	1.51 - 2.50	ระดับคุณภาพ	พอใช้
ระดับคะแนน	1.00 - 1.50	ระดับคุณภาพ	ปรับปรุง

รายละเอียดของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย สามารถดูได้ที่ภาคผนวก ข

7.1.2 การสร้างแบบสังเกตพฤติกรรมนักเรียนขณะเข้าร่วมกิจกรรม

- 1) ศึกษาเอกสารเกี่ยวกับการสร้างแบบสังเกต
- 2) พิจารณาจุดมุ่งหมายในการสังเกต และกำหนดหัวข้อในการสังเกต โดยการประยุกต์ใช้จากหลักการการสร้างเครื่องมือวิจัย ของจิตติรัตน์ แสงเลิศอูทัย (2558) และกิตติยา บัวรอด (2559)
- 3) แบบสังเกตแบ่งออกเป็น 3 หัวข้อ ได้แก่ 1) ความสนใจในหนังสือนิทานและกิจกรรมดนตรี 2) พฤติกรรมขณะเข้าร่วมกิจกรรม และความตั้งใจในการทำกิจกรรม และ 3) การตอบสนองต่อหนังสือนิทาน และกิจกรรมดนตรี โดยใช้แบบประเมินลักษณะแบบระเบียนพฤติกรรม
- 4) ทำการสังเกตแบบมีส่วนร่วม และสรุปผลโดยการเขียนเชิงบรรยาย

7.2 การประเมินคุณภาพหนังสือนิทานโดยผู้เชี่ยวชาญ

หลังจากพัฒนานิทานแล้ว ผู้วิจัยจะนำนิทานไปประเมินเพื่อตรวจสอบคุณภาพ โดยการคัดเลือกผู้ประเมินแบบเจาะจง (Selective Sampling) ประกอบไปด้วยผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ด้าน และครูสอนเปียโน รวมทั้งหมด 5 ท่าน ดังนี้

- 1) ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนเปียโนระดับต้น จำนวน 1 ท่าน
- 2) ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนดนตรีเด็ก จำนวน 1 ท่าน
- 3) ผู้เชี่ยวชาญด้านการแตงโมทาน จำนวน 1 ท่าน
- 4) ครูสอนเปียโน จำนวน 2 ท่าน โดยมีคุณสมบัติดังนี้

4.1) จบการศึกษาจากสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องกับดนตรี ในเครื่องมือเอกเปียโน หรือ ครูสอนเปียโนที่ผ่านการสอบเกรดวิชาเปียโนจากสถาบันดนตรี ในระดับเกรด 8 ขึ้นไป

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาหนังสือนิทานเพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านจังหวะสำหรับนักเรียนเป็โนระดับต้น ผู้วิจัยได้ศึกษา วิเคราะห์ข้อมูลจากตำรา เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมไปถึงการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ โดยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย คือ เพื่อพัฒนาหนังสือนิทานเพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านจังหวะสำหรับนักเรียนเป็โนขั้นต้น โดยแบ่งการนำเสนอเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 หลักการในการพัฒนาหนังสือนิทานที่มีเนื้อหาด้านจังหวะสำหรับนักเรียนเป็โนระดับต้น

1.1 หลักการทางด้านดนตรี

1.1.1 ผลการวิเคราะห์เนื้อหาจังหวะในแบบเรียนเป็โนอัลเฟรด ระดับ 1A-1B

1.1.2 ผลการวิเคราะห์เนื้อหาจังหวะจากการสอบเกรดเป็โนในระดับเริ่มต้น (Initial)

1.1.3 กิจกรรมดนตรีที่จะนำมาใช้ในหนังสือนิทาน

1.2 หลักการด้านหนังสือนิทาน

1.2.1 หลักการในการพัฒนาหนังสือนิทานที่มีเนื้อหาจังหวะสำหรับนักเรียนอายุ 6-8 ปี

1.2.2 ขั้นตอนในการพัฒนาหนังสือนิทานที่มีเนื้อหาจังหวะสำหรับนักเรียนอายุ 6-8 ปี

ตอนที่ 2 นำเสนอหนังสือนิทานเพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านจังหวะสำหรับนักเรียนเป็โนระดับต้น

2.1 หนังสือนิทาน

2.2 อุปกรณ์เสริม

2.3 คู่มือครู

ตอนที่ 3 ผลการประเมินคุณภาพ และผลการทดลองใช้หนังสือนิทาน

3.1 ผลการประเมินคุณภาพหนังสือนิทาน

3.2 ผลการทดลองใช้หนังสือนิทาน

ตอนที่ 1 หลักการในการพัฒนาหนังสือนิทานที่มีเนื้อหาด้านดนตรี

1.1 หลักการทางด้านดนตรี

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยเลือกศึกษาเนื้อหาทางจังหวะสำหรับนักเรียนเปียโนขั้นต้น โดยใช้แบบเรียนเปียโนหลักสูตรอัลเฟรด เบสิก คอร์ส (Alfred's Basics Course) ในระดับ 1A - 1B (Palmer, A. W. et al, 1993; Bastien, 1995) และเนื้อหาจากสถาบันสอบเปียโนที่ได้มาตรฐานระดับสากล 3 สถาบัน คือสถาบันทรินิตี้ (Trinity College) สถาบันดนตรีเอบีอาร์เอสเอ็ม (ABRSM) และสถาบันดนตรีแอลซีเอ็ม (LCM) ในระดับเริ่มต้น (Initial) (Trinity College, 2020; ABRSM, 2020; University of West London, 2021) โดยผลการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลจะนำมาสรุปเป็นแนวทางการออกแบบกิจกรรมดนตรีด้านจังหวะ เพื่อนำไปเป็นตัวอย่างกิจกรรมที่จะสอดแทรกในหนังสือนิทาน

1.1.1 ผลการวิเคราะห์เนื้อหาทางจังหวะในแบบเรียนเปียโนอัลเฟรด ระดับ 1A - 1B

จากการวิเคราะห์เนื้อหาทางจังหวะในแบบเรียนเปียโนหลักสูตรอัลเฟรด เบสิก คอร์ส ในระดับ 1A ทั้งหมด 43 เพลง และระดับ 1B ทั้งหมด 37 เพลง สามารถสรุปได้เป็นตารางดังนี้

ตารางที่ 5 เนื้อหาทางจังหวะในแบบเรียนเปียโนหลักสูตรอัลเฟรด เบสิก คอร์ส

แบบเรียนเปียโน หลักสูตรอัลเฟรด	เนื้อหาทางจังหวะ				
	อัตราความเร็วและ จังหวะตบ	อัตราจังหวะ	ค่านोट	ตัวหยุด	อื่น ๆ
ระดับ 1A	Slow	2/4	QN	QR	Tied
	Moderately slow	3/4	HN	HR	Fermata
	Moderately fast	4/4	DHN	WR	Incomplete
			WN		Measure
ระดับ 1B	Adagio	2/4	QN	QR	Tied
	Andante	3/4	HN	HR	Fermata
	Moderato	4/4	DHN	ER	Incomplete
	Allegro		EN	WR	Measure
			WN		

ความหมายของสัญลักษณ์ย่อ*

WN = Whole Note

DHN = Dotted Half Note

HN = Half Note

QN = Quarter Note

EN = Eighth Note

WR = Whole Rest

HR = Half Rest

QR = Quarter Rest

ER = Eighth Rest

จากการศึกษาเนื้อหาด้านจังหวะในแบบเรียนเปียโนหลักสูตรอัลเฟรต เบสิก คอर्स ระดับ 1A - 1B เห็นได้ว่า มีเนื้อหาด้านจังหวะสำหรับนักเรียนเปียโนระดับต้นๆไปในทิศทางเดียวกันเป็นส่วนมาก ทั้งอัตราความเร็วและจังหวะตบ อัตราจังหวะ ค่าโน้ต และตัวหยุด ส่วนด้านอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับจังหวะในแบบเรียนอัลเฟรต พบทั้งหมด 3 แบบ คือ เครื่องหมายโยงเสียง (Tied) เครื่องหมายยึดจังหวะ (Fermata) และห้องเพลงที่ไม่สมบูรณ์ (Incomplete Measure) เครื่องหมายโยงเสียง พบในระดับ 1A ทั้งหมด 6 บทเพลง และพบในระดับ 1B ทั้งหมด 11 บทเพลง เครื่องหมายยึดจังหวะ (Fermata) ไม่พบในระดับ 1A แต่พบในระดับ 1B ทั้งหมด 7 เพลง และห้องเพลงที่ไม่สมบูรณ์ (Incomplete Measure) พบในระดับ 1A ทั้งหมด 3 เพลง และพบในระดับ 1B ทั้งหมด 6 เพลง เนื่องจากผู้วิจัยได้คัดเลือกเนื้อหาที่ด้านจังหวะจากเนื้อหาที่มีทิศทางเดียวกัน และพบได้มากเป็นร้อยละ 70 ซึ่งเครื่องหมายยึดจังหวะ และห้องเพลงที่ไม่สมบูรณ์นั้นพบได้น้อยกว่าร้อยละ 70 จึงไม่ได้คัดเลือกมาใช้เป็นเนื้อหาในหนังสือนี้

นอกจากนี้ จากเล่ม 1A ไปยัง 1B ได้มีการเรียงลำดับจากง่ายไปยาก เริ่มต้นจากการเขียนอัตราความเร็วด้วยคำศัพท์ภาษาอังกฤษก่อน เช่น fast หรือ slow แล้วจากนั้นจึงเขียนเป็นคำศัพท์เฉพาะ เช่น Adagio หรือ Allegro เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีการค่อย ๆ เพิ่มค่าโน้ต และตัวหยุดมากขึ้นอย่างเป็นลำดับ

1.1.2 ผลการวิเคราะห์เนื้อหาด้านจังหวะจากการสอบเปียโนในสถาบันดนตรี ระดับเริ่มต้น

(Initial)

จากการวิเคราะห์เนื้อหาด้านจังหวะในการสอบเกรดเปียโนระดับเริ่มต้น (Initial) จากสถาบันสอบเปียโนทั้ง 3 สถาบัน ได้แก่ สถาบันดนตรีทรินิตี้ ทั้งหมด 12 เพลง สถาบันดนตรีเอปาร์เอส เอ็ม ทั้งหมด 9 เพลง และสถาบันดนตรีแอลซีเอ็ม ซึ่งแบ่งเป็น 3 เล่ม คือ Pre-Preparatory ทั้งหมด 10 เพลง Step 1 ทั้งหมด 11 เพลง และ Step 2 ทั้งหมด 13 เพลง สามารถสรุปได้เป็นตารางดังนี้

ตารางที่ 6 เนื้อหาด้านจังหวะจากการสอบเปียโนจากสถาบันดนตรี ระดับเริ่มต้น (Initial)

หน่วยงานจัดสอบทักษะดนตรี		เนื้อหาด้านจังหวะ				
		อัตราความเร็ว และ จังหวะตบ	อัตราจังหวะ	ค่าโน้ต	ตัวหยุด	อื่น ๆ
สถาบันดนตรีทรินิตี้ (Trinity College London)		Steady Andante Moderato Allegro Allegretto	2/4 3/4 4/4	QN HN DHN EN WN	QR HR WR	Tied Fermata Incomplete Measure
สถาบันดนตรีเอบีอาร์เอสเอ็ม (ABRSM)		Moderato Allegretto	2/2 3/4 4/4	QN HN DHN EN WN	QR HR WR	Tied
สถาบันดนตรี แอลซีเอ็ม (London College of Music (LCM))	Pre- Preparatory		3/4 4/4	QR HN DHN	QR HR WR	Tied Fermata Incomplete Measure
	Step 1	Andante Moderato Allegro Allegretto	2/4 3/4 4/4	QR HN DHN EN	QR HR WR ER	Tied Fermata Incomplete Measure
	Step 2	Slowly Not to fast Steady Andante Moderato Allegro	2/4 3/4 4/4	QN HN DHN EN WN	QR HR WR	Tied Fermata Incomplete Measure

ความหมายของตัวย่อ*

WN = Whole Note

DHN = Dotted Half Note

HN = Half Note

QN = Quarter Note

EN = Eighth Note

WR = Whole Rest

HR = Half Rest

QR = Quarter Rest

ER = Eighth Rest

จากตาราง ทำให้เห็นได้ว่า สถาบันสอบทั้งสามสถาบันมีเนื้อหาด้านจังหวะไปในทิศทางเดียวกัน เป็นส่วนมาก ทั้งในด้านอัตราความเร็วและจังหวะตบ อัตราจังหวะ ค่าโน้ต และตัวหยุดก็มีลักษณะไปในทิศทางเดียวกัน ในส่วนของสถาบันดนตรีทรินิตี้ พบอัตราความเร็วที่แยกย่อยออกเป็น 5 อัตรา แต่ยังคงแบ่งได้เป็น 3 อัตราหลักคือเร็ว ช้า และปานกลาง ในด้านอื่น ๆ สามารถพบเครื่องหมายโยงเสียง (Tied) ได้มากที่สุด คือ 3 เพลง เครื่องหมายยึดจังหวะ (Fermata) พบได้ 1 เพลง และห้องเพลงที่ไม่สมบูรณ์ (Incomplete Measure) พบได้ 1 เพลง ในส่วนของสถาบันเอบีอาร์เอสเอ็ม จะปรากฏเนื้อหาด้านจังหวะที่แตกต่างออกไปเล็กน้อย คือ เครื่องหมายประจำจังหวะ 2/2 อัตราความเร็วที่มีเพียง 2 ระดับ คืออัตราปานกลาง (Moderato) และอัตราค่อนข้างเร็ว (Allegretto) ประกอบกับด้านอื่น ๆ ที่พบเครื่องหมายโยงเสียงทั้งหมด 3 เพลง ไม่พบเครื่องหมายยึดจังหวะ และห้องเพลงที่ไม่สมบูรณ์ ในส่วนของสถาบันดนตรีแอลซีเอ็ม มีการแบ่ง

เนื้อหาออกเป็น 3 เล่ม เรียงจากง่ายไปยาก และค่อย ๆ เพิ่มเนื้อหาขึ้นไป เนื้อหาภาพรวมจะมีความใกล้เคียงกับสถาบันทรินิตี้ แต่จะพบเพลงที่มีจำนวนห้องเพลงที่ไม่สมบูรณ์มากกว่าเครื่องหมายโยงเสียงและเครื่องหมายยึดจังหวะ คือพบทั้งหมด 13 เพลง จากทั้ง 3 เล่ม ในขณะที่เครื่องหมายโยงเสียง พบได้ทั้งหมด 8 เพลง และเครื่องหมายยึดจังหวะ พบได้ 11 เพลง จากทั้ง 3 เล่ม

จากการศึกษาและวิเคราะห์เนื้อหาด้านจังหวะสำหรับนักเรียนเปียโนระดับต้น จากแบบเรียนเปียโนระดับต้นในหลักสูตรอัลเฟรด เบสิก คอรัส ระดับ 1A – 1B และเนื้อหาการสอบเปียโนระดับเริ่มต้น (Initial) สามารถสรุปเนื้อหาด้านจังหวะที่พบและไปในทิศทางเดียวกันได้ทั้งหมด 4 หัวข้อ คือ

- 1) อัตราความเร็วและจังหวะตบ จำแนกได้เป็น 3 รูปแบบ ได้แก่ เร็ว ช้า และปานกลาง
- 2) อัตราจังหวะ ได้แก่ 2/4 4/4 และ 3/4
- 3) รูปแบบจังหวะ ประกอบไปด้วยค่านोट 5 ประเภท และตัวหยุด 3 ประเภท ได้แก่ ตัวดำ ตัวขาว ตัวขาวประจุด ตัวกลม ตัวเขบ็ต 1 ชั้น ตัวหยุดตัวดำ ตัวหยุดตัวขาว และตัวหยุดตัวกลม
- 4) เนื้อหาอื่น ๆ ได้แก่ เครื่องหมายโยงเสียง (Tied)

รูปแบบจังหวะที่ใช้ในหนังสือนิทาน ผู้วิจัยได้คัดเลือกรูปแบบจังหวะที่เป็นพื้นฐานนำมาใช้ในหนังสือนิทาน โดยมีแนวทางจากหนังสือหลักสูตรอัลเฟรด เบสิก คอรัส ระดับ 1A – 1B และรูปแบบจังหวะที่ปรากฏในบทเพลงที่ใช้ในการสอบเปียโนในสถาบันดนตรี ประกอบไปด้วยค่านोट และตัวหยุดรวมทั้งหมด 8 ประเภท คือ โน้ตตัวดำ โน้ตตัวเขบ็ต 1 ชั้น โน้ตตัวขาว โน้ตตัวขาวประจุด โน้ตตัวกลม ตัวหยุดโน้ตตัวดำ ตัวหยุดโน้ตตัวขาว และตัวหยุดโน้ตตัวกลม โดยจัดกลุ่มรูปแบบจังหวะให้มี 2 ห้อง เพื่อให้รูปแบบจังหวะไม่สับสนเกินไป และมีความยาวใกล้เคียงกับห้องเพลงในบทเรียนเปียโน สามารถสรุปเป็นตารางได้ดังนี้

ตารางที่ 7 รูปแบบจังหวะที่ใช้ในหนังสือนิทาน

รูปแบบจังหวะ	สัญลักษณ์จังหวะแบบโคดา
$\frac{2}{4}$ ♩ ♩ ♩ ♩	ทา ทา ทา ทา
$\frac{2}{4}$ ♩ ♩ ♩ ˘	ทา ทา ทา หยุด
$\frac{2}{4}$ ♩ ♩ ♩ ♩	ทา ทา ทีที ทา
$\frac{2}{4}$ ♩ ♩ ♩ ♩	ทา ทีที ทีที ทา
$\frac{2}{4}$ ♩ ♩ ♩ ˘	ทา ทีที ทา หยุด
$\frac{2}{4}$ ˘ ˘ ˘ ♩	ทา หยุด หยุด ทา
$\frac{4}{4}$ ♩ ♩ ♩ ♩ ♩ -	ทา ทา ทา ทุ หยุด-
$\frac{4}{4}$ ♩ ♩ ♩ ♩ ♩	ทา ทา ทุ ทุ ทุ
$\frac{4}{4}$ ♩ ♩ ♩ ♩ ˆ	ทา ทีที ทีที ทา โท
$\frac{4}{4}$ - ♩ ♩ -	หยุด- ทีที ทา หยุด-
$\frac{4}{4}$ ♩ ♩ - ♩ -	ทา ทา หยุด- ทุ หยุด-
$\frac{4}{4}$ - ♩ ♩ - ♩	หยุด- ทา ทา หยุด- ทุ
$\frac{4}{4}$ ♩ ♩ ♩ ♩ -	ทา ทา ทา ทา หยุด---
$\frac{4}{4}$ ♩ ♩ ˆ	ทุ ทุ โท
$\frac{4}{4}$ ♩ ♩ ♩ ♩ ♩ ♩ ♩	ทีที ทา ทีที ทา ทา ทา ทุ
$\frac{4}{4}$ ♩ ♩ ♩ ♩ ♩ ♩ ♩ ♩ ♩	ทีที ทีที ทีที ทา ทา ทา ทุ
$\frac{4}{4}$ ˆ ˆ	โท-----
$\frac{3}{4}$ ♩ ♩ ♩ ♩ ♩	ทา ทา ทา ทุ ทา
$\frac{3}{4}$ ˆ ♩ ♩ ♩	เท ทีที ทีที ทา
$\frac{3}{4}$ ˘ ♩ ♩ ˘ ♩ ♩	หยุด ทา ทา หยุด ทีที ทา
$\frac{3}{4}$ ♩ ♩ ♩ ♩ ˆ	ทีที ทีที ทีที เท
$\frac{3}{4}$ ˆ ˆ	เท เท

1.1.3 กิจกรรมดนตรีที่จะนำมาใช้ในหนังสือนิทาน

จากการศึกษาและวิเคราะห์เนื้อหาด้านจังหวะ ทั้งจากแบบเรียนเปียโนระดับต้นในหลักสูตร อัลเฟรด เบสิก คอर्स ระดับ 1A – 1B จากเนื้อหาการสอนเปียโนระดับต้น (Initial) จากสถาบันดนตรี 3 สถาบัน จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และจากการสัมภาษณ์นำร่องกับผู้เชี่ยวชาญ สามารถสรุปกิจกรรมดนตรีที่จะนำมาใช้ในหนังสือนิทาน เพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านจังหวะสำหรับนักเรียนเปียโนระดับต้นได้ดังนี้

1) การฟังและการเคลื่อนไหว

ครูจะเป็นผู้เล่นเปียโนประกอบให้สอดคล้องกับอัตราความเร็วและอัตราจังหวะ อัตราเร็ว ประกอบด้วย 3 รูปแบบ คือเร็ว ช้า และปานกลาง โดยใช้ Allegro แทนอัตราจังหวะเร็ว Adagio แทนจังหวะช้า และ Andante แทนจังหวะปานกลาง ในส่วนของอัตราจังหวะ จะเป็นอัตราจังหวะธรรมดา 3 รูปแบบ คือ อัตราจังหวะ 2/4 อัตราจังหวะ 4/4 และอัตราจังหวะ 3/4 และให้นักเรียนเคลื่อนไหวให้สอดคล้องกับเพลงที่ได้ยิน โดยจะเคลื่อนไหวแบบเคลื่อนที่ (Locomotor Movement) หรือเคลื่อนไหวแบบอยู่กับที่ (Non-Locomotor Movement) ก็ได้

2) การพูดและการอ่าน ประกอบการใช้ร่างกายสร้างจังหวะ

เนื่องจากการวิจัยในครั้งนี้เน้นการพัฒนาความสามารถด้านจังหวะ จึงเน้นในด้านการพูด แทนการร้อง โดยนำหลักการใช้คำแทนจังหวะ (Rhythm Syllables) เข้ามาเป็นองค์ประกอบในการสอน ซึ่งเป็นหลักการที่นำเสนอโดยเอมิล โจเซฟ เชอเว (Emile Joseph Chevé) ร่วมกับปีแอร์ กาแลง (Pierre Galin) และ ไอเม่ ปารีส (Aimé Paris) โดยนำหลักการดังกล่าวมาประยุกต์ให้เข้ากับเนื้อหาในหนังสือนิทาน และการเรียนการสอนเปียโน โดยพิจารณาเลือกคำที่ออกเสียงสั้น หรือยาวเท่ากับจังหวะนั้น ๆ และสามารถพูดอย่างเป็นธรรมชาติมากที่สุด โดยกลุ่มคำที่จะนำมาใช้สามารถอยู่ในหมวดหมู่ได้หลากหลาย เช่น ชื่อนักเรียน ชื่อผลไม้ ชื่อสัตว์ ชื่อสี เป็นต้น เพื่อให้สอดคล้องกับเรื่องราวในหนังสือนิทาน

ในด้านการอ่าน จะมีทั้งการอ่านรูปแบบจังหวะแนวเดียว และสองแนว ประกอบด้วย อัตราจังหวะ 2/4 อัตราจังหวะ 4/4 และอัตราจังหวะ 3/4 โดยใช้ร่างกายสร้างจังหวะประกอบ คือการตบมือและตบตักร่วมด้วย เพื่อให้สอดคล้องกับการฝึกทักษะการทำงานประสานกันของร่างกาย (Hand Coordinate) ซึ่งเป็นทักษะที่สำคัญของการบรรเลงเปียโน

3) การเล่น

ในการวิจัยครั้งนี้ได้นำการเล่นบนเปียโนเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรม โดยการให้นักเรียนเลือกบทเพลงจากแบบเรียนที่นักเรียนเรียนอยู่ จะเป็นเพลงที่ไม่เคยเล่นมาก่อน หรือเป็นเพลงที่เคยเล่นมาแล้วก็ได้ แต่จะต้องมีความสอดคล้องกับเนื้อหาในนิทานที่ได้เรียนไป เช่น เมื่ออ่านนิทานในบทที่ 2 เรื่อง อัตราจังหวะ 2/4 คำโน้ตตัวดำ โน้ตตัวเข้บีด 1 ชั้น และตัวหยุดโน้ตตัวดำ อาจเลือกบทเพลง Yankee Doodle เป็นต้น

4) การสร้างสรรค์

ในการวิจัยครั้งนี้จึงนำการสร้างสรรค์เข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมด้วย เพื่อเปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงความคิด ได้สร้างสรรค์สิ่งใหม่โดยประยุกต์ใช้จากสิ่งที่มีอยู่ และช่วยให้นักเรียนรู้สึกมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมดนตรีมากขึ้น โดยการใช้อุปกรณ์เสริมในรูปแบบการ์ด ซึ่งมีสัญลักษณ์รูปภาพสอดคล้องกับในหนังสือนิทาน นำมาเป็นสื่อในการทำกิจกรรม

1.2 หลักการด้านหนังสือนิทาน

1.2.1 หลักการในการพัฒนาหนังสือนิทานที่มีเนื้อหาด้านจังหวะสำหรับนักเรียนอายุ 6-8 ปี

หลักการในการพัฒนาหนังสือนิทาน สามารถสรุปได้เป็น 4 ส่วน คือ 1) เนื้อหา 2) การเขียนเนื้อเรื่องและกลวิธีการเขียน 3) การทำภาพประกอบ และ 4) การจัดทำรูปเล่ม โดยมีรายละเอียดของหลักการดังต่อไปนี้

1) เนื้อหา

เมื่อมีจุดประสงค์ในการพัฒนาหนังสือนิทานที่มีเนื้อหาดนตรีด้านจังหวะ การแต่งเนื้อหาในนิทานควรเลือกให้สอดคล้องเชื่อมโยงกับเนื้อหาด้านจังหวะ รวมไปถึงกิจกรรมดนตรีที่จะใช้ รวมถึงสอดแทรกวัฒนธรรม ความเชื่อ วิถีชีวิต ค่านิยม คุณธรรมต่าง ๆ ได้ นิทานที่มีเนื้อหาด้านดนตรีสำหรับนักเรียนอายุ 6-8 ปี สามารถมีความซับซ้อนมากขึ้นได้ ทั้งในด้านเนื้อหาดนตรี และเนื้อหาในนิทาน โดยอาจมีตัวอักษร รูปภาพ สัญลักษณ์เข้ามาประกอบมากขึ้น และใช้คำศัพท์เฉพาะทางดนตรีมากขึ้น

ผู้วิจัยได้พัฒนาหนังสือนิทานที่มีเรื่องราวเกี่ยวกับความมหัศจรรย์ เวทมนตร์ การผจญภัย เทพนิยาย เรื่องอาหารการกิน และการละเล่นต่าง ๆ โดยการมีปฏิสัมพันธ์กับนิทาน ทั้งการฟังและเคลื่อนไหว การพูดอย่างเป็นจังหวะ การอ่านจังหวะประกอบการใช้ร่างกายสร้างจังหวะ การบรรเลงบนเปียโนอย่างมีจังหวะ และการสร้างสรรค์จังหวะ

แก่นเรื่องคือการทำภารกิจของสองตัวละครหลัก ในโลกของวัตถุดิบขนมหวาน ตัวละครจะได้รับจดหมายภารกิจจากเพื่อนบ้านที่แตกต่างกัน โดยตัวละครจะต้องเดินทางไปตามที่แตกต่างกัน และใช้เวทมนตร์ในการทำภารกิจให้สำเร็จ ผู้วิจัยได้สอดแทรกเรื่องดนตรีเข้าไปในเนื้อหา โดยใช้หลักการใช้คำแทนจังหวะมาเป็นการท่องคาถาโดยการพูดและอ่าน นำคำศัพท์เกี่ยวกับอัตราความเร็วเข้ามาเป็นการรายเวทของตัวละครในหนังสือนิทาน อาศัยการเคลื่อนไหว ทั้งเคลื่อนไหวแบบเคลื่อนที่และเคลื่อนไหวอยู่กับที่ การใช้ร่างกายสร้างจังหวะ ตบมือ ตบตัก และการบรรเลงบนเปียโน มาเป็นการรายเวท รวมไปถึงสอดแทรกเหตุการณ์ที่มีดนตรีอยู่ในชีวิตประจำวัน เช่น การร้องเพลง การเต้นรำ การเล่นดนตรีในงานแต่งงาน เป็นต้น พร้อมกับสอดแทรกข้อคิดคุณธรรมลงไปในเรื่องราว เช่น เรื่องการช่วยเหลือผู้อื่น การมีน้ำใจ ความกล้าหาญ เป็นต้น โดยสามารถดูรายละเอียดได้ที่โครงเรื่องของหนังสือนิทาน ในภาคผนวก ค

2) การเขียนเนื้อเรื่องและกลวิธีการเขียน

ในด้านการเขียนเนื้อเรื่อง ผู้เขียนควรคำนึงถึงความสอดคล้องเชื่อมโยง เป็นลำดับขั้นตอน ทั้งในด้านเนื้อเรื่อง และสาระด้านดนตรี โดยใช้หลักการการตั้งคำถาม 5W1H คือ ใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไหร่ ทำไม และอย่างไร จากนั้นนำคำตอบที่ได้จากคำถามมาเรียบเรียง และจัดลำดับเป็นเรื่องราว มีการเกริ่นนำให้ผู้อ่านรู้จักตัวละคร สภาพแวดล้อมที่ตัวละครอยู่ จากนั้นนำเสนอประเด็นปัญหา ซึ่งควรมีเพียงประเด็นเดียว เพื่อให้ผู้อ่านจดจำ และง่ายต่อการทำความเข้าใจ ในตอนจบของเรื่องต้องมีการคลี่คลายปัญหาเสมอ พร้อมกับเปิดทางไปสู่เรื่องราวที่จะเกิดขึ้นต่อไป ทั้งนี้งานไม่ควรมีความยาวมากเกินไป แต่ควรมีการดำเนินเรื่องที่กระชับ สนุกสนาน สอดแทรกอารมณ์ขัน มีแง่คิดในด้านคุณธรรมจริยธรรม และรายละเอียดที่น่าสนใจซ่อนอยู่ในเรื่อง ทำให้ผู้อ่านสนใจ โดยผู้วิจัยได้สรุปเนื้อเรื่องเป็นตารางดังนี้

ตารางที่ 8 สรุปเนื้อเรื่องโดยใช้วิธีการตั้งคำถาม 5W1H

คำถาม	กิจกรรมที่ 1	กิจกรรมที่ 2	กิจกรรมที่ 3	กิจกรรมที่ 4
ใคร (Who)	เจ้าหนู และเจ้ากระต่าย (คู่หูจอมเวทย์)			
ทำอะไร (What)	ปฏิบัติการกำจัดมหาแป้งวิเศษ	ปฏิบัติการกำจัดมหาพิชและเซอร์วิเศษ	ปฏิบัติการกำจัดคุณแม่นที่ร้านเบเกอรี่	ปฏิบัติการกำจัดคุณหงส์จัดเตรียมงานแต่งงาน
ที่ไหน (Where)	ภูเขานมเค้ก	ป่าเยลลี่ผลไม้ลึกลับ	ร้านเบเกอรี่คุณแม่น	งานแต่งงานคุณหงส์
เมื่อไหร่ (When)	ช่วงเวลาเช้า			
ทำไม (Why)	คุณแม่นไม่มีแม่สำหรับทำเค้กวันเกิดให้ลูกชาย จึงเขียนจดหมายมาถึงคู่หูจอมเวทย์ ให้ช่วยตามหาแป้งวิเศษ	กระรอกหลายตัวในหมู่บ้านล้มป่วย ผู้ใหญ่บ้านกระรอกจึงเขียนจดหมายมาถึงคู่หูจอมเวทย์ให้ช่วยตามหาพิชและเซอร์วิเศษ เพื่อรักษาโรค	คุณแม่นต้องการคนมาช่วยทำงานที่ร้านเบเกอรี่ จึงเขียนจดหมายขอความช่วยเหลือมาถึงคู่หูจอมเวทย์	คุณหงส์ที่กำลังจะแต่งงานส่งบัตรเชิญมาให้คู่หูจอมเวทย์ ทั้งคู่จึงเดินทางหาของฝากไปให้คุณหงส์พร้อมกับไปช่วยทำงานแต่งงานด้วย
อย่างไร (How)	คู่หูจอมเวทย์ได้พบกับแม่มดคาราคัล ที่เป็นเจ้าของแป้งวิเศษ ทั้งคู่ถูกสาปให้เคลื่อนไหวอย่างรวดเร็วจนหยุดไม่ได้ แต่ในขณะที่แม่มดคาราคัลกำลังได้ใจ เธอได้ก้าวพลาดตกหน้าผา คู่หูจอมเวทย์ช่วยเหลือเธอไว้ ทำให้เธอรู้สึกผิด และช่วยเวทย์ให้ทั้งคู่กลับมาเป็นเหมือนเดิม	คู่หูจอมเวทย์เรียนรู้การใช้เวทมนตร์จากพอมดฟังพอนในการเสกพิชและเซอร์วิธรรมา ให้กลายเป็นเซอร์วิเศษ โดยมีขั้นตอนคือ ดบมือร้ายเวทย์ ดบตักร้ายเวทย์ และให้เวทย์แห่งเสียงเพลง โดยการบรรเลงบนเปียโน	คู่หูจอมเวทย์ช่วยนับจำนวนขนมปังที่จะนำขาย และได้ตบมือร้ายเวทย์ช่วยให้ขนมปังสดใหม่อยู่เสมอ ระหว่างที่กำลังทำ เคาอบก็เกิดเสียงขึ้นมา จึงต้องตบตักร้ายเวทย์เพื่อให้ขนมปังนุ่มฟู แต่ทว่านกเอี้ยงที่เป็นลูกค้าประจำร้านขนมปังจนหงุดหงิด คู่หูจอมเวทย์จึงใช้เวทย์แห่งเสียงเพลงทำให้เหล่านกเอี้ยงกลับมาอารมณ์ดีอีกครั้ง	คุณหงส์กังวลว่าของหวานที่จัดเตรียมไว้ให้แขกจะละลาย คู่หูจอมเวทย์จึงช่วยร้ายเวทย์เพื่อให้ของหวานไม่ละลาย ในระหว่างนั้น เจ้ามังกรได้ปรากฏตัว และไม่ใช่ว่ามากที่ตนไม่ได้รับเชิญให้มางาน คู่หูจอมเวทย์จึงต้องตบตักร้ายเวทย์ และใช้เวทย์แห่งเสียงเพลงในการทำให้เจ้ามังกรสงบลง

ในด้านกลวิธีการเขียน ผู้วิจัยใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย สุกภาพ มีการแทรกเสียงต่าง ๆ ที่ฟังคล้ายคำพูด และเสียงในชีวิตประจำวัน รวมไปถึงพิจารณาถึงการสะกดคำ การเว้นวรรคตอนให้อ่านแล้วมีความลื่นไหล ไม่ติดขัด และเข้าใจความหมายได้ง่าย ซึ่งสอดคล้องกับหลักการการพัฒนาหนังสือนิทานสำหรับเด็กวัย 6-8 ปี ที่ควรคำนึงถึงการเล่าเรื่องที่เข้าใจง่าย ไม่ซับซ้อนเกินไป และมีความสอดคล้องเชื่อมโยงกันอย่างเป็นเหตุเป็นผล นอกจากนี้ยังมีการเขียนคำบรรยายเป็นประโยคเชิญชวนให้นักเรียนสามารถมีส่วนร่วมกับการกิจกรรม เช่น เมื่อจะทำกิจกรรมสร้างสรรค์จังหวะ ก็จะมีคำบรรยายว่า ให้เด็ก ๆ ช่วยคู่มือจอมเวทย์จัดผลไม้ใส่ถาดให้ที เป็นต้น และเมื่อเรื่องราวในนิทานจบ ได้มีการสรุปเนื้อหาสาระดนตรีที่ปรากฏในนิทาน เพื่อเป็นการทบทวนความรู้และสรุปสาระด้านดนตรีทั้งหมด

สรุปสาระด้านดนตรี

Allegro (อัลเลโกริ อัดราเร็ว)		Adagio (อะดาโจ) อัดราช้าพอสมควร	Andante (อันดันเต) อัดราช้าปานกลาง
สัญลักษณ์ภาพ	สัญลักษณ์ตัวโน้ต	ชื่อตัวโน้ต	คำอ่านแบบโคดา
		โน้ตตัวต่ำ	ทา
		โน้ตเซปตนิ้งขึ้น	ทิต
		ตัวหยุดโน้ตตัวต่ำ	หยุด
		โน้ตตัวขาว	ทู
		ตัวหยุดโน้ตตัวขาว	หยุด (ออกเสียงขาว ค้างไว้ 2 จังหวะ)
		โน้ตตัวขาวประจุด	เท
		โน้ตตัวกลม	โท
		ตัวหยุดโน้ตตัวกลม	หยุด (ออกเสียงขาว ค้างไว้ 4 จังหวะ)
		เครื่องหมาย โยงเสียง	นับจังหวะขาวค้างไว้ ตามคำโน้ต

รูปภาพที่ 12 สรุปสาระด้านดนตรี

3) ภาพประกอบ

ภาพประกอบที่ดี คือภาพประกอบที่สามารถถ่ายทอดเรื่องราว สื่อสารให้ผู้อ่านเข้าใจได้ มีความสวยงาม เนื่องจากเด็กจะใช้สายตาในการดูภาพ มากกว่าการอ่านตัวอักษร ดังนั้นสิ่งสำคัญในการทำภาพประกอบ คือการคำนึงถึงการสื่อสาร และถ่ายทอดเรื่องราวออกมาได้เป็นอย่างดี โดยมีปัจจัยทั้งหมด 4

ประการ คือ ลักษณะภาพ เทคนิควิธีของภาพ การตีความจากเรื่องเป็นภาพ และองค์ประกอบของการเล่าเรื่องด้วยภาพ โดยมีรายละเอียดดังนี้

3.1) ลักษณะภาพ ในที่นี้ผู้วิจัยได้ใช้ภาพแบบการ์ตูนเป็นภาพประกอบนิทาน เนื่องจากเป็นภาพที่สามารถถ่ายทอดสีหน้า อารมณ์ ความรู้สึกได้ชัดเจน ซึ่งทำให้เด็กเข้าใจเรื่องราว เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในนิทาน รวมไปถึงการแสดงอารมณ์ความรู้สึกของตัวละครได้ง่าย อีกทั้งภาพการ์ตูนยังเป็นภาพที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว ทำให้นิทานมีความน่าสนใจ และเข้าถึงนักเรียนที่อยู่ในช่วงอายุ 6-8 ปีได้ดี สอดคล้องกับหลักการการจัดทำภาพประกอบในหนังสือสำหรับเด็ก

รูปภาพที่ 13 ตัวอย่างภาพประกอบในหนังสือนิทาน

3.2) เทคนิควิธีของภาพ ผู้วิจัยได้ใช้เทคนิคภาพจากคอมพิวเตอร์ เนื่องจากเป็นภาพที่เด็กในช่วงวัย 6-8 ปี มีความคุ้นเคยกันเป็นอย่างดี สามารถถ่ายทอดอารมณ์ ความรู้สึกผ่านทางภาพวาด และใช้สีเส้นได้อย่างเต็มที่ นอกจากนี้ยังสามารถเลือกสรรเทคนิคในการวาดและลงสีได้อย่างหลากหลาย และเลือกให้เหมาะสมกับเรื่องราวมากที่สุด

3.3) การตีความจากเรื่องเป็นภาพ ผู้วิจัยได้ทบทวนการนำเสนอเรื่องราว จากตารางสรุปเนื้อเรื่อง และทำการตีความเรื่องราวให้ออกมาเป็นภาพ โดยการวาดภาพประกอบที่มีการถ่ายทอดอารมณ์ที่เกิดขึ้นในเรื่องให้มีความชัดเจนมากที่สุด แสดงออกผ่านสีหน้าของตัวละคร สีเส้น แสงเงาและองค์ประกอบภาพที่ช่วยสนับสนุนอารมณ์ความรู้สึกให้ชัดเจนยิ่งขึ้น

3.4) องค์ประกอบของการเล่าเรื่องด้วยภาพ ได้แก่ ตัวละคร ฉาก และองค์ประกอบภาพ โดยมีรายละเอียดดังนี้

ด้านตัวละคร ผู้วิจัยได้ออกแบบตัวละครเอก คือคู่หูจอมเวทย์ เป็นกระต่ายกับหนู เนื่องจากเป็นสัตว์สองชนิดที่เด็กคุ้นเคยดี และสามารถจัดทำภาพประกอบออกมาได้มีเสน่ห์น่ารัก ซึ่งสอดคล้องกับหลักการในการออกแบบตัวละคร ตัวละครทั้งสองมีลักษณะภายนอก และมีลักษณะนิสัยเหมือนกับคน คือ ใส่เสื้อผ้า มีการเดินด้วยสองขา มีการหยิบจับใช้สิ่งของ สามารถใช้เวทมนตร์ได้ มีความคิด มีอารมณ์ความรู้สึก และสามารถพูดภาษาคนได้ โดยกระต่ายและหนูจะเป็นตัวแทนถึงเด็กผู้หญิงและเด็กผู้ชาย เพื่อให้ทานมีความเป็นกลาง และสามารถเข้าถึงได้ทั้งนักเรียนชายนักเรียนหญิง กระต่ายจะมีลักษณะนิสัยคล้ายเด็กผู้หญิง คือมีนิสัยอ่อนโยน ใจดี ร่าเริงแจ่มใส แสดงอารมณ์ความรู้สึกอย่างชัดเจน มีทั้งความรู้สึกยินดี ความรู้สึกหวาดกลัวในบางเรื่อง ในขณะที่เจ้าหนูจะมีลักษณะนิสัยคล้ายเด็กผู้ชาย คือมีความว่องไว เข้มแข็ง กล้าหาญ และกล้าเผชิญหน้าถึงแม้ว่าจะมีขนาดตัวที่เล็กกว่า แต่ทั้งนี้ทั้งสองก็มีอุปนิสัยพื้นฐานที่ดี สุภาพ เรียบร้อย มีมารยาท ใจกว้าง และชอบช่วยเหลือผู้อื่น

รูปภาพที่ 14 ภาพคู่หูจอมเวทย์ ที่ผู้วิจัยออกแบบ

ฉาก คือสิ่งที่บ่งบอกเรื่องสภาพแวดล้อม สถานที่ และเวลาที่เกิดขึ้นภายในเรื่อง ดังนั้นจึงควรเลือกฉากที่เหมาะสมและสอดคล้องกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในขณะนั้น โดยผู้วิจัยได้ออกแบบฉากที่สามารถพบเห็นได้ในชีวิตประจำวัน ได้แก่ บ้าน ถนน ทางเดิน และร้านเบเกอรี่ ประกอบกับมีสถานที่พิเศษที่ไม่ได้พบเห็นบ่อยในชีวิตประจำวัน ได้แก่ ภูเขาสูง น้ำตก ป่าลึก ต้นไม้ใหญ่ และงานแต่งงาน ด้วยแก่นเรื่อง

เกี่ยวกับขนมหวาน ทำให้ฉากที่พบในเรื่องถูกดัดแปลงให้กลายเป็นขนมหวานทั้งหมด เช่น ภูเขาขนมเค้ก น้ำตกช็อกโกแลต บ้านรูปโถงน้ำผึ้ง เป็นต้น รวมไปถึงผู้เขียนใช้สีสันประกอบฉากโดยอ้างอิงจากขนมหวานที่มีอยู่จริง ทำให้ภาพมีความเหมือนจินตนาการ ดูแปลกใหม่และน่าสนใจ

อย่างไรก็ตาม ฉากไม่จำเป็นจะต้องปรากฏในทุกหน้าของนิทาน ในภาพที่ตัวละครมีขนาดเล็กและมีรายละเอียดน้อย ฉากจะถูกเพิ่มให้มีรายละเอียดมากขึ้น แต่ถ้าหากตัวละครมีขนาดใหญ่และมีรายละเอียดมาก ฉากสามารถเป็นพื้นหลังสีเรียบ ๆ หรือเป็นฉากที่มีรายละเอียดน้อยได้

รูปภาพที่ 15 ตัวอย่างฉากในหนังสือนิทาน แบบมีรายละเอียดและตัดทอนรายละเอียด

ในด้านองค์ประกอบภาพ ผู้วิจัยได้ออกแบบองค์ประกอบภาพโดยคำนึงถึงจุดเด่น และจุดรองของแต่ละภาพ โดยจัดให้ภาพประกอบและตัวอักษรมีความสมดุลกัน อ่านง่าย มีความสวยงาม และตัวอักษรไม่ทับกับภาพ โดยการเว้นพื้นที่ว่างไว้เพื่อวางตัวอักษรโดยเฉพาะ หรือถ้าหากตัวอักษรมีความจำเป็นต้องทับภาพ จะมีกรอบรองข้างใต้ตัวอักษร เพื่อให้ตัวอักษรยังคงอ่านได้ง่ายและสบายตา รูปแบบของตัวอักษรควรจะเป็นรูปแบบมีหัว ขนาดของตัวอักษรควรจะมีขนาดใหญ่พอที่เด็กจะอ่านได้ถนัด ในที่นี้ผู้วิจัยใช้ฟอนต์ TF Phethai ขนาด 26-30 ประกอบกับฟอนต์ FC Marshmallow TF Nopsript และ Itim ที่มีลักษณะเป็นฟอนต์มีหัวทั้งหมด โดยฟอนต์ TF Phethai จะใช้เป็นฟอนต์หลักในการบรรยายเนื้อเรื่อง ส่วนฟอนต์ FC Marshmallow TF Nopsript และ Itim เป็นฟอนต์ลายมือ ซึ่งใช้ในส่วนของเนื้อหาในจดหมายภารกิจ

รูปภาพที่ 16 ตัวอย่างฟอนต์ที่ใช้ในหนังสือนิทาน

ในเรื่องของสี นิทานควรมีสีสันสดใส เนื่องจากเด็กจะชอบสีสันที่มีความชัดเจน และแตกต่างหลากหลาย อีกทั้งสีที่เลือกใช้ ควรจะบ่งบอกถึงสถานการณ์ที่เกิดขึ้น และอารมณ์ความรู้สึกของตัวละครในขณะนั้นด้วย เช่น สีแดงใช้กับสถานการณ์ที่น่าตื่นเต้น มีพลังงาน สีส้มใช้กับสถานการณ์ที่อบอุ่นเป็นมิตร สีเหลืองใช้กับสถานการณ์ที่เป็นด้านบวก สว่างสดใส สีเขียวใช้กับสถานการณ์ที่ปลอดภัย ผ่อนคลาย มีความเป็นธรรมชาติ หรืออาจเป็นสถานการณ์ที่น่าขยะแขยงก็ได้ สีฟ้าใช้กับสถานการณ์ที่สบาย รู้สึกเป็นอิสระ สีน้ำเงินใช้กับสถานการณ์ที่มีความหดหู่โดดเดี่ยว สีม่วงใช้กับสถานการณ์ที่ลึกลับ น่าค้นหา สีชมพูใช้กับสถานการณ์ที่อ่อนหวาน สีดำใช้กับสถานการณ์ที่ลึกลับ น่ากลัว สยองขวัญ เป็นต้น แต่ทั้งนี้ในการเลือกใช้สี ขึ้นอยู่กับการตีความของผู้จัดทำ และความเหมาะสมเป็นหลัก

รูปภาพที่ 17 ตัวอย่างสีสันที่ใช้ในหนังสือนิทาน

4) การจัดทำรูปเล่ม

ผู้วิจัยได้จัดทำเล่มนิทานรูปเล่มสีเหลี่ยมจัตุรัส ขนาด 9 x 9 นิ้ว หน้าปกพิมพ์สี 1 ด้าน ใช้กระดาษอาร์ตการ์ด 270 แกรม เคลือบพีวีซีเงา เนื้อในพิมพ์สี 48 หน้า ใช้กระดาษอาร์ตมัน 100 แกรม และเข้าเล่มเย็บแบบมุงหลังคา เพื่อให้หนังสือนิทานเปิดกางได้มากที่สุด สะดวกในการอ่านและการทำกิจกรรม

มีส่วนประกอบทั้งหมด 3 ส่วน ได้แก่ ส่วนหน้าของหนังสือ ส่วนเนื้อหาของหนังสือ และส่วนท้ายของหนังสือ โดยผู้วิจัยได้มีรายละเอียดในแต่ละส่วนดังนี้

1) ส่วนหน้าของหนังสือ ได้แก่ ปกหน้าของหนังสือ ปกในของหนังสือ และปกหลังของหนังสือ ในส่วนของปกหน้าและปกหลัง ผู้วิจัยได้ใช้ภาพของตัวละครเอกในเรื่อง 2 ตัว มีพีชและเซอร์รีที่ปรากฏในเรื่องอยู่บนหน้าปก พร้อมกับชื่อเรื่องขนาดใหญ่ที่เห็นได้ชัดเจน และชื่อผู้แต่งให้มีความสมดุลและอ่านง่าย ในส่วนของปกหลังคือเป็นภาพบ้านของคู่หูจอมเวทย์ และเห็นบรรยากาศที่อยู่โดยรอบที่มีลักษณะเป็นขนมหวาน โดยใช้สีสดใสสวยงามเหมือนกับเนื้อหาภายในเล่ม ในส่วนของปกใน ประกอบด้วยรายละเอียดต่าง ๆ ได้แก่ คำนำ ชื่อเรื่อง ประเภทหนังสือ ชื่อผู้แต่ง ชื่อผู้วาดภาพประกอบ วัน เดือน ปีที่พิมพ์ และรายละเอียดต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

2) ส่วนเนื้อหาของหนังสือ ได้แก่ เนื้อเรื่องและภาพประกอบ โดยสามารถดูรายละเอียดของเนื้อหาได้ที่รูปเล่มจริง ในภาคผนวก ง

3) ส่วนท้ายของหนังสือ ได้แก่ ประวัติผู้เขียน และกิตติกรรมประกาศ

คำนำ

นิทานเล่มนี้เป็นส่วนหนึ่งของนิทานสำหรับเด็กปฐมวัย ในหัวข้อเรื่อง "การพัฒนาหนังสือนิทานเพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านจิตสำนึกจริยธรรมในชั้นเรียน" โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนแบบบูรณาการที่เสริมสร้างความสามารถด้านจิตสำนึกจริยธรรมในชั้นเรียน ประกอบไปด้วย 4 ตัวหลัก คือ มีความเร็ว (Tempo) จังหวะ (Beat) มิตรใจ (Meter) และรูปแบบจังหวะ (Rhythmic Pattern)

กิจกรรมดนตรีภายในเล่มนิทาน จะประกอบด้วย 2 รูปแบบ คือ

- 1) นำดนตรีเข้ามาประกอบในการดำเนินนิทาน โดยให้นักเรียนฟังและเคลื่อนไหวไปตามคลอของดนตรีที่ได้ยิน เพื่อเรียนรู้เรื่องลักษณะความเร็ว และจังหวะ
- 2) มีการใช้คำแทนจังหวะ (Rhythm Syllables) โดยใช้การอ่านคำศัพท์ ประกอบกับการเคลื่อนไหว และบ่งชี้เพื่อเรียนรู้เรื่องลักษณะจังหวะ และรูปแบบจังหวะต่าง ๆ ในการประพันธ์และจัดสรร จะให้นักเรียนจินตนาการเป็นนิทาน และสร้างเรื่องราวในรูปแบบจังหวะของตนเอง

ผู้เขียนได้แบ่งนิทานออกเป็น 4 บท โดยมีเนื้อหาเกี่ยวกับสัตว์คือ

บทที่ 1 มีความเร็ว 3 แบบ คือ ลมพัดกร อากาศ และ ลมพัดแรง

บทที่ 2 จังหวะแบบ ลมพัดกร 2/4 รูปแบบจังหวะที่ประกอบด้วยโน้ตตัวลาโน้ตตัวเรอ 1 ชั้น และตัวหยุดโน้ตตัวลา

บทที่ 3 จังหวะแบบ ลมพัดกร 4/4 รูปแบบจังหวะเดิมจากบทที่ 2 และเพิ่มเสียงโน้ตตัวลา โน้ตตัวกร โน้ตตัวลา โน้ตตัวกร โน้ตตัวลา และ โน้ตตัวกร โน้ตตัวลา

บทที่ 4 จังหวะแบบ ลมพัดกร 3/4 รูปแบบจังหวะเดิมจากบทที่ 2-3 และเพิ่มเสียงโน้ตตัวกร โน้ตตัวลา

ปกหน้าด้านใน

ชื่อเรื่อง : คู่มือจ๋อมเวทย์ พิธีการกิจแสนอร่อย
ประเภทหนังสือ : นิทานสำหรับเด็กปฐมวัย
ผู้แต่งและวาดภาพประกอบ : สุพิชลา จรัสกุล
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก : อาจารย์ ดร.สรา ทวีธรรม
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์รอง : อาจารย์ ดร.สุวิทย์ บุญมี
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ : รองศาสตราจารย์ ดร.ณัฐพร สุทธิจิตต์

จัดพิมพ์โดย :
บริษัท จรัสวรรณการพิมพ์ จำกัด
219 ซอยเพชรเกษม 102/2
แขวงบางแคเหนือ เขตบางแค กรุงเทพฯ 10160
โทรศัพท์ 02-809-2281-3
www.fast-books.com | fastbookthai@gmail.com

**คู่มือจ๋อมเวทย์
พิธีการกิจแสนอร่อย**

รูปภาพที่ 18 ส่วนหน้าของหนังสือนิทาน ได้แก่ ปกหน้าและปกหลัง ปกใน คำนำ และรายละเอียดต่าง ๆ

1.2.2. ขั้นตอนในการพัฒนาหนังสือนิทานที่มีเนื้อหาด้านจังหวะสำหรับนักเรียนอายุ 6-8 ปี

1) ศึกษาหาข้อมูล

ผู้วิจัยได้ศึกษาวิธีการจัดทำหนังสือสำหรับเด็ก โดยการสัมภาษณ์กับผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้องทั้งหมด 3 ท่าน ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนเปียโนระดับต้น ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนดนตรีเด็ก และผู้เชี่ยวชาญด้านการแต่งนิทาน โดยเป็นการสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง เพื่อรวบรวมหลักการแนวคิด และประสบการณ์ทั้งในด้านดนตรีศึกษาเชื่อมโยงกับด้านการจัดทำนิทาน ประกอบด้วยด้านเนื้อหาทั้งด้านดนตรีและด้านนิทาน การเขียนเนื้อเรื่อง ภาพประกอบ และการจัดทำรูปเล่ม ประกอบกับการศึกษาจากในตำรา งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมไปถึงตัวอย่างหนังสือนิทานที่มีเนื้อหาสาระด้านดนตรีในท้องตลาด ทั้งไทยและต่างประเทศ

2) การกำหนดประเภท จุดประสงค์ และผู้อ่านที่เป็นกลุ่มเป้าหมาย

ผู้วิจัยได้กำหนดประเภทของนิทาน เป็นนิทานประกอบกิจกรรมดนตรีที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับจังหวะ โดยมีจุดประสงค์เพื่อให้เด็กเรียนเปียโนระดับต้นเข้าใจ และสามารถปฏิบัติจังหวะพื้นฐานทั้งการฟังจังหวะ การพูดอย่างเป็นจังหวะ การอ่านจังหวะ การใช้ร่างกายสร้างจังหวะโดยการปรบมือ ตบ ตัก และกลุ่มเป้าหมายคือนักเรียนเปียโนระดับต้น อายุ 6-8 ปี และกำลังเรียนเปียโนโดยใช้หลักสูตรอัลเฟรด เบสิก คอรัส ระดับ 1A-1B หรือหลักสูตรอัลเฟรด เพิร์บ คอรัส ระดับ A-D หรือหลักสูตรเทียบเท่าที่มีเนื้อหาไม่เกินการสอบเปียโนในระดับเริ่มต้น (Initial) จากสถาบันดนตรีทรินิตี้ สถาบันดนตรีเอปอาร์ เอสเอ็ม และสถาบันดนตรีแอลซีเอ็ม

3) การกำหนดเนื้อหา ชื่อเรื่อง และการเขียนโครงเรื่อง

จากการศึกษาเนื้อหาด้านดนตรี ผู้วิจัยได้กำหนดเนื้อหาด้านดนตรีโดยเริ่มจากการจำแนกเป็น 4 หัวข้อ พร้อมกับรายละเอียดในแต่ละหัวข้อ คือ 1) เรื่องอัตราความเร็วและจังหวะตบ 3 รูปแบบ ได้แก่ เร็ว ช้า และปานกลาง 2) เรื่องอัตราจังหวะ ได้แก่ อัตราจังหวะ 2/4 4/4 และ 3/4 3) เรื่องรูปแบบจังหวะ ได้แก่รูปแบบจังหวะที่ประกอบด้วยค่าโน้ต 5 ประเภท คือ โน้ตตัวดำ โน้ตตัวเข้บ็ต 1 ชั้น สองตัว โน้ตตัวขาว โน้ตตัวขาวประจุด และโน้ตตัวกลม และตัวหยุด 3 ประเภท คือ ตัวหยุดโน้ตตัวดำ ตัวหยุดโน้ตตัวขาว และตัวหยุดโน้ตตัวกลม และ 4) อื่น ๆ คือเครื่องหมายโยงเสียง การเชื่อมโยงกับกิจกรรมดนตรีที่สอดคล้องทั้ง 4 รูปแบบ ได้แก่ 1) การฟังและเคลื่อนไหว 2) การพูดและอ่าน ประกอบการใช้ร่างกายสร้างจังหวะ 3) การเล่น และ 4) การสร้างสรรค์ และเนื้อเรื่องในหนังสือนิทาน จากนั้นเขียนสรุปเป็นโครงเรื่องให้มีความสอดคล้องกัน โดยรายละเอียดของโครงเรื่องสามารถดูได้ที่ภาคผนวก ค

4) การเขียนบทสคริปต์ (Script) หรือการเขียนสตอรี่บอร์ด (Storyboard)

ผู้วิจัยนำโครงเรื่องที่เขียนไว้นามาวาดภาพเป็นช่องสตอรี่บอร์ด โดยการวาดเป็นช่องสี่เหลี่ยมผืนผ้า แล้วแบ่งครึ่งตรงกลางให้กลายเป็นสี่เหลี่ยมจัตุรัส 2 รูป เป็นหน้านิทานแต่ละหน้า โดยกำหนดให้หน้าที่ 1 อยู่ที่ช่องด้านขวามือ ผู้วิจัยมีการปรับแก้สตอรี่บอร์ดหลายครั้ง โดยคำนึงถึงเนื้อหาสาระทั้งด้านดนตรี ทั้งความสมบูรณ์ครบถ้วนของเนื้อหา การประยุกต์ใช้หลักการใช้คำแทนจังหวะ ซึ่งต้องสอดคล้องเชื่อมโยงกับโครงเรื่องในนิทาน อีกทั้งยังต้องให้ความสำคัญกับการจัดลำดับเนื้อหาสาระจากง่ายไปยาก มีความต่อเนื่องและเชื่อมโยงกันของเนื้อเรื่อง

รูปภาพที่ 19 ตัวอย่างสตอรี่บอร์ดของหนังสือนิทาน

5) การทำรูปเล่มจำลอง (Dummy)

หลังจากเขียนสตอรี่บอร์ด ผู้วิจัยได้ทำรูปเล่มจำลองโดยเขียนคำบรรยาย และวาดภาพประกอบบนกระดาษ A4 ที่พับครึ่ง และจัดเรียงตามหน้าที่ได้เขียนไว้ในสตอรี่บอร์ด เพื่อให้เห็นรายละเอียดของเนื้อเรื่องและภาพประกอบได้ชัดเจนมากขึ้น ทั้งการใช้ภาษาในการเล่าเนื้อเรื่อง การแสดงอารมณ์ ความรู้สึก การกระทำของตัวละคร ฉากที่ปรากฏในแต่ละหน้า รวมไปถึงกิจกรรมดนตรี และสัญลักษณ์ที่ใช้แทนจังหวะ แต่ยังไม่ลงรายละเอียดในเรื่องรูปแบบจังหวะต่าง ๆ

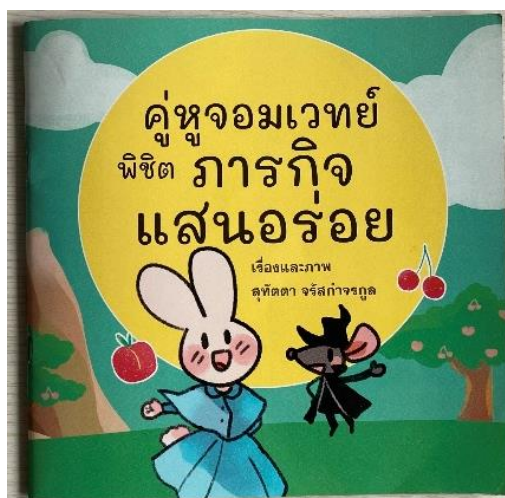

รูปภาพที่ 20 รูปเล่มจำลองในกระดาษ A4 แบบพับครึ่ง

6) การทำรูปเล่มจริง

การทำรูปเล่มจริง ควรเลือกวิธีการที่เหมาะสม และสอดคล้องกับประเพณีทานจุดประสงค์ของนิทาน และกลุ่มเป้าหมายที่จะอ่านนิทาน การพัฒนาหนังสือนิทานครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้เทคนิคคอมพิวเตอร์ในการวาดภาพประกอบ โดยใช้โปรแกรม Clip Studio Paint Pro ตั้งค่าน้ำกระดาษเป็นหน้าคู่ไว้ที่ 18 x 9 นิ้ว (457.2x228.6 มม.) เว้นเผื่อตัดตกด้านละ 3 มม. เป็น 462.9x234.6 ซม. ความละเอียด 350dpi

ผู้วิจัยทำการวาดภาพประกอบใหม่ให้มีความชัดเจนมากขึ้น โดยอ้างอิงจากรูปเล่มจำลองที่ได้จัดทำ พร้อมกับลงสี จัดวางตัวอักษร เพิ่มรายละเอียดของกิจกรรมดนตรี และสาระด้านดนตรีให้มีความชัดเจนยิ่งขึ้น รวมถึงรายละเอียดต่าง ๆ ภายในเล่ม ได้แก่ คำนำ รายละเอียดของหนังสือ รายนามอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ประวัติผู้เขียน กิตติกรรมประกาศ และเลขหน้า จากนั้นทำการส่งไฟล์ .pdf ให้ทางสำนักพิมพ์จัดพิมพ์เป็นรูปเล่มจริง หลังจากนั้นนำรูปเล่มจริงไปทดลองใช้กับนักเรียน ให้ผู้เชี่ยวชาญทำการประเมิน และใช้ประกอบการนำเสนอเป็นวิทยานิพนธ์ฉบับสมบูรณ์ โดยรายละเอียดของรูปเล่มจริง สามารถดูได้ที่ภาคผนวก ง

รูปภาพที่ 21 รูปเล่มจริง

ตอนที่ 2 นำเสนอหนังสือนิทานเพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านจังหวะสำหรับนักเรียนเปียโนระดับต้น

2.1 หนังสือนิทาน

ผู้วิจัยได้ศึกษาหลักการการพัฒนาหนังสือนิทาน ทั้งด้านดนตรีศึกษา และด้านหนังสือนิทาน เพื่อนำมาพัฒนาเป็นหนังสือนิทานเพื่อเสริมสร้างด้านจังหวะสำหรับนักเรียนเปียโนระดับต้น โดยในหนังสือนิทานจะแบ่งออกเป็น 4 บท โดยมีเนื้อหาด้านจังหวะดังนี้

บทที่ 1 อัตราความเร็วและจังหวะตบ 3 รูปแบบ คือเร็ว ช้า และปานกลาง

บทที่ 2 อัตราจังหวะ 2/4 รูปแบบจังหวะประกอบไปด้วยค่านोटตัวดำ โน้ตตัวเข้บ็ต 1 ชั้น สองตัว และตัวหยุดโน้ตตัวดำ

บทที่ 3 อัตราจังหวะ 4/4 รูปแบบจังหวะประกอบด้วยค่านोटตัวขาว โน้ตตัวกลม ตัวหยุด โน้ตตัวขาว ตัวหยุดโน้ตตัวกลม เครื่องหมายโยงเสียง รวมถึงค่านोटและตัวหยุดจากบทที่ 2

บทที่ 4 อัตราจังหวะ 3/4 รูปแบบจังหวะประกอบด้วยค่านोटตัวขาวประจุจุด รวมถึงค่านोटและตัวหยุดจากบทที่ 2 และบทที่ 3

บทที่ 1 เรื่อง อัตราความเร็ว

เรื่องราวเริ่มต้นด้วยคู่มือจอมเวทย์ (เจ้ากระต่ายและเจ้าหนู) ได้รับการกิจให้ตามหาวัตถุพิบทำขนมเป็นแป้งวิเศษ ทั้งคู่เดินทางจนมาพบกับแม่มดคาราคัลที่เป็นเจ้าของแป้งวิเศษ และได้ขอแบ่งแป้งจากนาง แต่แม่มดไม่ยอมแบ่งให้ จึงสาปคู่มือจอมเวทย์ด้วยเวทมนตร์ “Allegro” ที่จะทำให้เคลื่อนไหวอย่างรวดเร็ว

โดยไม่หยุด ในขณะที่แม่มดกำลังหัวเราะเยาะเย้ย นางไม่ทันได้สังเกตว่านางกำลังจะตกหน้าผาอยู่แล้ว แต่
 คู่หูจอมเวทย์ได้ช่วยเหลือนางโดยการร้ายเวท “Adagio” เพื่อให้นางเคลื่อนไหวอย่างช้า ๆ และไม่ตกหน้าผา
 ลงไป แม่มดซาบซึ้งใจจึงได้ร้ายเวท “Andante” เพื่อให้คู่หูจอมเวทย์กลับมาเคลื่อนไหวได้ปกติดังเดิม พร้อม
 กับแบ่งแบ่งวิเศษให้คู่หูจอมเวทย์ด้วย

ตารางที่ 9 รายละเอียดในบทที่ 1 เรื่องอัตราความเร็ว 3 รูปแบบ

สาระ ดนตรี	กิจกรรม ดนตรี	ภาพประกอบ	ขั้นตอนการสอน
Allegro	ฟังและ เคลื่อนไหว		<u>ขั้นตอนที่ 1</u> ครูบรรเลงเปียโน ประกอบในบทเพลงที่มีอัตราเร็ว (Allegro) และให้นักเรียน ตอบสนองด้วยเคลื่อนไหวอย่าง รวดเร็ว โดยนักเรียนสามารถ สร้างสรรค์ท่าทางการเคลื่อนไหว ได้ด้วยตนเอง
Adagio			<u>ขั้นตอนที่ 2</u> ครูบรรเลงเปียโน ประกอบในบทเพลงที่มีอัตราช้า พอประมาณ (Adagio) และให้ นักเรียนตอบสนองด้วย เคลื่อนไหวอย่างช้า ๆ โดย นักเรียนสามารถสร้างสรรค์ ท่าทางการเคลื่อนไหวได้ด้วย ตนเอง
Andante			<u>ขั้นตอนที่ 3</u> ครูบรรเลงเปียโน ประกอบในบทเพลงที่มีอัตราช้า ปานกลาง (Andante) และให้ นักเรียนตอบสนองด้วย เคลื่อนไหวปกติ โดยนักเรียน สามารถสร้างสรรค์ท่าทางการ เคลื่อนไหวได้ด้วยตนเอง

หลังจากทำกิจกรรมเสร็จสิ้น ครูผู้สอนสามารถเพิ่มเติมกิจกรรมประเมินและวัดผล ซึ่งอาจไม่จำเป็นต้องทำครบทุกข้อ แต่ครูสามารถเลือกใช้ได้ตามความพร้อมของนักเรียนแต่ละคน หรืออาจดัดแปลงหรือประยุกต์ให้เหมาะสมกับนักเรียนนอกเหนือจากตัวอย่างที่ผู้วิจัยนำเสนอไว้ได้

ตัวอย่างกิจกรรมการประเมินผล

1) ให้ครูบรรเลงประกอบบนเปียโน พร้อมพูดคำศัพท์ (Allegro, Adagio, Andante) แบบสุ่มเลือก แล้วให้นักเรียนเคลื่อนไหวให้สอดคล้องกับบทเพลงที่ได้ยิน

2) ให้นักเรียนหยิบแฟลชการ์ดอัตราความเร็วแบบสุ่ม และเล่นบนเปียโนในอัตราความเร็วนั้น ๆ

บทที่ 2-4 เรื่องอัตราจังหวะ รูปแบบจังหวะ และอื่น ๆ

ในบทที่ 2-4 จะเป็นการเรียนรู้เรื่องรูปแบบจังหวะในอัตราจังหวะ 2/4 4/4 และ 3/4 โดยมีการเลือกคำศัพท์ในหมวดหมู่วัตถุขบวนการมาเป็นคำแทนจังหวะ โดยมีรายละเอียดดังนี้

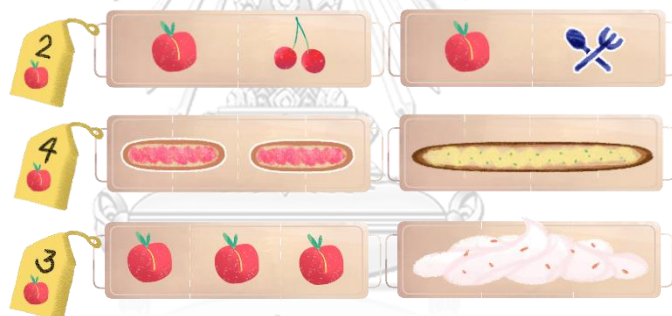
ตารางที่ 10 การใช้คำแทนจังหวะในหนังสือนิทาน

บทที่	สาระดนตรี	สาระดนตรี	กิจกรรมดนตรี			สัญลักษณ์รูปภาพ
			คำที่ใช้แทนจังหวะ	การอ่านสัญลักษณ์จังหวะแบบโคด้าย	วิธีการอ่าน	
2	รูปแบบจังหวะ	โน้ตตัวดำ	พีช	ทา	ออกเสียง 1 คำ เท่ากับ 1 จังหวะ	
		โน้ตตัวเข้บ็ต 1 ชั้น	เขอร์รี่	ทีที	ออกเสียง 2 คำ เท่ากับ 1 จังหวะ	
		ตัวหยุดโน้ตตัวดำ	หยุด	หยุด	ออกเสียง 1 คำ เท่ากับ 1 จังหวะ	
3	รูปแบบจังหวะ	โน้ตตัวขาว	แยม	ทู	ออกเสียงค่างไว้ 2 จังหวะ	
		โน้ตตัวกลม	เนย	โท	ออกเสียงค่างไว้ 4 จังหวะ	
		ตัวหยุดโน้ตตัวขาว	หยุด -	หยุด -	ออกเสียงค่างไว้ 2 จังหวะ	
		ตัวหยุดโน้ตตัวกลม	หยุด - -	หยุด - -	ออกเสียงค่างไว้ 4 จังหวะ	
	อื่น ๆ	เครื่องหมายโยงเสียง	-	-	ออกเสียงค่างไว้ 8 จังหวะ	
4	รูปแบบจังหวะ	โน้ตตัวขาวประจุด	ครีม	เท	ออกเสียงค่างไว้ 3 จังหวะ	

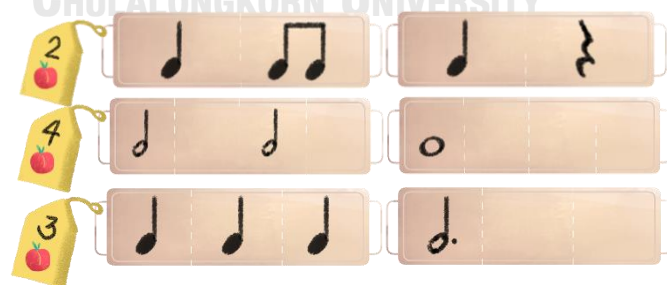
ในแต่ละบทจะเริ่มต้นด้วยการเรียนรู้เรื่องอัตราจังหวะก่อน โดยเป็นลักษณะจุดวงกลมที่มีทั้งใหญ่และเล็ก เพื่อให้นักเรียนฟังเพลงบรรเลงประกอบบนเปียโน และเคลื่อนไหวโดยการขี้นัวเดินอย่างสม่ำเสมอ พร้อมกับเน้นหนักในจังหวะที่มีจุดวงกลมใหญ่ จากนั้นเรียนรู้รูปแบบจังหวะในอัตราจังหวะนั้น ๆ ที่เป็นสัญลักษณ์รูปภาพแบบแนวเดียว จากนั้นเป็นรูปแบบจังหวะที่มีสองแนว แล้วจึงเป็นสัญลักษณ์โน้ตดนตรีที่มีสองแนว

รูปภาพที่ 22 ตัวอย่างภาพจุดวงกลม เพื่อเรียนรู้เรื่องอัตราจังหวะ

รูปภาพที่ 23 ตัวอย่างสัญลักษณ์รูปภาพแนวเดียว ในอัตราจังหวะ 2/4 4/4 และ 3/4

รูปภาพที่ 24 ตัวอย่างสัญลักษณ์โน้ตดนตรีแนวเดียว ในอัตราจังหวะ 2/4 4/4 และ 3/4

รูปภาพที่ 25 ตัวอย่างสัญลักษณ์รูปภาพและสัญลักษณ์โน้ตดนตรีสองแนว ในอัตราจังหวะ 4/4

เรื่องราวในบทที่ 2 คือ คู่หูจอมเวทย์ได้รับจดหมายจากผู้ใหญ่บ้านกระรอกให้ตามหาพืชและเซอร์รีวิเศษ เพื่อนำมารักษากระรอกที่ป่วย ทั้งคู่จึงต้องเดินทางเข้าไปในป่าเยลลี่ผลไม้กลับ จนได้เดินทางมาถึงต้นไม้เยลลี่ยักษ์ และพบกับพ่อมดพิงพอน คู่หูจอมเวทย์ทั้งคู่ถามเกี่ยวกับพืชและเซอร์รีวิเศษ แต่พ่อมดพิงพอนบอกว่าจะต้องใช้เวทมนตร์ในการเสกให้พืชและเซอร์รีวิเศษธรรมดา กลายเป็นพืชและเซอร์รีวิเศษด้วยตนเอง โดยขั้นตอนแรกคือการอ่านชื่อผลไม้ และตบมือร้ายเวทให้ผลไม้สดใหม่ ขั้นตอนที่สองคืออ่านชื่อผลไม้ และตบตักร้ายเวท ให้กับผลไม้ที่มีจำนวนมากขึ้น ขั้นตอนที่สามคือท่องคาถา ตบมือ และตบตักร้ายเวทให้ผลไม้แข็งกลายเป็นเยลลี่ผลไม้แสนอร่อย และสุดท้ายคือการร้ายเวทแห่งเสียงเพลง เพื่อให้พืชและเซอร์รีวิเศษสามารถรักษาโรคได้ เมื่อทำได้สำเร็จ คู่หูจอมเวทย์ได้นำพืชและเซอร์รีวิเศษไปให้เหล่ากระรอกที่ป่วย เหล่ากระรอกต่างขอบคุณ จึงแบ่งพืชและเซอร์รีวิเศษให้แก่คู่หูจอมเวทย์ และสุดท้ายคือการจัดพืชและเซอร์รีวิเศษใส่ถาดกลับบ้าน

เรื่องราวในบทที่ 3 คือ คู่หูจอมเวทย์ได้รับจดหมายจากคุณแม่นำให้มาช่วยงานที่ร้านเบเกอรี่ และทั้งคู่ต้องเดินข้ามทางชนมปิงจิวเพื่อไปถึงร้านเบเกอรี่ เมื่อไปถึง คุณแม่นำขอให้คู่หูจอมเวทย์นับจำนวนขนมปังในถาด พร้อมกับตบมือและตบตักร้ายเวทเพื่อให้ขนมปังสดใหม่ แต่ทันใดนั้นเตาอบตัวหนึ่งเกิดเสียงขึ้นมา คู่หูจอมเวทย์จึงท่องคาถา พร้อมกับตบตักร้ายเวทเพื่อให้ขนมปังนุ่มฟูให้ทันเปิดร้านขาย แต่เหล่าฝูงนกเอี้ยงที่เป็นลูกค้าประจำได้มารอเข้าคิวอยู่นานจนรู้สึกหงุดหงิด คู่หูจอมเวทย์จึงได้ร้ายเวทแห่งเสียงเพลงเพื่อให้เหล่าฝูงนกเอี้ยงอารมณ์ดี หลังจากช่วยเหลือคุณแม่เรียบร้อยก็ได้ขนมปังทาแยมกับเนยกลับบ้านเป็นของตอบแทน

เรื่องราวในบทที่ 4 คือ คู่หูจอมเวทย์ได้รับการัดเชิญไปงานแต่งงานของคุณหงส์ ทั้งคู่จึงคิดจะนำพืชวิเศษ เซอร์รีวิเศษ พร้อมขนมปังทาแยมและขนมปังทาเนยไปเป็นของขวัญ ระหว่างทางไปได้ยินเพลงเดินรำมาแต่ไกล จึงชวนกันเดินรำตามจังหวะเพลง เมื่อไปถึงก็พบคุณหงส์กำลังกังวลเกี่ยวกับของหวานจะละลาย คู่หูจอมเวทย์จึงอ่านชื่อของหวาน ตบมือ และตบตักร้ายเวทให้ของหวานไม่ละลาย ระหว่างนั้นเจ้ามังกรบุกเข้ามาที่งานด้วยความโมโหที่ตนเองไม่ได้รับเชิญ คู่หูจอมเวทย์จึงต้องท่องคาถาปกป้อง และร้ายเวทแห่งเสียงเพลงเพื่อให้เจ้ามังกรสงบลง เมื่อเจ้ามังกรสงบลง ก็ได้กล่าวขอโทษกับคุณหงส์ คุณหงส์ให้อภัย พร้อมกับเชิญเจ้ามังกรมาร่วมงาน และให้เจ้ามังกรช่วยจัดถาดของหวานเสิร์ฟให้แขกที่จะมาในงาน

ในแต่ละบทจะใช้เวลาสอนประมาณ 15-30 นาที โดยมีรายละเอียด และขั้นตอนการสอนดังนี้

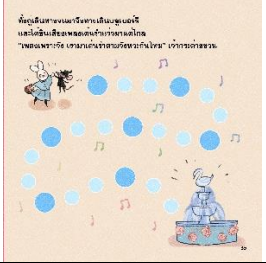

ตารางที่ 11 รายละเอียดในบทที่ 2 เรื่องอัตราจังหวะ 2/4 โน้ตตัวดำ โน้ตตัวเข้บ็ต 1 ชั้นสองตัว และตัวหยุดโน้ตตัวดำ

กิจกรรมดนตรี	ภาพประกอบ	ขั้นตอนการสอน
ฟังและเคลื่อนไหว		ขั้นตอนที่ 1 ให้ครูบรรเลงเปียโนประกอบในบทเพลงที่มีอัตราจังหวะ 2/4 ความยาว 8 ห้อง พร้อมกับให้นักเรียนใช้นิ้ว ตีกลองหรืออุปกรณ์อื่น ๆ เดินไปตามรูปร่างกลมอย่างสม่ำเสมอ โดยวงกลมที่มีสีเข้ม ให้นักเรียนเดินโดยมีจังหวะหนัก และวงกลมสีอ่อน ให้เดินโดยมีจังหวะเบา
การพูด การอ่านประกอบกับการใช้ร่างกายสร้างจังหวะ		ขั้นตอนที่ 2 ให้ครูอ่านสัญลักษณ์รูปภาพ และให้นักเรียนพูดตาม จากนั้นให้ตบมือตามจังหวะที่ปรากฏ ไปที่ละบรรทัด แล้วจึงทำทุกบรรทัดให้ต่อเนื่องกัน
		ขั้นตอนที่ 3 ให้นักเรียนเปลี่ยนจากการตบมือ เป็นการตบตัก โดยในแนวที่ 1 (แนวบน) ให้ใช้มือขวาตบตักข้างขวา และแนวที่ 2 (แนวล่าง) ให้ใช้มือซ้ายตบตักข้างซ้าย ถ้าหากนักเรียนยังทำไม่ได้ไม่คล่อง ให้ทำบรรทัดเดิมซ้ำจนคล่องแคล่วก่อน จึงจะทำบรรทัดถัดไป และทำทุกบรรทัดให้ต่อเนื่องกัน
		ขั้นตอนที่ 4 ให้นักเรียนฝึกอ่านสัญลักษณ์จังหวะแบบโคดา โดยอ่านในแนวบนก่อน แล้วจึงสลับมาอ่านในแนวล่าง ให้ครบทั้ง 4 บรรทัด ขั้นตอนที่ 5 ให้นักเรียนตบตัก โดยในแนวที่ 1 (แนวบน) ให้ใช้มือขวาตบตักข้างขวา และแนวที่ 2 (แนวล่าง) ให้ใช้มือซ้ายตบตักข้างซ้าย ถ้าหากนักเรียนยังทำไม่ได้ไม่คล่อง ให้ทำบรรทัดเดิมซ้ำจนคล่องแคล่วก่อน จึงจะทำบรรทัดถัดไป และทำทุกบรรทัดให้ต่อเนื่องกัน
การเล่น		ขั้นตอนที่ 6 ให้นักเรียนเลือกบทเพลงในเล่มหนังสือที่ ประกอบด้วยค่าโน้ตและตัวหยุดที่ได้เรียนมา และบรรเลงบนเปียโน
การสร้างสรรค์		ขั้นตอนที่ 7 ให้นักเรียนจัดเรียงวัตถุบลงในถาด (กำหนดอัตราจังหวะ 2/4) พร้อมกับอ่านทั้งแบบคำศัพท์ หรืออ่านสัญลักษณ์จังหวะแบบโคดา รวมถึงปฏิบัติโดยการตบมือ ในกรณีที่สร้างสรรค์ 1 แนว หรือตบตัก (ในกรณีที่สร้างสรรค์ 2 แนว) ให้ถูกต้อง

ตารางที่ 12 รายละเอียดในบทที่ 3 เรื่องอัตราจังหวะ 4/4 โน้ตตัวขาว โน้ตตัวกลม ตัวหยุดโน้ตตัวขาว ตัวหยุดโน้ตตัวกลม เครื่องหมายโยงเสียง รวมถึงค่าน้ตและตัวหยุดจากบทที่ 2

กิจกรรมดนตรี	ภาพประกอบ	ขั้นตอนการสอน
ฟังและเคลื่อนไหว		ขั้นตอนที่ 1 ให้ครูบรรเลงเปียโนประกอบในบทเพลงที่มีอัตราจังหวะ 4/4 ความยาว 4 ห้อง พร้อมกับให้นักเรียนใช้นิ้ว ตีกลองหรืออุปกรณ์อื่น ๆ เดินไปตามรูปร่างกลมอย่างสม่ำเสมอ โดยวงกลมที่มีสีเข้ม ให้นักเรียนเดินโดยมีจังหวะหนัก และวงกลมสีอ่อน ให้เดินโดยมีจังหวะเบา
การพูด การอ่าน ประกอบกับการใช้ร่างกายสร้างจังหวะ		ขั้นตอนที่ 2 ให้ครูอ่านสัญลักษณ์รูปภาพ และให้นักเรียนเลียนแบบด้วยการพูดตาม จากนั้นให้ตบมือตามจังหวะที่ปรากฏ
		ขั้นตอนที่ 3 ให้นักเรียนเปลี่ยนจากการตบมือ เป็นการตบตัก โดยในแนวที่ 1 (แนวนบน) ให้ใช้มือขวาตบตักข้างขวา และแนวที่ 2 (แนวล่าง) ให้ใช้มือซ้ายตบตักข้างซ้าย ถ้าหากนักเรียนยังทำไม่ได้ ไม่คล่อง ให้ทำบรรทัดเดิมซ้ำจนคล่องแคล่วก่อน จึงจะทำบรรทัดถัดไป และทำทุกบรรทัดให้ต่อเนื่องกัน
		ขั้นตอนที่ 4 ให้นักเรียนฝึกอ่านสัญลักษณ์จังหวะแบบโคตตาย โดยอ่านในแนวนบนก่อน แล้วจึงสลับมาอ่านในแนวล่าง ให้ครบทั้ง 4 บรรทัด ขั้นตอนที่ 5 ให้นักเรียนตบตัก โดยในแนวที่ 1 (แนวนบน) ให้ใช้มือขวาตบตักข้างขวา และแนวที่ 2 (แนวล่าง) ให้ใช้มือซ้ายตบตักข้างซ้าย ถ้าหากนักเรียนยังทำไม่ได้ ไม่คล่อง ให้ทำบรรทัดเดิมซ้ำจนคล่องแคล่วก่อน จึงจะทำบรรทัดถัดไป และทำทุกบรรทัดให้ต่อเนื่องกัน
การเล่น		ขั้นตอนที่ 6 ให้นักเรียนเลือกบทเพลงในเล่มหนังสือที่ประกอบด้วยค่าน้ตและตัวหยุดที่ได้เรียนมา และบรรเลงบนเปียโน
การสร้างสรรค์		ขั้นตอนที่ 7 ให้นักเรียนจัดเรียงวัตถุติดลงในถาด (กำหนดอัตราจังหวะ 4/4) พร้อมกับอ่านทั้งแบบคำศัพท์ หรืออ่านสัญลักษณ์จังหวะแบบโคตตาย รวมถึงปฏิบัติโดยการตบมือ (ในกรณีที่สร้างสรรค์ 1 แนว) หรือตบตัก (ในกรณีที่สร้างสรรค์ 2 แนว) ให้ถูกต้อง

ตารางที่ 13 รายละเอียดในบทที่ 4 อัตราจังหวะ 3/4 ค่าโน้ตตัวขาวประจุท รวมถึงค่าโน้ตและตัวหยุดจากบทที่ 2 และบทที่ 3

กิจกรรมดนตรี	เรื่องราวในนิทาน	ขั้นตอนการสอน
ฟังและเคลื่อนไหว		<u>ขั้นตอนที่ 1</u> ให้ครูบรรเลงเปียโนประกอบในบทเพลงที่มีอัตราจังหวะ 3/4 ความยาว 8 ห้อง พร้อมกับให้นักเรียนใช้นิ้ว ดูกตา หรืออุปกรณ์อื่นๆ เดินไปตามรูปร่างกลมอย่างสม่ำเสมอ โดยวงกลมที่มีสีเข้ม ให้นักเรียนเดินโดยมีจังหวะหนัก และวงกลมสีอ่อน ให้เดินโดยมีจังหวะเบา
การพูด การอ่าน ประกอบกับการใช้ ร่างกายสร้างจังหวะ		<u>ขั้นตอนที่ 2</u> ให้ครูอ่านสัญลักษณ์รูปภาพ และให้นักเรียนเลียนแบบด้วยการพูดตาม จากนั้นให้ตบมือตามจังหวะที่ปรากฏ
		<u>ขั้นตอนที่ 3</u> ให้นักเรียนเปลี่ยนจากการตบมือ เป็นการตบตัก โดยในแนวที่ 1 (แนวบน) ให้ใช้มือขวาตบตักข้างขวา และแนวที่ 2 (แนวล่าง) ให้ใช้มือซ้ายตบตักข้างซ้าย ถ้าหากนักเรียนยังทำไม่ได้ไม่คล่อง ให้ทำบรรทัดเดิมซ้ำจนคล่องแคล่วก่อน จึงจะทำบรรทัดถัดไป และทำทุกบรรทัดให้ต่อเนื่องกัน
การพูด การอ่าน ประกอบกับการใช้ ร่างกายสร้างจังหวะ(ต่อ)		<u>ขั้นตอนที่ 4</u> ให้นักเรียนฝึกอ่านสัญลักษณ์จังหวะแบบโคตตาย โดยอ่านในแนวบนก่อน แล้วจึงสลับมาอ่านในแนวล่าง ให้ครบทั้ง 4 บรรทัด
		<u>ขั้นตอนที่ 5</u> ให้นักเรียนตบตัก โดยในแนวที่ 1 (แนวบน) ให้ใช้มือขวาตบตักข้างขวา และแนวที่ 2 (แนวล่าง) ให้ใช้มือซ้ายตบตักข้างซ้าย ถ้าหากนักเรียนยังทำไม่ได้ไม่คล่อง ให้ทำบรรทัดเดิมซ้ำจนคล่องแคล่วก่อน จึงจะทำบรรทัดถัดไป และทำทุกบรรทัดให้ต่อเนื่องกัน
การเล่น		<u>ขั้นตอนที่ 6</u> ให้นักเรียนตบตัก โดยในแนวที่ 1 (แนวบน) ให้ใช้มือขวาตบตักข้างขวา และแนวที่ 2 (แนวล่าง) ให้ใช้มือซ้ายตบตักข้างซ้าย ถ้าหากนักเรียนยังทำไม่ได้ไม่คล่อง ให้ทำบรรทัดเดิมซ้ำจนคล่องแคล่วก่อน จึงจะทำบรรทัดถัดไป และทำทุกบรรทัดให้ต่อเนื่องกัน
การสร้างสรรค์		<u>ขั้นตอนที่ 7</u> ให้นักเรียนจัดเรียงวัตถุบลิงในถาด (กำหนดอัตราจังหวะ 3/4) พร้อมกับอ่านทั้งแบบคำศัพท์ หรืออ่านสัญลักษณ์จังหวะแบบโคตตาย รวมถึงปฏิบัติโดยการตบมือ (ในกรณีที่ใช้สร้างสรรค์ 1 แนว) หรือตบตัก (ในกรณีที่ใช้สร้างสรรค์ 2 แนว) ให้ถูกต้อง

2.2 อุปกรณ์เสริม

รูปภาพที่ 26 อุปกรณ์เสริมที่ใช้ประกอบการทำกิจกรรมสร้างสรรค์จังหวะ
อุปกรณ์เสริมมีลักษณะเป็นแผ่นการ์ด สำหรับใช้ประกอบการทำกิจกรรมฟังและเคลื่อนไหว และ
สร้างสรรค์ โดยประกอบไปด้วย 4 ประเภท ดังนี้

- 1) แฟลชการ์ดอัตราความเร็ว 3 ประเภท คือ Allegro Adagio และ Andante
- 2) ถาดสำหรับใช้จัดเรียงรูปแบบจังหวะ
- 3) แผ่นป้ายรูปตัวเลข สำหรับกำหนดอัตราจังหวะ 3 แบบ คือ 2/4 4/4 และ 3/4
- 4) แผ่นป้ายรูปวัตถุสิบ แทนค่าโน้ต ตัวหยุดต่าง ๆ และเครื่องหมายโยงเสียง ทั้งหมด 9 ชนิด ได้แก่ ฟิช จำนวน 20 ใบ เซอร์รี่ จำนวน 20 ใบ ซ้อนส้อมไขว้กัน จำนวน 8 ใบ ขนมหงอกยาว 8 ใบ ขนมหงอกสั้น จำนวน 4 ใบ มีดปาดขนม จำนวน 8 ใบ แปรงทาเนย จำนวน 4 ใบ และรูปโบว์ จำนวน 4 ใบ

3) ครูผู้สอนควรฝึกการบรรเลงเปียโนประกอบ โดยอาจดันสต หรือใช้บทเพลงอื่น ๆ ที่มีอยู่ โดยคัดเลือกให้สอดคล้องกับเนื้อหาในกิจกรรมที่จะสอน

4) ในแต่ละกิจกรรมจะมีการอธิบายเทคนิคการสอน และประโยคเสริมเนื้อเรื่อง โดยครูอาจใช้ประโยคตัวอย่างเหล่านี้ หรือคิดประโยคเสริมเนื้อเรื่องขึ้นเองเพื่อให้เนื้อหามีความเชื่อมโยงไปสู่กิจกรรมได้

ในหน้าแนะนำกิจกรรมดนตรี จะกล่าวถึงสาระดนตรีในแต่ละบท กิจกรรมดนตรีที่ใช้ รวมถึงขั้นตอนการสอนเป็นขั้นตอนอย่างละเอียด พร้อมทั้งคำแนะนำในการยืดหยุ่นกิจกรรมให้เข้ากับนักเรียน และคำแนะนำในการใช้อุปกรณ์เสริม จะมีคำอธิบายการใช้งานในแต่ละอุปกรณ์ การดาวน์โหลดไฟล์ การพิมพ์ออกมาใช้งาน ขนาดของแต่ละอุปกรณ์ และวิธีการประยุกต์ใช้กับกิจกรรมดนตรีอื่น ๆ

ทั้งอุปกรณ์เสริมและคู่มือครูจะอยู่ในคิวอาร์โค้ดท้ายเล่มหนังสือ สามารถดูรายละเอียดเพิ่มเติมได้ในภาคผนวก จ

ตอนที่ 3 ผลการประเมินคุณภาพ และผลการทดลองใช้หนังสือนิทาน

3.1 ผลการประเมินหนังสือคุณภาพนิทานโดยผู้เชี่ยวชาญ

งานวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้นำเล่มตัวอย่างหนังสือนิทานไปให้ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ด้าน ทำการประเมิน โดยแบ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนเปียโนระดับต้น จำนวน 3 ท่าน ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนดนตรีเด็ก 1 ท่าน และผู้เชี่ยวชาญด้านการแตงนิทาน 1 ท่าน รวมเป็น 5 ท่าน โดยใช้แบบประเมินคุณภาพหนังสือนิทาน ซึ่งมีเกณฑ์การประเมินทั้งหมด 3 ด้าน ได้แก่ 1) เนื้อหา กลวิธีการเขียน ภาพประกอบ และการจัดทำรูปเล่ม 2) สาระด้านดนตรี และ 3) ประโยชน์และคุณค่าที่ได้รับ โดยมีเกณฑ์การแปลผลคะแนนดังนี้

ระดับคะแนน	4.51 - 5.00	ระดับคุณภาพ	ดีมาก
ระดับคะแนน	3.51 - 4.50	ระดับคุณภาพ	ดี
ระดับคะแนน	2.51 - 3.50	ระดับคุณภาพ	ปานกลาง
ระดับคะแนน	1.51 - 2.50	ระดับคุณภาพ	พอใช้
ระดับคะแนน	1.00 - 1.50	ระดับคุณภาพ	ปรับปรุง

สามารถสรุปผลการประเมินมาวิเคราะห์เป็นค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานได้ดังนี้

ตารางที่ 14 ผลการประเมินคุณภาพหนังสือนิทานโดยผู้เชี่ยวชาญ

รายการคำถาม	M	SD	ความหมาย
1. เนื้อหา กลวิธีการเขียน ภาพประกอบ และการจัดทำรูปเล่ม			
1.1 เนื้อหามีความเหมาะสมและตรงกับความสนใจของเด็ก	5.00	0.00	ดีมาก
1.2 เนื้อเรื่องมีความน่าสนใจ สนุก น่าอ่าน	5.00	0.00	ดีมาก
1.3 กลวิธีการเล่า และการใช้ภาษามีความเหมาะสม	4.80	0.45	ดีมาก
1.4 ภาพประกอบมีความสอดคล้องกับเนื้อเรื่อง สามารถถ่ายทอดเรื่องราวได้ดี	5.00	0.00	ดีมาก
1.5 ภาพประกอบสวยงาม น่าสนใจ ส่งเสริมจินตนาการ	5.00	0.00	ดีมาก
1.6 การจัดองค์ประกอบของภาพมีความเหมาะสม อ่านง่าย	4.60	0.89	ดีมาก
1.7 เทคนิคภาพและสีสันทันมีความสวยงามเหมาะสมกับเด็ก	4.80	0.45	ดีมาก
1.8 ขนาดตัวอักษร รูปภาพ สัญลักษณ์โน้ตมีความชัดเจน อ่านง่าย	4.40	0.89	ดี
1.9 ขนาด ความหนาและจำนวนหน้ามีความเหมาะสมกับเด็ก	4.80	0.45	ดีมาก
2. สารบัญและดนตรี			
2.1 นำเสนอเนื้อหาด้านจังหวะได้ถูกต้อง และครอบคลุมเนื้อหาสำหรับนักเรียนเปียโนระดับต้น	4.80	0.45	ดีมาก
2.2 เทคนิคการสอนที่ใช้มีความเหมาะสมกับนักเรียนเปียโนระดับต้น	4.80	0.45	ดีมาก
2.3 มีการนำเสนอเนื้อหาสารบัญและดนตรีเรียงลำดับจากง่ายไปยาก	4.80	0.45	ดีมาก
2.4 กิจกรรมดนตรีมีความสอดคล้องกับเรื่องราวในนิทาน	4.80	0.45	ดีมาก
3. ประโยชน์และคุณค่าที่ได้รับ			
3.1 กิจกรรมด้านจังหวะจากในหนังสือนิทานช่วยให้นักเรียนมีความสามารถในการปฏิบัติจังหวะได้ (ฟัง/พูด/อ่าน/ใช้ร่างกายสร้างจังหวะ/บรรเลงบนเปียโน/สร้างสรรค์)	4.80	0.45	ดีมาก
3.2 กิจกรรมด้านจังหวะจากในหนังสือนิทานช่วยให้นักเรียนมีความเข้าใจเกี่ยวกับจังหวะในดนตรีมากขึ้น	4.80	0.45	ดีมาก

จากตารางผลการประเมินคุณภาพหนังสือนิทาน ทำให้เห็นว่า ส่วนใหญ่ผู้เชี่ยวชาญได้ประเมินไปในทิศทางเดียวกัน โดยให้อยู่ในเกณฑ์ดีมาก ยกเว้นในหัวข้อ 1.8 ขนาดตัวอักษร รูปภาพ สัญลักษณ์โน้ตอาจยังมีความหนาแน่น ทำให้ยากต่อการอ่าน และรูปแบบฟอนต์ที่ใช้ในหนังสือนิทานมีความหนาแน่นเกินไป และมีรูปแบบฟอนต์ที่ไม่ทันสมัยเหมาะสมกับหนังสือนิทานสำหรับเด็ก

นอกจากนี้ ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 ท่าน ยังได้ให้คำแนะนำ และข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับหนังสือนิทาน เพื่อการพัฒนาต่อไป ดังนี้

ด้านเนื้อหา กลวิธีการเขียน ภาพประกอบ และการจัดทำรูปเล่ม

- 1) การใช้ภาษา และการบรรยายเนื้อเรื่องยังคงมีส่วนต้องแก้ไข ได้แก่ คำอุทานต่าง ๆ ต้องมีเครื่องหมายอัศเจรีย์ต่อท้ายเสมอ
- 2) ขนาดตัวอักษรควรปรับให้มีขนาดเล็กลงในบางหน้า เนื่องจากคำบรรยายมีจำนวนหลายบรรทัด และฟอนต์ตัวอักษรมีความหนา ทำให้องค์ประกอบภาพรวมดูหนาแน่น จึงควรปรับเปลี่ยนให้มีความทันสมัย อ่านง่าย รวมไปถึงการจัดวางตัวองค์ประกอบทั้งภาพและตัวอักษรให้ภาพรวมมีความสบายตามากขึ้น
- 3) ตัวอักษรบนปก สามารถใช้สีสันสดใส เพื่อให้มีความสอดคล้องกับเนื้อเรื่องมากขึ้นได้

สาระด้านดนตรี

- 1) ก่อนนำไปใช้ ครูผู้สอนควรมีการฝึกซ้อมดำเนินกิจกรรม ให้มีความน่าสนใจ น่าติดตาม ทั้งการเล่าเรื่อง การทำกิจกรรมดนตรี และการบรรเลงประกอบ
- 2) ในบทที่ 2-4 ควรมีการนำเรื่องของอัตราความเร็ว (Tempo) เข้ามาผนวกด้วย เพื่อให้นักเรียนได้ทบทวนความรู้ที่เคยเรียนไปแล้ว
- 3) อุปกรณ์เสริมรูปวัตถุต่าง ๆ คือ ฟิช เซอร์รี ซ้อนส้อม แยม เนย มีดปาดแยม แปรงทาเนย สามารถเพิ่มเติมรูปสัญลักษณ์ดนตรีคู่กันด้านหลัง เพื่อให้ให้นักเรียนเข้าใจสัญลักษณ์ด้านดนตรีด้วย
- 4) สามารถเสริมเพลงประกอบกิจกรรมดนตรี โดยอาจทำเป็นตัวอย่างวิธีทัศน์ ไฟล์เสียง หรือโน้ตเพลงที่ประกอบด้วยแนวทำนอง และเสียงประสานเพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ครูผู้สอน โดยสแกนผ่าน QR Code ที่อยู่ในเล่มหนังสือ

ประโยชน์และคุณค่าที่ได้รับ

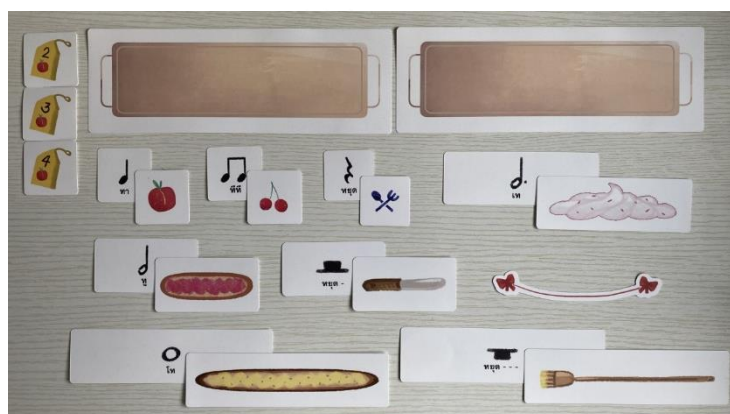
- 1) ควรมีการเก็บหนังสือกับอุปกรณ์เสริมไว้ด้วยกันเป็นชุด เพื่อให้สะดวกในการใช้งาน และการจัดเก็บให้เรียบร้อย เนื่องจากผู้ใช้งานเป็นนักเรียนชั้นประถมต้น อาจทำให้อุปกรณ์สูญหายระหว่างใช้งานได้
- 2) อุปกรณ์เสริมควรมีขนาดใหญ่ขึ้น เพื่อให้เหมาะสมกับผู้ใช้งานที่เป็นนักเรียนชั้นประถมต้น
- 3) พิจารณาถึงการประยุกต์ใช้อุปกรณ์เสริมที่ใช้ประกอบกิจกรรมดนตรี โดยอาจทำเป็นลักษณะไฟล์ ให้ครูผู้สอนสามารถดาวน์โหลดได้เอง และประยุกต์ใช้ได้ตามความเหมาะสม

จากคำแนะนำและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมจากผู้เชี่ยวชาญ ส่วนใหญ่ให้คำแนะนำไปในทิศทางเดียวกันคือควรแก้ไขในเรื่องของขนาดตัวอักษร และเลือกรูปแบบฟอนต์ให้เหมาะสม มีความทันสมัย อ่านง่าย รวมไปถึงจัดองค์ประกอบภาพให้สวยงาม และมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับเนื้อหาสาระด้านดนตรี โดยให้คิดถึงการนำสาระด้านดนตรีเรื่องอัตราความเร็วที่เรียนผ่านไปแล้วนำมาทบทวนใหม่ในกิจกรรมถัดไป และเพิ่มเติมเนื้อหาให้มีความครบถ้วนมากขึ้นในอุปกรณ์เสริม นอกจากนี้ยังให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการใช้งานหนังสือนิทานเมื่อนำไปสอนจริง ตั้งแต่การจัดเก็บหนังสือและอุปกรณ์เสริมต่าง ๆ ให้อยู่ด้วยกัน รวมถึง

ขนาดของอุปกรณ์ที่ควรปรับให้ใหญ่ขึ้นเพื่อให้ใช้งานได้สะดวก และจัดทำสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ให้แก่ครู ได้แก่ วิดีทัศน์สอนการใช้งานหนังสือนิทาน ไฟล์เสียงการบรรเลงประกอบบนเปียโน โน้ตเพลง บรรเลงประกอบ ไฟล์อุปกรณ์เสริมที่ครูผู้สอนสามารถปริ้นท์และใช้งานได้ด้วยตนเอง

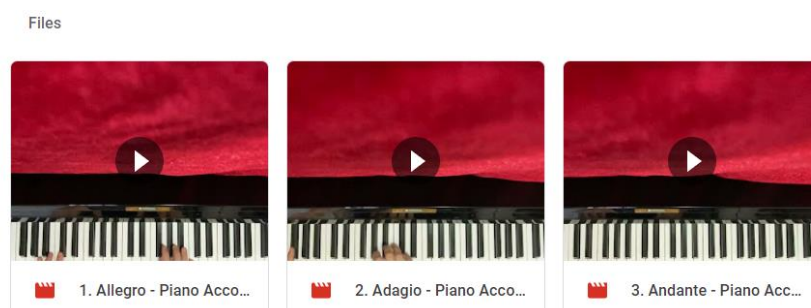
ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้ทำการจัดทำและแก้ไขปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญดังนี้

1) อุปกรณ์เสริม ผู้วิจัยได้จัดทำให้มีความสมบูรณ์มากขึ้น โดยให้ถาด และแผ่นป้ายมีขนาดใหญ่ขึ้น จากแต่เดิมมีขนาดเล็กและไม่สม่ำเสมอ กับจัดทำเป็นสองหน้า คือด้านหน้าเป็นสัญลักษณ์รูปภาพ และด้านหลังเป็นสัญลักษณ์ดนตรี พร้อมคำอ่านสัญลักษณ์จังหวะแบบโคดา โดยใช้กระดาษอาร์ตการ์ดแบบด้าน 200 แกรม พิมพ์ 4 สี 2 หน้า และเคลือบทั้ง 2 หน้า

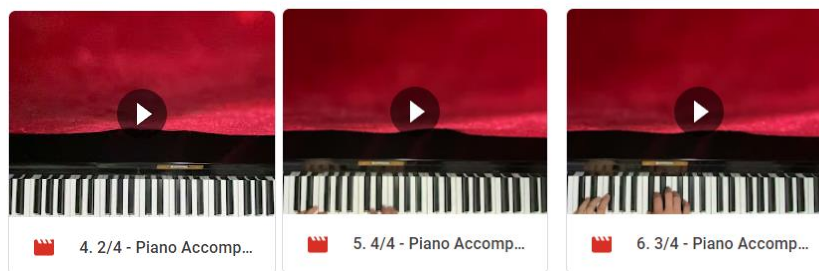

รูปภาพที่ 28 อุปกรณ์เสริมที่ได้ทำการปรับปรุงแล้ว

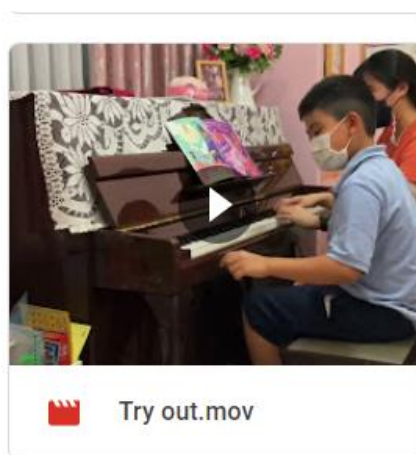
- 2) จัดทำวิดีโอตัวอย่างการบรรเลงประกอบบนเปียโน ในอัตราความเร็ว 3 รูปแบบ คือ เร็ว ช้า และปานกลาง และอัตราจังหวะทั้ง 2/4 4/4 และ 3/4
- 3) จัดทำวิดีโอตัวอย่างการใช้งานหนังสือนิทานจากการทดลองใช้ในชั้นเรียนจริง

รูปภาพที่ 29 วิดีทัศน์ตัวอย่างการบรรเลงประกอบบนเปียโน ในอัตราความเร็ว 3 รูปแบบ

รูปภาพที่ 30 วิดีทัศน์ตัวอย่างการบรรเลงประกอบบนเปียโน ในอัตราจังหวะ 2/4 4/4 และ 3/4

รูปภาพที่ 31 วิดีทัศน์ตัวอย่างการใช้งานหนังสือนิทานจากการทดลองใช้ในชั้นเรียนจริง

3.2 ผลการทดลองใช้หนังสือนิทานกับนักเรียนเปียโน อายุ 6-8 ปี

ผู้วิจัยได้นำเล่มตัวอย่างหนังสือนิทานไปทดลองใช้กับนักเรียนเปียโนที่ผู้วิจัยสอน จำนวนทั้งหมด 4 คน โดยเป็นเด็กชาย 2 คน และเด็กหญิง 2 คน โดยใช้เวลาในการทดลองทั้งสิ้น 4 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 1-2 กิจกรรม โดยใช้แบบสังเกตพฤติกรรมนักเรียนระหว่างการทำกิจกรรม ลักษณะแบบบรรยายพฤติกรรม ซึ่งกำหนดหัวข้อไว้ทั้งหมด 3 หัวข้อ ได้แก่ 1) ความสนใจในหนังสือนิทานและกิจกรรมดนตรี 2) พฤติกรรมขณะเข้าร่วมกิจกรรม และความตั้งใจในการทำกิจกรรม และ 3) การตอบสนองต่อหนังสือนิทานและกิจกรรมดนตรี โดยสามารถสรุปผลการทดลองใช้หนังสือนิทานได้ดังนี้

เด็กชายคนที่ 1

ข้อมูลพื้นฐาน อายุ 6 ปี เรียนอยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ไม่เคยเรียนเปียโนมาก่อน และเรียนเปียโนกับผู้วิจัยมาแล้วเป็นระยะเวลา 2 เดือน มีความชื่นชอบและกระตือรือร้นในการเล่นเปียโน สามารถเรียนรู้ได้รวดเร็ว แต่ยังจดจำได้ในช่วงสั้น ๆ สามารถแยกมือซ้ายขวาได้ มีทักษะในการจับจังหวะในระดับดี

พฤติกรรมระหว่างการทำกิจกรรม

1) ด้านความสนใจในหนังสือนิทานและกิจกรรมดนตรี

เด็กชายมีความสนใจในหนังสือนิทานและกิจกรรมดนตรี ชอบหยิบจับหนังสือนิทาน เปิดหน้านิทานด้วยตนเอง ชอบอ่านเนื้อเรื่องในนิทานด้วยตนเองในบางครั้ง ชอบทำกิจกรรมดนตรีโดยการเล่นบนเปียโน และการสร้างสรรค์จังหวะมากที่สุด

2) พฤติกรรมขณะเข้าร่วมกิจกรรม และความตั้งใจในการทำกิจกรรม

เด็กชายหัวเราะและสนุกสนานไปกับเรื่องราว สีหน้า อารมณ์ และท่าทางของตัวเอง เด็กชายมีความตั้งใจในการทำกิจกรรม มีความพยายามในการทำกิจกรรมแม้จะเป็นกิจกรรมที่ยาก ถึงแม้ว่าจะมีสมาธิจดจ่อไม่ได้นาน แต่เด็กชายก็ให้ความร่วมมือในทุกกิจกรรมอย่างดี

3) การตอบสนองต่อหนังสือนิทานและกิจกรรมดนตรี

ในกิจกรรมแรก เด็กชายชอบแสดงออกโดยการโน้ตแบบสุมบนเปียโนแทนการเคลื่อนไหวร่างกาย ถึงแม้ว่าจะยังจดจำเกี่ยวกับคำศัพท์ด้านดนตรีไม่แม่นยำนัก แต่สามารถแยกแยะความเร็ว ช้า และปานกลางได้ และรักษาความสม่ำเสมอของจังหวะได้ดี สามารถอ่านคำอย่างเป็นจังหวะได้ ตบมือรักษาจังหวะได้อย่างสม่ำเสมอ และยังชอบใช้ทั้งมือซ้ายและขวาเล่นโน้ตแบบสุมบนเปียโนแทนการตบตัก แต่อาจสับสนเกี่ยวกับความยาวจังหวะเมื่อมีสัญลักษณ์มากขึ้น และยังเล่นพร้อมกันทั้งสองมือไม่ได้ ในด้านการบรรเลง สามารถรักษาจังหวะได้อย่างสม่ำเสมอ นับจังหวะหยุด และนับจังหวะที่ยาวได้อย่างถูกต้อง สามารถสร้างสรรค์จังหวะด้วยตนเองได้ โดยการสังเกตจากตัวอย่างรูปแบบจังหวะที่ได้เห็นในหนังสือนิทาน ทำให้สามารถสร้างสรรค์จังหวะได้ตามป้ายอัตราจังหวะที่กำหนดได้ถูกต้อง

เด็กชายคนที่ 2

ข้อมูลพื้นฐาน อายุ 8 ปี เรียนอยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เรียนเปียโนกับผู้วิจัยมาแล้วเป็นระยะเวลา 3 เดือน เคยเรียนวิชาคีตย์บอร์ดในวิชาดนตรี และเล่นเมโลเดียนในชมรมดุริยางค์ที่โรงเรียน กล่าวแสดงออก ช่างพูด มีความสนใจเกี่ยวกับเกมและเพลงสมัยนิยม มีพื้นฐานเกี่ยวกับด้านจังหวะ และตัวโน้ตมาพอสมควร สามารถจับจังหวะได้ถูกต้อง มีทักษะในการฟัง จดจำและเล่นตาม แต่ยังอ่านโน้ตได้ไม่คล่อง และไม่คอยได้ซ้อมเพราะที่บ้านไม่มีเปียโน

พฤติกรรมระหว่างการทำกิจกรรม

1) ด้านความสนใจในหนังสือนิทานและกิจกรรมดนตรี

เด็กชายแสดงออกว่าไม่ค่อยชอบการฟังนิทาน เด็กชายบอกว่า “นิทานมีไว้สำหรับเด็ก” และบอกว่า “ชอบเล่นเกมกับเพื่อนมากกว่า” แต่ถึงอย่างนั้นก็ยังให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมอย่างดี ในกิจกรรมต่อมาเด็กชายดูสนใจฟังนิทานมากขึ้น และชอบแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับเรื่องราว

และตัวละครในนิทาน และชอบกิจกรรมดนตรีที่ทำหาย คือ ตบตักและอ่านจังหวะในแนวนไปด้วย กิจกรรมที่เด็กชายสนใจมากที่สุดคือการสร้างสรรค์จังหวะ ประกอบกับการอ่าน ตบมือและตบตัก

2) พฤติกรรมขณะเข้าร่วมกิจกรรม และความตั้งใจในการทำกิจกรรม

เด็กชายให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรม และมีความตั้งใจในการทำกิจกรรม มีสมาธิจดจ่ออยู่กับการทำกิจกรรมได้นาน และมีความพยายามในการทำกิจกรรม กล่าวถึงผลตอบรับ และฝึกฝนทำซ้ำจนสามารถอ่านจังหวะ ประกอบการตบมือ ตบตัก และเล่นบนเปียโนได้คล่องแคล่วมากขึ้น

3) การตอบสนองต่อหนังสือนิทานและกิจกรรมดนตรี

เด็กชายสามารถแยกแยะความเร็วทั้งเร็ว ช้า และปานกลางได้ อาจยังขาดความสม่ำเสมอ และยังมีสับสนคำศัพท์เกี่ยวกับอัตราความเร็วอยู่บ้างเป็นบางครั้ง แต่สามารถตอบสนองตามจังหวะเพลงได้อย่างรวดเร็วฉับไว เด็กชายรู้สึกว่าการตบมือง่ายขึ้นไปสำหรับเขา จึงชอบการตบตักที่มีความทำหายมากกว่า นอกจากนี้เด็กชายยังชอบอ่านคำศัพท์ไปด้วยในระหว่างที่ตบ โดยการอ่านคำศัพท์ในบรรทัดบนเป็นหลัก อาจยังมีการสับสนในด้านการอ่านคำศัพท์ และการอ่านสัญลักษณ์จังหวะแบบโคดายบ้าง แต่เด็กชายก็ฝึกซ้อมโดยการอ่านและตบหลาย ๆ ครั้ง ทำให้สามารถอ่านและตบตักคล่องแคล่วมากขึ้น ในด้านการบรรเลง เด็กชายสามารถรักษารhythm และบรรเลงตามจังหวะได้ถูกต้อง แต่เนื่องจากยังอ่านโน้ตไม่คล่อง ทำให้ต้องหยุดกลางเพลงเพื่ออ่านโน้ตอยู่เป็นบางครั้ง และในส่วนของการเล่นเครื่องดนตรี เด็กชายเป็นคนเดียวที่สร้างสรรค์จังหวะทั้ง 1 แนว และ 2 แนว และให้คำแนะนำว่าอยากให้อุปกรณ์เสริมมีขนาดใหญ่กว่านี้ เพื่อให้ทำกิจกรรมและจัดเก็บได้ถนัด

เด็กหญิงคนที่ 1

ข้อมูลพื้นฐาน อายุ 6 ปี เรียนอยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เคยเรียนเปียโนมาก่อนเป็นระยะเวลา 1 ปี ในช่วงแรกเด็กหญิงเป็นคนพูดน้อย แต่เมื่อเรียนเปียโนกับผู้วิจัยมาแล้ว 1 เดือน ก็พูดและแสดงออกมากขึ้น เด็กหญิงมักไม่อยู่นิ่ง ชอบเคลื่อนไหวไปมารอบห้อง เล่นตามจินตนาการ และสวมบทบาทสมมติ มีความสนใจในหนังสือนิทานอยู่บ้าง แต่มักไม่ค่อยมีสมาธิในการฟังได้นาน มีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับจังหวะ ตัวโน้ตทั้ง 7 ตัว และการเล่นเปียโนสองมือ เคยเรียนดนตรีในแบบโคดาย และรู้จักการอ่านสัญลักษณ์จังหวะแบบโคดายมาก่อน

พฤติกรรมระหว่างการทำกิจกรรม

1) ด้านความสนใจในหนังสือนิทานและกิจกรรมดนตรี

เด็กหญิงกล่าวว่าตนเองชอบฟังนิทาน และมีกิจกรรมอ่านนิทานกับครอบครัวอยู่เป็นประจำ ในกิจกรรมแรกเด็กหญิงไม่ค่อยมีสมาธิจดจ่อในการฟังนิทาน และทำกิจกรรมดนตรีเท่าใดนัก และแสดงออกว่ายังไม่ค่อยคุ้นเคยกับผู้วิจัยที่เป็นผู้สอน เนื่องจากเป็นสัปดาห์แรก ๆ ที่ได้เรียนเปียโนกับผู้วิจัย แต่

เมื่อทำกิจกรรมหลายสัปดาห์ เด็กหญิงแสดงออกว่าสนใจหนังสือนิทานมากขึ้น และมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมดนตรีมากขึ้น กิจกรรมที่เด็กหญิงให้ความร่วมมือดีที่สุดคือกิจกรรมการเล่นบนเปียโน และการสร้างสรรค์จังหวะ

2) พฤติกรรมขณะเข้าร่วมกิจกรรม และความตั้งใจในการทำกิจกรรม

เด็กหญิงยังไม่ค่อยกล้าแสดงออกในการทำกิจกรรมดนตรี เช่นกิจกรรมในการพูดหรืออ่าน เด็กหญิงจะใช้เสียงที่เบามาก และไม่ค่อยกล้าตบมือและตบตักเท่าที่ควร แต่เด็กหญิงมีความตั้งใจในการฟังนิทานเวลาผู้วิจัยเล่า และแสดงความคิดเห็นต่อเรื่องราวในนิทานเพิ่มเติมบ้างในบางครั้ง

3) การตอบสนองต่อหนังสือนิทานและกิจกรรมดนตรี

เด็กหญิงมักไม่ค่อยมีสมาธิในการทำกิจกรรม ทำให้ใช้เวลาในการทำกิจกรรมมากกว่านักเรียนคนอื่น ๆ แต่เด็กหญิงสามารถจับจังหวะได้ดี แยกแยะความเร็วจังหวะทั้งสามแบบได้ และรักษารำจังหวะให้มีความสม่ำเสมอได้ สามารถพูด อ่าน ตบมือ ตบตัก และสามารถบรรเลงบทเพลงได้สม่ำเสมอ และจังหวะถูกต้องดี ในด้านการสร้างสรรค์ ยังสับสนเรื่องค่าของจังหวะจึงทำให้ใส่ค่านัดเกินจากที่กำหนดบ้าง แต่เมื่อดูตัวอย่างที่มีในเล่มหนังสือแล้วก็สามารถคิดแก้ไขได้ด้วยตนเอง

เด็กหญิงคนที่ 2

ข้อมูลพื้นฐาน อายุ 5 ปี เรียนอยู่ชั้นอนุบาล 3 เรียนเปียโนกับผู้วิจัยมาแล้วเป็นระยะเวลา 6 เดือน และไม่เคยเรียนเปียโนมาก่อน เด็กหญิงมีอุปนิสัยใจร้อน ช่างพูด กล้าแสดงออก มีความมั่นใจในตนเอง ชอบการอ่านคำศัพท์ การเขียนสะกดคำ และการวาดภาพ มีการอ่านนิทานกับครอบครัวอยู่เป็นประจำ ยังมีสมาธิจดจ่อกับสิ่งใดสิ่งหนึ่งไม่ได้นาน เบื่อง่าย มักชอบทำกิจกรรมหลาย ๆ อย่างสลับสับเปลี่ยนกันไป

พฤติกรรมระหว่างการทำกิจกรรม

1) ด้านความสนใจในหนังสือนิทานและกิจกรรมดนตรี

เด็กหญิงมีความสนใจในหนังสือนิทาน และกล่าวว่าชอบอ่านหนังสือนิทาน ชอบหยิบจับหนังสือ เปิดหน้านิทานด้วยตนเอง ถึงแม้ว่าจะยังอ่านหนังสือได้ไม่คล่องแคล่วนัก แต่เด็กหญิงมีความพยายามในการอ่านเรื่องราวในหนังสือนิทานมาก และเด็กหญิงแสดงออกว่าสนใจการทำกิจกรรมดนตรีในด้านการเคลื่อนไหวมากที่สุด

2) พฤติกรรมขณะเข้าร่วมกิจกรรม และความตั้งใจในการทำกิจกรรม

เด็กหญิงยังมีสมาธิไม่จดจ่อมากนัก จึงไม่ค่อยสนใจที่ผู้วิจัยเล่านิทานเท่าใดนัก แต่จะสนใจเมื่อถึงกิจกรรมดนตรีที่จะต้องมีการเคลื่อนไหว เด็กหญิงชอบใช้ตุ๊กตาเป็นตัวแทนในการเคลื่อนไหว และเล่นตามจินตนาการขณะทำกิจกรรมด้วย

3) การตอบสนองต่อหนังสือนิทานและกิจกรรมดนตรี

ในกิจกรรมแรก ถึงแม้จะยังไม่สามารถรักษาความสม่ำเสมอของจังหวะได้เท่าที่ควร และยังสับสนกับคำศัพท์เฉพาะ แต่เด็กหญิงก็สามารถแยกแยะความแตกต่างของเพลงที่เร็ว ช้า และปานกลางได้ เด็กหญิงสนุกกับการใช้ตุ๊กตาเคลื่อนไหวไปบนเปียโน ละเคลื่อนไหวตามจุดวงกลม ในด้านการพูดและอ่าน ในช่วงแรกอาจยังไม่พูดอย่างเป็นจังหวะมากนัก และยังสับสนในการอ่านตัวเข็บ็ต 1 ขึ้นอยู่บ้างเป็นบางครั้ง แต่เมื่อได้ฝึกอ่านหลาย ๆ ครั้งก็ทำให้อ่านอย่างเป็นจังหวะ และตอบมือไปด้วยได้ ในส่วนการตอบตักสามารถตอบในรูปแบบจังหวะที่มีมือซ้ายกับขวาเหมือนกันได้ แต่ในจังหวะที่มีมือซ้ายและขวาแตกต่างกันนั้น ยังมีความสับสนอยู่พอสมควร ในด้านการบรรเลง เด็กหญิงอาจยังรักษาจังหวะไม่สม่ำเสมอเท่าที่ควร และนับจังหวะที่ยาวได้ไม่แม่นยำมาก แต่ในจังหวะที่สั้น ๆ อย่างโน้ตตัวดำหรือตัวหยุดโน้ตตัวดำ สามารถทำได้ดี เป็นอย่างดี และสามารถสร้างสรรค์จังหวะได้ดี

จากผลการทดลองใช้หนังสือนิทาน และการสังเกตพฤติกรรมนักเรียนระหว่างทำกิจกรรมพบว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีความสนใจในหนังสือนิทานเพิ่มมากขึ้นในแต่ละสัปดาห์ ถึงแม้ว่าจะยังมีสมาธิจดจ่อได้ไม่นานนัก แต่ก็ให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมดนตรีในภาพรวมดี ในกิจกรรมฟังและเคลื่อนไหว นักเรียนมีความสามารถในการฟังจังหวะ และเคลื่อนไหวตอบสนองตามอัตราความเร็วที่ได้ยินได้ถูกต้อง ในกิจกรรมการพูดและอ่าน ประกอบการตอบมือและตอบตัก นักเรียนอาจมีการรักษาจังหวะได้ไม่สม่ำเสมอเท่าที่ควร และยังสับสนกับการเปลี่ยนจากอ่านคำศัพท์ มาเป็นการอ่านสัญลักษณ์จังหวะแบบโคดาข ด้านการตอบมือนักเรียนสามารถทำได้ดี แต่ในด้านการตอบตัก สำหรับนักเรียนส่วนใหญ่ยังไม่สามารถทำได้ เนื่องจากการตอบตักจะต้องอาศัยความคล่องในการควบคุมมือทั้งสองข้าง และการอ่านจังหวะทั้งสองแนว ทำให้นักเรียนที่ยังสับสนระหว่างมือสองข้าง และยังไม่เคยเรียนการเล่นเปียโนแบบสองมือ ยังไม่สามารถตอบตักได้ แต่ทั้งนี้ นักเรียนส่วนใหญ่มีพัฒนาการมากขึ้นหลังจากได้ฝึกซ้อมหลาย ๆ ครั้ง ในด้านการเล่น อาจจะมีนักเรียนที่รักษาจังหวะไม่สม่ำเสมอในบางครั้ง เนื่องจากยังอ่านโน้ตได้ไม่คล่องเท่าที่ควร แต่ในภาพรวมนักเรียนก็สามารถเล่นบทเพลงในจังหวะที่ถูกต้องได้ ในด้านการสร้างสรรค์ นักเรียนสามารถสร้างสรรค์จังหวะที่มีรูปแบบแปลกใหม่ และไม่ซ้ำกับตัวอย่างที่มีในหนังสือนิทานได้

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาหนังสือนิทานเพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านจังหวะสำหรับนักเรียนเปียโนระดับต้น โดยมีวัตถุประสงค์คือ เพื่อพัฒนาหนังสือนิทานเพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านจังหวะสำหรับนักเรียนเปียโนระดับต้น

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา โดยมีการศึกษาทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมไปถึงการสัมภาษณ์นำร่องกับผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนเปียโนระดับต้น การผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนดนตรีเด็ก และ ผู้เชี่ยวชาญด้านการแต่งนิทาน เพื่อนำมาพัฒนาเป็นหนังสือนิทาน ที่เสริมสร้างความสามารถด้านจังหวะสำหรับนักเรียนเปียโนระดับต้น โดยมีขั้นตอนในการดำเนินการวิจัยทั้งหมด 9 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาเอกสาร ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยแบ่งเป็น 4 หัวข้อ คือ

- 1) พัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กในวัย 6-8 ปี
- 2) นิทาน
- 3) ความเข้าใจด้านจังหวะ
- 4) การสอนเปียโนระดับต้น

ขั้นตอนที่ 2 การศึกษานำร่อง (Pilot Study)

สัมภาษณ์นำร่องกับผู้เชี่ยวชาญใน 3 ด้าน คือ ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนเปียโนระดับต้น 1 ท่าน ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนดนตรีเด็ก 2 ท่าน และผู้เชี่ยวชาญด้านการแต่งนิทาน 1 ท่าน รวมทั้งหมด 4 ท่าน โดยเป็นการสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง

ขั้นตอนที่ 3 ศึกษาเนื้อหาด้านจังหวะที่จะนำมาใช้ในหนังสือนิทาน สำหรับนักเรียนเปียโนระดับต้น โดยวิเคราะห์เนื้อหาด้านจังหวะในแบบเรียนเปียโนหลักสูตรอัลเฟรด เบสิก คอर्स (Alfred's Basic Course) ระดับ 1A – 1B (Palmer, A. W. et al, 1993) และวิเคราะห์จากเนื้อหาด้านจังหวะจากการสอบเปียโนในสถาบันดนตรี ระดับเริ่มต้น (Initial) จากสถาบันสอบทั้งหมด 3 สถาบัน คือ สถาบันดนตรีทรินิตี้ สถาบันดนตรีเอปอาร์เอสเอ็ม และสถาบันดนตรีแอลซีเอ็ม (Trinity College,

2020; ABRSM, 2020, University of West London, 2021) เนื่องจากมีเนื้อหาสอดคล้องและใกล้เคียงกับแบบเรียนเปียโนหลักสูตรอัลเฟรด เบสิก คอर्स ในระดับ 1A – 1B

ขั้นตอนที่ 4 ศึกษากิจกรรมดนตรีที่จะนำมาใช้ในหนังสือนิทาน โดยแบ่งเป็น 2 หัวข้อ คือ กิจกรรมดนตรีที่จะนำมาใช้ในหนังสือนิทาน และกลวิธีการสอนดนตรีที่จะนำมาใช้ในหนังสือนิทาน โดยศึกษาจากตำรา เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหลักการสอนดนตรีเด็กทั่วไป โดยเจาะจงในด้านการสอนจังหวะ และจากหนังสือเรียนเปียโนหลักสูตรอัลเฟรด เบสิก คอर्स (Alfred's Basics Course) ในระดับ 1A – 1B รวมไปถึงการสัมภาษณ์นำร่องกับผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนดนตรีเด็ก และผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนเปียโนระดับต้น

ขั้นตอนที่ 5 ศึกษาหลักการในการสร้างหนังสือนิทานที่มีเนื้อหาด้านดนตรี โดยแบ่งเป็น 2 หัวข้อ คือ ขั้นตอนในการสร้างหนังสือนิทาน และองค์ประกอบของหนังสือนิทาน โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ขั้นตอนในการสร้างหนังสือนิทาน มีทั้งหมด 6 ขั้นตอน คือ

- 1.1 การศึกษาหาข้อมูล
- 1.2 กำหนดประเภท จุดประสงค์ และกลุ่มเป้าหมาย
- 1.3 การกำหนดเนื้อหา ชื่อเรื่อง และการเขียนโครงเรื่อง
- 1.4 การเขียนบทสคริปต์ หรือสตอรี่บอร์ด
- 1.5 การทำรูปเล่มจำลอง
- 1.6 การทำรูปเล่มจริง

2. องค์ประกอบในหนังสือนิทาน มี 4 องค์ประกอบ คือ

- 2.1 เนื้อหา
- 2.2 การเขียนเนื้อเรื่องและกลวิธีการเขียน
- 2.3 ภาพประกอบ
- 2.4 การจัดทำรูปเล่ม

ขั้นตอนที่ 6 พัฒนาหนังสือนิทานสำหรับนักเรียนเปียโนระดับต้น เป็นขั้นตอนที่ผู้วิจัยได้ทำการพัฒนาหนังสือนิทาน โดยนำเนื้อหาด้านจังหวะ สาระด้านดนตรี และหลักการสร้างหนังสือนิทานที่ได้ศึกษาและวิเคราะห์มาประยุกต์ใช้

ขั้นตอนที่ 7 การประเมินคุณภาพและการทดลองใช้หนังสือนิทาน

7.1 สร้างเครื่องมือในการประเมินคุณภาพหนังสือนิทาน โดยสร้างเป็นแบบประเมินคุณภาพหนังสือนิทาน โดยประยุกต์ใช้แบบประเมินหนังสือสำหรับเด็กจากจรรยาบรรณ เทศรเมือง (2560) และแบบสังเกตพฤติกรรมนักเรียนระหว่างการทำกิจกรรม โดยประยุกต์ใช้หลักการสร้างเครื่องมือวิจัยของจิตติรัตน์ แสงเลิศอุทัย (2558) และกิตติยา บัวรอด (2559)

7.2 นำไปประเมินคุณภาพโดยผู้เชี่ยวชาญ ทั้งหมด 5 ท่าน ประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนเปียโนระดับต้น 1 ท่าน ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนดนตรีเด็ก 1 ท่าน ผู้เชี่ยวชาญด้านการแตงนันทาน 1 ท่าน และครูสอนเปียโน จำนวน 2 ท่าน รวมทั้งหมด 5 ท่าน

7.3 นำหนังสือนิทานไปทดลองใช้กับนักเรียนเปียโนระดับต้น ที่กำลังเรียนเปียโนแบบตัวต่อตัวกับผู้วิจัย อายุ 6-8 ปี มีช่วงอายุคลาดเคลื่อนไม่เกิน 1 ปี กำลังเรียนเปียโนโดยใช้หลักสูตรอัลเฟรด เบสิก คอรัส ระดับ 1A - 1B หรือหลักสูตรอัลเฟรด เพิร์บ คอรัส ระดับ A - D หรือหลักสูตรเทียบเท่า ที่มีเนื้อหาไม่เกินการสอบเปียโนในระดับเริ่มต้น (Initial) จากสถาบันดนตรี Trinity ABRSM และ LCM จำนวน 4 คน พร้อมกับบันทึกลงในแบบสังเกตพฤติกรรมนักเรียนในรูปแบบการเขียนเชิงบรรยาย

ขั้นตอนที่ 8 วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการประเมินคุณภาพนิทาน โดยแปลผลทั้งในเชิงปริมาณ โดยวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์ในเชิงคุณภาพ โดยเขียนสรุปในเชิงบรรยาย จากนั้นทำการแก้ไขปรับปรุงหนังสือนิทานตามคำแนะนำ

ขั้นตอนที่ 9 สรุปผล อภิปราย และนำเสนอเป็นวิทยานิพนธ์ฉบับสมบูรณ์

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาหนังสือนิทานเพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านจังหวะสำหรับนักเรียนเปียโนระดับต้น สามารถสรุปผลการวิจัยได้เป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 หลักการในการพัฒนาหนังสือนิทานที่มีเนื้อหาด้านจังหวะสำหรับนักเรียนเปียโนระดับต้น

1.1 หลักการทางด้านดนตรี

1.2 หลักการด้านหนังสือนิทาน

ตอนที่ 2 นำเสนอหนังสือนิทานเพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านจังหวะสำหรับนักเรียนเปียโนระดับต้นที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้น

ตอนที่ 3 ผลการประเมินคุณภาพและผลการทดลองใช้หนังสือนิทาน

ตอนที่ 1 เนื้อหาด้านจังหวะสำหรับนักเรียนเปียโนระดับต้น

1.1 หลักการทางด้านดนตรี

จากการวิเคราะห์เนื้อหาด้านจังหวะในแบบเรียนเปียโนอัลเฟรต ระดับ 1A และ 1B ประกอบวิเคราะห์เนื้อหาด้านจังหวะจากการสอบเกรดเปียโนในสถาบันดนตรี ระดับเริ่มต้น (Initial) สามารถสรุปเนื้อหาด้านดนตรีได้ทั้งหมด 4 หัวข้อ คือ

- 1) อัตราความเร็ว และจังหวะตบ จำแนกได้ทั้งหมด 3 รูปแบบ ได้แก่ ช้า ปานกลาง และเร็ว
- 2) อัตราจังหวะ ได้แก่ 2/4 3/4 และ 4/4
- 3) รูปแบบจังหวะ ประกอบไปด้วยค่านोट 5 ประเภท และตัวหยุด 3 ประเภท ได้แก่ ตัวดำ ตัวขาว ตัวขาวประจุด ตัวกลม ตัวเข็บัด 1 ชั้น ตัวหยุดตัวดำ ตัวหยุดตัวขาว และตัวหยุดตัวกลม
- 4) เนื้อหาอื่น ๆ ได้แก่ เครื่องหมายโยงเสียง (Tied)

จากการวิเคราะห์เนื้อหาในตำรา เอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนดนตรี เด็กทั่วไป แบบเรียนเปียโนหลักสูตรอัลเฟรต การสัมภาษณ์นักร้องผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนดนตรีเด็ก และผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนเปียโนระดับต้น ได้นำไปสู่การออกแบบกิจกรรมดนตรีที่จะใช้ในหนังสือ นิทาน โดยแบ่งออกเป็น 4 กิจกรรม ได้แก่

- 1) การฟังและการเคลื่อนไหว นักเรียนจะได้เรียนรู้เรื่องอัตราความเร็วทั้ง 3 แบบ คือ ช้า ปานกลาง และเร็ว โดยเรียนรู้เรื่องจังหวะตบไปด้วย คือจะต้องรักษาจังหวะให้สม่ำเสมอเนื่อง ในที่นี้ผู้วิจัยได้คัดเลือกอัตราเร็ว (Allegro) อัตราช้าพอประมาณ (Adagio) และอัตราช้าปานกลาง (Andante) มาเป็นสาระด้านดนตรีในการจำแนกอัตราความเร็ว โดยนักเรียนจะฟังการบรรเลง ประกอบบนเปียโน และเคลื่อนไหวให้สอดคล้องกับอัตราความเร็วที่ได้ยิน

- 2) การพูดและการอ่าน ประกอบการใช้ร่างกายสร้างจังหวะ โดยประยุกต์ใช้หลักการใช้ คำแทนจังหวะของเชอเว (Chevé) และการอ่านสัญลักษณ์จังหวะแบบโคตาย เนื่องจากเป็นหลักการที่เหมาะสมกับผู้เรียนระดับเริ่มต้น (ซีนีย, 1973; Campbell, 2010; Palkki, 2010) โดยผู้วิจัยเลือกใช้ คำศัพท์ในหมวดหมู่วัตถุติดิบนขมหวาน เพื่อความสอดคล้องกับเนื้อหาในหนังสือนิทาน โดยให้นักเรียน พูดและอ่านคำศัพท์อย่างเป็นจังหวะ พร้อมกับใช้ร่างกายสร้างจังหวะคือตบมือ ในรูปแบบจังหวะแนว เดียว และตบตักในรูปแบบจังหวะสองแนว โดยรูปแบบจังหวะที่จะนำมาพูดและอ่านนี้ได้ทำการ คัดเลือกและวิเคราะห์จากเนื้อหาด้านจังหวะในแบบเรียนเปียโนหลักสูตรอัลเฟรต และการสอบเกรด เปียโนในระดับเริ่มต้น

- 3) การเล่น คือการบรรเลงบนเปียโน โดยการให้นักเรียนเลือกบทเพลงจากแบบเรียนที่ นักเรียนมีอยู่ ที่มีเนื้อหาด้านดนตรีสอดคล้องกับกิจกรรมในหนังสือนิทาน

4) การสร้างสรรค์ จะใช้อุปกรณ์เสริมในรูปแบบการ์ด ซึ่งมีสัญลักษณ์รูปภาพสอดคล้องกับในหนังสือนิทาน นำมาเป็นสื่อในการทำกิจกรรมสร้างสรรค์

1.2 หลักการด้านหนังสือนิทาน

การพัฒนาหนังสือนิทานที่มีเนื้อหาต้านจังหวัด สำหรับนักเรียนอายุ 6-8 ปี มีหลักการทั้งหมด 4 ส่วน คือ เนื้อหา การเขียนเนื้อเรื่องและกลวิธีการเขียน ภาพประกอบ และการจัดทำรูปเล่ม

1) เนื้อหา ซึ่งเนื้อหาในนิทานควรสอดคล้องกับเนื้อหาต้านจังหวัด และเชื่อมโยงกับกิจกรรมดนตรีที่จะใช้ โดยการวางแผนและเขียนโครงเรื่องให้ชัดเจน เนื้อหาในนิทานที่เหมาะสมกับนักเรียนอายุ 6-8 ปี คือเนื้อหาเกี่ยวกับการผจญภัย เวทมนตร์ เทพนิยาย ความมหัศจรรย์ (กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2543; ปรีดา ปัญญาจันทร์ และชีวัน วิสาสะ, 2545)

2) การเขียนเนื้อเรื่อง และกลวิธีการเขียน ผู้จัดทำควรวางแผนในการเขียนเนื้อเรื่อง โดยการตั้งคำถาม 5W1H คือ ใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไหร่ ทำไม และอย่างไร เพื่อให้เห็นเนื้อเรื่องที่ชัดเจน เป็นเหตุเป็นผล และสอดคล้องเชื่อมโยงกัน เนื้อเรื่องควรมีความกระชับ สอดแทรกความสนุกสนานและตลกขบขัน ไม่มีความซับซ้อนมากเกินไป และควรมีประเด็นปัญหาเพียงประเด็นเดียว และมีการคลี่คลายปัญหาในตอนจบเสมอ (จินตนา ไบกาซูยี, 2542)

3) ภาพประกอบ สิ่งที่สำคัญคือภาพประกอบควรสื่อสาร และถ่ายทอดเรื่องราวให้เด็กเข้าใจได้ ควรมีสัดส่วนที่มากกว่าตัวอักษร ใช้ลักษณะภาพการ์ตูนหรือภาพลวดลายเพื่อให้เด็กคุ้นเคยและสนใจ ออกแบบตัวละครให้มีเสน่ห์ มีการกระทำ การถ่ายทอดอารมณ์ความรู้สึกที่ชัดเจน ออกแบบฉากหลังให้สอดคล้องกับเนื้อเรื่อง พร้อมทั้งจัดองค์ประกอบภาพโดยรวมให้มีความสวยงาม รูปแบบตัวอักษรมีหัว ไม่ซ้อนทับกับภาพ จะทำให้อ่านง่าย สบายตา และไม่หนาแน่นจนเกินไป โดยอาจลดทอนรายละเอียดของฉากลง หรือทำให้ฉากหลังเป็นสีเรียบได้ ในด้านของสัญลักษณ์รูปภาพที่ใช้แทนจังหวัด ผู้วิจัยได้ประยุกต์ใช้จากแนวคิดแบบออร์ฟ คือให้มีความหลากหลายของคำศัพท์ เพื่อให้มีความสอดคล้องกับเนื้อหาในนิทานได้ (ปรีดา ปัญญาจันทร์ และสุตไพฑ เมืองไทย, 2557)

4) การจัดทำรูปเล่ม ซึ่งควรมีองค์ประกอบทั้ง 3 องค์ประกอบ คือ ส่วนหน้า ส่วนเนื้อหา และส่วนท้ายของหนังสือ ส่วนหน้าได้แก่ ปกหน้า ปกใน และปกหลัง ส่วนเนื้อหา ได้แก่เนื้อเรื่องและภาพประกอบ และส่วนท้าย ได้แก่ ประวัติผู้เขียน และกิตติกรรมประกาศ โดยผู้วิจัยได้จัดทำหนังสือนิทาน รูปสี่เหลี่ยมจัตุรัสขนาด 9x9 นิ้ว หน้าปกพิมพ์สี 1 ด้าน ใช้กระดาษอาร์ตการ์ด 270 แกรม เคลือบพีวีซีเงา เนื้อในทั้งหมด 48 หน้า ใช้กระดาษอาร์ตมัน 100 แกรม เพื่อให้ได้สีสัมผัสที่สดใส เข้าเล่มแบบมุงหลังคา เพื่อให้หนังสือนิทานสามารถเปิดกางได้มากที่สุด และสะดวกต่อการอ่านและการทำกิจกรรม (กชกร สัจภาพพิชิต, 2558; กิตติยา บัวรอด, 2559; จรรยวรรณ เทศศรีเมือง, 2560)

ขั้นตอนในการพัฒนาหนังสือนิทานที่มีเนื้อหาต้านจิ้งหะสำหรับนักเรียนอายุ 6-8 ปี ประกอบไปด้วย 6 ขั้นตอน โดยอ้างอิงจากหลักการพัฒนาหนังสือนิทานของจินตนา ไบกาซูยี (2542) ดังนี้

1) ศึกษาหาข้อมูล

ศึกษาหาข้อมูลทั้งในด้านดนตรีและการจัดทำหนังสือนิทาน โดยศึกษาถึงเนื้อหาต้านจิ้งหะสำหรับนักเรียนเปียนโนระดับต้น จากแบบเรียนหลักสูตรอัลเฟรด และการสอบเกรดจากสถาบันดนตรีในระดับเริ่มต้น (Initial) รวมถึงศึกษาจากตำรา เอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง หนังสือนิทานที่มีเนื้อหาต้านดนตรีที่วางขายในท้องตลาดทั้งไทยและต่างประเทศ และทำการสัมภาษณ์นำร่องกับผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนเปียนโนระดับต้น ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนดนตรีเด็ก และผู้เชี่ยวชาญด้านการแต่งนิทาน

2) กำหนดประเภท จุดประสงค์ และผู้อ่านที่เป็นกลุ่มเป้าหมาย

กำหนดประเภทนิทานเป็นนิทานประกอบกิจกรรมดนตรีที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับจิ้งหะ โดยมีจุดประสงค์เพื่อพัฒนาความสามารถด้านจิ้งหะ และมีกลุ่มเป้าหมายคือนักเรียนเปียนโนระดับต้น ที่อายุในช่วง 6-8 ปี

3) กำหนดเนื้อหา ชื่อเรื่อง และการเขียนโครงเรื่อง

ผู้วิจัยได้กำหนดเนื้อหาต้านจิ้งหะ โดยการจำแนกเป็นหัวข้อ พร้อมกับรายละเอียดในแต่ละหัวข้อ กิจกรรมดนตรีที่เชื่อมโยงกับเนื้อหาต้านจิ้งหะนั้น ๆ และเนื้อเรื่องในนิทาน สรุปออกมาเป็นโครงเรื่อง

4) การเขียนบทสคริปต์ หรือสตอรี่บอร์ด

ผู้วิจัยได้นำโครงเรื่องมาวาดเป็นภาพคร่าว ๆ โดยเรียงลำดับตามเนื้อเรื่องในนิทาน ตั้งแต่ต้นจนจบเพื่อให้เห็นถึงภาพรวมของนิทานทั้งเล่ม โดยคำนึงถึงการนำเสนอเนื้อหาต้านดนตรี ให้มีการเรียงลำดับจากง่ายไปหายาก มีเนื้อหาสอดคล้องเชื่อมโยงกัน และมีความเป็นเหตุเป็นผลกันกับเนื้อเรื่องในหนังสือนิทาน

5) การทำรูปเล่มจำลอง หรือการทำดัมมี่ (Dummy)

ผู้วิจัยนำบทสคริปต์ หรือสตอรี่บอร์ดที่ได้ทำไว้มาวาดอีกครั้งในกระดาษ A4 แบบพับครึ่ง พร้อมกับวาดภาพประกอบและเขียนคำบรรยายเนื้อเรื่องอย่างละเอียดมากขึ้น เพื่อให้เห็นรายละเอียดโดยรวมของหนังสือนิทานที่ใกล้เคียงกับรูปเล่มจริงมากที่สุด

6) การทำรูปเล่มจริง

เมื่อทำการปรับแก้เนื้อหา หรือองค์ประกอบต่าง ๆ จากรูปเล่มจำลองเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยได้ลงมือทำรูปเล่มจริง โดยเลือกเทคนิคคอมพิวเตอร์ พร้อมกับศึกษาเกี่ยวกับการตั้งค่ากระดาษ การเว้นตัดตก การเลือกใช้สี การจัดองค์ประกอบภาพต่าง ชนิดของกระดาษ จำนวนหน้า การเย็บเล่ม และรูปแบบไฟล์ เพื่อให้เป็นไปตามมาตรฐานสำหรับการตีพิมพ์

ตอนที่ 2 นำเสนอหนังสือนิทานเพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านจังหวะสำหรับนักเรียนเปียโน ระดับต้นที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้น

2.1 หนังสือนิทาน

เนื้อหาในหนังสือนิทานแบ่งออกเป็น 4 บท มีรายละเอียดดังนี้

บทที่ 1 เรื่องอัตราความเร็วและจังหวะตบ 3 รูปแบบ คือ เร็ว ช้า และปานกลาง โดยแทนอัตราเร็วด้วย Allegro แทนอัตราช้าด้วย Adagio และอัตราปานกลางด้วย Andante ใช้การฟังการบรรเลงประกอบบนเปียโนที่ครูเล่น และเคลื่อนไหวให้สอดคล้องกับอัตราความเร็วที่ได้ยิน

เนื้อเรื่องในบทที่ 1 เริ่มต้นด้วยคู่หูจอมเวทย์ (เจ้าหนูและเจ้ากระต่าย) ได้รับจดหมายจากแม่หมีให้ช่วยตามหาแบ่งวิเศษ ทั้งคู่จึงขึ้นภูเขาขมเค็ม และพบกับแม่มดคาราคัลกำลังเฝ้าแบ่งวิเศษของนาง ทั้งคู่ได้ขอแบ่งแบ่งวิเศษจากนาง แต่นางไม่ยอม จึงสาปทั้งคู่ด้วยเวทมนตร์ “Allegro” เพื่อให้ทั้งคู่เคลื่อนไหวอย่างรวดเร็วโดยไม่หยุด ในขณะที่แม่มดกำลังหัวเราะเยาะเย้ย ก็ไม่ทันสังเกตว่าขาของนางกำลังจะลื่นตกหน้าผา คู่หูจอมเวทย์ทั้งสองเห็นจึงร้ายเวท “Adagio” เพื่อให้แม่มดคาราคัลเคลื่อนไหวอย่างช้า ๆ และไม่ตกหน้าผาลงไป แม่มดคาราคัลขาบซึ่งใจ จึงร้ายเวท “Andante” เพื่อให้คู่หูจอมเวทย์กลับมาเดินได้ปกติอีกครั้ง พร้อมกับกล่าวขอโทษและแบ่งแบ่งวิเศษให้คู่หูจอมเวทย์ด้วย

ในบทที่ 2-4 สารบัญดนตรีจะแตกต่างกันในเรื่องอัตราจังหวะ จาก 2/4 เป็น 4/4 และ 3/4 ในบทสุดท้าย และค่อย ๆ เพิ่มเติมค่านोटและตัวหยุดต่างๆ เข้ามาจนครบทั้ง 8 ประเภท คือ โน้ตตัวดำ โน้ตตัวเข้บัต 1 ชั้น โน้ตตัวขาว โน้ตตัวขาวประจุด โน้ตตัวกลม ตัวหยุดโน้ตตัวดำ ตัวหยุดโน้ตตัวขาว และตัวหยุดโน้ตตัวกลม ในส่วนของกิจกรรมดนตรีจะมีความคล้ายคลึงกัน คือ เริ่มจากการฟังการบรรเลงประกอบบนเปียโนในอัตราจังหวะที่แตกต่างกันในแต่ละบท และเคลื่อนไหวให้สอดคล้องโดยใช้นิ้วเดินในจุดวงกลม จากนั้นให้พูดโดยใช้คำแทนจังหวะ พร้อมกับอ่านสัญลักษณ์รูปภาพที่ปรากฏ ประกอบการใช้ร่างกายสร้างจังหวะด้วยการตบมือในรูปแบบจังหวะที่มี 1 แนว และตบตักในรูปแบบจังหวะที่มี 2 แนว จากนั้นให้นักเรียนเลือกเพลงจากในแบบเรียนเปียโนที่นักเรียนมีอยู่ และบรรเลงบนเปียโนโดยมีความเร็วจังหวะ อัตราจังหวะ รูปแบบจังหวะที่ถูกต้องและ

สม่ำเสมอ และในขั้นตอนสุดท้ายคือใช้อุปกรณ์เสริมในการสร้างสรรค์จังหวะ โดยให้นักเรียนเรียงการ์ดที่มีสัญลักษณ์รูปภาพเพื่อสร้างเป็นรูปแบบจังหวะ

บทที่ 2 อัตราจังหวะ 2/4 รูปแบบจังหวะประกอบไปด้วยค่านोटตัวดำ โน้ตตัวเข้บ็ต 1 ชั้นสองตัว และตัวหยุดโน้ตตัวดำ จะใช้รูปพีช แทนโน้ตตัวดำ รูปเซอร์รีแทนโน้ตตัวเข้บ็ต 1 ชั้นสองตัว และรูปซ้อนส้อมไขว้กันแทนตัวหยุดโน้ตตัวดำ

เนื้อเรื่องในบทที่ 2 คู่หูจอมเวทย์ได้รับจดหมายจากผู้ใหญ่บ้านกระรอกให้ตามหาพีชและเซอร์รีวิเศษ เพื่อนำมารักษากระรอกที่ป่วย ทั้งคู่เดินทางมาถึงต้นไม้เอลีลียักษ์ และพบกับพอมด พังพอน พอมดพังพอนได้สอนวิธีที่จะร้ายเวทให้พีชและเซอร์รีธรรมดากลายเป็นพีชและเซอร์รีวิเศษ โดยต้องอ่านชื่อผลไม้ ท้องคาถา ตบมือ ตบตักร้ายเวท และร้ายเวทแห่งเสียงเพลงให้ถูกต้อง เมื่อทั้งคู่ทำได้สำเร็จ จึงได้นำพีชและเซอร์รีวิเศษไปรักษาเหล่ากระรอกให้หายดี เหล่ากระรอกรู้สึกขอบคุณ จึงได้แบ่งพีชและเซอร์รีวิเศษให้กับคู่หูจอมเวทย์ใส่ถาดกลับบ้านด้วย

บทที่ 3 อัตราจังหวะ 4/4 รูปแบบจังหวะประกอบด้วยค่านोटตัวขาว โน้ตตัวกลม ตัวหยุดโน้ตตัวขาว ตัวหยุดโน้ตตัวกลม เครื่องหมายโยงเสียง รวมถึงค่านोटและตัวหยุดจากบทที่ 2 โดยใช้รูปขนมปังทาแยมแทนโน้ตตัวขาว รูปขนมปังทาเนยแทนโน้ตตัวกลม รูปมีดปาดแยมแทนตัวหยุดโน้ตตัวขาว แปรงทาเนยแทนตัวหยุดโน้ตตัวกลม และรูปโบว์แทนเครื่องหมายโยงเสียง

เนื้อเรื่องในบทที่ 3 คู่หูจอมเวทย์ได้รับจดหมายจากคุณเม่น ขอให้มาช่วยงานที่ร้านเบเกอรี่ คุณเม่นได้ขอให้ทั้งคู่ร้ายเวทให้ขนมปังสดใหม่ โดยการอ่านชื่อขนมปังและตบมือร้ายเวท ในระหว่างที่ทำ เตาอบเกิดเสียทำให้ขนมปังตอไม่ได้ คู่หูจอมเวทย์จึงต้องท้องคาถา และตบตักร้ายเวท เพื่อให้ขนมปังนุ่มฟู จากนั้นทั้งคู่พบว่าเหล่านกเอี้ยงที่เป็นลูกค้าประจำร้านเบเกอรี่ เริ่มหงุดหงิดและโมโหที่ต้องรอคิวนาน จึงร้ายเวทแห่งเสียงเพลงให้เหล่านกเอี้ยงอารมณ์ดีขึ้น คุณเม่นกล่าวขอบคุณ จึงแบ่งขนมปังทาแยมและขนมปังทาเนยให้กับทั้งคู่ใส่ถาดกลับบ้านด้วย

บทที่ 4 อัตราจังหวะ 3/4 รูปแบบจังหวะประกอบด้วยค่านोटตัวขาวประจุด รวมถึงค่านोटและตัวหยุดจากบทที่ 2 และบทที่ 3 โดยใช้สัญลักษณ์รูปครีมแทนโน้ตตัวขาวประจุด

เนื้อเรื่องในบทที่ 4 คู่หูจอมเวทย์ได้รับการัดเชิญไปงานแต่งงานของคุณหงส์ ทั้งคู่จึงคิดจะนำพิชวิเศษ เซอร์รีวิเศษ พร้อมขนมปังทาแยมและขนมปังทาเนยไปเป็นของขวัญ ทั้งคู่จึงเดินทางไปยังสถานที่จัดงานแต่งงานล่วงหน้า เพื่อนำของขวัญไปให้คุณหงส์ พร้อมช่วยเหลือคุณหงส์โดยการอ่านชื่อขนมหวานในถาด และตบมือร้ายเวทไม่ให้ของหวานละลาย ในระหว่างนั้นเจ้ามังกรได้บุกเข้ามาด้วยความโมโห เนื่องจากไม่ได้รับคำเชิญให้มาร่วมงาน คู่หูจอมเวทย์จึงต้องท้องคาถา และตบตักร้ายเวท

เพื่อปกป้องงานแต่งงานของคุณหงส์ไว้ และรายเวทแห่งเสียงเพลงเพื่อให้เจ้ามังกรสงบลง เมื่อเจ้ามังกรสงบลง ก็ได้กล่าวขอโทษกับคุณหงส์ คุณหงส์ให้อภัย พร้อมกับเชิญเจ้ามังกรมาร่วมงาน และให้เจ้ามังกรช่วยจัดเถาของหวานเสิร์ฟให้แก่แขกที่จะมาในงาน

2.2 อุปกรณ์เสริม

อุปกรณ์เสริมที่ผู้วิจัยได้ทำขึ้น มีลักษณะเป็นแผ่นการ์ด ซึ่งประกอบไปด้วย 4 ประเภท ดังนี้

- 1) แฟลชการ์ดอัตราความเร็ว 3 ประเภท คือ Allegro Adagio และ Andante
- 2) ภาดสำหรับใช้จัดเรียงรูปแบบจังหวะ
- 3) แผ่นป้ายรูปตัวเลข สำหรับกำหนดอัตราจังหวะ 3 แบบ คือ 2/4 4/4 และ 3/4
- 4) แผ่นป้ายรูปวัตถุสิบ แทนค่าโน้ต ตัวหยุดต่าง ๆ และเครื่องหมายโยงเสียง ทั้งหมด 9 ชนิด ได้แก่ ฟิช เซอร์รี ซ้อนส้อมไขว้กัน ขนมหิงทาแย้ม ขนมหิงทานอย มีดปาดแย้ม แปรงทานอย และรูปโบว์

2.3 คู่มือครู

เป็นคู่มือในลักษณะ e-book ประกอบด้วยเนื้อหา 4 บท ได้แก่

- 1) บทนำ ประกอบด้วยจุดประสงค์ของหนังสือนิทาน ภาพรวมของหนังสือนิทาน สารบัญดนตรีในแต่ละบท และกิจกรรมดนตรีภายในเล่ม
- 2) คำแนะนำการใช้งาน และการเตรียมตัว เป็นการแนะนำครูผู้สอนในการใช้หนังสือนิทาน และการเตรียมตัวก่อนนำหนังสือนิทานไปใช้
- 3) แนะนำกิจกรรมดนตรี โดยกล่าวถึงสารบัญดนตรีในแต่ละบท รายละเอียดของกิจกรรมดนตรี ขั้นตอนการสอนอย่างละเอียด และคำแนะนำในการยืดหยุ่นกิจกรรมให้เข้ากับนักเรียน
- 4) คำแนะนำการใช้อุปกรณ์เสริม โดยมีคำอธิบายการใช้งาน คำแนะนำในการดาวน์โหลดไฟล์การพิมพ์ออกมาใช้งาน และวิธีการประยุกต์ใช้กับกิจกรรมดนตรีอื่น

ตอนที่ 3 ผลการประเมินคุณภาพและผลการทดลองใช้หนังสือนิทาน

เมื่อผู้วิจัยจัดทำหนังสือนิทาน และอุปกรณ์เสริมประกอบการใช้นิทานเรียบร้อยแล้ว ได้นำเล่มนิทานไปให้ผู้เชี่ยวชาญทำการประเมิน ประกอบไปด้วย ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนเปียโนระดับต้น ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนดนตรีเด็ก ผู้เชี่ยวชาญด้านการแต่งนิทาน และครูสอนเปียโน 2 ท่าน รวมเป็น 5 ท่าน และนำหนังสือนิทานไปทดลองใช้กับนักเรียนเปียโนระดับต้น ที่อยู่ในช่วงอายุ 6-8 ปี คลาดเคลื่อนไม่เกิน 1 ปี จำนวน 4 คน โดยใช้ระยะเวลาทั้งหมด 4 สัปดาห์

ผลการประเมินคุณภาพหนังสือนิทานอยู่ในระดับคุณภาพดีมาก โดยส่วนใหญ่มีผลการประเมินไปในทิศทางเดียวกัน ผู้เชี่ยวชาญเห็นตรงกันว่าจุดที่ควรแก้ไขปรับปรุงคือในเรื่องตัวอักษรที่มี

ความหนาแน่น และรูปแบบของฟอนต์ที่มีความหนา ไม่ทันสมัย ทำให้อ่านได้ยากและองค์ประกอบภาพโดยรวมออกมาไม่สวยงามเท่าที่ควร ในด้านคำแนะนำเพิ่มเติม ผู้เชี่ยวชาญแนะนำในด้านการออกแบบกิจกรรมดนตรีเรื่องอัตราความเร็วที่เรียนผ่านไปในกิจกรรมแรก ให้นำมาทบทวนในกิจกรรมต่อมา ให้เพิ่มเติมอุปกรณ์เสริมให้มีความความครบถ้วนด้านสาระดนตรี ออกแบบการใช้งานและการจัดเก็บอุปกรณ์เสริมให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น และเพิ่มเติมสิ่งอำนวยความสะดวก ได้แก่ ทัศนังการ ใช้งานหนังสือนิทาน ไฟล์เสียงการบรรเลงประกอบบนเปียโน โน้ตเพลงบรรเลงประกอบ และไฟล์อุปกรณ์เสริมให้ครูสามารถปริ้นท์และใช้งานได้เอง โดยการสแกนผ่าน QR CODE ที่อยู่ในเล่มหนังสือ

จากคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ ผู้วิจัยได้นำคำแนะนำไปปรับปรุงแก้ไข โดยการแก้ไขในเรื่องของอุปกรณ์เสริม ที่นำมาประกอบการทำกิจกรรมสร้างสรรค์ ให้มีความสมบูรณ์มากขึ้น โดยการทำเป็นแบบหน้า-หลัง มีทั้งสัญลักษณ์รูปภาพ และสัญลักษณ์ทางดนตรีพร้อมคำอ่านแบบโคตยา ปรับปรุงให้วัสดุมีความแข็งแรง และมีขนาดใหญ่มากขึ้น สามารถใช้งานได้สะดวก และได้เพิ่มเติมสิ่งอำนวยความสะดวก คือทัศนังตัวอย่างการบรรเลงเปียโนประกอบในอัตราความเร็ว 3 รูปแบบ คือ ช้า ปานกลาง เร็ว และอัตราจังหวะ 3 รูปแบบ คือ 2/4 4/4 และ 3/4 พร้อมกับทัศนังตัวอย่างการใช้หนังสือนิทานในชั้นเรียนจริง

ผู้วิจัยได้นำหนังสือนิทานไปทดลองใช้กับนักเรียนเปียโนระดับต้นที่ผู้วิจัยสอน ที่อยู่ในช่วงอายุ 6-8 ปี คลาดเคลื่อนไม่เกิน 1 ปี จำนวน 4 คน จากการทดลองใช้พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีความสนใจหนังสือนิทาน และให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมดนตรีเพิ่มมากขึ้นในแต่ละสัปดาห์ ส่วนใหญ่นักเรียนมีความสามารถในการฟังจังหวะ เคลื่อนไหวตอบสนองกับจังหวะได้ดี และมีความสามารถในการสร้างสรรค์จังหวะได้หลากหลาย แปลกใหม่ และไม่ซ้ำกับตัวอย่างที่มีในหนังสือนิทาน ในด้านการพูด และการอ่าน ประกอบการใช้ร่างกายสร้างจังหวะ เป็นกิจกรรมที่นักเรียนต้องอาศัยเวลามากที่สุด เนื่องจากจำนวนคำที่มีมาก และมีรูปแบบคำทั้งหมด 2 ประเภท คือ คำศัพท์และคำอ่านสัญลักษณ์จังหวะแบบโคตยา ซึ่งอาจสร้างความสับสนให้นักเรียนในบางครั้ง ประกอบกับการใช้ร่างกายสร้างจังหวะที่มี 2 ประเภท คือ การตบมือและตบตัก ซึ่งการตบตักจะต้องตบจังหวะเป็นสองแนว ทำให้นักเรียนบางคนที่ยังสับสนกับการใช้มือทั้งสองข้าง ยังไม่สามารถตบตักได้ ในด้านการบรรเลง เป็นกิจกรรมที่นักเรียนส่วนใหญ่ติดขัดในเรื่องของการอ่านตัวโน้ต ทำให้รักษาจังหวะได้ไม่สม่ำเสมอเท่าที่ควร แต่เมื่อทำการฝึกซ้อมหลายครั้ง ทำให้นักเรียนสามารถเล่นได้โน้ตจังหวะที่ถูกต้อง และมีความสม่ำเสมอต่อเนื่องมากขึ้น

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัย สามารถอภิปรายผลโดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 หลักการในการพัฒนาหนังสือนิทานที่มีเนื้อหาด้านจังหวะสำหรับนักเรียนเปียโนระดับต้น

ตอนที่ 2 หนังสือนิทานเพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านจังหวะสำหรับนักเรียนเปียโนระดับต้น

ตอนที่ 3 ผลการประเมินคุณภาพและผลการทดลองใช้หนังสือนิทาน

ตอนที่ 1 หลักการในการพัฒนาหนังสือนิทานที่มีเนื้อหาด้านจังหวะสำหรับนักเรียนเปียโนระดับต้น

1) เนื้อหาจากการศึกษาเนื้อหาจังหวะจากหนังสือเรียนเปียโนหลักสูตรอัลเฟรด ระดับ 1A – 1B และเนื้อหาการสอบเปียโนระดับเริ่มต้น (Initial) พบว่า การคัดเลือกเนื้อหาจังหวะที่จะนำมาใช้ในหนังสือนิทานนั้นมีข้อจำกัด เนื่องจากมีเนื้อหาย่อยประเด็นอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับจังหวะเป็นจำนวนมาก เช่น เรื่องห้องเพลงที่ไม่สมบูรณ์ (Incomplete Measure) ซึ่งไม่สามารถนำมาใช้ในหนังสือนิทานได้ทั้งหมด ดังนั้นผู้วิจัยจึงต้องคัดเลือกเนื้อหาจังหวะที่สามารถพบเห็นได้มากเป็นหลัก โดยวิเคราะห์และสรุปเนื้อหาจังหวะที่ไปในทิศทางเดียวกัน

2) การคัดเลือกกิจกรรมดนตรีที่จะนำมาใช้ในนิทาน ผู้วิจัยค้นพบว่า ควรคำนึงถึงพื้นฐานหลังการเรียนรู้ดนตรีของนักเรียนแต่ละคนด้วย นักเรียนบางคนไม่สามารถทำกิจกรรมดนตรีในบางกิจกรรมได้เนื่องจากมีความยาก และมีเนื้อหามากเกินไป ทำให้ไม่สามารถจดจำอยู่ที่สาระใดสาระหนึ่งได้ ดังนั้นในการคัดเลือกกิจกรรมดนตรีที่จะนำมาใช้ในหนังสือนิทาน ควรมีการเพิ่มระดับจากง่ายไปยากที่ค่อยเป็นค่อยไป และลดจำนวนกิจกรรมดนตรีลงเพื่อให้นักเรียนสามารถจดจำอยู่กับกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งได้ และมีโอกาสได้ฝึกซ้อมทำกิจกรรมนั้นได้มากพอจนเกิดความคล่องแคล่ว

3) ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยเลือกใช้หลักการใช้คำแทนจังหวะ (Rhythm Syllables) โดยใช้ทั้งคำศัพท์ และสัญลักษณ์จังหวะแบบโคตตาย แต่จากการทดลองใช้กับนักเรียนเปียโนระดับต้น ผู้วิจัยพบว่านักเรียนบางส่วนมีความสับสนระหว่างการอ่านทั้งสองแบบ โดยนักเรียนส่วนใหญ่เคยชินกับการอ่านคำศัพท์และสัญลักษณ์รูปภาพ มากกว่าสัญลักษณ์จังหวะแบบโคตตายและสัญลักษณ์ดนตรี เนื่องจากในเล่มนิทานได้นำเสนอคำศัพท์ก่อน แล้วจึงตามด้วยสัญลักษณ์จังหวะแบบโคตตาย ผู้วิจัยจึงได้ค้นพบว่าควรนำเสนอโดยเลือกเพียงอย่างใดอย่างหนึ่ง และสอนให้เป็นระบบเดียวกันต่อเนื่องไปเรื่อย ๆ เพื่อให้เนื้อหาต่อเนื่องกันไป และไม่สร้างความสับสน (Feldman and Contzius, 2016) นอกจากนี้ยังมีข้อจำกัดทางภาษา คือ การเลือกคำที่จะใช้แทนจังหวะที่ยาว เช่น โน้ตตัวขาว หรือโน้ต

ตัวกลม จะมีข้อจำกัดคืออาจออกเสียงแล้วฟังไม่เป็นธรรมชาติเท่าที่ควร แต่เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยเลือกใช้ภาษาไทย ทำให้คำบางคำสามารถอ่านให้ยาวออกไปกว่าปกติโดยที่ยังคงความหมายเดิมไว้ได้ ทั้งนี้ในการวิจัยครั้งต่อไป ควรพิจารณาถึงการเลือกคำโน้ตที่เหมาะสมและสอดคล้องกับการอ่านออกเสียงให้เป็นธรรมชาติ

4) ในขั้นตอนของการพัฒนาหนังสือนิทาน สิ่งที่สำคัญคือการคำนึงถึงจุดประสงค์ และกลุ่มเป้าหมายเสมอในทุกขั้นตอน ผู้วิจัยค้นพบว่า การวางโครงเรื่องหนังสือนิทาน ทำให้เข้าใจภาพรวมของหนังสือนิทานได้มากขึ้น (สามารถดูได้ที่ภาคผนวก ค) โดยทำเป็นตาราง รวบรวมทั้งสาระด้านดนตรี และเรื่องราวในหนังสือนิทาน ว่ามีความเชื่อมโยงสอดคล้องกันอย่างไร แล้วจากนั้นจึงนำข้อมูลในตาราง มาเขียนเป็นสตอรี่บอร์ด จัดทำเป็นรูปเล่มจำลอง และนำไปสู่การทำรูปเล่มจริงต่อไป โดยสิ่งควรคำนึงถึงคือการวางแผน และจัดเตรียมไฟล์ให้ตรงตามมาตรฐานของการพิมพ์ เนื่องจากผู้วิจัยได้จัดทำโปรแกรม Clip Studio Paint Pro ซึ่งเป็นโปรแกรมที่เน้นการวาดภาพโดยเฉพาะ ทำให้สามารถจัดทำภาพประกอบได้สะดวก แต่ในด้านคำบรรยายและตัวอักษรยังมีข้อจำกัดคือ ไม่สามารถเลือกฟอนต์ที่สวยงามและทันสมัยได้เท่าที่ควร เนื่องจากพบปัญหาสระจม ทำให้อ่านได้ลำบาก จึงแนะนำให้ใช้โปรแกรม InDesign ในการจัดทำตัวอักษรให้มีความสวยงาม สอดคล้องกับการส่งพิมพ์

ตอนที่ 2 หนังสือนิทานเพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านจังหวะสำหรับนักเรียนเปียโนระดับต้น

1) เนื้อหา

ผู้วิจัยค้นพบว่า นักเรียนแต่ละคนมีความคิดและการตอบสนองต่อนิทานแตกต่างกัน ดังนั้นการกำหนดเนื้อหาในนิทานควรกำหนดอย่างยืดหยุ่น สามารถปรับเปลี่ยนได้ มีช่องว่างให้นักเรียนได้สอดแทรกความคิดเห็นเพิ่มเติม แต่งเพิ่มขึ้นเองได้ ทำให้นักเรียนรู้สึกมีส่วนร่วมกับการอ่านนิทาน และสนุกสนานกับการอ่านมากขึ้น

2) การเขียนเนื้อเรื่องและกลวิธีการเขียน

ในการเขียนเนื้อเรื่อง ผู้วิจัยใช้การเขียนในลักษณะบรรยายเรื่องราวเป็นส่วนมาก ประกอบกับเครื่องหมายคำพูด แสดงถึงคำพูดของตัวละคร นอกจากนี้ยังมีการเขียนเพื่อแนะนำกิจกรรมดนตรีให้ครูผู้สอนรู้ว่าจะต้องทำกิจกรรมดนตรีต่อไป และเป็นการชักชวนให้นักเรียนทำกิจกรรมดนตรีร่วมกัน ทั้งนี้ผู้วิจัยได้มีการตัดทอนการบรรยายเรื่องราว และรายละเอียดส่วนหนึ่งออก เพื่อไม่ให้ตัวอักษรในหน้ากระดาษหนาแน่นมากเกินไป (ทวีศักดิ์ ญาณประทีป, 2545)

3) การทำภาพประกอบ

ผู้วิจัยเลือกใช้เทคนิคแบบคอมพิวเตอร์ในการทำภาพประกอบ โดยมีข้อดีคือสะดวก รวดเร็ว สามารถวาด ปรับแต่ง เลือกสีที่ใช้ได้อย่างหลากหลาย และสามารถจัดวางตัวอักษร พร้อมส่งพิมพ์ได้ทันที แต่ยังคงมีข้อจำกัดคือทำให้ภาพวาดดูไม่เป็นธรรมชาติ และแข็งกระด้าง ผู้จัดทำจึงใช้เทคนิคในคอมพิวเตอร์ปรับแต่งให้ภาพประกอบมีพื้นผิวคล้ายกระดาษปอนด์ ทำให้ภาพประกอบดูเหมือนวาดบนกระดาษ ใช้เทคนิคการวาดและลงสีคล้ายการใช้ดินสอและดินสอสี ทำให้ภาพมีความเป็นธรรมชาติ และสบายตามากขึ้น และผู้วิจัยได้ค้นพบว่า ในการทำนิทาน การคำนึงถึงตัวอักษรที่ใช้ และการจัดองค์ประกอบภาพให้มีความสอดคล้องสมมูลนั้นเป็นเรื่องที่สำคัญ เนื่องจากนักเรียนในวัย 6-8 ปี บางคนยังไม่สามารถอ่านหนังสือได้อย่างคล่องแคล่ว จึงอาศัยการดูภาพเป็นหลัก ถ้าหากตัวอักษรมีมาก และมีความหนาแน่นแล้ว จะทำให้องค์ประกอบภาพโดยรวมขาดความสวยงามได้

4) การจัดทำรูปเล่ม

ผู้จัดทำได้วาดภาพประกอบในปกหน้า และปกหลังต่อเนื่องกัน ทำให้เมื่อเปิดกางออกจึงเห็นเป็นภาพต่อกัน ซึ่งรูปภาพบนปกได้สื่อถึงตัวละครหลักในเรื่อง และสถานที่ที่พบได้ในเนื้อเรื่อง ก่อนจะเริ่มเนื้อเรื่องในนิทาน ผู้จัดทำได้เขียนคำนำเกี่ยวกับหนังสือนิทาน และรายละเอียดของหนังสือนิทาน ได้แก่ ชื่อเรื่อง ประเภทหนังสือ ผู้แต่งและผู้วาดภาพประกอบ รายนามอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ อาจารย์ประธานกรรมการ อาจารย์กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย และโรงพิมพ์ที่จัดพิมพ์ ในส่วนท้ายของหนังสือ ผู้วิจัยได้เขียนข้อมูลส่วนตัว และกิตติกรรมประกาศ

นอกจากรูปเล่ม ยังมีอุปกรณ์เสริมที่แยกออกมาจากรูปเล่ม โดยทำในรูปแบบของการ์ด ซึ่งผู้วิจัยค้นพบว่าควรคำนึงถึงการใช้งานของนักเรียน มีสัญลักษณ์และรูปภาพครบถ้วนตรงกับเนื้อหาในหนังสือนิทาน มีขนาดใหญ่เพียงพอที่ให้จับได้ถนัด ใช้วัสดุที่คงทน และจัดเก็บได้สะดวกเพื่อป้องกันการสูญหาย

ในการจัดทำนิทานครั้งนี้ ทำให้ผู้วิจัยค้นพบว่า การใช้หนังสือนิทานเป็นสื่อการเรียนการสอนด้านดนตรี อาจไม่ได้เป็นที่สนใจของนักเรียนทุกคน ซึ่งเกิดได้จากหลายปัจจัย เช่น ความสนใจและความชอบส่วนบุคคล สภาพแวดล้อมในครอบครัว วิธีการเล่าของผู้เล่า การนำเสนอกิจกรรม เป็นต้น ซึ่งผู้วิจัยมีความเห็นว่า ครูผู้สอนสามารถลดปัจจัยแทรกซ้อนเหล่านี้ลงได้โดยการให้นักเรียนนำเสนอและออกความเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับนิทาน อาจตั้งคำถามว่าชอบอะไร หรือไม่ชอบอะไรในหนังสือนิทานบ้าง และถ้าหากไม่ชอบอยากให้แก้ไขอย่างไร ในด้านของผู้จัดทำ ก็ควรจัดทำหนังสือนิทานที่เรียบง่าย ไม่ซับซ้อน โดยการมีประเด็นปัญหาในเรื่องเพียงประเด็นเดียว แต่ยังคงความน่าสนใจ น่าติดตามของเรื่อง ประกอบกับกิจกรรมด้านดนตรีที่มีความหลากหลาย และเริ่มต้นจากง่ายไปหายาก

ตอนที่ 3 ผลการประเมินคุณภาพ และผลการทดลองใช้หนังสือนิทาน

ผลการประเมินคุณภาพหนังสือนิทาน

ในการประเมินคุณภาพหนังสือนิทานโดยผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน อยู่ในเกณฑ์ดีมาก โดยผู้เชี่ยวชาญได้ให้คำแนะนำเพิ่มเติมโดยแบ่งเป็น 3 ด้าน สามารถอภิปรายในแต่ละหัวข้อได้ดังนี้

1) การจัดหน้ากระดาษ มีความหนาแน่นมากเกินไป เพราะตัวอักษรที่มีขนาดใหญ่ รูปแบบฟอนต์มีความหนา ไม่ทันสมัย และพบสระลอยทำให้มีความยากในการอ่านเล็กน้อย เนื่องจากผู้วิจัยมีข้อจำกัดเกี่ยวกับการเลือกใช้โปรแกรม ซึ่งผู้วิจัยมีความเห็นว่า ควรเลือกใช้โปรแกรมให้มีความเหมาะสมกับการจัดทำนิทานมากขึ้น

2) ด้านการทำกิจกรรมดนตรี ควรมีการนำเรื่องอัตราความเร็วที่มีในกิจกรรมแรก เข้ามาผนวกในกิจกรรมอื่นด้วย เพื่อเป็นการทบทวนความรู้ และสามารถเสริมเพลงประกอบกิจกรรมดนตรีในรูปแบบไฟล์เสียง วิดีทัศน์ หรือโน้ตเพลงเพื่ออำนวยความสะดวกให้กับครูผู้สอนที่ไม่สะดวกในการบรรเลงเปียโนประกอบ

3) ด้านอุปกรณ์เสริม ควรปรับปรุงอุปกรณ์เสริมให้มีขนาดใหญ่ขึ้น เพิ่มเติมรายละเอียดในส่วนสัญลักษณ์ทางดนตรีให้ครบถ้วน มีการจัดเก็บไว้เป็นชุดร่วมกับหนังสือนิทาน เพื่อให้สะดวกในการใช้งาน และนึกถึงการประยุกต์ใช้อุปกรณ์ในรูปแบบอื่น ๆ ที่อาจประหยัดค่าใช้จ่าย เช่น การทำไฟล์ฟรีสำหรับแจกและใช้กับอุปกรณ์แท็บเล็ต หรือให้ผู้สอนสามารถปริ้นท์ใช้งานได้เอง เป็นต้น

ผลการทดลองใช้หนังสือนิทาน

จากการทดลองใช้หนังสือนิทาน สามารถอภิปรายผลการทดลองใช้ออกได้เป็น 9 ประเด็น ดังนี้

1) จากการทดลองใช้หนังสือนิทาน พบว่า นักเรียนแต่ละคนมีความสนใจที่แตกต่างกัน ซึ่งอาจทำให้การทดลองใช้ไม่เป็นไปอย่างที่คาดไว้ นักเรียนบางคนที่ไม่สนใจในหนังสือนิทาน อาจไม่ให้ความร่วมมือในระหว่างการทดลองใช้ ทำให้ผู้วิจัยจึงต้องยืดหยุ่นการทำการกิจกรรม ให้เหมาะสมกับนักเรียนแต่ละคนให้ได้มากที่สุด โดยอาจใช้ระยะเวลาเพิ่มมากขึ้นในแต่ละกิจกรรม

2) นักเรียนส่วนใหญ่มีสมาธิจดจ่ออยู่กับกิจกรรมได้ไม่นานนัก ดังนั้นผู้วิจัยจึงต้องปรับให้การดำเนินกิจกรรมมีความรวดเร็ว และให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมมากขึ้น เช่น การเล่านิทานให้เรื่องราวกระชับ ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการเลือกรูปแบบจังหวะที่นักเรียนอยากอ่าน เป็นต้น

3) กิจกรรมการฟังและเคลื่อนไหว เป็นกิจกรรมที่นักเรียนสามารถทำได้ดีที่สุด เนื่องจากเนื้อหาเรื่องอัตราจังหวะมีความง่าย ไม่ซับซ้อน ประกอบกับนักเรียนสามารถสร้างสรรค์ท่าทางการเคลื่อนไหวได้ด้วยตนเอง นักเรียนบางคนไม่ค่อยกล้าแสดงออก ก็สามารถใช้ตุ๊กตาเคลื่อนไหวแทนได้ หรือใช้การบรรเลงบนเปียโนแทนการเคลื่อนไหวทั้งร่างกายได้ ทำให้นักเรียนรู้สึกสนุกและมีส่วนร่วมกับกิจกรรม

4) ในกิจกรรมการพูดและการอ่าน นักเรียนมักมีความสับสนคำศัพท์ และการอ่านสัญลักษณ์จังหวะในแบบโคตตาย รวมไปถึงการอ่านสัญลักษณ์จังหวะสองแนวไปพร้อม ๆ กับการตบตัก ซึ่งมีความยากและซับซ้อนมาก จนนักเรียนไม่สามารถทำการกิจกรรมได้ ผู้วิจัยจึงจำเป็นต้องช่วยเหลือนักเรียนโดยการทำให้ดูเป็นตัวอย่างหลาย ๆ ครั้ง และช่วยตบมือในแนวที่เหลือให้กับนักเรียน

5) ในกิจกรรมการเล่นบนเปียโน การให้นักเรียนเลือกบทเพลงที่จะเล่นเอง ทำให้นักเรียนรู้สึกมีส่วนร่วมกับการกิจกรรม มีโอกาสได้เล่นบทเพลงที่ชอบ นักเรียนบางคนเลือกเล่นในบทเพลงเดิมที่เคยเล่นผ่านมาแล้ว ทำให้นักเรียนได้ทบทวนบทเพลงเก่าให้เล่นได้ดียิ่งขึ้น นักเรียนบางคนเลือกเล่นในบทเพลงใหม่ที่ไม่เคยเล่นมาก่อน ทำให้นักเรียนได้มีโอกาสฝึกการอ่านจังหวะและโน้ตไปด้วย แต่ผู้วิจัยยังพบอีกว่า นักเรียนบางคนยังไม่สามารถรักษาจังหวะให้สม่ำเสมอได้เท่าที่ควร เนื่องจากนักเรียนยังอ่านโน้ตได้ไม่คล่องแคล่ว

6) ในกิจกรรมการสร้างสรรค์ ผู้วิจัยพบว่านักเรียนบางคนมีความสับสนถึงการใส่ค่านโน้ตต่าง ๆ ลงไปในห้องเพลง ว่าควรใส่ในจำนวนเท่าไรจึงจะพอดีกับอัตราจังหวะที่กำหนด สาเหตุหนึ่งอาจเนื่องมาจากแผ่นป้ายค่านโน้ตที่ใช้มีขนาดที่ไม่พอดีกับตัววาดซึ่งแทนถึงห้องเพลง ดังนั้นในการแก้ไข

ปรับปรุงอุปกรณ์เสริมให้มีขนาดสอดคล้องกับห้องเพลง ก็จะช่วยให้นักเรียนได้สังเกตและสร้างสรรค์บทเพลงได้ถูกต้องตามอัตราจังหวะที่กำหนดได้

7) นักเรียนแต่ละคนตอบสนองต่อเสียงดนตรีที่ได้ยินแตกต่างกัน นักเรียนบางคนชอบเคลื่อนไหว นักเรียนบางคนชอบนั่งนิ่งและกดเปียโน นักเรียนบางคนต้องใช้ตุ๊กตาในการเดินอย่างเป็นจังหวะ นักเรียนบางคนชอบความท้าทาย โดยการตบตักและอ่านคำศัพท์ไปด้วย แต่นักเรียนบางคนชอบตบมือเจี๊ยบ ๆ โดยไม่อ่านและไม่ยอมตบตัก ดังนั้นในการทำกิจกรรม ผู้วิจัยจึงต้องยืดหยุ่นและประยุกต์ให้เข้ากับเด็กแต่ละคนตามความเหมาะสมภายใต้ระยะเวลาที่กำหนด

8) นักเรียนบางคนที่มีอุปนิสัยใจร้อน จะชอบเปิดหน้าหนังสือนิทานอย่างรวดเร็วโดยไม่รอให้ผู้วิจัยเล่าจบ ทำให้หน้านิทานเกิดการหลุดออกมาจากตัวเล่ม และทำให้หน้ากระดาษมียับเป็นบางครั้ง ทำให้ผู้วิจัยจะต้องพิจารณาถึงการเสริมความแข็งแรงให้กับหนังสือนิทาน เพื่อให้สามารถใช้งานได้ยาวนาน และปลอดภัยต่อนักเรียน

9) งานวิจัยในครั้งนี้ได้วางแผนที่จะทดลองใช้กับนักเรียนจำนวน 4 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 1 กิจกรรม แต่มีข้อจำกัดคือความไม่แน่นอนในการมาเรียนของนักเรียน ทำให้การทดลองใช้หนังสือนิทานกับนักเรียนนั้นเกิดความไม่ต่อเนื่อง และเนื่องจากระยะเวลาในการทดลองใช้ที่มีจำกัด ทำให้ผู้วิจัยจะต้องรวบเนื้อหาในการทดลองใช้ เป็นสัปดาห์ละ 2 กิจกรรม

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1) ครูผู้สอนควรศึกษาค้นคว้า และทำความเข้าใจเกี่ยวกับเนื้อหาสาระด้านดนตรีให้ครอบคลุม ครบถ้วน ก่อนจะคัดเลือกนำไปใช้ในสื่อประเภทหนังสือนิทาน เนื่องจากหนังสือนิทานเป็นสื่อที่เน้นการเล่าเรื่องราว ไม่ใช่เน้นการนำเสนอเนื้อหาทางวิชาการ ดังนั้นการคัดเลือกเนื้อหาสาระที่จะนำมาใช้ควรมีประเด็นน้อย แต่สามารถสื่อสารออกมาได้ชัดเจน มีเหตุผล มีลำดับขั้นตอน และง่ายต่อการทำความเข้าใจ

2) ผู้ที่จะนำหลักการการสร้างหนังสือนิทาน ที่มีเนื้อหาด้านดนตรีไปปรับใช้ สามารถประยุกต์โดยใช้ภาษาอังกฤษ เพื่อให้เข้าถึงนักเรียนที่เรียนในโรงเรียนนานาชาติ หรือสอดแทรกวัฒนธรรมเอกลักษณ์ความเป็นไทยที่โดดเด่นลงไปในหนังสือนิทานมากขึ้น โดยสามารถศึกษาเพิ่มเติมได้จากตัวอย่างหนังสือนิทานที่มีเนื้อหาด้านดนตรีของไทยและต่างประเทศ ที่มีขายในท้องตลาดปัจจุบัน

3) ครูผู้สอนที่จะนำหนังสือนิทานเล่มนี้ไปใช้ ควรศึกษา ทำความเข้าใจเนื้อเรื่องและกิจกรรมดนตรี ซึ่งจะมีคู่มือประกอบการทำหนังสือนิทาน โดยสแกนผ่าน QR Code ได้ รวมไปถึงการฝึกเล่น

บรรเลงประกอบบนเปียโนให้คล่องแคล่ว และฝึกการเล่นิทานให้มีความน่าสนใจ เพื่อดึงดูดให้นักเรียนมีส่วนร่วมกับกิจกรรมมากขึ้น

4) หนังสือนิทานเล่มนี้ออกแบบสำหรับการสอนนักเรียนเปียโนระดับต้นแบบตัวต่อตัว เนื่องจากการทำกิจกรรมดนตรีที่มีความหลากหลาย และมีรายละเอียดมาก ทั้งนี้ครูผู้สอนสามารถทดลองปรับใช้กับการสอนกับนักเรียนในห้องเรียนได้ โดยการดัดแปลงและประยุกต์ให้เหมาะสม

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1) สามารถนำหลักการหรือแนวทางการจัดทำหนังสือนิทาน ที่มีเนื้อหาด้านจังหวะ สำหรับนักเรียนเปียโนระดับต้น ไปปรับใช้กับการทำหนังสือนิทานที่มีเนื้อหาด้านดนตรีในด้านอื่น สำหรับนักเรียนที่เรียนในเครื่องดนตรีอื่น ๆ ได้

2) เพื่อให้การใช้งานหนังสือนิทานรองรับกับผู้ใช้ที่หลากหลาย นอกจากคู่มือครูแล้ว สามารถจัดทำโน้ตเพื่อเป็นแนวทางในการบรรเลงประกอบ ในลักษณะของ MIDI หรือวิดีโอการสอนการใช้งานหนังสือนิทาน และการเล่นิทานให้มีความน่าสนใจ เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ครูสอนเปียโน และผู้ที่ไม่ใช่ครูสอนเปียโน

3) สามารถทำการวิจัยเชิงทดลอง โดยเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มที่อ่านหนังสือนิทาน กับกลุ่มที่ไม่ได้อ่านหนังสือนิทาน เพื่อวิเคราะห์ผลและนำไปเป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขหนังสือนิทานต่อไปได้

4) สามารถทำเป็นวิจัยเชิงวิจัยและพัฒนา โดยสร้างเป็นหนังสือนิทาน หรือสื่อรูปภาพที่ใช้ประกอบกิจกรรมดนตรี สำหรับกลุ่มเป้าหมายที่แตกต่างกันออกไป เพื่อศึกษาหลักการการจัดทำ และทดลองในแง่มุมที่หลากหลายมากขึ้น

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

- กชกร สัจภาพพิชิต. (2558). การพัฒนาหนังสืออ่านเพิ่มเติมโดยใช้เพลงและนิทานในการบูรณาการ
มาตรฐานการเรียนรู้สาระดนตรี เพื่อเสริมสร้างคุณธรรมสำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา
ตอนต้น. สืบค้นจาก <http://cuir.car.chula.ac.th/handle/123456789/51055>
- กมลวรรณ ตั้งธกานนท์. (2559). การวัดและประเมินทักษะการปฏิบัติ. สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. (2543). กิจกรรมส่งเสริมการอ่าน. โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กิตติยา บัวรอด. (2559). การพัฒนาหนังสือภาพประกอบการฟังบทเพลงชุดเดอะโพธิ์ชันส์ เพื่อ
เสริมสร้างความรู้และทัศนคติของนักเรียนประถมศึกษาตอนต้น. สืบค้นจาก
<http://cuir.car.chula.ac.th/handle/123456789/55690>
- เกริก ยूनพันธ์. (2539). การเล่านิทาน. (พิมพ์ครั้งที่ 2). สุวีริยาสาส์น.
- ครรชิต มนูญผล. (2548). เคล็ดไม่ลับในการจัดทำหนังสือสำหรับเด็ก. องค์การค้าของคุรุสภา.
- จรรยาวรรณ เทพศรีเมือง. (2560). การทำหนังสือสำหรับเด็ก. สืบค้นจาก
<http://portal5.udru.ac.th/ebook/pdf/upload/187km30R828IYT6Ty3a8.pdf>
- จิตติรัตน์ แสงเลิศอุทัย. (2558). เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย. วารสารบัณฑิตศึกษา. 12(58). 13-24
- จินตนา ไบกาซูยี. (2542). เทคนิคการเขียนหนังสือสำหรับเด็ก. กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ.
- เจด็จ คชฤทธิ์. (2554). เด็กกับหนังสือ: คู่มือเพื่อความเข้าใจเด็กและหนังสือสำหรับเด็ก. บ้านหนังสือ.
- ฉวีวรรณ คูหาภินันท์. (2527). การทำหนังสือสำหรับเด็ก. สุวีริยาสาส์น.
- เชนยี, อี. (1973). Kodaly's Principles in Practice an Approach to Music Education through
the Kodaly Method. [หลักการของโคดาไลสู่การปฏิบัติ: วิธีการด้านดนตรีศึกษาโดยการสอน
แบบโคดาไล]. (พิมพ์ครั้งที่ 1). โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ณานตญู ไล่ทอง. (2560). ผลการใช้ชุดแบบฝึกตามแนวคิดของคาร์ล ออร์ฟเพื่อพัฒนาความเข้าใจ
ทางด้านจังหวะของนักเรียนวงโยธวาทิตระดับประถมศึกษา. สืบค้นจาก
<http://cuir.car.chula.ac.th/handle/123456789/60020>
- ณรุทธ์ สุทธจิตต์. (2544). พฤติกรรมการสอนดนตรี. (พิมพ์ครั้งที่ 3). สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- ณรุทธ์ สุทธจิตต์. (2561). ดนตรีศึกษา หลักการและสาระสำคัญ. โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- ณัชชา เตชะอาภรณ์ชัย. (2558). ผลการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวประกอบบทเพลงพื้นเมืองสำหรับเด็กปฐมวัยที่มีต่อความเข้าใจจังหวะ. สืบค้นจาก <http://cuir.car.chula.ac.th/handle/123456789/51058>
- ณัชชา พันธุ์เจริญ. (2564). พจนานุกรมศัพท์ดุริยางคศิลป์ (พิมพ์ครั้งที่ 5). ธนาเพรส.
- ณัฐภรณ์ หลาวทอง. (2561). การสร้างเครื่องมือการวิจัยทางการศึกษา. สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทวีศักดิ์ ญาณประทีป. (2545). การเขียนวรรณกรรมสำหรับเด็ก. (พิมพ์ครั้งที่ 3). มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ธวัชชัย นาควงษ์. (2547). การสอนดนตรีสำหรับเด็กตามแนวของคาร์ล ออร์ฟ. (พิมพ์ครั้งที่ 2). สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ธิดารักษ์ ราชประดิษฐ์. (2561). ผลการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมการประหยัดของนักเรียน โดยใช้กิจกรรมนิทานเพลงคำคล้องจอง. สืบค้นจาก <https://wbscport.dusit.ac.th/artefact/file/download.php?file=463143&view=2075>
- 86
- ธิดา สุนทรนาถ. (2553). การนำเสนอแนวทางการพัฒนาการสอนเปียโนระดับขั้นต้นของหลักสูตรเปียโนอัลเฟรด สำหรับสถาบันสอนดนตรีเอกชนในกรุงเทพมหานคร. สืบค้นจาก <http://cuir.car.chula.ac.th.chula.idm.oclc.org/handle/123456789/34561>
- นิตยา วรรณกิตร์. (2559). วรรณกรรมสำหรับเด็ก. มาตา.
- บันลือ พฤกษ์วัน. (2533). วรรณกรรมกับเด็ก. ไทยวัฒนาพานิช.
- ปราณี เชียงทอง. (2526). วรรณกรรมสำหรับเด็ก. สุวีริยาสาส์น
- ประไพ ประดิษฐ์สุขถาวร. (2559). พัฒนาการด้านสติปัญญา: วัยประถมต้น. สืบค้นจาก https://mcpswis.mcp.ac.th/html_edu/cgi-bin/main_php/print_informed.php?id_count_inform=18312
- ปรีดา ปัญญาจันทร์ และชิวัน วิสาสะ. (2545). เล่านิทานอย่างไรให้สนุก. (พิมพ์ครั้งที่ 6). สำนักพิมพ์แพรวเพื่อเด็ก.
- ปรีดา ปัญญาจันทร์ และสุตไผ่ เมืองไทย. (2557). การเขียนภาพประกอบหนังสือสำหรับเด็ก. แพรวเพื่อนเด็ก
- พงษ์ลดา ธรรมพิทักษ์กุล. (2545). ผลสัมฤทธิ์ในการเรียนดนตรีสากลขั้นพื้นฐานตามแนวคิดของ Kodály ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายประถม. สืบค้นจาก <http://cuir.car.chula.ac.th/handle/123456789/6815>

- พิจารณา รัตน์ะ. (2554). ผลของการเล่านิทานประกอบดนตรีที่มีต่อความสนใจในการฟังนิทานของเด็กปฐมวัย โรงเรียนจิตตเมตต์ (ปฐมวัย) กรุงเทพมหานคร. สืบค้นจาก <https://dric.nrct.go.th/index.php?/Search/SearchDetail/273182>
- ไพพรรณ อินทนิล. (2534). เทคนิคการเล่านิทาน. สุวีริยาสาสน์.
- มนสิข สีทธิสมบุรณ์. (2563). ศาสตร์การวิจัย. โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- มูลนิธิสตรี-สฤชดีวงศ์. (2557). ดนตรีกับการพัฒนาเด็กปฐมวัย. สืบค้นจาก <https://thaissf.org/cd021/>
- มูลนิธิสร้างเสริมวัฒนธรรมการอ่าน. (2560). มหัศจรรย์แห่งการอ่าน: ฐานพลังพัฒนาสมองและศักยภาพมนุษย์. แพลนพรีนติ้ง จำกัด.
- ยศวีร์ สายฟ้า. (2554). เปิดประเด็น แนวการปฏิบัติที่เหมาะสมตามพัฒนาการ ในชั้นเรียนระดับประถมศึกษาตอนต้น: จากกรอบแนวคิดทฤษฎีสู่หลักการที่เหมาะสม. วารสารครุศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 39 (2). 120-129
- ราชวิทยาลัยกุมารแพทย์. (2560). คู่มือสำหรับพ่อแม่ เพื่อเผยแพร่ความรู้ด้านการดูแลและพัฒนาเด็กตอน เด็กวัยเรียน 6-12 ปี. ราชวิทยาลัยกุมารแพทย์แห่งประเทศไทย
- รติยา เชื้อกลาง และคณะ. (2563). การสร้างนิทานเพลงพื้นบ้านมัลติมีเดียเพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์ศิลปะเพลงพื้นบ้านภาคกลางสำหรับเด็กอนุบาล. สืบค้นจาก <https://so02.tci-thaijo.org/index.php/EDUCU/article/download/245010/165938/856028>
- เรืองศักดิ์ ปิ่นประทีป. (2558). ดาวลูกไก่. เฮลโลคิดส์.
- วรรณิษา หาคุณ. (2562). โลกแห่งจินตนาการ นิทานสำหรับเด็ก. โรงพิมพ์แห่งมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- วิทยา ไส้ทอง. (2557). การสอนดนตรีตามแนวคิดของออร์ฟ (Orff Schulwerk): การสอนดนตรีแบบสร้างสรรค์. การประชุมเชิงปฏิบัติการและสัมมนากลุ่มย่อย ในงาน EDUCA 2014. ห้อง Sapphire 109 อาคารอิมแพคฟอรัม เมืองทองธานี.
- ศิริลักษณ์ พุทธโคตร. เล่น ร้อง ทำนองข้าว. สำนักพิมพ์सानอักษร.
- ศุภกฤตญา อัครวีระเดช. (2562). การพัฒนาการได้ยินภายในสำหรับการอ่านโน้ตตามแนวคิดโคตาย สำหรับนักเรียนเปียโนระดับขั้นต้น. สืบค้นจาก <https://www.car.chula.ac.th/display7.php?bib=b2284927>
- สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยนเรศวร. (2563). ไขความลับ ISBN บาร์โค้ดหลังหนังสือคืออะไร และขอได้ที่ไหน. สืบค้นจาก <https://www.nupress.grad.nu.ac.th/international-standard-book-number/>
- สิทธิพร กุลวโรตตมะ. (2556). การ์ตูนสร้างสรรค์ : ปฏิบัติการหนังสือเล่มเล็ก. มูลนิธิเด็ก.

สุธิดา ยิ่งเจริญพาสุข. (2558). การพัฒนานิทานเพลงเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ สำหรับนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4. สืบค้นจาก

<http://www.warincity.go.th/images/pdf/sutida60/01/abstract.pdf>

สุวรรณ กิจติยา. (2558). ผลการจัดประสบการณ์การเล่นนิทานที่มีต่อความสามารถทางภาษา ด้านการ
ฟังและการพูดของเด็กปฐมวัย. สืบค้นจาก

http://ns.nsr.ac.th/bitstream/nsru/159/1/Suwanna_Kittiya.pdf

อรอนงค์ บุญเพ็ง และคณะ. (2563). นิทานอ่านแรป. สำนักพิมพ์ พาส แอท คิดส์.

อเล็กเซ ตอลสตอย และคณะ. (2552). หัวผักกาดยักษ์. (พิมพ์ครั้งที่ 6). แพรวเพื่อนเด็ก.

ภาษาต่างประเทศ

Anderson, L. W., & Krathwohl, D. R. (2001). *A taxonomy for learning, teaching, and
assessing: A revision of Bloom's taxonomy of educational objectives*. New York:
Addison Wesley Longman

Bastien, J. W. (1995). *How to teach piano successfully*. Neil A. Kjos Music Company.

Boris, V. (2017). *What makes storytelling so effective for Learning?*. Retrieved from
<https://www.harvardbusiness.org/what-makes-storytelling-so-effective-for-learning/>

Boyer R. and Kazmajzl M. (2014). *Music Fundamentals, Methods, and Materials for
Elementary Classroom Teacher*. Pearson Education Limited.

Brown, H. (2019). Children's Literature in the Elementary General Music Classroom.
Retrieved from [CHULALONGKORN UNIVERSITY](https://dc.uwm.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=3167&context=etd)

<https://dc.uwm.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=3167&context=etd>

Cambridge Dictionary, 1995. Retrieved from

<https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/rhythm>

Campbell, P. S., Scott-Kassner, C. and Kassner, K. (2010). *Music in Childhood: From
Preschool Through the Elementary Grades*. Cengage Learning.

Colwell, C. (2013). Children's Storybook in the Elementary Music Classroom: A
Description of their use by Orff-Schulwerk Teachers. *Approaches: Music Therapy
& Special Music Education*. 5(2). 175-187.

Cowie, H. (2012). *From Birth to Sixteen: Children's health, social, emotional and
linguistic development*. Routledge.

- Duffy, B. (2006). *Supporting Creativity and Imagination in the Early Years*. (2nd Edition). Open University Press
- Dumlavwalla, D. (2022). *Fix It: Tips for Teaching Rhythmic Accuracy on the Piano*. Retrieved from <https://www.yamahaeducatorsuite.com/piano-pedagogy-rhythmic-accuracy>
- European Commission. (2022). *Teaching and Learning in Primary Education*. Retrieved from https://eacea.ec.europa.eu/national-policies/eurydice/content/teaching-and-learning-primary-education-1_en
- Feldman, E. and Contzius A. (2016). *Instrumental music Education: Teaching with the musical and practical in harmony*. Routledge.
- Findley, E. (2016). *Rhythm and Movement: Applications of Dalcroze Eurhythmics*. Retrieved from <https://eds.s.ebscohost.com/eds/detail/detail?vid=1&sid=89882d91-8dd5-40d7a5aff18a4579d139%40redis&bdata=JnNpdGU9ZWRzLWxpdmU%3d#AN=1260043&db=edsebk>
- Gordon, E. E. (2007). *Learning sequences in music: A contemporary music learning theory*. GIA.
- Harris, P. and Crozier R. (2000). *The Music Teacher's Companion*. ABRSM Publishing.
- Hartenberger, R. and McClelland, R. (2020). *The Cambridge Companion to Rhythm*. Retrieved from <https://www.cambridge.org/core/books/cambridge-companion-to-rhythm/B79C86BBE511DA0EAB525DE0D8DAAE96>
- Hedge, H. (2022). *Children's Interests, Inquiries and Identities*. Routledge.
- Houlahan, M. and Tacka, P. (2015). *Kodaly in the First Grade Classroom*. Oxford University Press.
- Inside the Orchestra. (2020). *Tempo and Rhythm*. Retrieved from <https://insidetheorchestra.org/2020/04/07/tempo-and-rhythm/>
- Itzoe, M. S. M. and Frasso, R. (2020). *Tiny or Tall, Mighty or Small- Music for All! Developing an Interactive Online Storybook to Promote Body Positive in Children*. Retrieved from <https://journals.sagepub.com/doi/abs/10.1177/1524839920952404>

- Jiang, Y. (2019). *Typical Problems of Piano Playing of Students Majoring in Music in Normal University*. ResearchGate. Retrieved from <https://www.atlantispress.com/proceedings/icemse-19/125918135>
- Miller, M. (2016). *Music Theory*. DK Publishing.
- NAFME. (2017). Knowledge, Skills, and Disposition. Retrieved from <https://nafme.org/my-classroom/standards/knowledge-skills-and-dispositions/>
- New York University. (n.d.) *Storytelling in Teaching and Learning*. Retrieved from <https://www.nyu.edu/faculty/teaching-and-learning-resources/strategies-for-teaching-with-tech/storytelling-teching-and-learning.html>
- Palkki, J. (2010). Rhythm Syllable Pedagogy: A history journey to Takadimi via Kodály Method. Retrieved from <https://www.researchgate.net/publication/263542088>
- Palmer, A. W. et al. (1993). *Alfred's Basic Piano Library, Teacher's Guide for Lesson Book Level 1A*. Alfred Publishing, Co.
- Palmer, A. W. et al. (1993). *Alfred's Basic Piano Library, Teacher's Guide for Lesson Book Level 1B*. Alfred Publishing, Co.
- Piaget, J. (1950). *The Psychology of Intelligent*. Routledge.
- Ryu, J. Y. (2018). I wish, I wonder, and Everything I like: Living Stories of Piano Teaching and Learning with Young Children. *LEARNing Landscapes*. 11(2). 319-330.
- Sarrazin, N. (2016) *Music in Early Childhood Development*. Retrieved from <https://milnepublishing.geneseo.edu/music-and-the-child/chapter/chapter-8/>
- Sarrazin, N. (2016) *Music and the Older Child*. Retrieved from <https://milnepublishing.geneseo.edu/music-and-the-child/chapter/chapter-9/>
- Seattlechildrens.org. (2018). *Toys and Play: 6- to 8-Year-Olds*. Retrieved from <https://www.seattlechildrens.org/health-safety/keeping-kids-healthy/development/toys-and-play-6-to-8-year-olds/>
- Siegler et al. (2020). *How Children Develop*. (Canadian 6th Edition). Worth Publishing.
- Sloan, C. *Welcome to the Symphony*. Workman Publishing, 2015.
- Taplin, S. *My First Keyboard Book*, 2014.
- The Associated Board of the Royal School of Music [ABRSM]. (2020). Piano Syllabus 2021&2022. Retrieved from <https://gb.abrsm.org/media/64599/piano-practical-syllabus-2021-2022-online-8-july-2020.pdf>

- Thompson, M. B. (2018). *Fundamental of Piano Pedagogy*. Springer.
- Thresher, J. M. (1964). *The contributions of Carl Orff to Elementary Music Education*
Music Educators Journal. 50(3). 43-48
- Trinity College London. (2020). *Piano Syllabus for graded exams 2021-2023*. Retrieved from <https://www.trinitycollege.com/resource/?id=9079>
- Tullet, H. (2562). *OH! Un livre qui fait des sons*. Edition Bayard.
- University of West London. (2021). *Piano Syllabus for Pre-preparatory, Steps, Grades, Recital Grades, Leisure Play and Performance Awards*. Retrieved from <https://lcme.uwl.ac.uk/media/238188/lcm-piano-syllabus-2021-2024.pdf>
- Vanderspar E. (2005). *Teaching Rhythmics: Principles and Guidelines for Teachers of Dalcroze Eurhythmics*. The Dalcroze Society UK.

ภาคผนวก

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ภาคผนวก ก

รายชื่อกลุ่มผู้เชี่ยวชาญและผู้ประเมินคุณภาพ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

CHULALONGKORN UNIVERSITY

รายชื่อ

รายชื่อกลุ่มผู้เชี่ยวชาญในการศึกษานำร่อง

- 1) อาจารย์มินตรา ทันตะเวช (ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนเปียโนระดับต้น)
- 2) อาจารย์กรองทอง บุญประคอง (ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนดนตรีเด็ก)
- 3) อาจารย์สตรพร ไส้ทอง (ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนดนตรีเด็ก)
- 4) ศาสตราจารย์เกริก ยุ้นพันธ์ (ผู้เชี่ยวชาญด้านการแต่งนิทาน)

รายชื่อกลุ่มผู้ประเมินคุณภาพหนังสือนิทาน

- 1) อาจารย์มินตรา ทันตะเวช (ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนเปียโนระดับต้น)
- 2) อาจารย์สตรพร ไส้ทอง (ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนดนตรีเด็ก)
- 3) ศาสตราจารย์เกริก ยุ้นพันธ์ (ผู้เชี่ยวชาญด้านการแต่งนิทาน)
- 4) อาจารย์สุมิตา อังศวานนท์ (ครูสอนเปียโน)
- 5) อาจารย์ทิพย์วรุ อร่ามวิทยา (ครูสอนเปียโน)

ประวัติ

1) ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนเปียโนระดับต้น

อาจารย์มินตรา ทันตะเวช

ประวัติ อาจารย์มินตรา สำเร็จการศึกษาปริญญาครุศาสตรบัณฑิต และปริญญาโทบัณฑิต ในวิชาเอกดนตรีศึกษา สาขาวิชาดนตรีศึกษา ภาควิชาศิลป ดนตรี และนาฏศิลป์ศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปัจจุบันอาจารย์มินตราเป็นนิสิตครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย รวมถึงเป็นอาจารย์สอนเปียโนและดนตรีเด็กเล็ก อาจารย์พิเศษคณะศิลปศึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ และอาจารย์โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (ฝ่ายประถม)

2) ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนดนตรีเด็ก

อาจารย์กรองทอง บุญประคอง

ประวัติ อาจารย์กรองทอง บุญประคอง สำเร็จการศึกษาโครงการนักบริหารและผู้จัดการระดับสูง การศึกษาปฐมวัย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ในปี 2541 และสำเร็จการศึกษาปริญญาศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาปฐมวัยศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ในปี

2547 รวมไปถึงผ่านการอบรมด้านการสอนดนตรีตามแนวคิดของออร์ฟ จากประเทศสหรัฐอเมริกา และประเทศออสเตรีย ปัจจุบันเป็นผู้อำนวยการด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้และการจัดการองค์ความรู้ โรงเรียนจิตตเมตต์ (ปทุมวัน) เป็นนายกสมาคมไทยออร์ฟ ชูลแวร์ก เป็นวิทยากรบรรยายและอบรมเชิงปฏิบัติการ ในด้านดนตรี การเคลื่อนไหวเพื่อพัฒนาศักยภาพเด็กตามแนวคิดของออร์ฟ และเป็นผู้นำเสนอโครงการเกี่ยวกับกิจกรรมดนตรีตามแนวคิดของออร์ฟ ในการประชุมเครือข่ายออร์ฟ ชูลแวร์ก ระดับนานาชาติ (International Orff-Schulwerk Forum Salzburg, IOSFS)

อาจารย์ศตกร ไส้ทอง

ประวัติ อาจารย์ศตกร ไส้ทอง สำเร็จการศึกษาปริญญาครุศาสตรบัณฑิต สาขาดนตรีศึกษา และปริญญามหาบัณฑิต สาขาการศึกษาจากโรงเรียน จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และได้ผ่านการอบรมหลักสูตร Music and Movement for Teacher ที่ Mills College รัฐแคลิฟอร์เนีย สหรัฐอเมริกา ในปี 2003 และผ่านการอบรม Orff Schulwerk Certification Training Program จาก San Francisco Orff Course สหรัฐอเมริกา ในปี 2006 ปัจจุบันเป็นครูสอนวิชา Music and Movement โรงเรียนจิตตเมตต์ (ปทุมวัน) และโรงเรียนอนุบาลเทพารักษ์ เป็นอาจารย์พิเศษวิชาดนตรีสำหรับเด็ก คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ รวมทั้งเป็นที่ปรึกษาสมาคมไทยออร์ฟชูลแวร์ก และวิทยากรอบรมเกี่ยวกับการสอนดนตรีเพื่อพัฒนาศักยภาพเด็กปทุมวันให้กับหน่วยงานต่าง ๆ

3) ผู้เชี่ยวชาญด้านการแต่งนิทาน

ศาสตราจารย์ เกริก ยุ้นพันธ์

ประวัติ ศาสตราจารย์เกริก ยุ้นพันธ์ สำเร็จการศึกษาจากหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต และศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาศิลปศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร ได้ทำงานเกี่ยวกับหนังสือสำหรับเด็กอย่างต่อเนื่องมา 33 ปี โดยได้รับรางวัลนอมา (NOMA) จากประเทศญี่ปุ่น เรื่องขาวนาไทย (2525) และเด็กหญิงสัมผัสกับจักรยานมหัศจรรย์ (2533) ต่อมาในปีได้รับรางวัลยูเนสโก จากประเทศญี่ปุ่น จากเรื่องโลกอนาคต (2534) และยังได้รับรางวัลสัปดาห์หนังสือแห่งชาติทั้งหมด 15 เรื่อง ได้รับประกาศเกียรติคุณด้านภาพประกอบ iBby Honour List 2008 สำหรับนักวาดภาพประเภทหนังสือสำหรับเด็กจาก iBby (International Board on Books for Young People) ในปัจจุบันเป็นอาจารย์ประจำที่คณะศิลปกรรมศาสตร์ สาขาวรรณกรรมสำหรับเด็ก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

4) ครูสอนเปียโน

อาจารย์สุมิตา อังศวานนท์

ประวัติ อาจารย์สุมิตา อังศวานนท์ สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีอักษรศาสตรบัณฑิต วิชาเอกภาษาอังกฤษ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยในระหว่างศึกษาได้มีการฝึกฝนด้านเปียโนมาตลอด ทำให้มีประสบการณ์ทั้งการเล่นเปียโนเดี่ยว การเล่นเปียโนประกอบ และการเล่นดนตรีแซมเบอร์ อาจารย์สุมิตาสอบได้ประกาศนียบัตรระดับ Fellowship ในด้านการแสดงเปียโน และระดับ Associated ในด้านทฤษฎีดนตรีจากสถาบัน Trinity College London นอกจากนี้อาจารย์สุมิตายังได้รับพระมหากรุณาธิคุณ จากสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ พระราชทานทุนการศึกษาต่อระดับปริญญาโทด้านการแสดงเปียโน ที่ San Francisco Conservatory of Music ปัจจุบันอาจารย์สุมิตาเป็นอาจารย์ประจำภาควิชาดนตรี คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บรรเลงเปียโนให้กับวงสวส์ดี ชุดวินด์ควินเท็ต และมีประสบการณ์ในการสอนเปียโนมากกว่า 20 ปี

อาจารย์ทิพย์ธู อร่ามวิทยา

ประวัติ อาจารย์ทิพย์ธู อร่ามวิทยา สำเร็จการศึกษาปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชา วิทยาศาสตร์ชีวการแพทย์ มหาวิทยาลัยมหิดล และปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิตใน 2 สาขา คือ วิทยาศาสตร์การแสดง (Performance Science) และการแสดงเปียโน (Piano Performance) จากมหาวิทยาลัย Royal College of Music กรุงลอนดอน ประเทศอังกฤษ ปัจจุบันเป็นนักบรรเลงเปียโนประกอบ สำหรับนักเรียนเอกแซ็กโซโฟน วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล และเป็นครูสอนเปียโนที่ Pin's Piano Studio และมีประสบการณ์ในการสอน 13 ปี

ภาคผนวก ข
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

- 1) แบบสัมภาษณ์นำร่อง
- 2) แบบประเมินคุณภาพหนังสือนิทาน
- 3) แบบสังเกตพฤติกรรมนักเรียนเป็ยโนระดับต้นขณะเข้าร่วมกิจกรรม

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

แบบสัมภาษณ์นำร่อง เรื่อง
หลักการในการสร้างหนังสือนิทานที่มีเนื้อหาด้านดนตรีเกี่ยวกับจังหวะ สำหรับนักเรียนเปียโน
ระดับต้น

ข้อมูลส่วนตัว

ชื่อ-สกุลผู้ให้สัมภาษณ์.....วัน เดือน ปีที่สัมภาษณ์

ข้อคำถาม

1) หลักการ และวิธีการประยุกต์ใช้นิทานเป็นสื่อการสอนในการเรียนรู้เรื่องจังหวะสำหรับเด็ก ในรูปแบบของกิจกรรมดนตรีมีลักษณะอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

2) การใช้เทคนิคการเล่นิทานเข้ามาประกอบการสอนเปียโนสำหรับนักเรียนระดับต้น มีลักษณะอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

3) การจัดทำหนังสือนิทานที่มีเนื้อหาสาระด้านดนตรี กลวิธีการเขียนเรื่อง การทำภาพประกอบ และการออกแบบรูปเล่ม มีลักษณะอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

แบบประเมินคุณภาพหนังสือนิทาน

ชื่อ - สกุล ผู้ประเมิน วัน/เดือน/ปีที่ประเมิน

ลำดับที่	รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ					หมายเหตุ
		ดีมาก	ดี	ปานกลาง	พอใช้	ปรับปรุง	
		5	4	3	2	1	
1	เนื้อหา กลวิธีการเล่าเรื่อง ภาพประกอบ และการออกแบบรูปเล่ม						
	1.1 เนื้อหามีความเหมาะสมและตรงกับความสนใจของเด็ก						
	1.2 เนื้อเรื่องมีความน่าสนใจ สนุก น่าอ่าน						
	1.3 กลวิธีการเล่า และการใช้ภาษามีความเหมาะสม						
	1.4 ภาพประกอบมีความสอดคล้องกับเนื้อเรื่อง สามารถถ่ายทอดเรื่องราวได้ดี						
	1.5 ภาพประกอบสวยงาม น่าสนใจ ส่งเสริมจินตนาการ						
	1.6 การจัดองค์ประกอบของภาพมีความเหมาะสม อ่านง่าย						
	1.7 เทคนิคภาพและสีมีความสวยงามเหมาะสมกับเด็ก						
	1.8 ขนาดตัวอักษร รูปภาพ สัญลักษณ์โน้ตมีความชัดเจน อ่านง่าย						
	1.9 ขนาด ความหนาและจำนวนหน้ามีความเหมาะสมกับเด็ก						
2	สาระด้านดนตรี						
	2.1 นำเสนอเนื้อหาด้านจังหวะได้ถูกต้อง และครอบคลุมเนื้อหาสำหรับนักเรียนเปียโนระดับต้น						
	2.2 เทคนิคการสอนที่ใช้มีความเหมาะสมกับนักเรียนเปียโนระดับต้น						
	2.3 มีการนำเสนอเนื้อหาสาระด้านดนตรีเรียงลำดับจากง่ายไปยาก						
	2.4 กิจกรรมดนตรีมีความสอดคล้องกับเรื่องราวในนิทาน						
3	ประโยชน์และคุณค่าที่ได้รับ						
	3.1 กิจกรรมด้านจังหวะจากในหนังสือนิทานช่วยให้นักเรียนมีความสามารถในการปฏิบัติจังหวะได้ (ฟัง/พูด/อ่าน/ใช้ร่างกายสร้างจังหวะ/บรรเลงบนเปียโน/สร้างสรรค์)						
	3.2 กิจกรรมด้านจังหวะจากในหนังสือนิทานช่วยให้นักเรียนมีความเข้าใจเกี่ยวกับจังหวะในดนตรีมากขึ้น						
		รวมคะแนน/5					

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

สรุประดับคุณภาพของหนังสือนิทาน

☐ ระดับคะแนน	4.51 – 5.00	ระดับคุณภาพ	ดีมาก
☐ ระดับคะแนน	3.51 – 4.50	ระดับคุณภาพ	ดี
☐ ระดับคะแนน	2.51 – 3.50	ระดับคุณภาพ	ปานกลาง
☐ ระดับคะแนน	1.51 – 2.50	ระดับคุณภาพ	พอใช้
☐ ระดับคะแนน	1.00 – 1.50	ระดับคุณภาพ	ปรับปรุง

ลงชื่อผู้ประเมิน

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY
(.....)

วันที่ เดือน พ.ศ.

แบบสังเกตพฤติกรรมนักเรียนเป็โนระดับต้นขณะเข้าร่วมกิจกรรม

ชื่อ.....อายุ.....ระดับชั้น.....

ผลการสังเกต

1) ความสนใจในหนังสือนิทานและกิจกรรมดนตรี

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2) พฤติกรรมขณะเข้าร่วมกิจกรรม และความตั้งใจในการทำกิจกรรม

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3) การตอบสนองต่อหนังสือนิทาน และกิจกรรมดนตรี

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ภาคผนวก ค
โครงเรื่องหนังสือนิทาน

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

โครงสร้างของหนังสือนิทาน

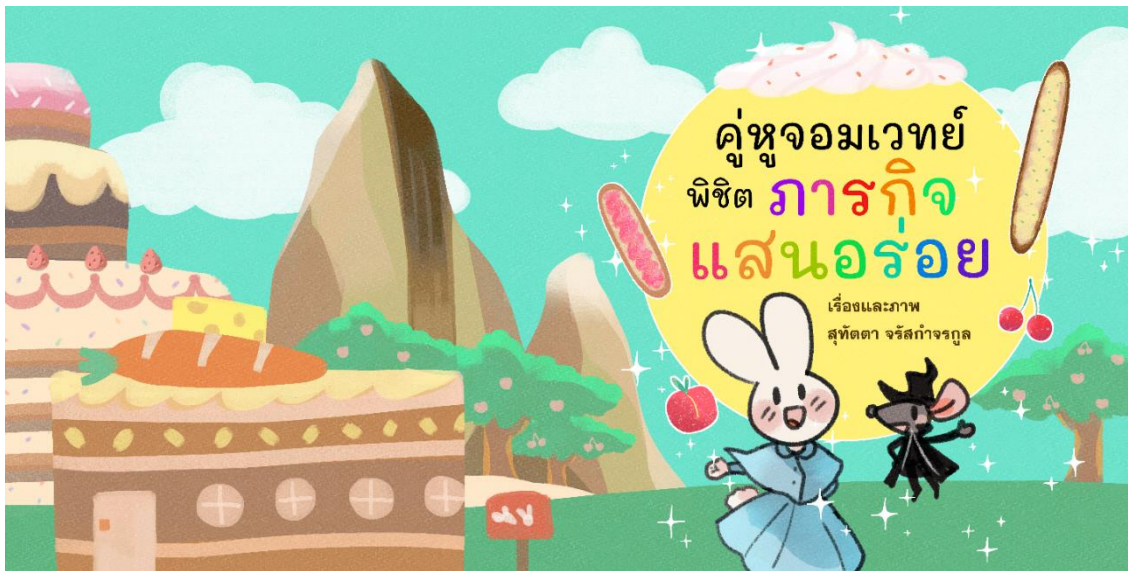
กิจกรรมที่	สาระดนตรี			รูปภาพที่ใช้	กิจกรรมดนตรี				การฟัง และการเคลื่อนไหว	การเข้าร่วมสร้างจังหวะ	การบรรเลงบนเปียโน	การสร้างสรรค์	เนื้อเรื่องประกอบ
	อัตราจังหวะ	อัตราความเร็ว/รูปแบบจังหวะ	คำที่ใช้แทนจังหวะ		การอ่านออกเสียง								
1	-	Allegro Adagio Andante		อัลเลโกริ อะดาจิ อันดอันเต	เคลื่อนไหวเร็ว เคลื่อนไหวช้า ๆ เคลื่อนไหวปกติ	ฟังการบรรเลงประกอบสี่เสียง และเคลื่อนไหวให้สอดคล้องกับอัตราความเร็ว	เคลื่อนไหวร่างกายหรือใช้วัตถุเคลื่อนไหวให้สอดคล้องกับอัตราความเร็ว	บรรเลงบนเปียโนตามความเร็วที่กำหนด โดยบรรเลงบนโน้ตได้ทีละโน้ตได้	สร้างสรรค์รูปแบบจังหวะ โน้ตตัวขาว โน้ตตัวขาวครึ่ง โน้ตตัวขาวเต็ม โน้ตตัวขาวเต็ม 1 ชั้น และตัวหยุดโน้ตตัวขาว	สร้างสรรค์รูปแบบจังหวะ โน้ตตัวขาว โน้ตตัวขาวครึ่ง โน้ตตัวขาวเต็ม โน้ตตัวขาวเต็ม 1 ชั้น และตัวหยุดโน้ตตัวขาว	ผู้สอนและผู้เรียนได้ร่วมกันฟังเพลงและเล่นเปียโน โดยผู้เรียนได้เล่นเปียโนตามคำสั่งของครู และผู้เรียนได้เล่นเปียโนตามคำสั่งของตนเอง	ผู้สอนและผู้เรียนได้ร่วมกันฟังเพลงและเล่นเปียโน โดยผู้เรียนได้เล่นเปียโนตามคำสั่งของครู และผู้เรียนได้เล่นเปียโนตามคำสั่งของตนเอง	
2	2/4	โน้ตตัวขาว โน้ตตัวขาวครึ่ง ตัวหยุดโน้ตตัวขาว	ฟัท / ทา เจอรี่ / ฟัท หยุด	ออกเสียง 1 คำเท่ากับ 1 จังหวะ ออกเสียง 2 คำเท่ากับ 1 จังหวะ ออกเสียง 1 คำเท่ากับ 1 จังหวะ	ฟัท เจอรี่ ช็องกั๋ว	ฟังการบรรเลงประกอบในอัตราจังหวะ 2/4 และให้โน้ตเคลื่อนไหวไปตามจุดวงกลม	เคลื่อนไหวตามจังหวะที่กำหนดในอัตราจังหวะ 2/4	สร้างสรรค์รูปแบบจังหวะ โน้ตตัวขาว โน้ตตัวขาวครึ่ง โน้ตตัวขาวเต็ม โน้ตตัวขาวเต็ม 1 ชั้น และตัวหยุดโน้ตตัวขาว	สร้างสรรค์รูปแบบจังหวะ โน้ตตัวขาว โน้ตตัวขาวครึ่ง โน้ตตัวขาวเต็ม โน้ตตัวขาวเต็ม 1 ชั้น และตัวหยุดโน้ตตัวขาว	ผู้สอนและผู้เรียนได้ร่วมกันฟังเพลงและเล่นเปียโน โดยผู้เรียนได้เล่นเปียโนตามคำสั่งของครู และผู้เรียนได้เล่นเปียโนตามคำสั่งของตนเอง	ผู้สอนและผู้เรียนได้ร่วมกันฟังเพลงและเล่นเปียโน โดยผู้เรียนได้เล่นเปียโนตามคำสั่งของครู และผู้เรียนได้เล่นเปียโนตามคำสั่งของตนเอง	ผู้สอนและผู้เรียนได้ร่วมกันฟังเพลงและเล่นเปียโน โดยผู้เรียนได้เล่นเปียโนตามคำสั่งของครู และผู้เรียนได้เล่นเปียโนตามคำสั่งของตนเอง	
3	4/4	โน้ตตัวขาว โน้ตตัวขาว ตัวหยุดโน้ตตัวขาว ตัวหยุดโน้ตตัวขาว	แอม / ฟุ เมย / โท หยุด หยุด	ออกเสียงคั่งไว้ 2 จังหวะ ออกเสียงคั่งไว้ 4 จังหวะ ออกเสียงคั่งไว้ 2 จังหวะ ออกเสียงคั่งไว้ 2 จังหวะ	เมย / โท หยุด หยุด	ฟังการบรรเลงประกอบในอัตราจังหวะ 4/4 และให้โน้ตเคลื่อนไหวไปตามจุดวงกลม	เคลื่อนไหวตามจังหวะที่กำหนดในอัตราจังหวะ 4/4	สร้างสรรค์รูปแบบจังหวะ โน้ตตัวขาว โน้ตตัวขาวครึ่ง โน้ตตัวขาวเต็ม โน้ตตัวขาวเต็ม 1 ชั้น และตัวหยุดโน้ตตัวขาว	สร้างสรรค์รูปแบบจังหวะ โน้ตตัวขาว โน้ตตัวขาวครึ่ง โน้ตตัวขาวเต็ม โน้ตตัวขาวเต็ม 1 ชั้น และตัวหยุดโน้ตตัวขาว	ผู้สอนและผู้เรียนได้ร่วมกันฟังเพลงและเล่นเปียโน โดยผู้เรียนได้เล่นเปียโนตามคำสั่งของครู และผู้เรียนได้เล่นเปียโนตามคำสั่งของตนเอง	ผู้สอนและผู้เรียนได้ร่วมกันฟังเพลงและเล่นเปียโน โดยผู้เรียนได้เล่นเปียโนตามคำสั่งของครู และผู้เรียนได้เล่นเปียโนตามคำสั่งของตนเอง	ผู้สอนและผู้เรียนได้ร่วมกันฟังเพลงและเล่นเปียโน โดยผู้เรียนได้เล่นเปียโนตามคำสั่งของครู และผู้เรียนได้เล่นเปียโนตามคำสั่งของตนเอง	
4	3/4	อัตราจังหวะ 3/4 โน้ตตัวขาวแปดจุด	คิม / เท คิม / เท	ออกเสียงคั่งไว้ 3 จังหวะ	คิม	ฟังการบรรเลงประกอบในอัตราจังหวะ 3/4 และให้โน้ตเคลื่อนไหวไปตามจุดวงกลม	เคลื่อนไหวตามจังหวะที่กำหนดในอัตราจังหวะ 3/4	สร้างสรรค์รูปแบบจังหวะ โน้ตตัวขาว โน้ตตัวขาวครึ่ง โน้ตตัวขาวเต็ม โน้ตตัวขาวเต็ม 1 ชั้น และตัวหยุดโน้ตตัวขาว	สร้างสรรค์รูปแบบจังหวะ โน้ตตัวขาว โน้ตตัวขาวครึ่ง โน้ตตัวขาวเต็ม โน้ตตัวขาวเต็ม 1 ชั้น และตัวหยุดโน้ตตัวขาว	ผู้สอนและผู้เรียนได้ร่วมกันฟังเพลงและเล่นเปียโน โดยผู้เรียนได้เล่นเปียโนตามคำสั่งของครู และผู้เรียนได้เล่นเปียโนตามคำสั่งของตนเอง	ผู้สอนและผู้เรียนได้ร่วมกันฟังเพลงและเล่นเปียโน โดยผู้เรียนได้เล่นเปียโนตามคำสั่งของครู และผู้เรียนได้เล่นเปียโนตามคำสั่งของตนเอง	ผู้สอนและผู้เรียนได้ร่วมกันฟังเพลงและเล่นเปียโน โดยผู้เรียนได้เล่นเปียโนตามคำสั่งของครู และผู้เรียนได้เล่นเปียโนตามคำสั่งของตนเอง	

ภาคผนวก ง
รูปเล่มจริงของหนังสือนิทาน

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

รูปเล่มจริงของหนังสือนิทาน

ปกหน้า – ปกหลัง

ปกหน้าด้านใน

คำนำ

นิทานเล่มนี้เป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโท ในหัวข้อเรื่อง "การพัฒนาหนังสือนิทานเพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านจังหวะสำหรับเด็กนักเรียน ปฐมวัย" โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาสื่อการเรียนการสอนประเภทนิทาน ที่เสริมสร้างความสามารถด้านจังหวะสำหรับเด็กนักเรียนปฐมวัย ประกอบด้วย 4 หัวข้อ คือ อัตราความเร็ว (Tempo) จังหวะตบ (Beat) อัตราจังหวะ (Meter) และ รูปแบบจังหวะ (Rhythmic Pattern)

กิจกรรมดนตรีภายในเล่มนิทาน จะประกอบด้วย 2 รูปแบบ คือ

- 1) นำดนตรีเข้ามาประกอบในการเล่านิทาน โดยให้นักเรียนฟังและเคลื่อนไหวให้สอดคล้องกับเพลงที่ได้ยิน เพื่อเรียนรู้เรื่องอัตราความเร็ว และจังหวะตบ
- 2) มีการใช้คำแทนจังหวะ (Rhythm Syllables) โดยใช้การอ่านคำศัพท์ ประกอบกับการตบมือ และคลapping เพื่อเรียนรู้เรื่องอัตราจังหวะ และรูปแบบจังหวะต่าง ๆ ในการประเมินและวัดผล จะให้นักเรียนบรรเลงบนเปียโน และสร้างสรรค์รูปแบบจังหวะด้วยตนเอง

ผู้เขียนได้แบ่งนิทานออกเป็น 4 บท โดยมีเนื้อหาตามลำดับดังนี้คือ

- บทที่ 1 อัตราความเร็ว 3 แบบ คือ อัลเลโกร อีตาโล และ อันดANTE
- บทที่ 2 จังหวะตบ อัตราจังหวะ 2/4 รูปแบบจังหวะที่ประกอบด้วยโน้ตตัวดำ โน้ตตัวเซบิต 1 ขึ้น และตัวหยุดโน้ตตัวดำ
- บทที่ 3 จังหวะตบ อัตราจังหวะ 4/4 รูปแบบจังหวะเดิมจากบทที่ 2 และเพิ่มเติมโน้ตตัวขาว โน้ตตัวกลม ตัวหยุดโน้ตตัวขาว ตัวหยุดโน้ตตัวกลม และเครื่องหมายไฮเอเชียน
- บทที่ 4 จังหวะตบ อัตราจังหวะ 3/4 รูปแบบจังหวะเดิมจากบทที่ 2-3 และเพิ่มเติมโน้ตตัวขาวประจุ

ปกหน้าด้านใน – คำนำ (หน้าที่ 1)

ชื่อเรื่อง : คู่หูจอมเวทย์ พิฆัตการกิจแสนอร่อย
 ประเภทหนังสือ : นิทานประกอบกิจกรรมดนตรี
 ผู้แต่งและวาดภาพประกอบ : สุทธิดา จรัสจักรกุล
 อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก : อาจารย์ ดร.ศยา หันตะเวช
 อาจารย์ประสานกรรมการ : อาจารย์ ดร.ณัฐภูมิ บริบูรณ์วิชัย
 อาจารย์กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย : รองศาสตราจารย์ ดร.ณรุทธ์ สุทธจิตต์

จัดพิมพ์โดย :
 บริษัท จรัสสินีทอส์การพิมพ์ จำกัด
 219 ซอยเพชรเกษม 102/2
 แขวงบางแคเหนือ เขตบางแค กรุงเทพฯ 10160
 โทรศัพท์ 02-809-2281-3
www.fast-books.com | fastbookthai@gmail.com

คู่หูจอมเวทย์ พิฆัตการกิจแสนอร่อย

รายละเอียดหนังสือ (หน้าที่ 2) – หน้าปกรอง (หน้าที่ 3)

หน้าที่ 4 - หน้าที่ 5

หน้าที่ 6 - หน้าที่ 7

หน้าที่ 8 - หน้าที่ 9

หน้าที่ 10 - หน้าที่ 11

หน้าที่ 12 - หน้าที่ 13

หน้าที่ 14 - หน้าที่ 15

หน้าที่ 16 - หน้าที่ 17

"เยี่ยมมาก เจ้าผ่านชั้นแรกแล้ว" พ่อมดพึงพอนกล่าว
 "ต่อไปจะพาไปยังชั้นถัดไปนะ"
 พ่อมดพึงพอนใช้มือจายเวทย์ เสกพืช เชอร์รี่ และช้อนส้อมขึ้นมา

"คราวนี้มาอ่านชื่อผลไม้ และติดป้ายเวทย์
 ไปพร้อมกับฉันนะ" พ่อมดพึงพอนกล่าว

พืช เชอร์รี่ พืช

18 19

หน้าที่ 18 - หน้าที่ 19

ทันใดนั้น พืชและเชอร์รี่ก็กลายเป็นคาถาดวงโน้ต
 "มาท่องคาถา ดบมือ และติดป้ายเวทย์อีกครั้งกัน เราจะทำให้ผลไม้แข็ง ๆ
 กลายเป็นเชอร์รี่ผลไม้แน่น ๆ กันแล้ว"

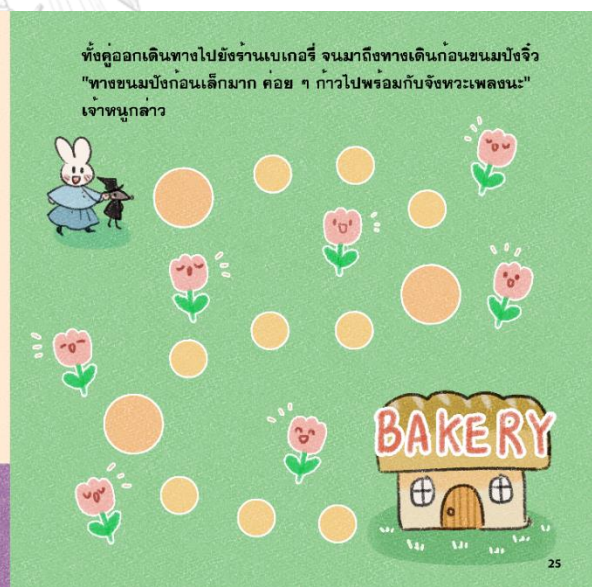
พืช = ทา
 เชอร์รี่ = ทิต
 พืช = ทุด

20 21

หน้าที่ 20 - หน้าที่ 21

หน้าที่ 22 - หน้าที่ 23

หน้าที่ 24 - หน้าที่ 25

หน้าที่ 26 - หน้าที่ 27

หน้าที่ 28 - หน้าที่ 29

หน้าที่ 30 - หน้าที่ 31

หน้าที่ 32 - หน้าที่ 33

หน้าที่ 34 - หน้าที่ 35

หน้าที่ 36 - หน้าที่ 37

หน้าที่ 38 - หน้าที่ 39

หน้าที่ 40 - หน้าที่ 41

หน้าที่ 42 - หน้าที่ 43

หน้าที่ 44 - หน้าที่ 45

"ภารกิจสำเร็จแล้วนะเจ้ากระต่าย" เจ้าหนูกล่าวระหว่างเดินกลับบ้าน
 "เป็นภารกิจที่ได้กินของอร่อยๆจริง ๆ ดีจริงเลยนะ" เจ้ากระต่ายยิ้ม
 "รีบกลับบ้านกันดีกว่า วันพรุ่งนี้ก็จะมีการฝึกที่น่าอร่อยรออยู่นะ ๑ เลยก"

สรุปสาระด้านดนตรี

Allegro (ฉับแล็ก) ล้อตองเร็ว	Adagio (ฉะต๋อง) ล้อตองช้าพอสมควร	Andante (ฉันฉันเต) ล้อตองช้าปานกลาง
สัญลักษณ์ภาพ	สัญลักษณ์ตัวโน้ต	ชื่อตัวโน้ต
      	 	โน้ตตัวต่ำ โน้ตเชบิตหนึ่งอัน ตัวหยุดโน้ตตัวต่ำ โน้ตตัวขาว ตัวหยุดโน้ตตัวขาว โน้ตตัวขาวประจุด โน้ตตัวกลม ตัวหยุดโน้ตตัวกลม เครื่องหมาย โยธเสีซ
		คำอ่านแบบโคตยา
		ทา ติ ทย ทุ ทย (ออกเสียงตามใจ 2 จังหวะ) เท โท ทย (ออกเสียงตามใจ 4 จังหวะ) นับจังหวะขาวด้วยใจ ตามคำโน้ต

ข้อมูลส่วนตัวผู้เขียน

ผู้เขียนเนื้อเรื่องและวาดภาพ
นางสาวสุพัตรา จรัสคำจารุบุตร

- จบการศึกษาระดับปริญญาตรี ศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาเอกดนตรีตะวันตก (เปียโน) มหาวิทยาลัยศิลปากร คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
- ปัจจุบันเป็นนิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาดนตรีศึกษา ภาควิชาศิลปะ ดนตรี และนาฏศิลป์ศึกษา คณะศิลปศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และเป็นครูสอนเปียโนในสถาบันดนตรีนอกระบบ และครูสอนเปียโนอิสระ
- รับผิดชอบงานในการเข้าร่วมเป็นผู้นำเสนอบทความวิชาการด้านดนตรีศึกษา ในงานประชุมวิชาการระดับชาติ สถาบันเกอเธ่ ณ วิทยาลัยนาฏศิลป์ ในหัวข้อ แนวทางการสร้างหนูน้อยโน้ตเพลงประกอบการสอนเปียโน สำหรับนักเรียนเปียโนในชั้นต้น

ขอขอบคุณ
 สาขาวิชาดนตรีศึกษา ภาควิชาศิลปะ ดนตรี และนาฏศิลป์ศึกษา หลักสูตรปริญญาโทบัณฑิตศึกษาศาสตร์
 คณะศิลปศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
 อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ อาจารย์ ดร. สภา พันธะเวช
 อาจารย์ประสานงานการวิทยานิพนธ์ อาจารย์ ดร.ณัฐฉานี บริบูรณ์วิทย์
 อาจารย์กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย รศ.ศาสตราจารย์ ดร.ณัฐ สุทธิจิตต์
 อาจารย์ผู้เชี่ยวชาญด้านการแต่งโน้ต ศาสตราจารย์เกริก ชื่นพันธ์
 อาจารย์ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนเปียโนระดับต้น อาจารย์มินเพรา พันธะเวช
 อาจารย์ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนดนตรีเด็ก อาจารย์ศุภพร ใจพอง และ อาจารย์กรรณพร บัญประกอบ
 ครอบครัว บิดา มารดา น้องชายและน้องสาวของผู้เขียน
 นักเรียนที่เรียนเปียโนในชั้นผู้เขียน และผู้ปกครองที่ให้ความร่วมมือเสมอมา
 ขอขอบคุณพระเจ้า สำหรับกำลังใจและความ การหนุนใจ และสติปัญญาทุกอย่าง

ปกหลังด้านใน

ภาคผนวก จ
คู่มือครู อุปกรณ์เสริม และอื่น ๆ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

คู่มือครู อุปกรณ์เสริม และอื่น ๆ

อุปกรณ์เสริมประกอบด้วย

- 1) คู่มือครู
 - 2) อุปกรณ์เสริมสำหรับการสร้างสรรค์จังหวะ
 - 3) วิดีโอตัวอย่างการบรรเลงประกอบกิจกรรมในหนังสือนิทาน
 - 4) วิดีโอตัวอย่างการทดลองใช้หนังสือนิทานในชั้นเรียนจริง
- โดยสามารถสแกนดูรายละเอียดได้ตาม QR CODE ด้านล่าง

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล	สุทัตตา จรัสกำจรกุล
วัน เดือน ปี เกิด	23 สิงหาคม 2540
สถานที่เกิด	กรุงเทพมหานคร
วุฒิการศึกษา	- สำเร็จการศึกษาปริญญาศิลปศาสตรบัณฑิต (ศศ.บ.) เกียรตินิยมอันดับ 1 วิชาเอกเปียโน สาขาวิชาดนตรีตะวันตก ภาควิชาดนตรี คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ - ศึกษาต่อในระดับปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีศึกษา ภาควิชา ศิลปะ ดนตรี และนาฏศิลป์ศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ที่อยู่ปัจจุบัน	103/4 ซอย B41 หมู่ 5 หมู่บ้านปาริชาติ ถนน 345 ตำบลบางคูวัด อำเภอ เมือง จังหวัดปทุมธานี 12000
ผลงานตีพิมพ์	นำเสนอบทความวิชาการ เรื่อง แนวทางการสร้างหนังสือนิทานเพลง ประกอบการสอนเปียโนสำหรับนักเรียนเปียโนขั้นต้น ในการประชุมวิชาการ ด้านดนตรีเชิงบูรณาการและนวัตกรรมศิลป์ระดับชาติ สถาบันกัลยาณิวัฒนา (Princess Galyani Vadhana Institute of Music Interdisciplinary Music and Innovation Graduate Symposium National : PGS) ระหว่างวันที่ 1 – 2 กรกฎาคม พ.ศ. 2564 ในรูปแบบออนไลน์